

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

27'nci Toplantı

17 Kasım 2017 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Jülide Sarıeroğlu'nun, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleleri

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- Mesleki Yeterlilik Kurumu
- Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü
- Devlet Personel Başkanlığı
- Türkiye İş Kurumu
- Sosyal Güvenlik Kurumu

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

27'nci Toplantı

17 Kasım 2017 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.08'de açılarak üç oturum yaptı.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Jülide Sarıeroğlu tarafından, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında bir sunum yapıldı.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının,
Mesleki Yeterlilik Kurumunun,
Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün,
Devlet Personel Başkanlığının,
Türkiye İş Kurumunun,
Sosyal Güvenlik Kurumunun,

2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının,
Mesleki Yeterlilik Kurumunun,
Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün,
Devlet Personel Başkanlığının,
2018 yılı bütçeleri ile 2016 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 21.07'de toplantıya son verildi.

17 Kasım 2017 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.08

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok Değerli Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 27’nci Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları; Mesleki Yeterlilik Kurumu ve Devlet Personel Başkanlığı bütçe ve kesin hesabı ile Türkiye İş Kurumu ve Sosyal Güvenlik Kurumunun Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Sunumlarına başlamadan önce bürokrat arkadaşlarımızın kendilerini Komisyonumuza tanıtılmalarını rica edeceğim.

Buyurun.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

Şimdi, sunum yapmak üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımıza söz veriyorum.

Buyurun Jülide Sarieroğlu.

Süreniz otuz dakikadır.

II.- SUNUMLAR

1.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Jülide Sarieroğlu'nun, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Sayın Başkan, kıymetli Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2018 yılı bütçesi ve 2016 yılı kesin hesabının görüşmesi dolayısıyla huzurunuzda bulunuyorum. Bütçe sunumumuza başlamadan önce hepinizi en derin sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Sizlere dağıtılan kitapçık üzerinden Bakanlığımın merkez, bağlı ve ilgili kuruluşları tarafından gerçekleştirilen icraatları ile 2018 yılına ilişkin faaliyetlerimizi, dış piyasalardaki gelişmelerin çalışma hayatımıza etkilerini de inceleyecek bir perspektiften gerçekleştireceğim sunumumu.

Değerli Komisyon üyelerimiz, 2008-2009 küresel ekonomik krizinin ardından, 2016 yılında büyüme oranları o güne kadarki en düşük seviyelerde gerçekleşmesine karşın, 2017 yılında büyümenin toparlanma trendine girdiği görülmektedir. Dünya Ekonomik Görünümü Raporu'na göre, küresel büyümenin 2017 yılında yüzde 3,6; 2018 yılında ise yüzde 3,7 seviyelerinde gerçekleşmesi beklenmektedir.

Büyüme oranlarının yukarı oranlı revizyonuna Avrupa para alanı, Japonya, yükselen Asya ve Avrupa ülkeleri olumlu etki yaparken, ABD ve Birleşik Krallık'ta büyüme öngörülerinin aşağı doğru revize edilmesi söz konusudur.

Küresel büyümede toparlanma beklenirken nominal ücretlerdeki artış oranı hâlen 2008-2009 küresel krizinin altı seviyelerde devam etmektedir.

Diğer taraftan, küresel ekonomik kriz sonrasında dünyadaki toplam işsiz sayısının arttığı da görülmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütünün verilerine göre dünyadaki işsiz sayısının 2016 yılında 197,7 milyon iken 2017 yıl sonu itibarıyla 201,1 milyon olması beklenmektedir. Bu gelişmeler ışığında küresel işsizlik oranlarının bir süre daha yüksek seviyede seyredeceği düşünülmektedir. Bunun temel nedeni, küresel düzeyde yeni yaratılan işlerin iş gücü büyümesinin altında gerçekleşmesidir. Burada, sizlere dağıtılan kitapçıklarda yer alan grafiklerde de söz konusu seyir görülmektedir.

Ülkemiz 2017 yılının ilk yarısında gerçekleştirdiği büyüme hızıyla birçok AB üyesi ülkeyi geride bırakmıştır. İlk çeyrekte yüzde 5,2 olan büyüme, hız kesmeden ikinci çeyrekte de devam etmiş ve yüzde 5,1 olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılı sonu itibarıyla büyümenin artarak gerçekleşmesini bekliyoruz. 2018 ve 2019 yıllarında ise üretken alanlara yönelik yatırımlarla desteklenen, daha çok yurt içi tasarruflarla finanse edilen, verimlilik artışına dayalı bir büyüme stratejisiyle büyümemizin artış hızının yıllık yüzde 5,5 olarak gerçekleşmesi hedeflenmiştir. Büyümede kaydedilen bu başarı, işsizliğin artışı engellemiş ve istihdamın artışına olumlu katkı sağlamıştır.

Değerli Komisyon üyelerimiz, bölgemizin jeopolitik risklerine karşın, küresel büyüme oranlarında beklenen iyileşme ve artan dış talebin etkisiyle büyümenin ve istihdam artışının önümüzdeki dönemde ülkemize küresel ekonomiler liginde sınıf atlatacağını düşünmekteyim.

Türkiye, bölgede yaşanan istikrarsızlıktan beslenen DEAŞ ve PKK gibi eli kanlı terör örgütleri ve ülkemizin meşru, demokratik rejimini kanlı bir darbeyle değiştirmeye teşebbüs eden FETÖ terör örgütüyle kararlı bir mücadele içerisinde. Bu olumsuz tabloya rağmen, aldığımız tedbirler ve uyguladığımız etkili politikalarla ekonomik büyümemizi ve istihdamımızı artırmaya devam ediyoruz.

Geçen yılın aynı dönemine göre işsizlik puanımız 0,7 puan azalarak yüzde 10,6 olarak gerçekleşmiştir. Tarım dışı işsizlik oranımız ise, yüzde 0,9 azalarak yüzde 12,8 seviyesine gerilemiştir.

Türkiye iş gücü piyasasını küresel kriz sonrasında Avrupa'dan ayıran ve öne çıkaran bir diğer gelişme ise istihdam oranında yaşanan kuvvetli artıştır. 2007 yılına kıyasla 2016 yılında istihdam oranı, Avrupa Birliğine üye 28 ülke ortalamasında 0,3; avro alanında ise 1,3 puan azalırken Türkiye'de 4,8 puan artmıştır. Türkiye'nin 2007 yılında yüzde 41,5 olan istihdam oranı 2016 yılı sonunda yüzde 46,3'e yükselmiştir. Ülkemiz, Avrupa Birliği'ne üye ve aday ülkeler arasında istihdam oranını en fazla arttıran 4'üncü ülke konumundadır. Çarşamba günü açıklanan TÜİK rakamlarına göre, 2017 yılı Ağustos dönemi itibarıyla istihdam oranımız en yüksek seviyesine çıkarak yüzde 48 olarak gerçekleşmiştir.

Eurostat verilerine göre Türkiye, 2007 yılında 20 milyon 750 bin olan istihdamını, 2016 yılında 27 milyon 216 bine çıkarmıştır. Başta Avrupa Birliği olmak üzere, dünyadaki birçok ülke küresel krizin yakıcı, yıkıcı etkileriyle istihdam kayıpları yaşarken Türkiye, küresel krizden bu yana yaklaşık 6,5 milyon kişiye istihdam sağlamıştır. AB-28 genelinde bu yıllarda gerçekleşen toplam istihdam 3 milyon 810 bin iken Türkiye, tek başına Avrupa Birliği genelinin istihdam artışının neredeyse 2 katı kişiyi istihdam etmiştir.

AB'ye aday ve üye ülkeler arasında istihdamını 2007-2016 yılları arasında hem sayısal hem de oransal olarak en fazla arttıran ülke konumundadır Türkiye'dir. Aynı dönemde 15 AB üyesi ülke istihdam kaybı yaşarken Türkiye, yüzde 31,2'lik istihdam artışıyla rekor kırmıştır. AB genelinde istihdam artışı yüzde 1,7 seviyesinde gerçekleşirken, avro bölgesinde istihdam artışı sadece yüzde 0,5 olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye, son on yılda iş gücüne katılım oranında en fazla artış gösteren ülke konumundadır. Son on yılda iş gücüne katılma oranında Türkiye 6,5 puanlık artış gösterirken, Avrupa genelinde iş gücüne katılma oranı yine 0,5 seviyesinde kalmıştır.

Türkiye 2007-2016 yılları arasında kadın iş gücüne katılma oranını da en fazla arttıran 2'nci ülke konumuna gelmiştir. Türkiye'de kadınlarda iş gücüne katılma oranı 9,3 puan artarak yüzde 32,4'e yükselmiştir. En son açıklanan TÜİK ağustos verilerine göre iş gücüne katılma oranımız 1,1 puan artarak yüzde 53,7 olarak gerçekleşmiştir.

Genç işsizlikle mücadele için uyguladığımız politikalarla gençlerin iş gücüne katılma oranını da son dönemde 1,6 puan arttırarak yüzde 46,7 seviyesine yükseltmiş durumdayız. Böylece AB-28 ortalamasının üzerine çıkmıştır.

Uygulanan başarılı istihdam politikalarının etkisi iş gücü göstergelerimize olumlu yansımıştır. Ülkemizde çalışma çağındaki nüfus her yıl artmaktadır. 2005 yılından 2016 yılına kadar olan süreçte çalışma çağındaki nüfus 10 milyon, iş gücü ise 9 milyona yakın bir seviyede artış göstermiştir.

Son açıklanan TÜİK verilerine göre, iş gücündeki bu yüksek artışa rağmen istihdamda daha büyük bir artış sağlanarak işsizlik oranımızda kısmi bir düşüş yaşanmıştır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyelerimiz; iş gücü piyasasında bu olumlu tablonun ortaya çıkmasında sürekli değişen ve gelişen yapısıyla İŞKUR önemli katkı sağlamaktadır. İŞKUR, Hükümetimizin istihdam politikalarının uygulanmasında şu anda temel bir aktör konumundadır.

Hükümetlerimiz döneminde iş gücü piyasası politikalarının kapsamını genişlettik, İŞKUR'un kurumsal kapasitesini güçlendirdik, sunduğumuz hizmetlerin niteliğini ve niceliğini artırdık. Bu bağlamda, 2003 yılında sadece 65.398 kişinin işe yerleştirilmesine aracılık eden İŞKUR, 2017 yılı Ekim ayı itibarıyla bu rakamı yaklaşık 14 kat artırarak 907.969'a çıkarmış durumdadır. Yani 2003 yılından bugüne kadar İŞKUR faaliyetlerinde, istihdamla ilgili çalışmalarında, iş arayanlar ve eleman arayanları buluşturmada ciddi bir performans artışına sahiptir. Yıl sonuna kadar İŞKUR aracılığıyla 1 milyonu aşkın kişiyi istihdamla buluşturmayı hedeflediğimizi de özellikle belirtmek istiyorum.

İŞKUR, 2002 yılında kamu ve özel sektöre yönelik düşük yoğunluklu bir hizmet üretebiliyorken gerçekleştirdiğimiz atılım ve inovasyon neticesinde özel sektör işverenlerinden alınan açık iş sayısı 2003 yılına göre 2017 Ekim ayı itibarıyla 26 kat artmıştır. Bunun en önemli nedenlerinden biri iş ve meslek danışmanlarımız aracılığıyla işverenlerimizle olan diyalogumuzun artmasıdır. İşe yerleştirme sayılarındaki artış iş gücü piyasalarından toplanan açık işlerin büyük bir kısmının istihdamla buluştuğunun en açık göstergesidir.

Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; İŞKUR tarafından yürütülmekte olan aktif iş gücü programlarıyla işsizlerimize nitelik ve beceri kazandırıyoruz. Mesleksizlikle mücadele için İŞKUR aracılığıyla mesleki eğitim kursları düzenliyor, iş gücü piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikte iş gücünü işverenlerimizle birlikte yetiştiriyoruz. 2003 yılından 2017 yılı Ekim ayı sonuna kadar bu kurslardan 1 milyon 391 bin 661 kişi faydalanmıştır. 2017 yılının ilk on ayında düzenlenen kurslara katılan 95.999 kişinin yüzde 69,4'ünü kadınlar, yüzde 30,2'sini ise gençler oluşturmuştur.

İstihdamında zorluk çekilen uzun süre işsiz kalan kişilerin çalışma alışkanlık ve disiplinlerinden uzaklaşmalarını engellemek, iş gücü piyasalarına uyumlarını gerçekleştirerek geçici gelir desteği sağlamak amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarımızla birlikte toplum yararına çalışma programlarını uyguluyoruz. Gençlerimizin iş gücü piyasasına girişlerini iş başı eğitimlerle kolaylaştırıyoruz. İşverenlerimize işe alacakları kişileri iş başında tanıma imkânı sunuyor ve katılımcılara net asgari ücret düzeyinde bir ödeme gerçekleştiriyoruz. Programın başladığı 2009 yılından 2017 Ekim ayı sonuna kadar 832.663 kişi iş tecrübesi kazanmıştır. Programı tamamlayanların ortalama yüzde 75'i ise istihdam edilmektedir. 2017 yılında Ekim ayı sonuna kadar programa katılan 258 bin kişinin yüzde 51'i kadınlar ve yüzde 53,1'i ise gençlerden oluşmuştur.

Kendi işlerini kurmaları için girişimcileri destekliyoruz. Düzenlediğimiz girişimcilik eğitimlerine katılanlara KOSGEB sertifikası veriyor ve finansman desteklerine yönlendiriyoruz. Girişimcilik seminerleriyle girişimcilik kültürünün gelişmesine katkıda bulunuyoruz. 2009 yılından 2017 Ekim ayı sonuna kadar 308 bin 982 girişimci adayına eğitim verdik. 2017 yılında programa katılan 75 bin kişinin yüzde 49,14'ü kadınlar ve yüzde 17,4'ü gençlerden oluşmuştur.

Özel politika uygulanmasıyla ilgili hedef kitemizde yer alan kişi ve gruplara yönelik de mesleki eğitim kursları ve iş başı eğitim programları düzenleyerek bu kişilerin istihdam edilebilirliklerini artırıyoruz, böylece dezavantajlarını ortadan kaldırıyoruz. Bu kapsamda son üç yıl içinde 111 bin 698 kişinin kurs ve programlara katılması sağlanmıştır.

Ayrıca denetimli serbestlik müdürlükleriyle iş birliği içinde 235 eski hükümlüye hibe desteği vererek işlerinin sahibi olmalarını sağladık.

2017 Ekim sonu itibarıyla İŞKUR'a kayıtlı 48 bin engelli işsizimiz bulunmaktadır. Engelli açık kontenjanımızın 23 bin 623'ü özel sektörde, 464'ü kamuda olmak üzere toplam 24.087'dir. Engelli kontenjan fazlası çalışan iş yeri sayımız ise 10.559'dur.

İŞKUR, 2002 yılından itibaren 366 bin 169 engelli vatandaşımızın istihdamını sağlamıştır. Engellilere yönelik düzenlenen kurslardan son on yılda 35 bin 277 kişi faydalanmıştır. 2016 yılında kurslardan faydalanan engelli vatandaşlarımızın yüzde 41'i kadınlardan oluşmaktadır. Kendi işini kurmak isteyen engellilere verilen 36 bin TL'lik bir hibe desteğimiz bulunmakta, bu hibe desteğini de 50 bin TL'ye yükseltmiş durumdayız. Bu destekten de bugüne kadar 779 engelli vatandaşımız faydalanmıştır.

“Sanayi 4.0” olarak ifade edilen teknoloji devrimine iş gücü piyasamızı hazırlayacak şekilde hizmetlerimizi de bu dönemde dönüştürmeye başladık. Bu kapsamda geleceğin mesleklerinde nitelikli iş gücü yetiştirmek için başlattığımız çalışmalarımızı hızla devam ettiriyoruz. Geleceğin istihdam konusundaki iş kollarından Bulut bilişim uzmanı, kodlama uzmanı, mobil uygulama tasarımcısı, siber güvenlik uzmanı başta olmak üzere belirlediğimiz meslekler için eğitim modüllerimizi hazırladık, eğitimlere başladık.

“Her işsiz bir iş ve meslek danışmanı olacak” sloganıyla çıktığımız bu yolda İŞKUR'a kayıtlı iş arayanlara, işverenlere, öğrencilere iş ve meslek danışmanlarımız aracılığıyla etkin bir hizmet sunmanın gayreti içerisindeyiz. İş ve meslek danışmanlarınca iş arayan danışmanlığı kapsamında iş arayanlara 2017 yılı Ocak-Ekim döneminde daha fazla ulaşabilmek için yeni uygulamaları devreye soktuk. 2017 Ocak-Ekim döneminde toplam 3 milyon 669 bin iş arayanla bireysel görüşme gerçekleştirdi İŞKUR'daki iş ve meslek danışmanı arkadaşlarımız.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, 5'inci sayfasındayız konuşma metninizin, süremizin yarısı gitti. Bu şekilde bir buçuk saate yakın bir şey...

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, erkek bakanlara o kadar tolerans, kırk beş dakika, bir saat, bir buçuk saat veriyorsunuz, bir kadın Bakanımız gelmiş, yarım saatte niye bu kadar ısrar ediyorsunuz?

BAŞKAN – Hayır, ben de tam onu söylüyordum efendim.

Biz namaz için ara verene kadar sizin sunumunuzu dinleyeceğiz Sayın Bakanım, buyurun, devam edin.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Tamamlayabileceğim yani pozitif ayrımcılık.

BAŞKAN – Tabii ki efendim, namaza yetiştirin bizi, başka bir şey istemeyiz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Teşekkür ediyorum, daha hızlanayım.

Tabii, bizim de ilk tecrübemiz olduğu için zaman konusunda belki başlangıçta bir aksaklık olabilir ama bunu hemen telafi ederiz.

İşveren danışmalığı çalışmalarımız da devam ediyor.

İş ve meslek danışmanlarımız ayrıca öğrencilere yönelik meslek danışmanlığı hizmetlerini de sunuyorlar, yine bu kapsamda birçok projeyi uyguluyorlar.

“Bu Kulüpte İş Var” sloganıyla iş gücü piyasasında dezavantajlı gruplara yönelik faaliyet gösteren, iş arama süresince işsizlere motivasyon ve yöntem desteği sağlayan iş kulüplerimizi 7 ilde faaliyete geçirdik. Önümüzdeki dönemde de 2018 yılında da 3 ilimizde daha bu faaliyetlerimizi sürdüreceğiz.

İşsizliğin ekonomik ve sosyal etkilerini asgari düzeye indirmek amacıyla ayrıca pasif istihdam programlarını da uygulamaya devam ediyoruz.

Çalışanlarımıza işsiz kaldıkları dönemde işsizlik ödeneği ödeyerek geçici gelir desteği sağlıyoruz. İşsizlik ödeneği için 2002 yılı Mart ayından 2017 yılı Ekim ayı sonuna kadar yaklaşık 8 milyon 962 bin kişi başvuruda bulunmuş, 5 milyon 706 bin kişi ise ödenek almaya hak kazanmıştır. Bu kapsamda toplam 17,8 milyarlık bir ödemeyi gerçekleştirmiş durumdayız.

Yine, zor duruma düşen işverenlerimiz için kısa çalışma ödeneğimiz var.

Ücret Garanti Fonu'muzu uygulamaya devam ediyoruz. Ödeme güçlüğüne düşen işverenlerin bu sürecinde ücret alacağı bulunan çalışanlarımıza bu kapsamda ödemelerimizi, üç aylık ücretlerinin ödemesini gerçekleştiriyoruz. Yine bu kapsamda, özelleştirme kapsamında işten çıkanlara iş kaybı tazminatı ödememizi gerçekleştiriyoruz.

Yine kadınlarımızın çalışma hayatından uzaklaşmaması için uygulamaya konan yarım çalışma ödeneği uygulamasını İŞKUR aracılığıyla gerçekleştiriyoruz. Uygulamanın başladığı 2016 yılı Nisan ayından 2017 yılı Ekim ayı sonuna kadar 10.997 kişi yarım çalışma ödeneğine başvurmuş, 10.371 kişi ödenek almaya hak kazanmıştır. Bu kapsamda da 17,5 milyonluk bir ödeme gerçekleştirmiş durumdayız.

İşsizlik Sigortası Fonu'nu piyasa koşullarında etkin ve şeffaf bir şekilde yönetmeye devam ediyoruz. Ekim ayı sonu itibarıyla fonun toplam varlığı yaklaşık 114 milyar liradır. Bu yıl sonu itibarıyla da 116 milyar olacağını tahmin etmekteyiz.

Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 hedeflerimiz doğrultusunda insan kaynağımızın mesleki yeterliliğe sahip olması için de çalışıyoruz. Bu kapsamda Mesleki Yeterlilik Kurumumuzun çok ciddi çalışmaları söz konusu. 744 ulusal meslek standardını yürürlüğe koymuş durumdayız. Yine uluslararası akredite 95 sınav ve belgelendirme kuruluşunu yetkilendirdik. Bu kuruluşların yıllık sınav

kapasitesini 1 milyon 900 bin kişiye çıkarmış durumdayız. Yine, yapılan teorik ve pratik sınavlar sonucunda başarılı olan 251 bin 604 kişiye mesleki yeterlilik belgesi verilerek çalışma hayatına nitelikli eleman kazandırılmasıyla alakalı olarak çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Çalışma hayatının önceliklerinden birisi de biliyorsunuz kayıt dışı istihdamla mücadele. Bu kapsamda da çalışmalarımızı ciddi bir biçimde, disiplinli bir biçimde sürdürüyoruz. Kayıt dışıyla mücadele kapsamında, 2008 Ekim-2017 Ağustos döneminde yaklaşık 2 milyon 297 bin 180 çalışanın, 183 bin 497 iş yerinin kayıt dışı olduğu tespit edilmiş ve gerekli çalışmalar yapılmıştır. Yine kayıt dışı istihdamla ilgili çalışmalarımız hem projeler hem yeni uygulamaya koyduğumuz faaliyetlerimizle önümüzdeki dönemde de güçlü şekilde devam edecek. Her kesime yönelik faaliyetlerimizi oluşturuyoruz.

Denetim, rehberlik ve kayıt dışı istihdamla mücadele faaliyetlerimizi Bakanlığımız ve Sosyal Güvenlik Kurumunda görevli 1.501 müfettiş, 1.952 sosyal güvenlik denetmenimiz aracılığıyla yürütüyoruz. Bakanlığımızca yürütülen denetim, rehberlik ve kayıt dışı istihdamla mücadele kapsamında 2017 Eylül sonu itibarıyla İş Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından gerçekleştirilen teftişlerde 10 bin 567 iş yeri denetlenmiş, toplam 1 milyon 189 bin 519 çalışana ulaşılmış, 181 iş kazası incelemesi yapılmıştır. Yapılan tüm teftişler sonucunda 3 bin 74 iş yerine toplam 45 milyon 462 bin 581 TL idari para cezası önerilmiş, 103 milyon 231 bin 669 TL çalışanlara, 34 milyon 440 bin 141 TL ise kamuya ödeme yaptırılması sağlanmıştır. Yine Sosyal Güvenlik Kurumunca yürütülen denetimlerde 32 bin 680 iş yeri, 303 bin çalışan denetlenmiş, denetimler sonucunda 3 bin 568 kayıt dışı iş yerinin olduğu, 14 bin 161 çalışanın kayıt dışı çalıştığı tespit edilmiş; bu denetimler kapsamında da 256 milyonluk idari para cezası uygulanmış, sağlık hizmeti sunucuları içinse 445 milyon TL ceza şart önerilmiştir.

Biliyorsunuz 2008 yılında gerçekleştirdiğimiz Sosyal Güvenlik Reformu ülkemiz açısından bir milat niteliğindedir. Reformun ana bileşenlerinden biri olan “herkese sağlık güvencesi” uygulaması bugüne kadar yerine getirildiği gibi bundan sonra da devam edecektir. Son dönemlerde er ve erbaşların da genel sağlık sigortası kapsamına alınmasıyla nüfusumuzun tamamen kapsama girmesi neredeyse sağlanmış durumdadır.

İş gücü hizmetlerindeki maliyetleri azaltmak amacıyla da 2016 yılından itibaren birçok teşvik uygulamasını ve desteği sürdürüyoruz. 2016 yılında başlanan asgari ücret desteğini bu yıl da devam ettirdik biliyorsunuz. Bu kapsamda 2017 yılı içerisinde yaklaşık 6,7 milyarlık bir istihdama destek sağlamış bulunmaktayız. Yine, örgütlü olan iş yerlerini bu kapsamda, bu destek kapsamında daha pozitif şekilde destekliyoruz. Muhtarlarımızın primlerinin devlet tarafından karşılanmasına yönelik düzenlemeyi de yine bu dönemde hayata geçirmiş durumdayız.

Yine, istihdamı artırmak amacıyla uyguladığımız teşviklerde düzenli prim ödeme alışkanlığı kazandırma konusunda da çalışmalar yapıyoruz. Bu kapsamda bölgesel istihdam teşvikini uyguluyoruz. Bu teşvik kapsamında ilave 6 puan prim indirimi imkânından 31 Aralık tarihinde biten yararlanma süresi Bakanlar Kurulumuzca 31 Aralık 2017'ye kadar uzatılmıştı. Benzer şekilde işbaşı eğitimini tamamlayanların istihdama kazandırılması amacıyla sunulan prim teşvikinde de eğitime başlama süresi Bakanlar Kurulumuzca 31 Aralık 2017 tarihine kadar uzatılmıştı. Bu uygulamalarımız da verimli şekilde sürmeye devam ediyor.

Sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemi hedefliyoruz. Bu hedefi gerçekleştirmek için yaptığımız çalışmalar sonucunda oluşan sosyal güvenlik mali yapısına da kısaca değinmek istiyorum. Sosyal güvenlik kapsamının genişlemesi ve hizmetlerimizdeki çeşitliliğin artması doğal olarak sosyal güvenlik harcamalarımızda da bir artışı beraberinde getiriyor. Sayısal büyüklükleri doğru yorumlamak ve analiz etmek bizlere gerçekte hangi noktada olduğumuzu gösterecektir.

Sosyal Güvenlik Kurumunun gelirlerinin 2017 yılı sonu itibarıyla 290,3 milyar, giderlerinin 311,7 milyar seviyesinde olması öngörülmektedir. Diğer taraftan, Sosyal Güvenlik Kurumu prim karşılığı olmayan birtakım ödemelere de aracılık ediyor. Bütçe transfer kalemi içerisinde prim karşılığı olmayan ödemeler, teşvikler, finansman açığı ve devlet katkısı bulunmaktadır.

SGK bütçesi değerlendirildiğinde gelirlerin giderleri karşılama oranlarına bakmak bizi daha doğru sonuçlara götürecektir. Sosyal Güvenlik Kurumunun performans göstergesi olan prim gelirlerinin emekli aylıkları ve sağlık giderlerini karşılama oranı 2002'de yüzde 61 iken bugün yüzde 73'e yükselmiş durumdadır. Yine gelirlerin giderleri karşılama oranı yıl sonu tahminimiz yüzde 93,1'dir. Devlet katkısı hariç olarak gelirlerin giderleri karşılama oranı 2017 yılı sonu itibarıyla yüzde 76 seviyesine ulaşacaktır. Prim gelirlerinin giderlerini karşılama oranımız ise yüzde 67 oranındadır. Daha da bu oranları tabii ki artırmak için 2018 yılında çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Türkiye büyüyor, nüfusumuz artıyor, verdiğimiz hizmetler genişliyor ve tüm bu değişiklikler de tabii ki harcamalarımıza, mali yapımıza etki ediyor. Şu anda sosyal güvenlik sistemimizin mali sürdürülebilirliğiyle ilgili gerekli adımları atıyoruz, önümüzdeki dönemde atmaya devam edeceğiz.

Bizim için diğer bir önemli gösterge ise sigortalı sayılarımızdaki artıştır. Toplam aktif sigortalı sayımız 2009 yılında yaklaşık 15 milyon 97 bin iken 2017 yılı Ağustos ayı itibarıyla 21 milyon 776 bine yükselmiştir. Pasif sigortalı sayımız dosya bazında 2009 yılında 8 milyon 489 bin iken 2017 yılı Ağustos ayı itibarıyla 11 milyon 334 bine ulaşmıştır. 2008 itibarıyla verme sebebimiz de Sosyal Güvenlik Reformu'muz kapsamında yaptığımız düzenlemelerdir, bir milat olarak o tarihi alıyoruz.

Yine sosyal güvenlik sistemleri açısından, biliyorsunuz, en önemli göstergelerden birisi aktif-pasif oranlarıdır. Bu kapsamda 2009 yılında 1,78 olan oran 2017 yılı itibarıyla 1,92'ye yükselmiştir.

Bildiğiniz üzere, emekli aylıklarının yılda iki kez, bir önceki dönemde gerçekleşen altı aylık TÜFE oranında artırılması gerekmektedir ancak hükümetlerimiz döneminde kanuni artışlar dışında da seyranen zamlar verilerek emeklilerimiz enflasyon karşısında korunmuştur. Emekli aylıklarının değişimine ilişkin tablodan da görüleceği üzere, 2002 yılındaki asgari emekli aylıkları 2017 Temmuz ayı seviyeleriyle karşılaştırıldığında, SSK işçi emekli aylıklarında yüzde 60, SSK tarım emekli aylıklarında yüzde 86, BAĞ-KUR esnaf emekli aylıklarında yüzde 148, BAĞ-KUR tarım emekli aylıklarında yüzde 345, memur emekli aylıklarında yüzde 38 oranında reel artış sağlanmıştır.

Emeklilerimizin uzun süredir beklediği promosyon ödemeleri hususundaki uzun soluklu müzakereler sonrasında bankalarla mutabakat sağlanmıştır. Buna göre, 1.000 TL'yle kadar emekli aylığı alanlara 300 TL, 1.000-2.000 TL arası emekli aylığı alanlara 375 TL, 2.000 TL üstünde emekli aylığı alanlara ise 450 TL olmak üzere, hiçbir şart aranmadan üç yıllık peşin promosyon ödemesi imkânı getirilmiştir. Bu kapsamda şu ana kadar talepte bulunan 10,3 milyon emekli ve hak sahibine 3,9 milyarlık bir promosyon ödemesi gerçekleştirilmiştir.

Şu anda 12 farklı teşvik uygulamasını yürütmekteyiz, bunu da ayrıca belirtmek istiyorum.

2017 yılında öncelik verdiğimiz alanlardan birisi istihdam konusuydu. Bu yılın başında Sayın Cumhurbaşkanımızın himayelerinde istihdam seferberliğini başlattık. Bu kapsamda 2016 Aralık ayında bildirilen toplam sigortalı sayısına ilave olarak, işe alınan her bir sigortalının da primini üstlendik. Bu çerçevede de yaklaşık 1 milyon 300 bin kişilik ek istihdam sağlanmış durumda.

Doğal afetlerden etkilenen veya terör nedeniyle sokağa çıkma yasağı uygulanan bölgelerde zarar gören işveren ve sigortalılarımızın da yaklaşık 700 milyon liralık prim borçlarını bu dönemde erteledik.

Ayrıca terörlle mücadelede çok önemli görevler üstlenen güvenlik korucularımıza 4/a kapsamında sigortalı olmalarının ve primlerinin devlet tarafından ödenmesine yönelik de düzenlemeyi hayata geçirdik. Aynı düzenlemeyle, 18 bin güvenlik korucusuna emeklilik hakkının verildiğini ve aylıklarının da bağlanmış olduğunu ifade etmek isterim.

Emeklilerimize yönelik bir diğer düzenlememiz ise otuz yılın üzeri hizmeti olanlara fazla sürelerine ilişkin emekli ikramiyesi ödenmesine yönelik yasal değişikliktir, bu kapsamda da çalışmalarımızı yaptık.

Sağlık alanında da pek çok hizmeti yerine getirmeye, vatandaşlarımızın sağlık hizmetinden eşit şartlarda erişimini sağlamaya devam ediyoruz. Son dönemde sağlık alanında gerçekleştirdiğimiz faaliyetlere bakacak olursak, ayakta tedavide kullanılan protez, ortezler ve tıbbi sarf malzemelerinin eczanelerden ilaç alınır gibi tıbbi malzeme satış merkezlerinden alınmasını sağladık. Gazilerimizin tıbbi malzeme temininde yaşadığını ifade ettikleri sıkıntılarının önüne geçecek düzenlemeleri hayata geçirdik. Fizik tedavi uygulamalarında gazilerimize ayrıcalıklar tanıdık. Kan bileşenleri ve diyaliz işlem fiyatlarında yüzde 10'luk bir artış yaptık. SMA tedavisinde kullanılan ilaçların teminini sağladık. Yine, 40 kamu üniversite hastanesiyle Götürü Bedel Sözleşmesi'ni imzalamış durumdayız.

Sağlık hizmetlerine ulaşımın önündeki engellerin kaldırılması ve sağlığa erişimin kolaylaştırılması neticesinde hekime müracaat sayısı 2002 yılında 3,1 iken 2016 yılına geldiğimizde 8,6 seviyesine ulaşmış durumdadır.

Hekime müracaat sayılarındaki iyileşmeyle yetinmedik genel sağlık sigortası sistemimizi de bu dönemde gözden geçirdik. Bu çerçevede daha önce 71 TL'yle 426 TL arasında 3 kademe de değişen prim tutarlarını tek kademe olan 53 TL'ye indirdik. Böylece sigortalılığı olmayan vatandaşlarımız 53 TL ödeyerek özel hastaneler de dâhil tüm sağlık hizmetlerine erişebilir hâle geldi. Geçmiş prim borçlarının da 53 TL'den güncellenerek on iki ay taksitli ve faizsiz olarak ödenmesi imkânını sunduk.

Daha önce gelir testi mecburi iken bürokrasiyi azaltmak amacıyla gelir testi zorunluluğunu kaldırdık. Gelir seviyesi düşük olan vatandaşlarımız gelir testine giderek veya yine primleri devletçe karşılanarak sağlık hizmetlerine ulaşabilme imkânına da sahip oldu. Tüm bu olumlu gelişmeler sağlık harcamalarını etkilemiştir. Bu kapsamda da sağlık harcamalarımızın seyrini de ilgili grafikten izleyebilirsiniz.

Sosyal Güvenlik Kurumumuz kurulduğu günden bu yana, kolay erişilebilir ve çağdaş standartlarda sosyal güvenlik sistemi hâline getirilmesiyle ilgili olarak yenilikçi, insan odaklı, bürokrasiden uzak bir anlayışla hizmet sunmaya gayreti içerisinde. Biz de bu süreçte bu gayreti devam ettirecek, bürokrasiyi azaltacak da birçok adımı attık, atmaya da önümüzdeki dönemde devam edeceğiz.

Özellikle iş yeri tescillerinde işverenlerden daha önce elden alınan iş yeri bildirgesinin e-sigorta yoluyla elektronik ortamda alınmaya başlanması, yine birçok işlemin e-devlet üzerinden elektronik ortamda on-line olarak yapılması da işlerin hızlandırılmasını, vatandaş memnuniyetini artıran düzenlemeler.

1 Ekim 2017 tarihi itibarıyla e-fatura uygulamasına geçtik. Bu uygulamayla kâğıt israfını sonlandırdık. Önümüzdeki dönemde de yine bu yönde düzenlemelerimizi sürdüreceğiz, bununla ilgili çalışmalarımızı yapıyoruz.

Kıymetli milletvekillerimiz, güvenceli esneklik düzenlemeleriyle yeni istihdam imkânları oluşturmayı, özellikle iş gücüne katılımı düşük grupların işe erişimini kolaylaştırmayı hedefliyoruz. Uzaktan çalışma sistemini mevzuatımıza kazandırarak çalışanlarımıza teknolojik iletişim araçlarını da kullanarak iş yerinin dışında çalışma imkânı getirdik. İş Kanunu'na yönelik yönetmeliklerde değişiklikler yaparak iş gücü piyasasını daha ileriye taşımaya devam ettik.

Kadın çalışanlarımıza doğum izni sonrasında çocuk sayısına göre iki ila altı ay arasında tam ücretle yarı zamanlı çalışma, sonrasında da çocuğu ilköğretim çağına gelene kadar ebeveynlere kısmi süreli çalışma hakkını tanıdık. Kısmi çalışma hakkının kullanılması nedeniyle işten çıkarılmanın geçerli sebep kapsamında olmayacağını mevzuatımızda düzenleyerek bu hakkı güvence altına aldık. Böylece, çalışanlarımızın iş ve aile yaşamı arasındaki dengeyi, uyumu sağlamaları için adımlar atmış olduk.

Ulusal İstihdam Stratejisi'nin, eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi, iş gücü piyasasında güvence ve esnekliğin sağlanması, özel politika gerektiren grupların istihdamının artırılması, istihdam-sosyal koruma ilişkisinin güçlendirilmesi temel politika eksenlerinde 2017-2019 dönemi eylem planlarına ilişkin çalışmalarımızı yaptık.

Çocuk işçiliğinin önlenmesi ve ebeveynlere mesleki eğitim yoluyla beceri kazandırılarak istihdama katılımlarının sağlanması için ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sosyal taraflar ve sivil toplum örgütlerimizle birlikte Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı'nı 2017-2023 yıllarını kapsayacak şekilde hazırladık ve yürürlüğe koyduk. Çocuk işçiliğiyle mücadele 2018 yılında da temel önceliklerimizden olmaya devam edecek.

Yine çalışma hayatımızın önemli paydaşlarından olan sendikalarımıza ilişkin bazı bilgileri de sizlerle paylaşmak istiyorum: Ülkemizde memur ve işçilerle birlikte sendikalaşma oranına baktığımızda, çalışanların toplamda sendikalaşma oranının yaklaşık yüzde 21 olduğunu görüyoruz. Bu oran 2014 yılında yüzde 16,7 olarak ilan edilmiş olan OECD ortalamasının üzerindedir. 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre, sendikalaşma oranımız yüzde 69,28, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'na göre sendikalaşma oranımız yüzde 11,95'tir. Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan tüm işçileri kapsayan 2017-2018 yıllarına ilişkin, biliyorsunuz, Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Anlaşma Protokolü'nü imzaladık. Bu kapsamda yine sendikalarımızla da sözleşmelerimizi imzaladık.

AK PARTİ hükümetleri döneminde 2002 yılına göre 2017 yılında asgari ücret reel olarak yüzde 83,2, nominal olarak ise yüzde 662 oranında artarak çalışanlarımızı piyasa koşullarına karşı koruduk. 2002 yılına göre 2017 yılında asgari ücret 7,42 kat, dolar bazında 3,29 kat, avro bazında ise 2,71 kat artmıştır. Önümüzdeki günlerde de, Aralık ayının başında da yine Asgari Ücret Tespit Komisyonumuz güçlü yapıdaki anlayışıyla tüm ilgili paydaşlarımızla çalışmalarına başlayacak.

Sayın Başkan, Plan Bütçe Komisyonunun kıymetli üyeleri; günümüzde uluslararası rekabeti kalkınma ve büyüme odaklı ekonomiler oluşturmaktadır. Rekabette üstünlük sağlamak isteyen ekonomiler için nitelikli iş gücü stratejik bir önem kazanmış durumdadır. Bu yüzden, rekabetçi ülkeler yüksek nitelikli iş gücünü çekme yarışına girmişler ve bu yönde kolaylaştırıcı düzenlemeler yapmışlardır. Ülkemizde de Uluslararası İş Gücü Kanunu çerçevesinde gerekli düzenlemeler yapıldı. Bu kapsamda nitelikli yabancı yatırımcılar, çalışanlar ve ailelerine önemli kolaylıklar getiren Turkuaz Kart uygulamasını hayata geçirdik. Yine bildiğiniz üzere, ülkemiz artan ekonomik gücü ve yabancı yatırımlar dolayısıyla göç hareketleri açısından hedef ülke konumuna gelmiştir. Ülkemizde çalışmak amacıyla 2003 yılında 79 ülkeden çalışma izni başvurusu alınmaktayken, bugün 165 farklı ülkeden başvuru almaktayız. Bakanlığımıza yapılan çalışma izni başvuru sayıları on yılda yüzde 618 artış göstermiştir.

Yine, Suriye’de yaşanan insanlık dramı sebebiyle ülkemize gelen kardeşlerimize elimizi ve yüreğimizi açtık. Onların yaşam koşulları ve iş gücüne katılımı için çalışmalar başlattık. Ülkemizde bulunan ve geçici koruma kapsamında olan Suriyeli kardeşlerimizin çalışma izinleri Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik hükümleri doğrultusunda düzenlenmektedir. 15 Ocak 2016’dan itibaren -2017 yılı Kasım ayı itibarıyla- 15 bin 22 Suriyeli kardeşimize çalışma izni vermiş durumdayız. Önümüzdeki dönemde de Bakanlığımızca bu alana yönelik çeşitli projeler uygulanacak. Bu kapsamda Suriyeli misafirlerimizin, geçici koruma kapsamındaki Suriyeli kardeşlerimizin mesleki profillerinin çıkarılması, nitelikli olanların belgelendirilmesi, diploma, sertifika sahibi olanların belgelerinin akreditasyonun sağlanması, vasıfsız olanların ihtiyaç duyulan alanlarda istihdam edilebilmesine altyapı oluşturabilmek için niteliklerinin arttırılmasına yönelik çalışmalarımızı planlıyoruz.

Biliyorsunuz, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’yla ülkemizin iş sağlığı ve güvenliği konusunda çağdaş ülkeler düzeyine gelmesi açısından önemli bir adım atılmıştır. Mevzuatımız bu kanun çerçevesinde AB normlarıyla uyumlu hâle getirilmiştir. Her zaman önem ve öncelik verdiğimiz iş sağlığı ve güvenliği alanında, özellikle, iş kazalarını önlemeye yönelik sektör bazlı çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Güvenli iskele uygulamasını başarıyla sürdürüyoruz ve olumlu etkilerinin de olduğunu görüyoruz. Aldırtmış olduğumuz önlemler sonucunda inşaat alanında yüz binde ölümlü iş kazası oranları yüzde 41 oranında azalarak 2002’de yüz binde 44,7 iken 2016 yılında yüz binde 26,3 oranına gerilemiş durumda. Yine, yüksekte çalışma kaynaklı iş kazalarının önlenmesi amacıyla inşaat sektöründe tüm taraflara yönelik bilgilendirme faaliyetlerimizi gerçekleştiriyoruz. İllerde tüm paydaşlarımızla birlikte iş sağlığı ve güvenliği konularında farkındalığın artırılmasıyla ilgili çok kapsamlı çalışmalar yapıyoruz. İl ve sektör bazlı risk odaklı değerlendirmelerimizin sonucunda elde edilen veriler ile mevzuatın bize vermiş olduğu inceleme, değerlendirme, araştırma yetkimizi kullanarak iş yeri ziyaretleri gerçekleştireceğiz önümüzdeki dönemde. İş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesinde kişisel koruyucu ve donanımların standartlara uygun ve güvenli olması bizim için önemli. Bu kapsamda gerçekleştirdiğimiz piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleriyle çalışanların kullanmış olduğu kişisel koruyucu donanımların mevzuat ve standartlara uygunluğu sağlanmakta, böylece, güvensiz ürünlerin kullanımına da engel olunarak iş kazalarının önüne geçilmeye çalışılmak için bir faaliyet alanında daha etkinlikler sürmekte.

Yine, denetimler esnasında rastlanan uygunsuzluk ve güvensizlik şüphesi bulunan ürünlerin testlerini de gerçekleştiriyoruz.

İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarını teşvik etmeye de devam ediyoruz. Bu kapsamda, 10’dan az çalışanı olan tehlikeli ve çok tehlikeli iş yerlerine iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi hizmeti alması durumunda çalışan başına prim desteği sağlıyoruz. Üç sene boyunca sürekli iş görmezlik veya ölümlü sonuçlanan iş kazası yaşanmayan, 10’dan fazla çalışanı olan ve çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde çalışan başına işsizlik sigortası prim oranının yüzde 2’den yüzde 1’e düşürülmesi uygulamasını 2018 yılında başlatacağız.

Yine, iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının yaygınlaştırılmasına yönelik nitelikli insan kaynağının büyük öneme sahip olduğu hepimizce malum. Bu bilinçle gerçekleştirdiğimiz çalışmalarla 2017 yılı Ekim sonu itibarıyla toplam 109 bin iş güvenliği uzmanı, 33 bin iş yeri hekimi, hizmet sunmak üzere belgelendirilmiştir. İş sağlığı ve güvenliği profesyonellerinin de eğitimlerini vermek üzere yetkilendirilen eğitim kurumu sayımızı 111’e yükselttik. İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin ortam ölçümü yapmakla yetkilendirilen iş hijyeni laboratuvar sayısı 137’ye yükseldi. İş yerlerine iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri sunan ortak sağlık ve güvenlik birimleri sayısı da 2.441’e ulaşmış durumda.

Yine, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün oluşturulması için çeşitli etkinliklerimiz var. İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası kapsamında her yıl gerçekleştirdiğimiz ulusal ve uluslararası faaliyetlerimiz var. Şu anda hazırlamış olduğumuz eğitim setlerimiz var, rehberlerimiz var. Bunların tüm iş yerlerine ulaştırılmasıyla ilgili çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Konuşma metnimizde ve herhâlde, kitapçıklarda detaylar var.

Yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın da her zaman yanında yer alarak buldukları ülkede haklarının korunması yönünde çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Yurt dışında yaklaşık 6 milyon vatandaşımız yaşamakta, Bakanlığımın 29 ülkede 57 birimiyle yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın çalışma hayatı ve sosyal güvenlik mevzuatından doğan hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek konusunda da yoğun çalışmaları bulunmaktadır.

Yine, Bakanlığım ile yabancı ülke muhatap bakanlıkları arasında çalışma, istihdam ve sosyal güvenlik konularında iş birliğini geliştirmek amacıyla 21 ülkeyle de iş birliği anlaşması imzalanmış durumda. Başta Uluslararası Çalışma Örgütü, Avrupa Konseyi, OECD olmak üzere Bakanlığımın görev alanına giren konulardaki diğer uluslararası kuruluşlarla da iş birliklerimiz devam ediyor. ILO'nun 10'uncu Avrupa Bölge Toplantısı'nı ülkemiz ev sahipliğinde gerçekleştirdik. Avrupa ve Orta Asya'dan 42 ülkenin katılımıyla 2-5 Ekim tarihlerinde İstanbul yaptığımız toplantıda ILO'nun kuruluşunun 100'üncü yıl dönümü öncesinde önemli bir faaliyete ev sahipliği yaptık. Bu toplantı sonucunda Yüzyıl İçin İstanbul Girişimi: Avrupa ve Orta Asya'da Güçlü ve Sorumlu Sosyal Ortaklık İçin İnsana Yakışır İşin Geleceği İnisiyatifi kabul edilmiştir. Söz konusu inisiyatifle ILO'nun önümüzdeki yüzyılına ışık tutacak şekilde işin geleceğine ilişkin kazanımlardan yararlanmayı ve riskleri asgariye indirmeyi önceleyen politikalar sıralanmış, tüm bu politikaların güçlü bir diyaloga dayanması gerektiği de vurgulanmıştır.

Bu dönemde yürüttüğümüz önemli çalışmalardan birisi de Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı'nın ana bileşenlerinden olan İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı'nın sürdürülmesi. AB fonlarıyla gerçekleştirdiğimiz uygulamalar neticesinde 11.719 kadın 26 bin 964 genç, 72 bin 885 dezavantajlı kişi istihdam odaklı eğitimler, rehberlik hizmetleri ve girişimcilik desteği almıştır. Kayıt dışı istihdam konusunda 58 bin 158 kişiye eğitim verilmiş, 57 bin kişiye kariyer danışmanlığı hizmeti verilmiş, 32 bin 986 aileye öncelikle kız çocuklarını okula göndermeleri amacıyla ziyaretler gerçekleştirilmiş, 11 bin 11 kız çocuğumuzun ortaöğrenime erişimi, okulu bırakan 2 bin 449 çocuğumuzun okula devamı sağlanmıştır. Ayrıca, 559 bin 860 çocuğumuzun ailelerine sağlanan şartlı nakit transferi neticesinde de eğitim hayatına dönmesi sağlanmış durumda. Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı IPA'nın 2014-2020 yıllarını kapsayan ikinci dönemi kapsamında programlarda kullanılmak üzere 511,7 milyon avro fon tahsis edilmiştir. Çok sayıda kamu kurum ve kuruluşuyla programlar ve projelendirme çalışmaları sürmüştür.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçmiş yıllarda olduğu gibi 2018 yılında da başta eğitim, sağlık, güvenlik olmak üzere kamuda ihtiyaç duyulan nitelikli personel istihdamını gerçekleştireceğiz. İktidarımız döneminde nitelikli personel istihdamına daha fazla önem verdik. Bu bakış açımızla, öğretmen sayısında yüzde 75, hemşire sayısında yüzde 257, doktor sayısında yüzde 92, din görevlisi sayısında yüzde 50, kariyer meslek mensubu sayısında yüzde 351 oranında artış sağladık.

Vatandaşlarımızın kamu personeli alım ilanlarına kolay erişebilmesi için ilanların Devlet Personel Başkanlığı internet sitesinden yayınlanmasını sağladık. Böylelikle, adaylar ilanlara daha kolay, güvenilir şekilde ulaşabiliyorlar.

Kamuya istihdamda da engelleri ortadan kaldırdık. Sosyal devlet olmanın gereği olarak engelli memur kadrolarına yapılacak atamaları genel atama sınırlamasından istisna ettik. Son on beş yılda engelli memur istihdamında yaklaşık 9 kat bir artış sağladık. 24 Ağustos 2017 tarihinde en son olarak 2.363 kadroya engelli kardeşlerimizin yerleştirme işlemini gerçekleştirdik. Bu yerleştirme sonrasında engelli memur sayısında 52 bin sayısını aşmış durumdayız. Kamu kurumlarımızın kontenjan açığı, eğitim düzeylerine göre engelli memur talepleri doğrultusunda 2018 yılının ilk çeyreğinde 2.500, son çeyreğinde 2.500 olmak üzere 5 bin engelli kardeşimizi daha kamu kurumlarımıza yerleştireceğiz. 2018 yılı ilk çeyrekteki yerleştirme işlemimizi de Mart ayında yapacağız. Bu konuda yapacağımız bir diğer düzenlemede EKPSS sonuçlarının geçerliliğinin iki yıldan dört yıla çıkarılmasıdır. Bu konuda, engelli kardeşlerimizin bizlerden talepleri, istekleri vardı, geçtiğimiz haftalarda da Sayın Başbakanımız grup toplantımızda açıkladı, bu yönetmelik değişikliğini de gerçekleştiriyoruz.

Değerli milletvekilleri, bu toprağı vatan kahramanlarımızın emanetlerine daima sahip çıkıyoruz. Bu kapsamda terör mağdurlarının ve yakınlarının kamuda istihdam imkânlarını genişlettik. Görev mağdurlarının yakınlarına kamuda istihdam hakkı sağladık. İktidarımız döneminde 31.454 atama gerçekleştirildi. Bu sayının 21.267'si Devlet Personel Başkanlığımız aracılığıyla son dört yılda gerçekleştirildi. Ayrıca vatanın bütünlüğü ve halkımızın güvenliği için canını feda eden şehitlerimize bir vefa borcu olarak kurum içi yer değişikliklerinde şehit eşlerinin istedikleri yerlere atanmalarını sağlayacak düzenlememizi gerçekleştirdik.

Sosyal hizmet modellerinden yararlanan gençlerimizin istihdamını sağlamaya devam ediyoruz. Bugüne kadar 23 bin kişinin atamasını gerçekleştirdik. Yine, 10 bininin 204 ataması son dört yılda Devlet Personel Başkanlığımız tarafından gerçekleştirildi. Şu anda içinde bulunduğumuz dönemde, kasım ayında hak sahiplerinin atanması amacıyla 3.251 kadro için ilana çıkmış durumdayız, tercih işlemleri tamamlananların yerleştirmelerini de bu ay içerisinde sonuçlandıracağız.

Yine, dünya üzerinde büyük bir ekonomik krizin yaşandığı, Avrupa ülkelerinde kamu çalışanlarının maaşlarında kesinti yapılması ya da işten çıkarma uygulamalarının görüldüğü bu dönemde ülkemiz kamu çalışanları ve emeklilerimizin mali, özlük ve sosyal haklarını geliştirmeye devam ettik. Aile yardımı dâhil en düşük memur aylığını 2017 yılı Temmuz ayı itibarıyla 2.721 TL'ye çıktığını, yine 2017 yılı Temmuz ayı itibarıyla ortalama memur aylığımızın 3.277 TL'ye çıktığını belirtmek isterim. 2002-2017 Haziran döneminde TÜFE'deki artış yüzde 252 olarak gerçekleşirken, aynı dönemde en düşük memur maaşlarında yüzde 593, ortalama memur maaşında ise yüzde 467 oranında artış sağlanmıştır.

Bu yıl yetkili sendika ve konfederasyonlarımızla görev geldikten hemen sonra gerçekleştirdiğimiz dördüncü dönem toplu sözleşme müzakereleri de mutabakatla sonuçlandı. Toplu sözleşme ile 2018 yılı ilk altı ayında yüzde 4, ikinci altı ayında yüzde 3,5, 2019 yılı ilk altı ayında yüzde 4, ikinci altı ayında da yüzde 5 oranında bir artış sağlandı.

TODAİE ve bünyesinde faaliyetlerimiz, kamu kurum ve kuruluşlarındaki personele yönelik devam ediyor. Bu yönüyle TODAİE Türkiye'de kamu yönetimi anlamında kısa süreli eğitim ihtiyacını sağlayan öncü bir kurum hâline gelmiştir. Farklı konularda 1.131 seminer programı düzenlenmiş, bu programlara 55 bin kişi katılmıştır. 10 yüksek lisans, 2 doktora programı, 1.022 kayıtlı kamu görevlisi ile sürmüştür. Yine, 2017 yılı itibarıyla 32 ülkeden 78 yabancı kamu görevlisi yüksek lisans ve doktora programlarına devam etmektedir. ÇASGEM tarafından da çalışma hayatına yönelik olarak kurumsal ve bireysel gelişime katkı sağlamaya çalışıyoruz. 2017 yılı Ocak-Eylül döneminde çalışma hayatı konularında 90 eğitim programı gerçekleştirdik. Bu eğitimlere 3.157 kişiyi iş sağlığı ve güvenliği konularında, 52 eğitim programı ile 1.425 kişiyi de farklı konularda eğittik.

Bakanlığımız, faaliyetleriyle ilgili vatandaşlarımızın her türlü soru, öneri, eleştirisi, şikâyet ve taleplerini etkin ve hızlı bir biçimde çözmek amacıyla kurulan -benim de çok yakından takip ettiğim, haftalık olarak aldığım ve bazı vatandaşlarımıza geri dönüş de yaptığım- ALO 170 çalışmalarımız var. Ankara, Bayburt, Karaman, Kütahya, Muş, Sivas, Şanlıurfa ve Trabzon illerinde hizmet veriyoruz ALO 170 kapsamında. Kasım 2010 tarihinde hizmete başlayan ALO 170 bilgi hattından 31 Ekim 2017 tarihi itibarıyla 53 milyon 925 bin 456 çağrı karşılanmıştır.

Diğer taraftan, çalışma hayatı ve sosyal güvenlik alanında hedeflerimize ulaşmak için sosyal taraflarla, tüm paydaşlarımızla ortak akıl, istişare ile yenilikçi çözümler üretmeye kararlılıkla devam ediyoruz. 2018 yılında temel önceliğimiz işsizlikle mücadele ve istihdamın artırılmasıdır. Ülkemizin yakaladığı yüksek büyüme oranlarını istihdama yansımaları sağlayacak, işsizlikle mücadele ve istihdamı arttırmak için mesleki eğitim kurslarımızı, iş başı eğitimlerimizi, girişimcilik eğitim programlarımızı daha güçlü ve etkin şekilde yürüteceğiz. Yeni nesil teşviklerle işverenlerimizin ve iş arayanlarımızın daima yanında olacağız. Kadınlarımız, gençlerimiz, engelli kardeşlerimiz öncelikli olmak üzere bu teşviklerden yararlanmalarını sağlayacağız. Profil temelli nitelikli danışmanlıkla iş arayanlarla işverenlerimize daha etkili hizmet sunacağız. İlave istihdam için yeni teşvik uygulamalarımızla ilgili yoğun olarak da çalışmalarımız sürüyor. 2017 yılında başlattığımız millî istihdam seferberliğini inşallah 2018 yılında daha da ivmeli şekilde sürdüreceğiz. İş başı eğitimlerle iş arayanlarımızın daha fazla iş tecrübesi kazanmasını sağlamayı önemsiyoruz. Öğrencilerimizin ve altı aydan uzun süreli işsizlerimizin iş başı eğitim programlarından daha fazla faydalanması ve böylelikle mesleki tecrübe kazanarak iş gücü piyasalarına dâhil olmalarını kolaylaştıracak yeni düzenlemelerle ilgili hazırlıklarımız bitme aşamasına gelmiş durumda, yakın zamanda kamuoyuyla paylaşacağız.

Sanayi ve turizm sektörü içinden geçtiğimiz dönemde önemli. İstihdam konusunda bu sektörlerimizin çok güçlü potansiyele sahip olduğunu düşünüyoruz, bununla ilgili araştırmalarımızdan çıkan güçlü bilimsel sonuçlarımız var. Bununla ilgili nitelikli iş gücü ihtiyacını işverenlerimizin talepleri doğrultusunda sağlamak için bu alanlardaki programlarımızın sürelerini artırıp daha fazla katılımçıya ulaşacak şekilde güncellemelerimizi gerçekleştireceğiz. İş ve meslek danışmanlarımız aracılığıyla yürüttüğümüz danışmanlık faaliyetlerimizi önümüzdeki dönemde de sürdüreceğiz. Eğitimde ve işte olmayan gençlerimiz atalet içindeki gençlik oranı dediğimiz, şu anda en çok üzerinde çalıştığımız kesimi oluşturuyor. Bu kesimdeki kardeşlerimizin iş gücü piyasalarına girişlerini sağlamaya yönelik yeni uygulamaları hayata geçireceğiz. Eğitimde ve istihdamda olmayan gençlerin eğitime ve istihdama katılmama nedenleri ve çözüm önerilerini içeren analiz raporumuzu hazırladık. Bu kapsamda gençlerin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından İŞKUR'a yönlendirilmelerini sağlayacak takip sistemini oluşturuyoruz. 2018 yılında engelli kardeşlerimiz için başlatacağımız destekli istihdam uygulamasıyla ile de engelli istihdamı konusunda daha farklı bir sürecin başlayacağını düşünüyoruz. Özel iş ve meslek danışmanlığı hizmeti vermeye başlayacağız. Özel sektörde de engelli kardeşlerimizin istihdamıyla ilgili destekleri sürdüreceğiz.

İş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesine yönelik olarak politika geliştirmeye destek olacak bilgi yönetim sistemimiz kurulmasıyla ilgili çalışmalar son aşamaya gelmiş durumda. Sosyal Güvenlik Kurumu MEDULA Sistemi ve Sağlık Bakanlığı veri tabanına entegre olan İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgi Yönetim Sistemi ile çalışanlarımızın sağlığının korunması ve iş kazalarının önlenmesine yönelik daha etkin çözümler üretilmesi hedefleniyor. Yeni bir uygulama rehberi hazırlıyoruz iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili. Çalışanların gürültü ile ilgili risklerden korunmalarına ilişkin çalışma rehberimiz, yapı işlerinde iş sağlığı ve güvenliği yönetmeliği uygulama rehberi, kule vinçlerinin güvenli kullanımına ilişkin uygulama rehberi, madenlerle ilgili uygulama rehberi, madenlerde metan gazı drenajı uygulama rehberlerinin de hazırlıklarının son aşamaya geldiğini, yakında yayımlanacağını ifade etmek isterim.

Tabii, farkındalık artırma çalışmaları, iş sağlığı, güvenliğiyle ilgili önemli. Bu konuyla ilgili tüm paydaşlarımızla etkili, güçlü bir çalışma içerisinde olursak yaşanan kazaların önlenmesi konusunda, yaşanmaması konusunda daha güçlü ilerleme sağlayabileceğimize inanıyoruz. Bu yüzden iş sağlığı ve güvenliği konusunda, iş kazalarının azaltılması konusunda sosyal paydaşlarla ortak çalışmanın önemli olduğunu, bu konuda tüm paydaşlarımızla sorumluluklarımızı yerine getirme konusunda projelerle önümüzdeki dönemde çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Az önce de ifade ettim, Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Programı'nın uygulanmasıyla ilgili çalışmalarımız var. Özellikle en kötü biçimlerden sayılan, sokakta, sanayide, mevsimlik tarımda çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasıyla ilgili eylem planlarımız tamamlandı. Bununla ilgili yine yerel düzeyde ilgili paydaşlarla ilgili bakanlıklarımızla ortak şekilde hem toplumsal duyarlılığın artırılması, farkındalığın oluşturulması hem bu alanlardaki çalışmaların engellenmesiyle ilgili çok güçlü bir çalışma içerisinde olacağız.

Ulusal İstihdam Stratejisi'yle 2023 vizyonuna yönelik hedeflerimizi gerçekleştireceğiz. Bu kapsamda, iş mevzuatındaki güvenceli esneklik sağlayan çalışma modellerinin, özel istihdam bürolarının etkinliğinin ve istihdama katkılarının artırılmasına yönelik çalışmaları sürdüreceğiz. Esnek çalışan dezavantajlı gruplara prim gün sayısı ve analık yardımı için daha uygun koşullar sağlayacağız. Esnek çalışanların tespitine ilişkin detaylı bir veri tabanı oluşturarak İŞKUR'un verdiği mesleki eğitimlerden faydalanmaları gerçekleştirilecek. Finans sektöründe engelli istihdamı, turizm sektöründeki yaşanan gelişmelere bağlı olarak yeni programların uygulanması, küçük işletmelerin kayıtlı sektöre geçişini özendirici uygulamalarla çalışmalarımız sürecek.

Mevsimlik tarım işçileriyle ilgili METİP II projemizi hayata geçiriyoruz. 2017 yılında Adana, Ankara, Bursa, Eskişehir, Konya, Manisa, Ordu, Giresun, Düzce'de, 9 pilot ilde prototip uygulamalarımızı yaptık, ikinci boyutuyla ilgili de çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Mecliste görüştüğümüz torba kanunda bu konuyla ilgili önümüzdeki dönemde sahada çok daha işlerimizi kolaylaştıracak bir maddemiz geçti. Bu kapsamda, Mevsimlik Tarım İşçiliği Bilgi Sistemi e-METİP'i kuruyoruz. İçişleri Bakanlığımızla ortak olarak tarım işçilerimizin takibini, izlenmesini sağlayacağız.

Başta emeklilik, sigorta işlemleri olmak üzere sosyal güvenlikle ilgili sunulan kamu hizmetlerinde bürokrasiyi azaltmak için dijitalleşme projelerimizi hayata geçireceğiz.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, iki üç dakika içerisinde ara vereceğim. Artık biraz bütçe büyüklüğü rakamlarına doğru gelsek.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Tamam.

İlaçta Yerelleşme Projemizi sürdüreceğiz önümüzdeki dönemde.

Başka bir çalışmamız, ev hizmetlerinde olduğu gibi, kolay işverenlik uygulaması. Bu bizim altı aylık eylem planımızda da göreve geldikten sonra yer alan bir konu.

Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenecek devamlı nitelikteki iş yerleri için iş yeri bildirgesiyle her ay aylık prim ve hizmet belgesi verilmemesini, bunun yerine bir formla tek seferde SGK'ya bildirimde bulunmayı gerçekleştirerek bürokrasiyi azaltmış olacağız.

Yaşlı bakım sigorta sistemimizin teknik ve yasal altyapısını hazırlamaya başladık.

Kamu yönetiminde uzaktan eğitim sistemini yaygınlaştıracak faaliyetlerimizi sürdürüyoruz.

Sayın Başkan, kıymetli Plan ve Bütçe Komisyonumuzun üyeleri; çalışma hayatının geliştirilmesi, istihdamın artırılması ve sosyal güvenliğin sağlanması amacıyla Bakanlığımız ile bağlı ve ilgili kuruluşlarımızın 2018 yılı mali büyüklükleri hakkında sizleri bilgilendirmek istiyorum.

Bakanlığımız bağlı ve ilgili kuruluşlarımızın 2018 yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nda yer alan ödenekleri;

Bakanlığımızın 2018 yılı toplam bütçesi 59 milyar 738 milyon 565 bin TL'dir.

Bakanlığımız merkez ve yurt dışı teşkilatı toplam harcamaları için 353 milyon 245 bin TL ödenek talep edilirken, Bakanlık bütçesinden Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına SGK finansman açığı için, işveren prim indirimi için, sandıklara ilişkin teşvik ödemeleri için, işverenlere asgari ücret desteği için olmak üzere 54 milyar 442 milyon TL,

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne cari transferler için, sermaye transferleri için, İşsizlik Sigortası Fonu hazine prim katkısı için olmak üzere toplam 4 milyar 924 milyon TL,

TODAİE'ye cari transferler, sermaye transferleri için 17 milyon 935 bin TL kaynak ayrılması öngörülmektedir.

Devlet Personel Başkanlığı gider bütçesi 31 milyon 978 bin TL, TODAİE'ye gider bütçesi 19 milyon 560 bin TL, gelir bütçesi 19 milyon 560 bin TL, MYK gider bütçesi 26 milyon 362 bin TL, gelir bütçesi 26 milyon 362 bin TL olarak belirlenmiştir.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonununun değerli üyeleri; sözlerimi sonlandırırken 2018 yılı bütçesinin ve bu bütçeyle gerçekleştireceğimiz çalışmaların aziz milletimize hayırlı olmasını temenni ediyor, katkılarınızdan dolayı ve sabırlarınızdan dolayı heyetinize şükranlarımı sunuyorum.

Ayrıca bir şeyi de belirtmek istiyorum. Komisyon üyelerimizin odalarına gittiğim zaman çok etkilendim. Yaptığımız faaliyetler kapsamında, İŞKUR'un Elâzığ Kovancılar'da mesleki eğitim kurslarındaki kursiyerlerimiz, kadın kursiyerlerimiz tarafından elleriyle hazırlanmış ufak hediyelerimiz var. Özellikle bakır işlemeciliği erkek mesleği olarak biliniyor. Bu alanda kadınların orada gerçekleştirmiş olduğu çalışmaları sizlerin de görmesini, bu anlamda kurslarımızın ne kadar önemli işlevlere sahip olduğunun bir kez daha herkesçe paylaşılmasını arzu ettik. Hanımlarımızın da selamı var.

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza teşekkür ederiz. Aleykümselam. Nazik hediyeleriniz için de teşekkür ederiz.

Değerli hazırun, bütçeler üzerindeki sunumlar tamamlanmıştır.

Birleşime saat 14.00'e kadar ara veriyorum, 14.00'ten sonra müzakerelere başlayacağız.

Kapanma Saati: 12.17

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.05

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Değerli hazırun, 27’nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyoruz.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri

- a) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı*
- b) Mesleki Yeterlilik Kurumu*
- c) Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü*
- ç) Devlet Personel Başkanlığı*
- d) Türkiye İş Kurumu*
- e) Sosyal Güvenlik Kurumu*

BAŞKAN – Şimdi müzakerelere başlıyoruz.

Sayın Kuşoğlu, buyurunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ilk bütçeniz hayırlı uğurlu olsun, size de ekibinizle birlikte başarılar diliyorum. Çok önemli bir bakanlık, bütün bakanlıklar önemli ama özellikle bu dönem Çalışma Bakanlığı, sosyal güvenlik mevzusu çok çok önemli.

Bu sene için 116 milyarlık bir transfer söz konusuydu hazineden dönem başında, başlangıç ödeneği olarak da o konulmuştu ama şu andaki tahminler 127 milyara çıktığını gösteriyor, belki onun biraz daha üstünde de kalabilir. Çok önemli bir rakam bu; 127 milyar hazineden size transfer ediliyor, Sosyal Güvenlik Kurumuna. Bu transfer yapılmasa bütçenin açığı söz konusu olmayacak, bu transfer yapılmasa 100 küsur milyar lira için borçlanma yapılmayacak. Hazine yüzde 12’ye yakın borçlanıyor bunları ödeyebilmek için -çok önemli- bu gittikçe de artıyor geleceğe yönelik. Dolayısıyla uğraşılması gereken, acil olan, çok önemli bir konu bu. Geçmiş yıllarda da biz sayın bakanlarla bu konuyu hep konuştuk, bu konu çok aciliyeti olan bir konu.

Geçmiş yıllarda bir reform yapıldı, “norm ve standart birliği” denildi, özellikle SSK, Emekli Sandığı ve BAĞ-KUR’un birleştirilmesi norm ve standart birliği gibi algılandı. Üç tane birbirine benzemeyen kurum bir araya getirildi, “Reform yaptık.” denildi; olmadı Sayın Bakanım, büyük sıkıntılar var, olmadı. Üç farklı kurumun bir araya getirilmesi, kurumların kaldırılıp tek bir kurum hâline getirilmesi, onlardaki o olumlu birikimlerin bu tarafa intikal ettirilmemesi büyük sıkıntılara sebep oldu. Şu anda, Sosyal Güvenlik Kurumu -biraz önce söylediğim şekilde- çok büyük bir sıkıntıdır

Türkiye için, Türkiye'nin geleceği için. Dolayısıyla sizin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı olarak önceliği bu konuya vermeniz lazım. Aslında, keşke, geçmişte, bu ekim ayı içerisinde torba kanunla uğraşmak yerine sizin kanununuzla uğraşabilseydik. Yılbaşına kadar bütçe de olduğu için bir başka konu söz konusu olamayacak, gündeme gelemeyecek; sizin en erken ocak ayında böyle bir reformu gündeme getirmanız lazım. "Reform" derken de öyle üç beş kanun maddesiyle olabilecek bir şey değil; kayıt dışı ekonominin kapatılması lazım, ki Maliye Bakanlığımıza göre de, sizin yaptığımız çalışmalara göre de, akademisyenlerin çalışmalarına göre de en azından yüzde 25-yüzde 30 civarında olduğunu tahmin ediyoruz. 3 trilyonluk bir bütçede -bu da 500 milyar- vergi olarak baktığımızda, prim olarak baktığımızda da en azından bir 100 milyarlık bir yer tutabiliyor. Görüyorsunuz ne kadar önemli bir konu. Dolayısıyla Maliye Bakanlığının, Sosyal Güvenlik Kurumunun, Çalışma Bakanlığının, birçok bakanlığın ortak bir veri tabanında bilgilerini birleştirmesi gerekiyor; iş yerleriyle ilgili ortak bildirge, beyanname alabilmesini gerektiriyor, müracaatların ortak bir yerden, havuzdan yapılabilmesini gerektiriyor, kayıt dışının yok edilmesini gerektiriyor. Birçok konu var, bunlarla ilgili olarak da bizden de muhalefet olarak yardım isterseniz tabii ki her zaman için desteğe hazırız.

Fakat Sayın Bakanım, siz bu konularla ilgilenmek yerine siyasetle biraz uğraştınız -dün de Sayın Genel Başkanımız mecburen bu konuyu gündeme getirdi- Kılıçdaroğlu dönemiyle ilgili açıklardan bahsettiniz. Sayın Bakanım, bu denemdeki açıklar Selim Bey'in açıkları mıdır, Selim Bey'in sorumluluğunda mıdır? Devlet memurları, bürokratlar nelerden sorumludur, siyasetler nelerden sorumludur? Aslında, büyük bir şey yapmışsınız, onore etmişsiniz yani bir Genel Müdürü bir dönemden sorumlu tutarak gerçekten onore etmişsiniz, ne kadar güzel bir şey. O dönemki bakanları hatırlıyor musunuz? Kimdi bakan o dönemde, bilmiyoruz değil mi? Bakan bilinmiyor. Başbakan kimdi? Bilinmiyor. Cumhurbaşkanı kimdi? Bunları hatırlamıyoruz ama sadece bir genel müdürü hatırlıyoruz.

Sayın Bakanım, ben Sayın Kılıçdaroğlu'yla beraber çalıştım Genel Müdürlüğü döneminde. Biz geldiğimizde sosyal güvenlikle ilgili hemen hemen kimsenin bilgisi yoktu, bilinci yoktu. Sosyal Sigortalar Kurumu da pek bilinen bir kurum değildi. Halkta, medyada Sosyal Sigortalarla ilgili bilgi, bilinç yoktu, oranın açıklarıyla ilgili bilinç yoktu. Burada değerli arkadaşlarımız var bu konuları bilen, bu konularla ilgili kafa yoran arkadaşlarımız var, o dönemleri de bilenler var. Bizden önceki dönemlerde genel müdürler, yönetim kurulu başkanları saat on buçukta gelir, saat dörtte gider, tenisini oynar, çok rahatları, çok rahat bir yerd. Özellikle 12 Eylül öncesinde Sosyal Sigortalar Kurumu en iyi kurumlardan bir tanesiydi maddi açıdan, özlük hakları açısından, sosyal tesisleriyle vesaire. Bizim zamanımızda 500'e yakın hastane ve sağlık tesisi vardı, hemşirelik okulları vardı, sağlık okulları vardı, liseleri vardı, dediğim gibi, şu andakinin üzerinde 500'e yakın sağlık tesisi vardı, ilaç fabrikası vardı, gayrimenkulleri şimdinin herhâlde 10 katıydı, çok çok daha fazlaydı. Çok büyük, çok anormal bir kurumdu. Büyük kuyruklar vardı, büyük sıkıntılar vardı, ilaç kuyrukları dâhil olmak üzere, hastanelerde büyük sıkıntılar vardı ve bütün bunlar biz geldiğimiz zaman mevcuttu, çok uğraştık.

Şu andaki Sayın Genel Başkanım, o zamanki Genel Müdürüm -ben Maliyedeydim, hesap uzmanıyım, meslektaşımı- benim fikrimi falan sormadan, düşüncemi bilmeden kendisiyle beraber çalışmamı istedi; gittik, beraber çalıştık. İnanın, bazı günler, bazı geceler -zaten hiçbir zaman öyle beşte, altıda çıkmak mümkün olmadı ama- birlerde, ikilerde, en erken dokuzlarda çıkıyorduk. Bazen bir şeyler yapabilmemizin mutluluğuyla gözlerim yaşıyordu, aynı şekilde kendisinin de öyle. Bazen de yapamamanın mutsuzluğu, sıkıntısıyla ağlıyorduk. Biz o günlerden geçtik. Şimdi gelip de o günler için bizim suçlanmamız çok yanlış oldu Sayın Bakanım, çok yanlış oldu. O dönemki bakanı bilmiyoruz, başbakanı bilmiyoruz, cumhurbaşkanını bilmiyoruz. Bir şeyler yapılacaksa, bir tasarı hazırlanacaksa, kanun değişikliği hazırlanacaksa, bir strateji değişikliği olacaksa bütün bunlar siyasetlerin sorumluluğundadır. Siz bunları sadece bir genel müdürün sorumluluğuna veriyorsunuz. Genel müdür

bir bürokrat olarak kendisine verilen yetki çerçevesinde kanunları uygulamak durumundadır. Ama buna rağmen, abartmıyorum, biz 20'ye yakın kanun tasarısı hazırladık, reform kanun tasarısı hazırladık, Dünya Bankasıyla beraber çalışmalar yaptık. Sayın Müsteşarımız da orada, bunları biliyor, o zaman o da vardı. Çok güzel, çok nitelikli çalışmalar yapıldı. Sizin yaptığınız, o “norm ve standart birliği reformu” dediğiniz -tırnak içerisinde kullanıyorum- çalışmanın aslında mimarı biziz. O da yanlış yapıldı. Onun altyapı çalışmaları, hepsi bizim zamanımızda yapılmıştır. Geldiğimizde büyük sıkıntılar içerisindeydi. Dosyalar hangarlardaydı. Dosyalar derken -el arabalarında taşınıyordu onlar- her bir dosya bir kişinin geçmişi ve geleceğiydi. Bir kişiyi sosyal sigortacılıkta geçmişiyse geleceğiyle yüz yıl takip etmek zorundasınız, yüz yıl; çocuklarına da maaş bağlıyorsunuz. Ama onların hepsi hangarlardaydı, el arabalarıyla taşınıyordu, damlar akıyordu, sular içerisinde kalıyorlardı. Öyle sıkıntılı bir yerdi. Tek bir eleman alamıyordunuz, tek bir bilgisayar mühendisimiz yoktu, kadro verilmiyordu. O şartlarda mücadele ettik. Yine de o dönemde TAI'yle -bir kamu kuruluşu- anlaşma yaptık, orayı kurtardık.

Önemli meblağlar var, çok büyük meblağlar var. İşte, SGK olarak sizin bütçeniz devlet bütçesinin yarısı kadar. O meblağlar repo ediliyordu, repo edilirken bir gün önceden bankaya söylüyorduk, “Efendim, faizler günlük 100 ama biz size 110'dan yapıyoruz.” diyorlardı. Bir bakıyorduk, 120 ertesi gün. Bir Reuters ekranımız yoktu. Onları edindik, finansçılar aldık, epey bir çalışma yaptık, birkaç sene içerisinde kurum çok farklı hâle geldi, ayağa kaldırmaya çalıştık iyi niyetli gayretlerle. Bir bürokratin yapabileceği ne varsa hepsini yapmaya çalıştık ve insanlar öğrendi, sosyal güvenlik nedir, hakkı hukuku nedir, sağlık hakkı nedir, onları öğrendi, öğrenmeye çalıştı. O dönemden itibaren başladı bütün bunlar ve bakın, o dönemle ilgili olarak hiçbir bakan hatırlanmıyor. Sayın Kılıçdaroğlu'nu bakanların çoğu görevden almaya kalkmıştır çünkü bağımsız hareket etmeye çalışmıştır, “Ben bir bağımsız kurumun Başkanımym.” demiştir. Yönetiminde bugün rahmetle anacağım çok değerli insanlar vardı hem işveren kesiminden hem işçi kesiminden. Onlarla birlikte çok çok güzel işler yapılmıştır.

Dün eczacıların toplantısında konuşmuş Sayın Genel Başkanım. Biz geldiğimizde, doktorun yazdığı reçeteyi önce bir gişeden veriyordunuz, alınıyordu o reçete, öbüründen hesaplama yapılıyor, para ödemesi yapılıyor, diğer üçüncü gişeden de ilaçlar alınıyordu. Biz tek elden onların ödenmesini sağladık. Hatta ben istenmeyen adam ilan edilmişim, “Eczacıya nasıl para aldırıyorsunuz, biz veznedar mıyız?” demişlerdi. Büyük sıkıntılarla uğraştık ve güzel işler yaptığımıza da inanıyoruz. Ama bunların -devlette devamlılık esastır- istismar konusu yapılmaması lazım.

Sayın Bakanım, bakın, bugün devletten transfer 127 milyar. Devlet payı alıyorsunuz, bizim zamanımızda devletten katkı yoktu. Topladığınız primin dörtte 1'i kadar katkı alıyorsunuz, bizde yoktu. Ne kadardır o? 50 küsur milyar lira alıyorsunuz ama bizde yoktu. Şimdi, şu anda da olmasa o da açık olacaktı, 50 küsur milyar lira ilave olarak açık olacaktı. Bunlar neden gündeme geliyor? O kadar önemli, o kadar hassas bir yer ki Çalışma Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu, bütün bunlarla uğraşacak vaktimiz yok.

Bakın, bu, Sosyal Güvenlik Kurumunun 2015 Sayıştay Raporu. 18 şartlı görüş verilmiş, izlenmeye alınmış, 18 denetim görüşünü etkileyen bulgusu var geçen yıl, 63 de denetim görüşünü etkilemeyen bulgusu var. Böyle bir rapor yok tarihte ve izlenmeye alınmış. Bu sene de 2016 içinde Sayıştayın yazdığı rapor 15+29 ve izlemeye alınan konular bu sene dercedilmemiş rapora. Yani bir kurumun başarısı sadece açık vermeye mi ölçülür? Bir kurumun başarısı, kalitesi, çalışması, gayreti vesaire birçok konuyla ölçülür. Bakın, şu anda hiçbir kurumun bunun yarısı kadar eleştirisi yoktur. Sayıştay tarafından bu kurum kadar eleştirilen bir başka kurum yok, yarısı kadar bile eleştirilen bir kurum yok. Daha neler neler var yani sadece 2016'yla ilgili olan 44 bulguyu şurada değerlendirmeye kalksak

günler alır, saatler alır. Geçen yıldan kalanları, geçen yıldan izlemeye alınanları da ilave etsem herhâlde bunun altından kalkamayız. Böyle bir kurum varken işi neden siyasete döküyoruz? Hep beraber bunun çözümüyle ilgili uğraşmamız lazım, bir an önce uğraşmamız lazım Sayın Bakanım.

Ben sizin iyi niyetli olduğunuza inanıyorum. Bundan önceki çalışma bakanları hiçbir zaman Sayın Kılıçdaroğlu'yla ilgili, o dönemle ilgili laf etmediler. Bir laf edilecekse, geçmişte bazı hatalar yapılmışsa onları da birlikte tespit edelim. Tarih sadece bu bildiğimiz tarih kitaplarındaki tarih değil...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, lütfen toparlar mısınız.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – ...kurumların da tarihi var, devletin de bir tarihi var, Sosyal Güvenlik Kurumunun da bir tarihi var. Onu da bilmeyi gerektiriyor. O tarihe bakarsak, o tarihi iyi incelersek çok farklı şeyler buluruz, çok farklı konular var.

Sayın Kılıçdaroğlu döneminde 38 ve 42 yaşında emekli olmak mümkündü. O zaman emeklilik yaşı 38 ve 42'ydı. Biz 20'ye yakın tasarımı buraya Meclise getirdiğimizde, “Mezarda emeklilik” diye karşı çıktı. Sayın Salim Uslu bunların şahididir, çok iyi biliyor, kendisiyle konuşabilirsiniz. “Mezarda emeklilik” diye karşı çıktı. O zaman şimdiki gibi değil, sendikalar çok güçlü, kamuoyu çok güçlü, herkes SGK'yı -o tarihteki SSK'yı- istismar edebiliyor ve o istismarları biz gündeme getirdiğimiz için kötü adam ilan ediliyorduk her yönüyle.

Bu şekilde değerlendirmenize üzüldüm, hakikaten üzüldüm. Sayın Karaburun'un da bir eleştirisi var milletvekili olarak; o haklıdır, onun bir mağduriyeti söz konusu, tabii ki eleştirecek ama siz Bakan olarak bu konuları eleştirme değil de çözüme mevkiendesiniz. Birlikte çözüme durumundayız. Ben bunları söylerken sadece sitem ediyorum, bunlarla siyaset yapmaya da çalışmıyorum, size destek olmaya çalışıyorum, destek olmamız lazım çünkü bu sizin sorunuz değil, bu Türkiye'nin sorunu, hepimizin sorunu. Bu konuda bir başarısızlık olduğunda, yarın hiçbirimiz emekli maaşlarımızı alamayacağız, yarınımız yok, yarın hiçbirimiz sağlık, tedavi yardımı alamayacağız, hepimiz için, çoluk çocuğumuz için söz konusu olacak sıkıntı. Onun için, bunu hep beraber çözmek zorundayız.

“Sizin dönemdeki açıklar şu kadar bu kadar.” demiyorum. Bakın, sadece devlet yardımı bile olayı açıklıyor, bu faturalı ödemeler bile olayı açıklıyor. Bunlar birlikte çözülmesi gereken işler. Ama bizim tek bir aktör yoktu, tek bir bilgisayar mühendisi yoktu, teknisyeni yoktu teknisyeni. Bizim Bilgi İşlem Daire Başkanımız bilgi işlemle ilgili değildi, farklı bir alanda yetişmiş birisiydi. Yoktu, hiç kimse yoktu. Çok zor, sıkıntılı bir dönemde bütün bunlarla uğraşıp kurumu belli bir noktaya taşıyabildik. O biraz önce söylediğim depolarda, hangarlarda el arabalarıyla taşınan yağmur suları altındaki dosyalar var ya, onları bilgisayara geçinceye kadar iflahımız kesildi. Uyuyamadık günlerce. Çok sıkıntılı dönemlerdi.

Şimdi, ben, Sosyal Güvenlik Kurumunun 2016 yılı Sayıştay denetim raporunu alacağım. Size soruyorum: Geçen yıl, 2015'ten izlemeye alınan konular ve 2016 yılı Sayıştay denetim raporundaki bu 44 konuyla ilgili olarak ne diyorsunuz? Bunlar çok çok önemli konular. Giremeyeceğim, belki arkadaşlarımız bazılarıyla ilgili olarak sorular yönelteceklerdir ama ben tek tek bunlara giremeyeceğim. Çok çok önemli konular var. Bunlarla ilgili bir hazırlık yaptınız mı? Nedir sorun, sıkıntı? Siz nasıl görüyorsunuz? Bunları nasıl düzelteceğiz? Birlikte düzeltelim. Ben sizin samimi olduğunuza inanıyorum. Siyaseten yanlış yaptınız, gereksiz yere bir polemige girdiniz.

Bakın, Sayın Cumhurbaşkanı İbadi'ye söylüyor “Sen benim seviyemde değilsin, sen şöylesin, böylesin.” ama Dışişleri Bakanı bakan olarak tutup da “Sayın İbadi” deme dışında kimseye bir şey söylemiyor, belli bir seviyede bırakıyor. Siz de konunuzla ilgili olarak siyaset yapamazsınız. Çok ciddi,

çok önemli bir konu bu, çözmemiz lazım hep beraber, sizin başarısız olmanızı isteyemeyiz, öyle bir lüksümüz yok. Bakın, muhalefet olarak isteyemeyiz, böyle bir lüksümüz yok. Başarılı olmanız için yardımcı olmak zorundayız. Onun için, siz, bana “Şu yardımları yapın.” diyeceksiniz, biz de muhalefet olarak yapılması gereken neyse sizin öncülüğünüzde o desteği vereceğiz, uğraşacağız ama bunun siyasetini yapmayacağız. Ben yapmadım, bakın. Ben 2011’den beri buradayım, o günlerden sorumlu birisi olarak ki ben o günlerle ilgili olarak övünüyorum, gurur duyuyorum yaptığım çalışmalarla Allah’a şükür...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlar mısınız lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Hem kendi yaptığım işlerle ilgili hem Genel Müdürüm Sayın Kılıçdaroğlu’nun -şimdiki Genel Başkanım Kılıçdaroğlu’nun- dönemiyle ilgili olarak her türlü teftiş yapılmıştır. Bakanlar, kendi dönemimizde bile -biraz önce söylediğim gibi- görevden almaya kalkmışlardır, Bakanlık müfettişlerini, Başbakanlık müfettişlerini göndermişlerdir, kendi kurum müfettişlerimiz incelemiştir her konuyu ama hepsinden aklanarak çıkmıştır. Bütün bunları dikkate alın lütfen. Geleceğe yönelik de en kısa zaman içerisinde bu kurumu ayağa kaldıracak, Türkiye’nin geleceğine ipotek koydurmayacak ne varsa, yasal olarak, idari olarak yapılması gereken ne varsa yapalım.

Ben Sayın Genel Başkanım Kılıçdaroğlu adına da söz veriyorum, her türlü desteğe de hazırız biz bu konularla ilgili olarak.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerçekten, bunu samimi olarak söylüyorum.

Sayın Başkanım, anlayışınıza çok teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

BAŞKAN – Evet, ikinci söz Sayın Kürkcü.

Buyurunuz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Bakan, hoş geldiniz.

Siz salona girdiğinizde herkesle el sıkışırken benimle bir buçuk kere sıkıştınız fakat son yarımını görenler bana “Bakanla aranızda bir sorun mu var?” dedi, hayır, hiçbir şahsi...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Pardon, başımı kaçırdım.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Siz salona girdiğinizde herkesle el sıkışırken benimle bir buçuk kere sıkıştınız, o yüzden son yarımı gören basın mensupları “Aranızda bir sorun mu var?” dedi. Bence aramızda hiçbir kişisel sorun yok fakat aramızda bir sınıf sorunu var, onu konuşacağız.

BAŞKAN – Ben kaçırdım, bir daha tekrarlasaydınız. (Gülüşmeler)

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Kayıtlara müracaat.

Bu sorun, esasen sizin deruhte etmekle, çekip çevirmekle yükümlü olduğunuz alanın Türkiye’de gerçek zenginlik olarak ne varsa hepsini üreten insanların, bu zenginlikten neredeyse hiçbir şey elde etmemeleriyle ilgili bir iş. Siz bu işi katlanılabilir hâle getirmekle görevlisiniz, siyasetiniz de bunu gerektiriyor.

O yüzden, ister istemez çalışanlar, emekçiler, bu ülkede içtiğimiz sudan yediğimiz yiyeceğe kadar, üzerimize giydiğimiz her şey, bizi taşıyan araçlar, bizi biz yapan her şeyi var eden insanların bu ülkenin en altında yaşamaya mahkûm bırakılmasına hiçbir çare bulamamış ve kurulduğu günden beri hep böyle olagelmış bir bakanlıkla karşı karşıyayız.

O yüzden, ister istemez bunun toplamı size rücu edecek, bunu şahsi bir mesele olarak almayın ama neresinden bakarsak bakalım bize sunduğunuz tablo, her şeyden önce siyasi bir tablo, hakiki bir tablo değil. Örneğin Türkiye'nin büyük bir hızla büyüdüğü ve bundan da emekçilerin payına çok yüksek bir oran düştüğüne dair bütün veriler doğruluktan uzak.

Evet, Türkiye'de bir büyüme oluyor. Nasıl büyüme olmasın? Durduğu yerde bile her şey ister istemez büyüyecek, kendi ritmi içerisinde ancak eğer biz mevsim etkisinden ve takvim etkisinden arındırılmış büyüme rakamlarına bakarsak, bunların, TÜİK verilerine göre, sizin takdim ettiğiniz gibi yüzde 5'ten fazla değil, yüzde 2,1 civarında olduğunu görürüz fakat bu yüzde 2,1'lik büyümenin de en önemli bölümleri, aslında, herhangi bir biçimde yatırımla ilişkilendirilmeyen sektörlerde gerçekleşiyor. Yani inşaat yüzde 6,8; sanayi yüzde 6,3; ticaret ve hizmet yüzde 5,7; tarım yüzde 4,7; finans yüzde 9,4; bilgi ve iletişim yüzde 10,1. Tabii ki bu büyüme kârlılık olarak bir büyüme biçiminde, zenginlik olarak bir büyüme biçiminde, mülk sahibi sınıfların elinde gerçekleşiyor ama işçiler için hakikat ve hayat böyle değil. Türkiye'de çalışanların sayısı bakımından da, siz kayıt içinde olanları veri olarak konuşuyorsunuz ama Türkiye'deki toplam istihdamın yüzde 33,47'si; ücretli, yevmiyeli veya maaşlı çalışanların yüzde 18,33'ü kayıt dışı çalışıyorlar. 17 milyon 827 bin çalışanın -2015 TÜİK verilerine göre- 3 milyon 269 bini kayıt dışı çalışıyor. Bunlar tabii ki sizin verilerinizde gözüküyor. Öyle olunca hem sendikalaşma oranları hem sigorta kapsamındaki çalışanlar aslında gerçekte olduklarından çok daha düşük gözüküyorlar. Fakat daha önemlisi, bu büyümenin neden ötürü çalışanlar, emekçiler için bir büyüme olmadığına dair çok daha net göstergeler size sunabilirim. 2017'nin ilk dokuz ayında bankaların net kârı yüzde 28. Banka dışı şirketlerin, BİST'e, Borsa İstanbul'a kayıtlı banka dışı şirketlerin net kârlılıkları yüzde 93. Ortalama ücret artışı özel sektörde yüzde 9,6; kamuda ortalama iki yıl için yüzde 9; TÜFE'ye yüzde 11,9. Bütün bu şartlar altında kimin bu büyümeden aslan payını aldığı kiminse bunca çalışmasına, bunca zahmetine, bunca emeğine rağmen herhangi bir biçimde bu büyümeden nasiplenemediğini bize gösterir.

Öte yandan, bu büyümeyle... Elbette enflasyon oranında kamuda gerçekleştirilen bir destek var. Özel sektör bu bakımdan herhangi bir yükümlülükle karşı karşıya değil, her bir şirketin kendi keyfine kalmış bir mesele bu. Ancak mademki refahta nispi bir artış oluyor bu refah artışının çalışanlar bakımından, çalışanlara intikali bakımından hiçbir kamusal siyasetin olmaması da son derece ağır bir başka mesele. O nedenle, diyebiliriz ki aslında büyüme, gelir eşitsizliğini ortadan kaldırmak şöyle dursun gelir eşitsizliğini de derinleştiriyor. Çünkü eğer OECD rakamlarına bakacak olursak göreceğimiz tablo şudur: OECD ortalamasında çalışma süreleri ortalama 36,7 saattir haftada; Türkiye'de resmî çalışma saati ortalama 45 saattir ama gerçekleşen 49 saat ve üzeridir. Dolayısıyla işçiler ne kadar çok çalışılırlarsa o kadar az kazandıkları bir durumla yüz yüzelere.

Daha önemlisi, düzenli çalışmanın ve sigortalı çalışmanın bir ilke olmaktan çıkmış, güvencesiz çalışmanın bir ilke hâline gelmiş olması. Bu sadece Türkiye'ye özgü bir durum değil. Neoliberal iktisadi politikaların sonucu olarak güvencesiz çalışma, sendikasızlaşma bir genel çalışma dinamiği gibi gözüküyor. Ancak bunları kattığımız zaman yani taşeron çalışanları bütün çalışanların içerisine kattığımız zaman sendikalaşma oranı da çok büyük çapta düşüyor. Çünkü taşeron çalışanlar kamuda ve özel sektörde 1,4 milyon civarındalar. Bunların 750 bin kadarı kamuda, belediyelerde, hastanelerde, neredeyse tüm temizlik ve güvenlik işlerinde çalışıyorlar ve bunların 200 bini de asıl işlerde çalışıyor

yasa bunu yasaklamasına rağmen. Onları, sendikalaşma değerlendirmelerini kattığımız zaman, o zaman sizin rakamlarınıza göre yüzde 11,5 olan sendikalaşma esasen, fiilen yüzde 9,7. Bunların arasında toplu iş sözleşmesi yapabilenler yüzde 7. Özel sektörde bu oran yüzde 4,6'ya düşüyor ve erkekler arasında sendikalaşma oranı yüzde 13'ken kadınlar arasında da ortalamanın da altında yüzde 7 civarında. Gayrisafai yurt içi hasılanın yüzde 30'undan fazlasını üreten İstanbul'da da sendikalaşma oranı çok düşük. Yani 1970'in büyük 15-16 Haziran işçi hareketinin merkezi olan İstanbul bugün işçi sendikasılaşmasının, amorfleşmanın ve güvencesizleşmenin merkezi hâline gelmiş durumda. Özal'ın 28 Ocak kararlarıyla birlikte son otuz yılda önümüzde açılan tablo, işçi sınıfının esaret koşullarında yaşıyor olması ve köle ücretleriyle çalışıyor olması ve ancak günübürlük, boğaz tokluğuna çalışıyor olması. Üstelik işsizleri de işçi sınıfının içerisine kattığımızda nüfusun çok büyük bir bölümü bu durumda.

Doğrusunu isterseniz, neoliberal iktisat koşullarında aslında mülk sahibi olmayan, büyük sermaye sahibi olmayan, patron olmayan herkes hemen hemen işçi durumundadır. Çünkü sonuç olarak küçük işletmelerde de işçilerinden çok daha büyük yaşam düzeyi, yaşam standardı farkı olmaksızın çalışanları da, onların gelir ve yaşam seviyelerini de görecektir olursak Türkiye'deki makasın ne kadar büyük ölçüde açıldığını görebiliriz. Sizin sunduğunuz büyüme rakamlarının yanı sıra Gini katsayısı açısından da meseleye baksanız son yılda Gini katsayısı yüksek gelir grupları lehine değişti. O açıdan da yoksullaşma ve refah kaybı sizin sunduğunuz tabloya rağmen ortadan kalkmadığı gibi derinleşti.

Bunun için kamuda iki tane güvence olabilir. Bunlardan birisi, işçilerin grev ve toplu sözleşme hakları; ikincisi de, işsizlik sigortası. Ne yazık ki kârlar ve fiyatlar doludizgin yükselirken ücretlerdeki nispi gerileme, esasen, işçilerin ücretleri için pazarlık yapabilecekleri biricik imkân olan toplu sözleşme ve grev haklarının özellikle 2016'dan beri 15 Temmuz darbe girişimi gerekçe gösterilerek yasaklanmış olmasıdır. Hiçbir sektörde greve izin verilmemiştir ve işçilerin ücret kayıpları yokuş aşağıya giderken, işveren kârları, patron kârları, büyük sermaye kârları yukarı doğru giderken devlet hem işçilerin grev hakkını önleyerek hem de patronları grevleri önlemek için zorlayarak araya girmektedir. Esasen bu tabloya baktığımızda Türkiye'de teorideki sermaye diktatörlüğünün en çıplak hâlde gerçekleştiğini görebiliriz. Hem sermaye her şeye hâkimdir hem de sermaye işçilerle uzlaşmaya kalkacak olduğu zaman bile devlet tarafından uzlaşmamaya zorlanmaktadır. Bu açıdan, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın olağanüstü hâl ile grevler arasındaki bağlantıyı nasıl kurduğunu size hatırlatmak isterim. Bu en çarpıcı durumlardan biridir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin kabul salonunda 15 Temmuz darbe girişiminin 1'inci yılı kapsamında konuşurken Tayyip Erdoğan, olağanüstü hâli işçilerin grev yapmasını önlemek için getirdiklerini söyledi. Diyor ki: "Şu anda OHAL ile uğraşıp duruyorlar. OHAL olmamış olsaydı bu kadar rahat, bu kadar huzurlu olarak bu adımlar atılmazdı. OHAL'i biz iş dünyamız daha rahat çalışsın diye yapıyoruz. Soruyorum: İş dünyasında herhangi bir sıkıntınız, aksamanız var mı? Biz göreve geldiğimizde Türkiye'de OHAL vardı ama bütün fabrikalar grev tehdidi altındaydı, hatırlayın o günleri ama şimdi grev tehdidi olan yere biz OHAL'den istifade ederek anında müdahale ediyoruz çünkü iş dünyamızı sarsamazsınız, bunun için kullanıyoruz biz OHAL'i." Sermaye diktatörlüğü bundan başka bir şey değildir. O nedenle, olağanüstü hâl altında Türkiye'de işçi sınıfının durumu yani sizin Bakanlığınız altında işçi sınıfının durumu kaçınılmaz olarak daha geriye gidecektir. Çünkü işçiler hem sendikalaşma hizmetlerini yitirmişlerdir hem de toplu sözleşme ve grev olanakları zorla ellerinden alınmıştır. Bunun karşılığında, işçileri koruyabilecek diğer mekanizma İşsizlik Sigortası Fonu'dur. İşsiz Sigortası Fonu'nun nasıl değerlendirildiğine bakılacak olursa şunu görebiliriz: Kurulduğu günden 2015'e kadar İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yararlanmak üzere başvuranların üçte 1'i bu fondan yararlanamamışlardır. Toplam olarak fonda biriken 103 milyar liranın 12 milyar lirası

işsizlik sigortası kapsamında kullanılmıştır, geri kalanlar sermayeye transferler, zor durumda olan şirketlerin işçi ücretlerini ödemeleri için kendilerine yapılan aktarımlar ve nihayet kepçeyle diğer kamu kuruluşlarının açıklarını kapatmak üzere...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, toparlar mısınız.

Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Bu durum nasıl toparlanır Başkan?

BAŞKAN – Siz toparlarsınız.

Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Toparlamak için birkaç dakikaya daha ihtiyacım var.

BAŞKAN – Tabii, tabii. Beş dakikanız var.

Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Nihayet, en son olarak da İşsizlik Sigortası Fonu'nda biriken kaynağın önemli bir bölümünün Varlık Fonu'na devredilmesi de gündeme gelmiştir. Yani sonuçta, işçilerin alın terleri, birikimleriyle işsizlik hâlinde kendileri için bir güvence olarak değerlendirilmesi tasarlanmış olan bu büyük fon, esasen sermayeyi fonlamak, devletin açıklarını kapatmak için kullanılmaktadır. Sonuçta, işçiler işsizliklerini bile finanse edemeyecek bir biçimde tasarruflarının ellerinden alındığını görmektedirler. Bunun sonucu, işçi sınıfı için daha çok ölüm, daha çok hastalık, daha çok iş cinayeti anlamına geliyor çünkü şu son derece açık ve görünen bir gerçektir: Türkiye'de nerede işçiler sendikalıysalar orada “iş yeri kazası” denilen, bizim “işçi cinayeti” dediğimiz bir sosyal cinayet hâlini almış olan bu facialar o derece azdır. Nerede işçiler sendikasız iseler, nerede kendi haklarını örgütlü olarak savunamıyorlarsa orada kitleler hâlinde ölmekte, yok olmaktadır. Soma faciasına bakınız, en son Şırnak faciasına bakınız. İşçiler, iş yeri denetimini sağlayabilmek için, iş yerinde sağlık güvencesi için, çalışma koşullarının güvencesi için hiçbir kamu desteğine sahip olamadıklarından hayatlarını toprağın altında ya da usulüne uygun açılmamış ocaklardaki su baskınlarında kaybediyorlar.

Nihayet, bu güvencesiz çalışmanın artık bir kural hâline geldiği bir yerde Hükümetiniz de 2015 seçimlerindeki vaadini ve referandumdaki vaadini de hiçbir zaman gerçekleştiriyor. Taşeronun kadrolaşmasına yönelik olarak ortaya atılmış olan vaatlerin hiçbirisi tutulamadı, tutulamaz da, kârlılığın esas alındığı, güvenceli çalışmanın değil güvencesiz çalışmanın kural hâline geldiği bir iktisadi ritim içerisinde bu, ancak bir sapma olarak gerçekleşebilir ve fakat sermayenin kudreti bu sapmayı da sistematik olarak engellemektedir çünkü kamuda taşeron çalışmaya son verildiğinde bu, özel sektör için de bir model olacaktır, taşeron işçilerin yarısına yakını özel sektörde çalışmaktadırlar. Bu vaat de yerine gelmemiştir.

Genç işsizliğinin ne kadar yüksek bir seviyede olduğunu söylemeye bile gerek yok. Türkiye'de iş gücüne katılımın ne kadar düşük olduğu ortada, OECD ortalamasının en sonundadır, Türkiye'de yüzde 50,2 civarındadır, OECD ortalaması yüzde 56'dır ama OECD'nin tepesindeki ülkelerde yüzde 71 civarındadır. Bunun da en birinci mağduru kadınlar ve genç emekçilerdir.

Bütün bu şartlar altında Bakanlığımızın işçilerin durumunu iyileştirmek, çalışanların haklarını güvence altına almaktan çok, Hükümet siyasetini çalışma alanında sürdürmekten başka elinden bir şey gelmeyeceği açık ortadadır. Ancak siz şunu yapabilirsiniz ve yapabildiniz Bakan olarak: Bu bütçe hazırlığını paydaşlarla birlikte yapabildiniz. Sendikalarla birlikte bütçe tartışmasını Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda pekâlâ yapmanız mümkündü. Onların talepleri bir nebze de olsa yansıyabilirdi

buraya ama yansımada, bundan kaçındınız. Üstelik, emeklileri hiç hesaba katmadınız, kadın emekçileri hiç hesaba katmadınız ve nihayet Bakanlık odalarında hazırlanmış bir bütçeyle buraya geldiniz. Siz, bir sendikacı olarak sendikaların nefesinin bile olsa yöneticilerin, karar vericilerin, işverenlerin ensesinde hissedilmesinin ne kadar önemli kazanımlara yol açtığını biliyor olmalısınız. Bir an önce, bence, bundan vazgeçmelisiniz, mutlaka ve mutlaka emekçiler, çalışanlar, bu çalışma işinin bizzat kendi öznelere, her sabah yataklarından gün doğmadan kalkıp, iş yoluna düşen çalışanların sendika hakkı buradan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, kayda girmiyor.

Son cümlelerinizi alabilir miyim lütfen, ilave beş dakika süreniz de bitti çünkü.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Açın, son cümlesini söyleyin.

BAŞKAN – Açıyorum tabii.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Son cümlem...

BAŞKAN - Zaten, son beş dakikada toparlanmadığına göre hiç toparlanmaz bu. Bir hayırlı olsun deyin, bitsin.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Bu bütçeden işçilere hayır geleceğini düşünmüyorum ancak bunu söyleyebilirim: Eğer siz gerçek üreticilerin sesini dinleme kanallarını açmazsanız onların önünde sonunda haklarını elde etmek için tarih boyunca yaptıkları her şeyi Türkiye'nin gelecek kısa tarihi içinde yapacağına tanık olacaksınız. Öyle ya da böyle işçi hakkını alacak ama bunu kolaylaştıran bir bakan olmak sizin elinizde. Size söyleyebileceğim tek şey: Kendi payınıza düşen kişisel tasarruf alanında emeğin hakkını koruyan bir Bakan olarak tarihe geçmeniz de mümkün. Belki Bülent Ecevit'in tarihteki ününü siz de bir kadın bakan olarak elde edebilirsiniz.

Başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekküre diyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, kıymetli bürokratlar, sayın basın mensupları; öncelikle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ilk bütçeniz hayırlı olsun. Allah yardımcınız olsun. Başarılar diliyorum. İnsanın doğumundan ölümüne kadar hayatının her anında sorumluluğu olan bir bakanlıksınız. Bu açıdan, hakikaten zor bir görev. Başarılar diliyorum.

Sayın Başkanım, size de şunu ifade edeceğim: Bu Sayıştay raporları masalarımıza süs diye gelmiyor, değil mi? Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili olsun, Bakanlığınızla ilgili olsun bayağı madde var Sayın Bakanım yani bunların mutlaka görüşülmesi lazım, ki ben kabaca şöyle not aldım: Mevzuata aykırılıklar, hatalı işlemler, yanlış ödemeler, alacakların kaydedilmemesi, takip edilmemesi, tahsil edilmemesi, idari para cezalarının uygulanmaması, avans kapatılmaması gibi birçok hakikaten sıkıntılı konu var. Sayıştay da çalışmış, emek vermiş, buraya getirmiş. Ben Sayıştaya da teşekkür ediyorum. Bunu görüşmemiz lazım, kapatmamız lazım, neyse, üzerinde değerlendirmemizi yapmamız lazım Komisyon olarak.

Bir de bir şey dikkatimi çekti Sayıştay raporunda: 4.315 kişiye öldüğü hâlde GSS primi tahakkuk ettirildiği söyleniyor yani sistemimiz hâlen ölen kişiyi yakalayamıyor mu ya? Ben, bunu yadırgadım, geçmişte bu kurumlarda epey emeği olan birisi olarak yadırgadım. Ölen bir kişiyi hâlen bizim kaydımız yakalayamıyorsa bu sıkıntılı, az da değil 4.315 kişi.

Önce, sosyal güvenlik sistemiyle ilgili birkaç hususa ben de değinmek istiyorum, yoksa Sosyal Güvenlik Kurumu battı, çıktı, o konuda bir şeyim olmayacak ama şu tespiti de yapacağım: Geçmişte -çalışan arkadaşlar bilir- Dünya Bankasının bir raporu vardı, 1971 Zelenka Raporu diye anılırdı, “Eğer sistem böyle giderse açmaza girer.” diye orada uyarılar vardı. Onun üzerine, epey bir müddet sonra rahmetli Özal sosyal güvenlik alanında ilk reformu gerçekleştirdi, 50-55 yaş getirdi, daha önce emeklilik için yaş öngörülüyordu fakat 1992 yılında bu tekrar kaldırıldı; ki tam 50-55 yaşa kademelî geçiş de tamamlanmıştı. Bu kaldırıldı. Bu, tabii sosyal güvenlik sisteminin, Sosyal Güvenlik Kurumunun belini kırdı. Hâlen şu anki açıklarda dahi bu erken emekliliğin faturası var. Daha da bunun yükünü çekeceğiz. Yani çok büyük bir hataydı, 1992 yılında çıkarılan kanunla bu yaşın kaldırılması Sosyal Güvenlik Kurumuna çok büyük bir darbe vurdu.

Tabii, taşın altına elini koyma meselesi olarak da dediğim gibi rahmetli Özal’ı sayabiliriz, sosyal güvenlik raporunu gerçekleştirdi; 57’nci Hükûmeti sayabiliriz, 1999-2002’de yaptığı düzenlemelerle. Yine Sosyal Güvenlik Kurumunu bir anlamda -bugünkü tabiriyle- batmaktan kurtaran düzenleme yapıldı ve AK PARTİ Hükûmeti 2008 yılında sosyal güvenlik reformunu gerçekleştirdi. Bunlar sayesinde, bana göre SGK batmaktan kurtuldu. Değilse, bu gerek 1999’da gerek 2008’deki kanunlar çıkmasaydı hakikaten çok büyük açıklar söz konusu olacaktı.

Şunu ifade edeyim: Yani 38-43 yaşında emekliye dünyanın hiçbir ekonomisi dayanamaz, hiçbir ülke dayanamaz, hiçbir ülke kaldıramaz. Bunun çok büyük etkisini tabii hâlen bugün dahi görüyoruz. Daha da, gelecekte de göreceğiz.

Şimdi, sosyal güvenlik sisteminin iki temel sorunu, aktif-pasif dengesindeki bozulma ve sosyal güvenlik açığı. Sayın Bakanım da bilgi verdi. Ben 2002’yi de vereyim Sayın Bakanım. Baktığımız zaman, sosyal güvenlik sisteminin 2002 yılında 2,04 aktif-pasif oranı, 2016’da 1,91. Tabii daha da aşağı inmişti, 1,8-1,7’lere inmişti. Son yıllarda iyileşme var, onu ifade edebilirim. Ağustos 2017 itibarıyla da yüzde 1,92 ama bu yeterli mi? Kabul edilen, doğru olan 4’e 1 olsa. Tabii en ideali bu. Onu artık ne zaman yakalayabiliriz bilemiyorum.

Diğer konu, gelirleri giderlerini karşılayamadığı için açık veriyor. Tabii bütçe transferleriyle sosyal güvenlik açığını da karıştırmamak lazım çünkü Sosyal Güvenlik Kurumuna birçok görev veriliyor. Yani 5 puan işveren teşvikinden tutun da makam tazminatı ödemesine kadar varan, SGK’nın hazineden olan alacakları oluyor, onlar da bütçe transferi arasında yer alıyor. Esas açığa bakmak lazım. Baktığımız zaman da şunu görüyoruz: Son iki yılda açıkta bir artış var. Rakamları da vereyim. 2015 yılında 11,4 milyar lira, 2016’da 20,7 milyar liraya yükseliyor. 2017’nin sekiz ayında bir önceki yılın açığını aşan bir rakamla karşı karşıyayız. Bu açıklar neye rağmen Sayın Bakanım, onu da ifade edeyim. Devlet prim katkısına rağmen. 2016’da 46,5 milyar lira devlet prim katkısı -SGK’nın raporlarına göre- 2017 yılının ilk sekiz ayında 33,5 milyar lira. Millî gelire oran açısından baktığımız zaman, 2002 yılında yüzde 2,27 imiş bütçe açığının millî gelire oranı. 2016’da devlet katkısını dikkate almazsak 0,79’a inmiş görünüyor ama bu devlet primini dikkate almazsak 2,57 oluyor. Yani 2002’ye göre çok fazla olmasa da biraz daha kötü, yani 2,27’den, 2,57’ye gelmiş oluyor. Bu tespiti de yapmış olayım.

Tabii Sosyal Güvenlik Kurumunun en büyük sorunlarından birisi de bu prim alacaklarını zamanında tahsil edememesi ki Sayıştayın raporunda bir rakam dikkatimi çekti, 30 Kasım 2016 itibarıyla 45,2 milyar liralık alacak icra takibinde. Ayrıca, yine 2016 yılı sonu itibarıyla 45,7 milyar liralık alacak, kanunla hani sigortalılara tanıdığımız, yani bir anlamda da vazgeçtiğimiz alacak var. Sonradan ihya edilip diriltilebilir ama vazgeçtiğimiz alacak var, 45,7. Özellikle BAĞKUR’lular, sağlık yardımından yararlanamaz duruma düşmemeleri için borçlarını sildirebiliyorlar. Daha sonra tabii cari prim üzerinden tekrar diriltilebiliyorlar.

Tabii bu sürekli yeniden yapılandırma düzenlemeleri bir anlamda alışkanlık hâline de geldi. Yani sigortalılar sürekli af beklentisine girdiği için düzenli prim ödeme alışkanlığına maalesef çok büyük zarar verdi. Şu anda da yine çok büyük miktarda kurumun birikmiş alacağı var.

Sosyal Güvenlik Kurumu bütçesini yine ağırlaştıran bir unsur da sağlık harcamaları. 2002 yılında 7,6 milyar, 2016'da 68 milyar liraya çıkmış, Kurumun kayıtlarına göre. Tabii bu sağlık harcamalarındaki artışlarla ilgili sigortalılara, emeklilere çıkarılan bir de fatura var, katılma payları. Bir anlamda bu yük çalışanlara ve emeklilerin üzerine fatura edilmiş durumda. Yani sağlık sistemi bir anlamda paralı hâle getirilmiş durumda.

Sayın Bakanım, emeklilerle ilgili şunu söyleyeceğim: Emeklilerimizin ve asgari ücretlilerin çoğu açlık sınırının altında. TÜRK- İŞ'in en son yayınladığı araştırmaya göre, baktığımız zaman, açlık sınırı 1.544 lira, yoksulluk sınırı 5.030 lira. Bu rakamlara baktığımız zaman asgari ücretlilerin tamamının, emeklilerin de büyük çoğunluğunun açlık sınırı altında olduğunu söyleyebiliriz. Yoksulluk sınırına hepsi giriyor zaten. 2018'de verilecek maaş artışlarına baktığımız zaman, kamu çalışanları ve emeklileri boyutuyla, yüzde 4+3,5. Yani çok beklentileri karşılamayan bir oran. Ki en son torbada biz vergilere çok yüksek oranda artışlar getirdik. MTV'ye yüzde 50. Sayın Maliye Bakanımıza teklifte de bulundum: Bu artışın yarısını emekliye, çalışana verelim, biz de destekleyelim MTV'nin artışını dedim. Ki yeniden değerlendirme oranına baktığımız zaman, diğer vergi harçların güncellendiği rakama baktığımız zaman 14,47. Bunun da altında yani emekliye ve çalışanlara verilecek olan rakam bunun da altında.

Bir de asgari ücretle ilgili, Sayın Bakanım şunu söyleyeceğim: Bu yıl 1.300'den 1.404'e çıktı asgari ücret, yüzde 7,9. Maalesef enflasyonun altında kalmış durumda. Yani asgari ücretli bu yıl enflasyona ezdiriliyor. Yani bunu da tespit etmiş olayım. Tabii emeklilerimiz, asgari ücretliler ay sonunu getiremiyor, çoğu borç batağına girmiş durumda. Bugün gerek asgari ücret gerekse emekli aylıkları milyonlarca vatandaşımızın tek gelir kaynağı. Yani bu paralarla geçinmek mümkün değil Sayın Bakanım. Bu konuda biraz daha emeklilerimizle ilgili, çalışanlarımızla ilgili gelir artışı sağlayacak düzenlemeler yapmamız gerekiyor. Şimdi, ekonomi büyüdü, millî gelir arttı diyoruz da işte siz "Reel artış yaptık." dediniz, 2002'ye göre mukayeseler yaptınız. Tabii enflasyon hesabının içinde her şey olduğu için yanılıyor Sayın Bakanım. Tamamen emeklinin ve çalışanın tükettiği ürünler bazında bir hesaplama yapılırsa hiç de öyle olmadığı çok açık olarak görülecektir.

Biraz da çalışma hayatıyla ilgili, sistemle ilgili bazı konulara değineceğim Sayın Bakanım. İş gücü piyasası ve çalışma hayatıyla ilgili çözüm bekleyen birçok sorun var. Bu çalışma hayatıyla ilgili yapısal sorunlara yıllardır duyarsız kalındığından sorun iyice çıkmaza girdi. Çalışanların motivasyonunu, verimini, çalışma barışını olumsuz etkiliyor bu durum. İşçilerin kıdem tazminatından esnek çalışmaya, işçi kiralamadan taşeronlaşmaya kadar birçok sistemde sorunlar var. Son yıllarda artan güvencesiz ve kurlsuz çalışma biçimleri, kayıtsız çalışma ve uzun çalışma süreleri, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınmaması, bunların ihmal edilmesi ve denetim ve yaptırım eksikliği çalışma barışının bozulmasında en önemli faktörler. O sebeple, bizim Milliyetçi Hareket Partisi olarak gerekli gördüğümüz yedi reform alanlarından birisi iş gücü piyasası ve çalışma hayatıyla ilgili. İş gücü piyasası ve çalışma hayatı reformu üzerinde titizlikle durulması gerekiyor ve bir an önce gündeme alınması gerekiyor bu alanda yaşanan sorunlara acil çözüm getirmek açısından. Çalışma hayatının etkin bir şekilde, yeterince denetlenmesi, taşeron uygulamasının istisnai hâle getirilmesi, etkin bir sendika ve toplu sözleşme düzeninin kurulması gerekmektedir Sayın Bakanım.

Bugün itibarıyla, baktığımız zaman, ülkemizde en temel sorun işsizlik, yoksulluk, güvencesiz istihdam şartları, uzaklaşan, piyasalaştırılan sosyal devlet anlayışı. Bugün baktığımız zaman, sendikal örgütlülük ülkemizde maalesef zayıflamış ve sendikalaşma oranı OECD ve Avrupa Birliği ülkelerine göre çok düşük. Sendikalar demokrasinin damarları. Sendikaların kan kaybetmesi, demokrasimiz açısından bir zaaf. İşçinin arkasında haklarını koruyan bir örgütün olmaması, işçiyi işveren karşısında daha güçsüz konuma getirmekte ve haklarını alamamasına neden olmakta. Bu itibarla, sendikalaşmayı zorlaştıran, sendikal örgütlenmeyi zayıflatan politikalar terk edilmeli, çağdaş normlarda endüstri ilişkilerinin tesisi için sendikal işçilerin ve toplu sözleşmeli iş yerlerinin artırılmasına destek sağlayacak düzenlemeler getirilmeli. Çalışma hayatı, işçi ile işveren haklarının dengeli bir şekilde korunması yanında, işin korunmasını da dikkate alan politikalar çerçevesinde tanzim edilmeli.

İşsizlik 10,6; evet, son açıklanan ama baktığımız zaman, dört yıldır önemli oranda arttı ve çift haneye çakıldı kaldı ki 2018 beklentisi de ya da tahmini de çok düşük değil. Yani sadece geçen yıl ile bu yılı karşılaştırıp bu sorunu çözülmüş gibi göstermek doğru değil. İşsizlikte, özellikle genç işsizlikte son verilerde de artış var. Bu, hepimizin oturup düşünmesi gereken bir konu. Ne eğitimde ne istihdamda yer alan gençlerimizin oranı üçte 1 düzeyinde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, lütfen toparlayın.

Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Toparlıyorum Sayın Başkanım. Çok konu var, hızlı hızlı gitmeye çalışıyorum.

BAŞKAN – Tabii, beş dakikanız daha var.

Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tamam.

Sayın Bakanım, tabii, işsizliği önlemeye dönük bir politika uygulamadığımız gibi, özellikle kamuda bir sömürü düzeni de kuruldu yani baktığımız zaman taşeron işçisi, sözleşmeli, 4/C’li, vekil, geçici, fahri, İŞKUR elemanı statüsünde kamu hizmetlerini götürür hâle geldik. Ki çok ilginç bir şeyle de karşılaştım, önceki gün Genel Kurulda da gündeme getirdik; imamları bile yani İŞKUR kanalıyla çalıştırır bir duruma geldik yani temizlik işçisi statüsünde tahsis yapıp imam olarak çalıştırıyoruz. Bunlar artık bir sömürü oldu. Aynı işi yapan, emsallerine göre çok düşük ücret ve hakları olan kişiler olduğu ortada. Bu alanda köklü bir reform yapılması gerekiyor.

Taşeron işçilikle ilgili -uzun uzun anlatmama gerek yok- geldiğimiz durum itibarıyla baktığımız zaman Sayın Bakanım, hani “Yıl sonuna kadar bu düzenleme yapılacak.” diye zatalinizin de Sayın Başbakanımızın da Maliye Bakanının da açıklamaları oldu ama torba kanuna bakıyoruz, bir madde var, yardımcı işlerle ilgili kamu kurumlarının ihaleye çıkmadan önce ücret ve sayı itibarıyla o gün görüş almasını arıyoruz. 1/1/2018’den sonra, torba maddede yer alan husus. Yani yardımcı işlerde çalışanlara kadro vermeyecek misiniz ya da sözleşme mi yapacaksınız, vermeyecek misiniz? Ki bir önceki, benim de hemşehrim olan Sayın Başbakanın AK PARTİ’nin grup toplantısında yaptığı konuşma var, “Asıl da yardımcı da hepsini kamuya alacağız.” diye açıklaması var. Ama torbaya böyle bir madde gelince sanki yardımcı işlerde çalışanlar kapsam dışında bırakılacakmış gibi bir intiba oluşturuyor yani bu konuya bir açıklık getirirseniz. Yani tüm taşeron işlerde çalışan insanımızın tamamını kapsayacak bir düzenleme mi getiriyorsunuz, şartları ne olacak, bu konuda sizden Komisyon olarak bilgi alırsak memnun olurum.

Yine, geçici mevsimlik işçiler var, onların da beklentileri var. Bugün yine kamu kurumlarına baktığımız zaman beş ay, 29 gün çalıştırılan; başta Ormanda, Çay İşletmelerinde, Demiryollarında, daha sonra ara verilen çalışanlarımız var ama onları çalıştırmadığımız dönemde ne ilginçtir ki taşeron eleman çalıştırıyoruz ya da İŞKUR elemanı çalıştırıyoruz. Hâlbuki yıllardır orada çalışan, tecrübeli çalışanlar bunlar. Yani onların çalışma süresiyle ilgili kısıtlamayı açsak ya da onları sürekli işçi hâline getirsek devlet de kârlı çıkacak, o çalışan da kârlı çıkacak bu işten ama her ne hikmetse onların bu sorunu aşılmış değil. Geçen yılki toplu sözleşmeyle ilgili protokol törenindeki -ki Çankaya’da Başbakanlık konutunda bu tören yapılmıştı- yine bir önceki Sayın Başbakan, Sayın Davutoğlu Sendika Başkanıyla birlikte işçilerin huzurunda “Bu kısıtlamayı açacak yani sürekli çalışmalarını sağlayabilecek düzenlemeyi yapacağız.” diye... Protokole de konu bu hüküm ama bu konuda da maalesef bugüne kadar bir sonuç alınmış değil.

Tabii, kamuyla ilgili söylenecek çok şey var. Ben sadece şunu söyleyip konuşmamı bitireyim: Yani Adalet ve Kalkınma Partisi on beş yıl önce iktidara geldiği zaman “Yeni bir personel rejimi ve ücret rejimini süratle hayata geçireceğiz.” demişti ama bugüne kadar maalesef o anlamda gerekli reform düzenlemeler yapılmadı yani kamu çalışanlarının personel rejimi ve ücret rejimiyle ilgili reform maalesef... Ki yapılan çalışmalar var, Devlet Personel Başkanımız bilir, geçmişte bu konuda çok yoğun çalışmalar yapıldı ama her ne hikmetse Meclise gelen bir düzenleme bir türlü olmadı; tam tersi, personel rejimi ve ücret rejimi karmakarışık, delik deşik hâle geldi, içinden çıkılmaz hâle geldi ki bir taşeron işi bile işte yıllardır, aylardır uğraştırıyor. Bu anlamda -geleceğimiz açısından- kamu çalışanlarının gerek ücret rejimi gerekse personel çalıştırmayla ilgili rejimi düzenleyen reformlar bir an önce gerçekleştirilmeli diyorum.

Ben sözümü burada tamamlayacağım. Bütçemizin hayırlı sonuçlar getirmesini diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Sayın Ayar, buyurun lütfen.

HİKMET AYAR (Rize) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, toplumun her kesimine bir şekilde dokunan bir Bakanlığın başındasınız. Öncelikle sizlere başarılar diliyorum. Başarılı olacağınıza da yürekten inanıyorum. Bütçenizin de hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının AK PARTİ iktidarları dönemindeki bazı çalışmalarıyla ilgili birkaç paylaşımda bulunmak istiyorum.

Hepimiz biliyoruz ki önemli bir veri olan iş gücüne katılım oranı artış itibarıyla son on yılda Türkiye 1’inci sıradadır. Son on yılda en yüksek artış yapan bir Türkiye iş gücüne katılma itibarıyla.

İşsizlik ödeneğinden 5 milyon 706 bin kişiye 17,8 milyar lira ödeme yapılmış ama bu benim ölçülerime göre de yeterli değildir. Bu alanda, zannediyorum, bazı kolaylaştırmalar getirilmesi gerekiyor.

Yine önemli bir veri olan kayıt dışı istihdamla ilgili çok önemli mesafeler alınmıştır. 2007’de yüzde 45,44 gibi bir oranda olan kayıt dışı istihdam 2017 itibarıyla yüzde 35,1’e düşmüştür ama elbette bu alanda alınması gereken çok yol var.

Yine SGK'nın giderleri karşılama oranında -az önce çok konuşuldu- çok önemli düzeltilmeler, iyileşmeler olmuştur. Prim gelirleri 2002'de giderlerin yüzde 53'ünü karşılayabilirken 2017'de yüzde 67,2'sini karşılamaktadır. Toplam gelirler itibarıyla da bu oran yüzde 71,5'tan yüzde 93,1'e yükselmiştir. SGK açıklarından bahsedildi. Yine bir iki rakam paylaşmak istiyorum. Gayrisafi yurt içi hasılasına oranı itibarıyla bakarsak 2009'da yüzde 2,97 gibi bir oranla karşılaşıırken 2017'de bu oranın 0,71'e indiğini görmekteyiz.

Çokça eleştirdiğimiz emekli aylıklarımızın da kıyaslamasını şöyle bir yapacak olursak: 2002'den 2017'ye nominal olarak yüzde 600 dolayında bir ortalama artış varken, reel olarak da bu artış yüzde 100'lerin üzerinde bir oran olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna rağmen, elbette, emekli maaşlarımız yeterli midir? "Değildir." diyeceğiz hep beraber ama bu, yeterli artış yapılmadığından değil harcama kalemlerindeki önemli değişikliklerden, son on yılda, on beş yılda önemli değişikliklerden harcama bileşenlerinin değişmesinden kaynaklandığını yine hepimiz biliyoruz.

Net asgari ücretle ilgili yine aynı değerlendirmeyi yapacak olursak 2002'den 2017'ye nominal olarak yüzde 662'lik bir artış, reel olarak da yüzde 83,2 gibi bir artış var ama buna rağmen elbette asgari ücreti tartışabiliriz.

Engellilerin kamuya alınması. Evet, arkadaşlar bu çok önemli. Biz bir ailede bir engelli varsa o ailede o engelli bir engel olarak görülmekteyken artık o engelliler devletin bağrında şu anda. 5 binlerden 50-52 binlere devlet kamuda engellilere iş vermiştir. Bunun, sosyal politikaların en güzeli olduğunu düşünüyorum. Ha bütün bunlara rağmen elbette Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızda yapılacak çok işimiz var.

Sayın Bakanım, Bakanlığınızı ilgilendiren birkaç konuya kısa kısa temas etmek istiyorum. Gençlerden bana gelen bir mesajı okuyarak, paylaşarak başlamak istiyorum: "Sayın Vekilim, gençler vekil olabiliyor, bakan yardımcısı olabiliyor –ki yanınızda çok genç bir bakan yardımcımız var- il başkanı olabiliyor ama bürokraside şube müdürü, daire başkanı, genel müdür, müsteşar olamıyor. Önümüzde yasal engeller var, bu engelleri ne zaman düzeltereksiniz?" diyor. Sayın Bakanım, yasal engellerin neler olduğunu elbette siz bizden daha iyi biliyorsunuz. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ilgili maddesi gereği sekiz yıl devlet memurluğu yapmadan şube müdürlüğü sınavına dahi giremiyorsunuz. Yani şube müdürü olamamak ayrı bir şey sınavına bile çocukları almıyorlar.

BAŞKAN – Bunu yanlış mı buluyorsunuz yani?

HİKMET AYAR (Rize) – Ben yanlış buluyorum efendim.

KADİM DURMAZ (Tokat) – "Sınavsız olmalı." diyor.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – "18 yaşında müsteşar yapalım." diyor yani.

HİKMET AYAR (Rize) – Hayır efendim, sınavla olsun ama sekiz yıl gibi bir bariyer olmamalı. Bakın, on yıl, on iki yıl görev yapmadan belli görevlere gelinmiyor. Bir bakımdan, bakış açısına bağlı; bir taraftan bakarsanız bunun elbette doğru olduğunu söyleyeceksiniz ama bu ve buna benzer kısıtlamalar neyi getiriyor? Devlette cevval, gelecek vadede gençlerin zaman içerisinde kamudan kaçması gibi bir sonuç getirebiliyor, buna dikkat çekmek istedim.

Sayın Bakanım, bir başka konu da toplum yararına çalışma projelerimizdir. Çok büyük faydalar sağlamış, her ne kadar zaman zaman muhalefet bunu siyasi bir araç olarak değerlendirmişse de ben uygulamadan çok yakın biliyorum ki mesela, 2012, 2013'te seçim olmadığı hâlde bu araç çokça kullanılmıştır, toplum yararına önemli bir katkı sağlamıştır. Ancak, adı üzerinde, toplum yararına olan bu projenin, revize edilmediği için belli aşamalardan sonra faydaları zarara dönmüş bir proje hâline geldiğini düşünüyorum. Mutlaka ilan edilip ıslah edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bir örnek

vereceğim: Küçük bir belediyemize 20 kişilik bir kontenjan tahsis edildi. “Tamamı kura.” denildi. Kurada bayanlara pozitif ayrımcılık tanındı. Bunlar çok güzel şeyler, kura olması, bayanlara pozitif ayrımcılık olması ama sonuç olarak ne getirdi biliyor musunuz? 20 kişinin 19’u bayan. Belediyemiz bunu nasıl yönetecek veya nasıl bir verim alacak? Yani amacın minimum kaynakla maksimum fayda sağlamak olması gerekir, etki analizlerinin daha sağlıklı yapılması gerekir diye o amaçla bu noktaya bir temas etmek istedim.

Sayın Bakanım, bir başka çözüm bekleyen konu ise mevsimlik işçiler meselesi.

BAŞKAN – Sayın Ayar, “Grup adına kabul etmiyoruz.” diyor hanım arkadaşlarımız, “Sayın Ayar’ın kişisel düşüncesi.” diyorlar, bilginize.

HİKMET AYAR (Rize) – Vallahi ben özgürce düşüncelerimi söylüyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Kurada şanslıymış arkadaşlar.

ERKAN HABERAL (Ankara) – “Bayan” değil, “kadın” deyin, “hanımefendi” deyin.

HİKMET AYAR (Rize) – Evet, o önemli değildir arkadaşlar, biz böyle kavramlara katılmıyoruz.

Sayın Bakanım, bir başka çözüm bekleyen konuya mevsimlik işçiler meselemizdir. Yaklaşık 23 bin çalışanı ilgilendiren bir konu. Bu sayının yaklaşık yarısına yakını Rize, Trabzon, Giresun, Artvin illerinde çalışan ÇAYKUR çalışanlarıdır. Bu konu daha önce de zatıalınızla bizzat konuştuğumuz bir konudur, önceki bakanlarımızla da konuştuğumuz bir konudur. Mevsimlik işçilerimizin bir yılda en fazla beş ay 29 gün çalışabilmekte olduğunu biliyoruz. ÇAYKUR çalışanlarımızı bu süreyi dahi dolduramamaktadırlar. Çalışmadıkları sürede iş akitleri askıda olduğu için işsiz de sayılmıyorlar. Bu nedenle işsizlik aylığı da alamıyorlar. İşsizlik aylığını, diğer şartları yerine getirmeleri çok zor ama getirselere bile işsizlik aylığı almaları mümkün değil çünkü işsiz sayılmıyorlar. İşsiz sayılmadıkları için de -İŞKUR, toplum yararına- az önce bahsettiğim projeden de faydalanamıyorlar. Dolayısıyla, mevsimlik işçilerimiz için bir şeyler yapmanın zamanının geldiğini düşünüyorum.

Sayın Bakanım, 5620 sayılı Kanun ve finansman kararnamesinde küçük bir değişiklik yapılması gerekiyor. Bu beş ay 29 günden fazla çalışamama yasağı kaldırılmalı diye düşünüyoruz. Bunu yaptığımız takdirde mevsimlik işçileri sekiz, dokuz ay çalıştırmış ve böylece önemli bir sorunu da hafifletmiş olacağız. Özellikle ÇAYKUR’un buna ihtiyacı olduğunu ifade etmek istiyorum. Zira ÇAYKUR, tarihinin en az sayıda kadrolu işçisiyle çalışmaktadır şu anda. İlave kadrolu işçi almak yerine mevsimlik işçilerimiz dönüşümlü çalıştırılarak bu sorunu hafifletmiş olacağız eğer böyle bir düzenleme yapabilirsek. Görüşmeler sonrasında yapacağımız konuşmada inşallah bu konuda bir açıklama bekliyoruz.

Ayrıca ÇAYKUR bünyesinde, bu mevsimlik işçiler arasında işçi statüsünde çalışan ziraat mühendislerimiz, çay eksperlerimiz ve diğer üniversite mezunlarımız bulunmaktadır. Önceki yıllarda geçici bir düzenlemeyle isteğe bağlı olarak belli şartlar taşıyanlara memuriyete geçme imkânı verilmişti. Benzer bir düzenleme, sadece ÇAYKUR’da değil diğer kurumları da kapsayacak şekilde yapılabilirse çok hayırlı bir çalışma olacağını düşünüyoruz.

Sözü daha fazla uzatmayayım, burada sözlerime son verirken tekrar sizlere başarılar diliyorum ve bütçemizin hayırlı olmasını temenni ediyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ayar.

Sayın Temizel, buyurun lütfen.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bütçesiyle ilgili değerlendirmeleri, Sayın Bakanın sunum programıyla paralel olarak yapmaya çalışacağım. Aksi takdirde, konudan tamamen kopup başka yerlere sürükleniyoruz.

BAŞKAN – Ama bir saat vaktimiz yok.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Onda 1’ini kullanarak yapacağım Sayın Başkanım.

Sayın Bakan dünyadaki büyüme rakamlarıyla başladı konuşmasına. Haklı olarak da dünya ortalamasının üstünde olan oran nedeniyle, yüzde 5’lik oranlarımız nedeniyle bundan övünç duyduk. Elbette ki övünç duyduk ama büyümenin kalitesi, büyümenin büyüklüğünden daha önemli bir kavramdır. Eğer siz istihdam yaratmayan bir büyüme kavramıyla ekonominizi yönetiyorsanız bunun övülecek herhangi bir şeyi falan olmuyor. Yıllar itibarıyla işsizlik oranları ile büyüme oranlarını karşılaştırdığımız zaman bu tabloyu çok net olarak görüyoruz. Aslında büyümemiz az olmamış. İşin ilginç yanı, 2002 yılı ile 2017 yılları arasında, büyümenin en yüksek olduğu dönemlerde işsizlik oranımız da en yüksek olmuş. Örneğin, 2004 yılında -1998 sabit fiyatlarıyla verilen rakamlar bunlar- yüzde 9,4 büyüme söz konusu iken, işsizlik oranı 10,8 olmuş. Aynı şekilde, yine büyüme rekoru kırılan 2010 yılı itibarıyla büyüme oranı 9,2’ye işsizlik oranımız 11,9 olmuş. Dolayısıyla, önemli olan büyümenin kalitesidir. Hele genç işsizler olarak ortaya çıkıyorsa bu kalitesizlik durum daha da vahimdir. Çünkü, 2016 yılını alalım çok daha kesin rakam olduğu için, 2016 yılı itibarıyla resmî genç işsizlik oranı yüzde 19,6’ya yükselmiş. Peki, bu büyümenin neyiyle övüneceğiz biz? Bu büyümeyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının amaçları arasında nasıl bir paralellik kuracağız? Bunun üzerinde durmamız gerekiyor, bunu bu şekilde geçiştiremeyiz.

Şimdi, değerli milletvekilleri, bizim nüfus artış oranlarımızı da göz önüne aldığımızda, her yıl 1 milyon 300 bin kişiye iş yaratmak zorunda olan bir ülkede yaşıyoruz biz; 1 milyon 300 bin. Buna bir de dışarıdan transfer edilen iş gücünü kattığımız takdirde 1,5 milyona yakın insana iş yaratacağız. Peki nasıl yaratacağız? Çünkü büyümenizi sürekli olarak işsizlik üretiyor işin garip kısmı. Sorun burada. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bütçesini tartıştıysak bu sorunun yanıtını aramamız gerekiyor, bu soruya yanıt bulmamız gerekiyor. Yanlış anlamayın “Büyümenin sorumluluğu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızdır.” gibi bir iddiada değilim, hiçbir şekilde değilim ancak bu bir Hükümet çalışmasıysa, ortak çalışmaysa özellikle de büyüme kalitesi konusundaki Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının talepleri çok önemli olmalıdır bu işin içerisinde, aksi takdirde büyümenin kalitesi düşer. Nasıl düşer büyümenin kalitesi? Büyümenizi üretime dayanmaz, tüketime dayanır, üstelik de tükettiğiniz ürünlerin hepsini dışarıdan ithal edersiniz veya belirli bir kısmını ithal edersiniz, kendi kaynaklarınız yoktur, dışarıdan aldığınız borçla da bunu tüketirsiniz, büyürsünüz; büyüyörsünüz da zaten ama sonuç olarak istihdamına katkıda bulunduğunuz ülke Türkiye Cumhuriyeti değil, Çin, başka bir ülke. Oradaki istihdamlara ciddi anlamda katkıda bulunan bir büyüme olayıyla karşı karşıya kalıyorsunuz. Şimdi asıl bunun üzerinde durmamız gerekiyor.

“Sanayi 4.0 gelecekle ilgili olarak stratejimizin temelini oluşturacak.” dediniz ve Sanayi 4.0’la ilgili olarak da projelerinizin varlığını da söylediniz. Değerli arkadaşlar, Sanayi 4.0 elbette ki dışında kalmamamız gereken bir büyüme stratejisidir ancak Sanayi 4.0 genellikle Çin gibi, Hindistan gibi büyük bir hızla büyüyen ve bu büyümesinin büyük bir kısmını da ucuz emeğe dayandıran, emek yoğun işlere dayandıran ülkelere karşı rekabet oluşturmak için geliştirilen bir strateji. İş gücü yaratmıyor, robot yaratıyor, robotlarla üreteceksiniz. O zaman yapılacak başka bir olay var: Bu şekilde dijitalleşmiş olan üretim sistemleriyle ilgili olarak üretim yapacak olan insanlarınizi hemen dünden, bugünden değil, dünden yetiştirmeye başlamak gerekiyor idi. İşte Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının stratejisi burada ortaya çıkacaktı. “Sanayi 4.0 için gereken elemanları yetiştirme programları yaptırıyoruz.”

denildiği andan itibaren bu, yüreğimizi ferahlatırdı ama “Sanayi 4.0’ı destekliyoruz.” denildiği takdirde, hele bu robotları da yapmadığımız takdirde o zaman sanki yabancı işçi çalıştırmış gibi bu defa yabancı robot çalıştırarak bu işi yapmaya başlayacağız. Durum vahim. Bu vahamete dikkat çekmek gerekiyor burada, bunun üzerinde durmak gerekiyor. Sanayi 4.0’la şu andaki sosyal durumumuzu nasıl biz dengeli hâle getirebiliriz? Bundan kaçamayacağız, gittikçe maliyetlerimiz artacak, maliyetlerimiz arttığı zaman da rekabet gücümüzü kaybedeceğiz. O nedenle, eğer büyümeden bahsediyorsak bu büyümenin kaliteli büyüme olması gerekiyor, üretimini Türkiye’de gerçekleştirmesi gerekiyor, istihdam yaratan büyüme olması gerekiyor. Bunları sağlayacak projeleri eğer gerçekleştiremiyorsak işte o anda ciddi bir sorunla karşı karşıya kalıyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, sanayi politikalarımız, teşvik politikalarımız, özellikle ithalatımız, hele hele sürekli verdiğimiz cari açıklar şu anda böyle bir strateji geliştirmek için en büyük engelimizi oluşturuyor, en büyük engelimizi oluşturuyor. Gelecekte, sosyal politikalarımız bu politikaların altında ezilmesin istiyorsanız işte geliştireceğiniz olan politikalar bunlarla ilgili olacak, bunlara çözüm oluşturacak.

Şimdi, konu bu noktaya geldiğinde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bu yatırımları destekleyecek olan ulusal tasarruflara destek olup olamayacağı konusunu da bir değerlendirmemiz gerekiyor; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ulusal tasarruflara destek olup olamayacağı noktası... Önemli bir konu. Biliyorsunuz, tasarruflar, gönüllü tasarruflar ve zorunlu tasarruflar olarak ikiye ayrılıyor. Zorunlu tasarruflarımız ne? Devlet gücüyle aldığımız, devlet gücüyle yaptırdığımız tasarruflar; vergiler, sosyal güvenlik primleri ya da zorunlu olarak işçilerden kesilmesini yasayla emrettiğimiz kesintilerle elde edilen gelirler, zorunlu tasarruflar. Ondan sonra geriye kalan somut olarak gönüllü tasarruflar olacak. Bu Komisyonunda çok ayrıntısıyla tartıştık, TÜİK’in son seriye göre, geliştirdiği son seriye göre aslında bu büyüme hızımızla tasarruflarımızın ulusal gelirimizin yüzde 26’sı civarında olması gerekiyor. Ancak, burada defalarca yine söyledik, böyle bir tasarruf ortalıkta yok, arıyorsunuz tarıyorsunuz, bulamıyorsunuz. Dolayısıyla, büyüme için gerekli olan tasarrufu yaratamıyorsunuz. Sosyal güvenlik primleri eğer bir zorunlu tasarruf ise sosyal güvenlik primlerinden de sosyal güvenlik kurumlarının finansman gereksinimini karşıladıktan sonra açık veriyorsunuz. Açık vermeye başladığınız andan itibaren, sosyal güvenlik kurumlarının yapmış olduğu zorunlu tasarrufların büyümeye tasarruf anlamında bir katkısının olmayacağı gerçeği ortaya çıkıyor. Hâlbuki, dünyanın birçok ülkesine bakıyorsunuz, burada tartıştığımız fonlar da dâhil olmak üzere, yatırımların temel kaynağını oluşturan fonların, yatırımlara kaynak aktaran fonların çok büyük ölçüde emeklilik fonlarından geldiği görülüyor. Bizde böyle bir katkı yok, zaten açık veriyorsunuz yani gittikçe çevriliyoruz bu olayla birlikte, etrafımız çevriliyor, gittikçe sıkıyoruz. Bu durumda bir tek ne kalıyor geriye? Yabancı doğrudan yatırımların artırılması. Peki, yabancı doğrudan yatırımlar artıyor mu? İşte o da artmıyor. Yabancı doğrudan yatırımlar arttığı sürece bununla ilgili bir sorun olmadığını düşünerek işte bu tüketime dayalı büyüme politikalarını uyguluyoruz, dışarıdan aldığımız borçla tüketerek bu olayı götürüyoruz ama burada deniz bittiği andan itibaren sorun çok büyüyor. Bunun büyümediğini hiç kimse iddia edemez değerli arkadaşlar. Şu anda yabancı doğrudan yatırımlar konusunda Türkiye’de ciddi anlamda bir sıkıntı yaşanacak gibi görünüyor. İnşallah konjonktür değişir ve biz bu durumdan çıkmak için bir zaman daha kazanırız. Dolayısıyla, olayın bu şekilde değerlendirilmesi müthiş şekilde önemli. Şu anda, bizim sosyal güvenlik bütçemize bir bakıyorsunuz, Sosyal Güvenlik Kurumumuzun, SSK’nın bütçesi 272 milyar liraya yükselmiş, küsuratı hariç 272 milyar. Peki, 2016 bütçe büyüklüğümüz ne kadar? 584 milyar. Yani, bir sosyal güvenlik kurumunun bütçeyle oranı neredeyse yarı yarıya gelmişse, yarısına gelmişse, bu, çok ciddi anlamda birtakım çanların çaldığı anlamına gelir. Önemli bir olaydır bu. Hele gittikçe bir de bunun içerisinde transfer kalemleri bütçeden yani prim almadan yapılan

hizmetler karşılığı ödenecek miktarlar giderek büyüyorsa hatta bu transferler 108 milyar lira olarak gerçekleşiyor ise orada bir defa daha düşünmek gerekir. Plan Bütçe Komisyonu üyeleri olarak bizleri irite edecek, gerçekten teyakkuza geçirecek olan olay budur. Biz kalkınmayı destekleyecek olan bu fonları düşünürken birdenbire bir de bakıyoruz ki bu büyümeyi geliştirecek olan yatırımları kemirmeye başlamış o. Sistemi bundan kurtarmak gerekiyor. Sistem bu açıdan çok önemli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temizel, on iki dakika doldu. On iki dakika vermiştim size. Buyurun, toparlarsanız.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Başkan. Bitirmeye çalışacağım.

BAŞKAN – Hani, onda 1’i diye, on ikiyi öyle yapmıştım da.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Peki.

Şimdi, Sosyal Güvenlik Kurumunun mali durumuyla ilgili olarak verilerin 2015 ve 2016 gerçekleştirmelerine bakıyorsunuz. Dikkatli olarak bakmanız gereken ve gerçekten üzerinde durmanız gereken, prim karşılığı olmayan ödemelerin gittikçe artıyor olması. Aktüeryal dengelere dayandırılması gereken bir sosyal güvenlik sistemini prim karşılığı olmayan bazı yükümlülüklerle karşı karşıya bırakmak doğru bir olay değildir. Bunun hazineden transfer ediliyor olması da daha sorunlu bir olaydır. Bu Bakanlığın dışında bu tür sosyal yardımları yapabilecek başka kuruluşlarımız var. Bu kuruluşlarla bunu gerçekleştirmek gerekiyor. Eğer bütçe transferleriniz 2017 bütçesinde tahminlerin de ötesinde 116 milyar olarak gerçekleşirse buna birazcık daha dikkat etmek gerekiyor, çok daha fazla dikkat etmek gerekiyor. Yani sadece ve sadece sosyal güvenlik primlerini ödeyecek bir bütçe yapmıyorsunuz burada, yatırım bütçeniz bu açıdan inanılmaz derecede önemli.

Şimdi, sosyal güvenlik primlerinin açıkları konusuna gelince, bir konuya daha dikkatinizi çekmek istiyorum. Biz Plan Bütçe Komisyonunda şimdiye dek gerçekten sağduyulu eleştiriler, sağduyulu çalışmalar ve bazen de görüş birliğine vararak çok önemli düzenlemeler yaptık, gittik. Dolayısıyla bazı dengelerin, bazı verilerin ne anlama geldiğini biliriz. Sosyal güvenlik kurumlarıyla ilgili olarak şu anda başka hiçbir şeyimiz kalmamış gibi polemik hâline getirilen sosyal güvenlik açıklarıyla ilgili olarak Sayın Kuşoğlu’nun üzerine söyleyecek benim tek bir lafım yok, tek bir lafım yok. Ama değerli arkadaşlar, zaman itibarıyla karşılaştırmalar yaparken o zamanda olan olayları göz önüne almadan değerlendirme yaparsanız hiçbir zaman doğru sonuca ulaşamazsınız. Siz 1992 yılındaki veriler ile bugünün verilerini karşılaştırırsanız doğru bir şey karşılaştırmazsınız. Elmalar ile armutları değil, karpuzlar ile üzüm tanelerini karşılaştırmış olursunuz. Bu kadar farklıdır olay.

O zamanlar yine siyasi polemikler sonucunda birdenbire oturup emeklilik yaşını, sınırını kaldırmak suretiyle inanılmaz bir ödeme yükümlülüğüyle karşı karşıya bıraktığımız bir kurumu, daha sonradan 5510’la kademeli olarak ve on yedi yıldan beri de bu tür düzenlemelerin işlediğini varsayarak elde ettiğiniz sonuçla karşılaştıramazsınız, haksızlık olur bu. Böyle bir polemik olmaz zaten. Hele bunlarla ilgili olarak bürokratları sorumlu tutmaya kalkmak da size bu kadar büyük bir destek veren insanların hepsiyle bir noktaya kadar alay etmek olur. Şimdiye kadar politik olarak verilmiş olan kararları yerine getirmeyen bir bürokratin yerinde kaldığı görülmüş mü ve niye dirensinler üstelik de? Bunlar belirli bir programa uygun olarak bütün bunların hepsi yapıyorsa siyasi iktidar “Şunu uygulayacak.” deniliyorsa odur.

Bir yöneticinin, bir kamu yöneticisinin sorumlu tutulacağı olay, yasayla kendisine verilmiş olan görevi yapmamasındandır, görevi ihmaldir ya da suistimaldir. Yine, kamu görevlisinin yolsuzluk yapmasıdır, zimmettir, ihaleye fesat karıştırmaktır. Kamu görevlileri dönemleriyle ilgili olarak bunlarla

ilgili olarak suçlanıyorsa zaten suçlanmak zorundadırlar ve gereğinin yapılması gerekir. Böyle bir şey yoksa, o kamu görevlilerini belirli yasaların uygulama sonuçlarından sorumlu tutamazsınız, doğru değildir, günahdır, gerçekten günahdır. Hele büyük bir şevkle görev yapmaya çalışan kamu görevlilerine karşı büyük bir günahdır bu. Bu olmaz.

Biz zorunlu tasarruflar açısından bir de “İşsizlik Fonu” denen bir kurumu kullanıyoruz biliyorsunuz. Ekim 2017 yılı itibarıyla 113,9 milyar liralık birikimi olmuş bu fonun, sigortanın, işsizlik sigortasının ve bunun rakamlarını biliyorsunuz, işsizler için sadece 17,8 milyar lira ödeme yapılmış, buna karşılık da amacı dışında asla kullanılmaması gerektiği kanununda açık olarak belirtilen bu fondan 11,5 milyar liralık da harcama yapılmış. Bunları bulamıyoruz biz. Bunlara ulaşmak mümkün değil. Sadece deniliyor ki: “İş Kurumunun bültenlerine bakın, orada görürsünüz.” İş Kurumunun bültenlerine bakıyoruz, aktif iş gücü programları 4,9 milyar. Peki, ne, nereye harcadı? O yok. Nereye verildi, hangi kurum üzerinden harcadı? Bu da yok.

Değerli arkadaşlar, en büyük harcamayı, şu belediyelerin, hani bütçenin geneli üzerinde konuşurken söylediğim, taa Danimarka’dan arkadaşlarımızın telefon edip de “Biz şatoların bahçesine bile dikmediğimiz on beş günlük çiçekleri siz asfaltların kıyısına döküyorsunuz.” dedikleri olay var ya, işte biz en büyük parayı o çiçekleri dikenlere ödedik. Ya bari veriliyor, ediliyor, hiç değilse verimli bir alanda kullanılsın, bir şey yapılsın. Belediyelerin geçici işçi alması için kullanılacak bir fon değil bu, etmeyin. Yapılacak bir olay değil. Üstelik iki taraflı masraf oluyor. Bir de o çiçeklere masraf ediliyor. Şimdi çiçeklerden falan bıkmış, onun yerine plastik döşettiriyorlar.

Bu fonların amacına uygun olarak ve üstelik değerlendirilerek, nemalandırılarak, aktüeryal dengelere katkıda bulunarak, gelecekte yaratılacak işsizliklerle ilgili olarak ve işsizlerin eğitimiyle ilgili olarak, kaynaklara doğru dürüst kaynak ayırarak kullanılması gerekiyor.

Dört ana başlık altında...

BAŞKAN – Sayın Temizel, toparlar mısınız.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Konuşma ister istemez bitiyor, haklı olarak. Ancak şunu söylemeden...

BAŞKAN – E, Sayın Paylan’ı uçağa yetiştireceğim ondan.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok canım. Ne alakası var.

MUSA ÇAM (İzmir) – Bugün çok uçak var.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Peki.

Sonuç olarak şunu söylüyorum: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bütçesi, bizim sosyal yaşamımız açısından bir sigortadır. Buradaki veriler geleceğimize ya aydınlık bakmamızı, ya karanlık bakmamızı, karamsar bakmamızı sağlar.

Biz aydınlık bakılacak bir bütçe ve bir bütçe uygulaması temenni ediyoruz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bu arada Sayın Çam alındı. Sizi de yetiştireceğiz uçağa, sorun yok efendim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sizinle aynı uçağa bineceğiz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – İsparta’ya mı geliyorsun benimle?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Emin Haluk Ayhan.

Eskiden kolayca “Ayhan” diyorduk, şimdi diyemiyoruz artık.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri, Sayın Bakan, kıymetli bürokrat ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, birlikte üstlendiği görevler itibarıyla, bağlı, ilgili kuruluşlarla 80 milyona hizmet sunan bir bakanlığın bütçesini görüyorsunuz. Bakanlığın görev tanımı itibarıyla sosyal güvenlikten istihdama, iş gücü piyasası ve iş hayatının düzenlenmesinden denetimine, mesleki eğitimden iş sağlığı ve güvenliğine, sendikal haklardan yabancıların çalışma izinlerine, meslek standartlarının hazırlanmasından işsizlik sigortası işlemlerine kadar daha birçok konu görevleri arasında sayılmış.

Şimdi bunu konuşacağız ama bir iyi, bir kötü şey söyleyeceğim size. İyi şey şu: Dünyanın her yerinde uğraştığımız alan sıkıntılı. Strese girerseniz problemi çözemezsiniz. İkincisi: Oturduğunuz koltuk iğneli fiç. Sıkıntılı bir alan. Dolayısıyla hem rahat olacaksınız hem problemi çözmeye çalışacaksınız. Çünkü stres yaptığınız zaman bu alanın çözümü kolay değil.

Ben kamu maliyesiyle uzun yıllar uğraştım. Bu Sosyal Güvenlik Yasası geldiğinde, sanıyorum, Sayın Başkan, Mustafa Bey, bir de ben vardım; alt Komisyonunda da Mustafa Bey vardı, Başkan var mıydı bilmiyorum. Şimdi, alan problemlerli. Bir de şunu söyleyeyim: AK PARTİ geldiğinde, vatandaşların her sağlık kurumuna müracaatını rahatlatmış ve ikinci dönem seçimi almasına da imkân sağladı ama bugün geldiğimiz nokta itibarıyla bu işi değerlendirmemiz lazım. Benim rahmetli babam maliyeciydi, iyi bir maliyeciydi. Bizim yörenin tabiriyle şunu söylüyordu: “Lan Emin, oğlum, ben yirmi beş sene çalıştım, otuz dokuz sene emekli maaşı aldım; buna can dayanmaz.” Şimdi, dolayısıyla sistemi incelerken, etüt ederken, tenkit ederken bir bunlara bakmamız lazım. Bunda tabii ki bürokratlardan çok siyasetçilerin neyi var? Sıkıntısı var, uyguladıkları politikayla. Bizim açımızdan siyasetçi olarak burada konuşmanın bir sıkıntısı var Sayın Bakanım. Herkes konuşuyor, biz konuşmayan alana doğru girmeye çalışıyoruz. Dolayısıyla, ben bir makro perspektif vermeye çalışacağım öncelikle. Bir kere elinizdeki İşsizlik Fonu’na iyi bakın. Bu ekonomi bakanları, hazine bakanları, maliye bakanları hiç eder bunu. Ta, ben çocukluğumda tasarruf bonosunu bilirim, o kâğıtları da bilirim; sayın bakan zaten bilir yaşı itibarıyla. Hiç oldu gitti.

Şimdi, çok stresli bir şeyi fazla ironiye de kaçmadan gerçekçi bir biçimde anlatmamız lazım. Şimdi, hizmete ulaşım kolaylaşınca buradaki harcamalar da ne yapmaya başladı? Artmaya başladı. Şimdi, Sayın Bakanım, elimizde sizin bütçeniz var. Bu bütçe önemli. Bakın, Sayın Bakanım, başlangıç ödeneği 2016 yılı 38 milyar, harcaması 43,5 milyar. 2017 yılında 49 milyar başlangıç ödeneği var, ağustos sonu harcamamız 46; yakalamışsınız yani, bir 15 daha gidecek, burada gidiyor. 2018’de de 59, oradaki artış da yüzde 20. Bu katlanarak gidiyor. Bu, dayanılmaz bir şey, bunu çözemezsiniz. Detayına geldim baktım, bir nedir, ne değildir diye. İnşallah kolay bulurum. Şimdi, başlangıç ödeneği 2017’nin 25 hazine yardımı, şu anda 2018 teklifi 38,9. Şimdi, burada nereden bakarsanız bakın başlangıç ödenekleri arasındaki artış yüzde 70-80’e geliyor. Dolayısıyla bunu çok ciddi bir şekilde değerlendirmemiz lazım.

Diğer taraftan, biraz önce sayın bakan söyledi, Mustafa Bey de söyledi, biraz rahatlatarak söylediler ama işin şeyi bana göre vahim, ona da bir bakmamız lazım. Şimdi, özellikle prim karşılığı olmayan hizmetler falan diyoruz ama bütçeye toplamda baktığımız zaman burada çok önemli bir gidişat var. Hadi, ben rakamını söylemeyeyim diyeceğim ama, rakamından öte sizin gelir gider farkınız... Millî gelirin yüzde 1’i kadar açık veriyorsunuz. Bu bütçe transferlerini bu işe dâhil ettiğimizde 3,9 da orada açık var yani 4,9; millî gelirin 5’ine geliyor. Bunu ben aşağıda söylediğimde, Faruk Bey bir sene sonra

planlamada bütçe transferini sizin gelir-gider farkınızın altına aldırdı az gözüksün diye. Öyle değil mi? Biraz önce söyledim Başkanım, duymadınız. Sosyal güvenlik şeyinde siz buradaydınız, 3 kişi kaldık zaten, başka da yok.

Siz hakikaten 7/24 çalışıyorsunuz. Bu açık -millî gelirin- hakikaten korkunç boyutlara ulaşmış. Bir taraftan bu olaya ne kadar ideolojik bakarsak bakalım realiteye geldiğimizde olay kaynakla eş değer bir olay. Buldunuz mu, buldunuz; bulmadınız mı, yok. Şimdi, bir kere önümüzdeki yıl için işsizlik oranlarında bir iyileşme beklemiyoruz. Orta vadeli programda bunu görüyoruz, bu sıkıntıyı gideremeyeceğiz. Neye rağmen? Fevkalade iyi bir büyüme rakamı söylememize rağmen. Aslında orada dolar bazında millî gelir ne yapıyor? Küçülüyor. Onu da söylememiz lazım.

Bunun ötesine geldiğimiz zaman, özellikle işsizlik konusunda 15-24 yaş arası önemli. Burada çok büyük bir sıkıntı var. 2017 Temmuzda genç işsizlik yüzde 21'e ulaşmış. Şimdi, Avrupa'nın en genç nüfusuna sahip olan ülkemizde istihdam alanında maalesef biz bu avantajı kullanamıyoruz. Hele hanımefendilerde bu, Temmuz döneminde yüzde 15'e çıkmış, istihdam oranı yüzde 30 seviyelerinde. Bu, bayağı sıkıntılı bir alan. Kadın çalışanların iş ve aile yaşamını uyum içerisinde sürdürebilmesi için çalışma hayatından uzaklaşmadan çocuğun bakımı ve yetiştirilmesi amacıyla diğer yarım çalışma ödeneği uygulaması getirilmesini olumlu buluyoruz. Çalışanların ve milletimizin yararına gördüğümüz her şeyi de parti olarak destekliyoruz.

Bir diğer taraftan, aktif iş gücünün eğitimi önemli. Eğitimi yapacağız, artı ne yapacağız? Meslek edindirme, meslek geliştirme ve meslek değiştirme programlarını desteklememiz lazım. Yani istihdam diliyle, sizin teknik anlamda söylediğiniz, aktif iş gücü programlarının hayata geçirilmesini sağlayacağız. Bu amaçla, Bakanlığın ilgili kuruluşu olan Türkiye İş Kurumunun başta İşsizlik Sigortası Fonu kaynağı olmak üzere, diğer kuruluşlardan aldığı, sağladığı fonlarla insan kaynağının niteliğinin geliştirilmesine yönelik bir kısım projelerin hayata geçirildiği de bilinmektedir. Bu projelere tahsis edilen kaynaklar -ifade edilen- hiç de küçümsenmeyecek rakamlara, meblağlara ulaştı. Bu noktadan hareketle, bu projeler için tahsis edilen kaynakların ne yapılması lazım? Etki analizinin yapılması lazım.

Diğer taraftan, aktif istihdam tedbirlerinin başarıyla uygulandığı ülkelerde nitelik kazandırma eğitimlerinin ötesinde, beceri kazandırma faaliyetlerine ağırlık verildiği görülüyor. Bunun da ne yapılması lazım? Bunun da bizde sağlanması lazım. Kaynakların etkin, verimli kullanılabilmesi adına, aktif istihdam tedbirlerinin düzenlenmesine, başta özellikle bilişim sektörü olmak üzere katma değeri yüksek olan ve ihracat kalemi olabilecek sektörlerle yönlendirilmesinde fayda olduğunu düşünüyoruz.

Bir taraftan, iş gücü piyasasının en önemli yapısal sorunlarından bir tanesinin nitelikli iş gücü ihtiyacının karşılanamaması sorunu olduğu... Bakanlık olarak nitelikli ve beceri seviyesi yüksek iş gücünün yetiştirilmesinin yanı sıra, iş piyasasının da ihtiyaç duyduğu yani talep ettiği alanlarda iş gücünün kazandırılmasına yönelik faaliyetlerin artırılması önemli. Eğitim-istihdam arasındaki ilişkinin sağlıklı kurulması gerekli. İş gücü piyasasının talep tarafının da dikkate alınması önemli.

Diğer taraftan, meslek standartlarının da güncellenmesi lazım. Bu da önemli, çünkü her geçen gün gelişen şartlara göre buna da bakmak lazım.

Bir diğer husus, engellilerin iş gücü piyasasına kazandırılması. Bu da çok önemli bir olay. Kendi emeğiyle hayatını idame ettirebilecek binlerce engelli kardeşimizin, bu, özellikle istihdam meselesinde problemlerinin çözümünün sağlanması lazım. Bunun sık sık gündeme de taşınması gerektiğine inanıyorum.

Şimdi, işsizlik sigortası dediğimiz zaman, işçi, işveren ve devlet katkılarıyla İşsizlik Sigortası Fonu kuruldu. Fona işveren 2, işçi ve devlet 1'er olmak üzere toplam yüzde 4 katkı sağlanıyor. Ekim ayı itibarıyla 114 milyar TL. Biraz önce söyledim, siz bunu sıkı tutun; bu maliye bakanları, ekonomi bakanları, hazine bakanları olduğu müddetçe bu parayı muhafaza etmeniz biraz güç.

Şimdi, diğer bir olay: İşsizlik sigortası ödeneği ve hizmetlerinden yararlanma koşulları oldukça ağır. Sigortalının iş akdi sonlanmadan önce, son 120 günde 1 gün dahi adına prim yatırılmazsa işsizlik ödeneğinden yararlanma hakkı sıkıntılı. Ayrıca, ödemenin alt sınırı, günlük ortalama brüt kazancın yüzde 40'ı asgari ücretin altında kalıyor. Bu detaylara girmek istemiyordum ama özellikle önemli olduğunu söylediler. Hak etme koşullarının esnetilmesi lazım geldiğini de söylüyorlar.

Bir diğer olay: Kayıt dışı istihdam. Kayıt dışı istihdam önemli. Yabancıların kaçak çalışması, çocuk işçiliği ve uygunsuz koşullarda mevsimlik işçiler, ölümcül iş kazaları hayatımızın kronik sorunları arasında hâlâ yerini almaya devam ediyor. Sayın Bakanım, burada özellikle söylemek istediğim bir şey var: Bizim önümüzdeki dönemde ihtiyaç duyacağımız, hatta bugün duyduğumuz bazı çalışma alanlarında yabancıların kaçak ve yoğun bir şekilde çalıştığını görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, toparlar mısınız lütfen.

Buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ederim.

Şimdi, bunu bir şekilde yerli iş gücüyle -ne yapmamız lazım- telafi edecek şekilde de düzenlememiz lazım, eğitimi sağlamamız lazım. Bunun dışında -Sayın Başkan, uzatmayacağım, söz veriyorum- özellikle ölümcül iş gücü kazalarının azaltılmasına yönelik tedbir alınmasına rağmen uygulamada çok başarılı olunamadığı gözüküyor. Bir diğer olay: İstihdamın maliyetinin minimize edilmesine yönelik çalışmaları artırmalıyız. Diğer taraftan da teşvik sistemi bütün sektörler için tek tip uygulanmaktadır. Oysa ki teşvik sisteminin başta istihdamda küçülen, eleman temininde güçlük çeken sektörleri ayağa kaldırması ve stratejik öneme sahip sektörler için...

BAŞKAN – Sayın Ayhan, lütfen toparlayalım, rica ediyorum.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - ...ilave istihdamın işverene getireceği yükü azaltmaya yönelik pozitif ayrımcılığı ön plana çıkarması gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum, sağ olun.

Arkadaşlar, süreler on dakikadır, bundan sonra uzatma yapmayacağım.

Sayın Karabıyık, buyurun lütfen.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, öncelikle yeni göreviniz hayırlı olsun. Bir kadının Bakan olması bizi mutlu etmiştir.

Sayın Bakan, ben de aynı konudan gireceğim, üzgünüm; SGK açıklarından gireceğim. Bugün, bu toplantının öncesinde böyle bir konuşma olmuş olması herhâlde şanssızlığımız olmuş olabilir.

Şimdi, ben Vekilimiz Bülent Kuşoğlu'yla aynı dönemde Genel Başkanımızla görev yapmadım ama şöyle geriye baktığımda gelir tablolarını, bilançoları mali analizleri iyi inceleyebiliyorum ve elimde de bir rapor var; Sosyal Güvenlik Kurumunun 1993 ve 2016 dönemi gelir-gider farklarını hem rakamsal olarak hem de millî gelire oranlayan bir tablo var. Ben bu tabloları daha önce 7 defa basında kullandım, Meclis konuşmalarımda da yer aldı. Geçen hafta 2 Bakan buradayken de paylaştım ve bir

itirazda da bulunmadılar, kendilerine de gönderdim. Üzgünüm ki böyle bir açıklama yapmadan önce bence keşke on beş yıllık iktidar döneminde Adalet ve Kalkınma Partisinin zamanındaki açıkların ne olduğu oranına bir bakılıp ondan sonra böyle bir cümle sarf edilmiş olsaydı belki böyle bir yanlışlık olmazdı diye düşünüyorum. Şimdi, burada baktığınız zaman, gerçekten çok büyük açıkların oranını görüyorsunuz. Yani, Genel Başkanımızın döneminin devraldığı bir dönem var, bunlardan da geçtim ama sizin döneminizde bu açıkların oranı yüzde 4'lerin üstüne çıkmış. Az önce -şu anda ismini bilemiyorum, özür dilerim- karşıda oturan Sayın Vekil -ismini bilemedim, özür dilerim- demişti ki...

BAŞKAN – Sayın Hikmet Ayar efendim.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Evet.

Sayın Vekil demişti ki: “2009 yılından bu yana bir iyileşme oldu, açıkların millî gelire oranı -2,99'dan 0,90'lara düştü.” Herhâlde elinde şöyle bir bilgi eksikliği var, ben onu düzeltmek isterim efendim: 2011 yılında gelirlerin giderleri karşılama oranındaki iyileşmenin önemli bir sebebi var. Bu da kurum alacaklarının 6111 sayılı Kanun kapsamında yapılandırılmasından sağlanan ilave 7,7 milyar liralık bir değişikliklerdir. Sonraki yıllarda da her yıl yaklaşık 2,5 milyar liralık alacak yapılandırılmasından kaynaklanan ilave gelir elde edilmiştir. Düzelmeye önemli sebeplerinden bir tanesi budur. Bu açıklamayı yaparak bu düzelmeye gerçek bir düzeltme olmadığını, alacak yapılandırılmasından kaynaklandığını ifade edeyim çünkü biz dersimize gerçekten iyi çalıştık Sayın Bakan. Evet, bu konu böyle. Ama tabii ki siyaset yapıyorsunuz, bu tür şeyler de tabii konuşulabilir ama yani ben şöyle diyeyim: Aslında başka savunma mekanizmaları geliştirmek lazım yani bunlar artık o kadar eskidi ki ve o kadar çok konuştuk ki bunların üzerinde ve olmadığını da ispatladık ama algı yönetimi için mi yapıyor yoksa yanlış bilgi mi aktarıyor size, onu bilemiyorum. Fakat ben buradaki hatayı dile getirmek istedim.

Şimdi geliyorum diğer konulara. Büyümenin olduğunu ve istihdama yansıdığını ifade etmişsiniz. Büyüme, evet, son dönemde bir büyüme var, ÖTV ve KDV'den etkilenen bir hormonlu büyüme. İsterdik ki... Tabii ki büyümeyi isteriz ve büyümenin de sürdürülebilir olmasını isterdik ama sürdürülebilir olmadığını kapasite kullanım oranlarından gördük. Tabii, bir miktar istihdama da yansıdı çünkü orada sanayi üretiminde bir artış söz konusu oldu her ne kadar kapasite kullanım oranlarına bu süreçte yansımadya da. Ancak, bu tabii geçici bir büyüme. Maalesef, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarlarındaki büyümeler istenildiği ölçüde istihdama, hane halkı refahına yansımamıştı. Ama burada şunun da altını çizmek isterim: Kamunun yarattığı istihdam... Mesela şu anda toplam çalışanların 12,4'ü kamu çalışanı ama esas istihdamı özel sektör yaratıyor yani doğru bir büyüme, doğru ekonomik reformlar ve özel sektörün büyümüş olması istihdamın yaratılmasında çok önemli bir faktördür diye düşünüyorum çünkü özel sektör, imalat sanayi bir motordur, millî gelirden en çok payı olan bir motordur, büyümeyi en çok ivmelendiren bir motordur. Bunun düzelmesi için de doğru ekonomik reformların, doğru bir ekonomi yönetiminin gerçekleşmesi gerekir yani özel sektörü büyütmeden, özel sektörün yatırımlara gideceği ortamı hazırlamadan -ki risk priminin çok yüksek olduğu durumu da biliyoruz, OHAL koşullarını da biliyoruz, dünya koşullarını da biliyoruz- istenen istihdam artışını sağlamak mümkün olmayacaktır. Özellikle özel sektör büyümesini teşvik etmek gerekiyor.

Buradan devam edersem, istihdam seferberliğinin kayda değer bir faydasının olmadığını görüyoruz. İstihdam artışında ücret ve yevmiyeli çalışanların payı 360 bin kişi ve yüzde 50,3. Yani, bu da istihdam seferberliğinin ücretli çalışan istihdamındaki etkisinin sınırlı olduğunu o dönemde bize gösteriyor. Bir de Sayın Bakan, ücretleri ve primleri İşsizlik Fonu'ndan ödenen ve iş hukukunun işçi olarak kabul etmediği stajyer, kursiyer ve bursiyer sayısındaki artış gerçek bir istihdam artışı olarak tabii ki kabul edilemez. Şimdi, kayıtlı istihdam artışının en güzel rakamları sizin Bakanlığımızdadır,

bunu kabul ediyorum. Bakan, Temmuz 2016-2017 döneminde SGK kapsamında tüm sigortalı sayılarına bakıldığında, Temmuz 2016'da 20 milyon 451 bin olan toplam sigortalı sayısı, Temmuz 2017'de 21 milyon 895 bine yükseldi yani sigortalı sayısında artış 1 milyon 444 bin ama bu artışın hangi istihdam türünde olduğu önemli tabii bizim için. Şimdi, 4/A kapsamındakiler -sizde rakamlar var- zorunlu sigortalılar yani işçi sayılanlar işverene bağlı, yurt dışı topluluk sigortası olanlar, tarım sigortası, kısmi sürekli çalışanlar, çıraklar, stajyerler ve kursiyerler diye ayrılıyor. Şimdi, bakım, zorunlu sigortalı kapsamında Temmuz 2016'da 14 milyon 67 bin, 2017'de 14 milyon 195 bin yani artış 128 bin. Sigortalı sayısındaki artışın asıl nedeni, stajyer, kursiyer ve bursiyer sayısında patlama. Niye patladı diyeceksiniz? Yani sizler biliyorsunuz da ben hazıruna söylüyorum. 2016 Temmuzunda 150 bin çırak ve stajyer, 2017 Temmuzunda 1 milyon 430 bine de yükselen bu rakamın içerisine bursiyerler de eklendi. Zaten şunu da biliyoruz ki: Aynı zamanda, 2 Aralık 2016 tarihinde, mesleki eğitim kapsamında 10 ve daha fazla sayıda çalışan bulunan işletmelerde çalışan sayısının yüzde 5'inden az olmamak üzere mesleki ve teknik eğitim okul ve kurum öğrencilerine staj yaptırılması zorunlu hâle getirilmişti. Oradan da kaynaklanan bir artış var. Şimdi, tabii staja tabi tutulan öğrenciler ve kamu kurumu ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde görevli bursiyerler de var bunun içerisinde. Bu nedenle bu rakamı değerlendirirken, istihdam artışını değerlendirirken bunları çıkarmamız daha doğru, gerçek istihdam artışını ve sürdürülebilir olup olmadığını görebilmek adına.

Sayın Bakan, kayıt dışı ekonominin gayri safi yurt içi hasıla içerisindeki payı da yüzde 25-30 arasında. TÜİK kayıt dışı istihdam oranını yüzde 35 olarak açıkladı geçtiğimiz günlerde. Tabii vergi yüklerinin yüksekliği ve işte 3,5 milyon Suriyeli belki bunun sebeplerinden bazıları yani istihdam üzerindeki vergi yükü de kayıt dışı istihdamı artırıyor. Şimdi, istihdam üzerindeki yük bizde yüzde 40'larda, OECD ortalaması bile yüzde 25'lerde. Bu, gerçekten önemli bir fark. Yine Ağustos 2017 döneminde bir sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı olmadan çalışanların oranı bir önceki döneme göre 1 puana yakın arttı yani kayıt dışı istihdam arttı bu kadar kayıt dışıyla mücadele etmenize rağmen.

Sayın Bakan, en düşük kadın iş gücü katılımına sahip bir ülkeyiz, en büyük istihdam açığına da yaşayan bir ülkeyiz. İstihdam konusu, maalesef, sanki akışına bırakılmış gibi görülüyor. Hani ne yapmalı dediğimizde, ücretleri artırmak ve çalışma sürelerini gözden geçirmek de yöntemlerden bir tanesi aslında. Ve Sayın Bakan, istihdam maalesef vasıfsızlaşıyor. En fazla istihdam kaybeden sektör yüksek teknoloji sektörü olarak karşımıza çıktı, bu da önemli bir veri diye düşünüyorum. Yine asgari ücret açlık sınırının altında.

Taşeron çalışma konusunda bir aşama katedilmiş değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LALE KARABIYIK (Bursa) – Ek süre alabilir miyim.

BAŞKAN – Lütfen, toparlar mısınız Sayın Karabıyık.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Peki.

Taşeron çalışmada bir çözüme ulaşılmış değil. Devletin iş imkânı yaratma potansiyeli için düşünüldüğünde belki taşeron açısından yeni bir yapılanma getirilebilir diye düşünüyorum.

Burada söylemek istediğim başka bir şey daha, ekonomik büyümenin gençlere faydasının olmadığı yani sanayinin üretimdeki payı düştükçe genç istihdam üzerinde bir istihdam yaratamama durumu söz konusu Sayın Bakan. Bu nedenle, her zamankinden daha fazla genç istihdamını artırıcı çalışmalar üzerinde durmak durumundasınız diye düşünüyorum. Bu son derece önemli ve zaten şu anda ne evde ne işte olan gençlerin sayısı oldukça artmış durumda.

İki küçük sorum olacak. Şimdi, Sayıştayın tespitine göre, genel sağlık sigortası prim tahakkuk verilerinin İçişleri Bakanlığının merkezî nüfus idare sistemi (MERNİS) ve SGK'nın Medula sistemlerindeki kayıtlarla karşılaştırılmasıyla 4.315 kişi için ölüm tarihlerinden sonraki dönemler için prim tahakkuk ettirildiği ortaya çıkmış. Ölen kişilere bu prim tahakkuk ettirilmesi sonucunda SGK'nın alacaklar hesabının 2 milyon 380 bin küsur daha fazla gösterildiği ortaya çıkmış. Bu nedendir? Bir program hatası mıdır, bilerek midir? Yani bunun üzerinde bir açıklama rica ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Karabıyık, toparlar mısınız lütfen.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Son cümlem.

Bir de şöyle bir şey var, buna bir açıklık getirebilir misiniz: Sayıştay denetçilerinin İŞKUR'un denetimi sırasındaki raporunda -kısa yerini söylüyorum- en dikkat çeken tespit, Suriyeli mültecilerin topluma entegrasyonu için kurumun banka hesaplarına gönderilen paranın ve bu paradan yapılan harcamaların kayıt altına alınmaması olduğu ifade ediliyor. Bu, basına yansdı. Bu ne kadar doğrudur? Bu konuda da bir açıklama getirilmesini rica ederim. Diğer konulara sorular sırasında gireceğim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Keşir, buyurun lütfen.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bana verilen süre içinde notlarımı toparlamaya çalışacağım.

Öncelikle şunu ifade etmem lazım: Ben 1989'da mesleğe engellilerle ilgili alanda başlayan bir gazeteciyim. Türkiye'de engelliliğin adı yokken 1989... Hatta, Birleşmiş Milletlerden misafirlerimiz gelirdi, "Ne güzel, Türkiye'de sokakta engelli yok." derledi çünkü göremezlerdi. 2005'te çıkartılan Türkiye'nin ilk Engelliler Yasası'nın akabinde özellikle engel istihdamı noktasında geldiğimiz noktayı buradan ifade etmek istiyorum. Sayın Bakanın ve ondan önceki bakanların bu alandaki katkısını da burada önemsediyimi ifade etmem lazım. 2002'de 5.777 olan engelli memur istihdamı -ki sayılabilir bir rakam bu rakam yani 6 binin altında bir rakamdan bahsediyoruz- on beş yıl içinde 50 bini zorlayan bir rakama geldi. Artık yönetilmesi çok daha kolay bir noktada olduğunu biliyorum. Bu alandaki ihtiyaçları karşılama noktasındaki çabaları da buradan tekrar ifade etmek isterim.

Tabii uzun yıllardır kadın çalışmaları yapan biri olarak, Sayın Bakanın da kadının sendikal yaşama katılımındaki öz geçmişini bilen biri olarak şunu ifade etmem lazım: İş ve aile yaşamına uyumlaştırma konusu özellikle AK PARTİ hükümetlerinin çok önem verdiği konulardan biri. Sayın Bakandan önceki dönemde de çalışılan bir konu ve yarı zamanlı çalışmayı -biliyorsunuz- Parlamentoda hep birlikte geçirdik. Bu anlamda 2016 yılında 10 binin üzerinde kişiye 17,5 milyon bir ödenek bu kalemden ödemiş oluyor. Ama burada şunu ifade etmem lazım: Kadın istihdamının çok yüksek olduğunu ifade ettiğimiz ve önümüze aldığımız ülkelerde, işte yüzde 70'lerden bahsettiğimiz ülkelerde aşağı yukarı üçte 1'lik oran, kadın istihdamında üçte 1'i aşan oranlar yarı zamanlı çalışmadan kaynaklanan oranlar. Yani yüzde 70 olarak hiçbir ülkede 9/6 mesai bir kadın çalışmasından bahsedilmiyor, dünya örnekleri için söylüyorum bunu. Bu iş ve aile yaşamını uyumlaştırma noktasında çıkan yasanın kadın istihdam rakamlarımıza da ileriki tarihlerde yansıtacağını buradan ifade etmek isterim.

Mevsimlik tarım işçisi olan bir şehrin vekiliyim, fındık işçileri noktasında tarım işçilerinin geldiği bir şehrin vekiliyim. Mevsimlik tarım işçilerinin şartlarının iyileştirilmesi kaldığı dönemlerde... Bizde daha kısmen, fındık işçilerinde daha az dönemlerde kalınıyor ama daha uzun dönem kalınan başka bölgeler de var. Yaklaşık bir aylık bir süre içinde kalıyorlar, bir-bir buçuk aylık bir süre içinde fındık

işçiliğinde. Bu anlamda Bakanlığın proje destek ödeneklerini önemsediyimi ifade etmem lazım çünkü ağırlıklı kadınların ve çocukların mahrumiyet yaşadığı bir pozisyon doğuyor mevsimlik tarım işçilerinin şartlarında. Onların temel bakım ihtiyaçları, hijyen ihtiyaçları... Hatta geçmiş dönemlerde bu ilgili mevzuatın çıkmasında da emeği olan bir kardeşinizim. Mevsimlik tarım işçilerinde özellikle kadınların gebelik kontrolleri, sağlık kontrolleri, işte ortak temizlik ihtiyaçlarının karşılanması noktasında şehrim de bu anlamda projeler üretti ve Sayın Bakana da buradan destekleri için teşekkür etmek istiyorum.

İş ve meslek danışmanlığı konusu, daha önce Aile Bakanlığı ve Çalışma Bakanlığı ortak çalışmaları kapsamında şiddet önleme merkezlerinde aktif daimi elemanlar olarak bulundurulmuş bir pozisyon. Burada şunu da ifade etmem lazım: Özellikle kadına yönelik şiddetle mücadele ve kadının güçlendirilmesi noktasında iş ve meslek danışmanlarının pozisyonu çok önemli. Şiddet önleme merkezlerinde (ŞÖNİM) olan danışmanlık hizmeti talep hâlinde sığınmaevlerinde de verilmeye başlandı. Bu, çok sevindirici bir rakam. Özellikle 2017'nin ilk yarısında yaklaşık bine yakın kadının bu eğitimi almış olması yani iş arama ve becerileri eğitimi, bunun da sevindirici olduğunu ifade etmem lazım ama bunun yaygınlaştırılmasının özellikle kadının güçlendirilmesi ve şiddetle mücadelede önemli olduğunu ifade etmek isterim.

Biliyorsunuz, AR-GE'ye hükümetlerimiz döneminde önemli bütçeler ayrılıyor, yüksek teknoloji ve inovasyon projeleri. Bu, aynı zamanda ileriki dönemlerde nitelikli iş gücü ihtiyacının artması demek aynı zamanda ve aktif iş gücü programlarının, geleceğin Türkiye'sinde özellikle nitelikli iş gücü ihtiyacını karşılama noktasında önemli programlar olduğunu ifade etmem lazım. Az önce muhalefet milletvekilleri de ifade etti, iktidar milletvekilleri de konuştu; toplum yararı projeler aslında ağırlıklı olarak vasıfsız iş gücü üzerinden tanımlanan projeler ama aktif iş gücü programlarıyla AR-GE, inovasyon ve yüksek teknolojideki ihtiyaçlarımızın eleman ve istihdam ihtiyaçlarımızın karşılanacağını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Keşir, süreniz doldu. Toparlamanız için bir dakika daha ilave süre veriyorum.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Teşekkür ediyorum.

Tabii, çalışma ekonomisi ile sosyal politikaların iç içe geçen kümeler olduğunu ifade etmem lazım. Az önce verdiğim bütün alanlar ve projeler de bu iç içe geçen kümelerden oluşuyor. Tabii, burada, aktif yaşlanma geleceğin Türkiye'sinde önemli bir kalem çünkü artık ortalama yaşam ömrümüz 78 ve biz 65 yaşta emekliliği bundan on yıl önce, on beş yıl önce tartışırken artık emekli olanların aktif yaşama katılımını dünya konuşuyor, bizim de bunu Türkiye olarak konuşmamız lazım.

Bir başka konu da sosyal yardımlar ile istihdam bağlantısının sağlam bağlarla birbirine ilişkilendirilmesi konusunun önemli olduğunu ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Tamaylıgil...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli hazırun; Sevgili Bakanımız, bir genç kadın bakan olarak görevi aldığınız zaman gerçekten büyük bir sevinç yaşadık. Hatta, torba yasa için buraya geldiğinizde endüstriyel bölgelerle ilgili düzenleme yapıyordu ve o düzenlemeyle ilgili olarak da burada bir sunumunuz oldu. Yanınızda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında bürokrat arkadaşlar geldiğinde de çok güzel bir tablo içerisinde çözüm odaklı bir paylaşım içinde olduğunuzu görmüştük. Sizin, icraat olarak, değerlendirmeler olarak, hedef olarak bir kadın duyarlılığındaki vizyoner bakış açısı olarak hem siyaset

diline hem siyaset yapma mantığına hem de uygulamada ortaya konulacak öncelikleri dile getirmede çok farklı bir adım atacağınızı açıkçası beklerdim. Derdim ki: Mevsimlik işçilik noktasında veya tarım işçiliği noktasında, ücretsiz tarım işçiliği içerisindeki kadınlarla ilgili mevcudu daha da iyileştirecek, onların haklarını daha da koruyacak bir süreç hedefi ortaya koyasınız veya Türkiye’de iş gücüne katılım açısından, istihdam açısından, ücret paylaşımındaki adalet açısından, işte çıkarılacak birinci kişinin kadınlar olduğunun gerçekliğini değerlendirirken sizin de özellikle Çalışma Bakanı olarak bir kadın olmanızdan büyük umut duyarak bu bağlamda bir beyanat beklerdim ama ilk beyanatınız kısır siyasetin, yıllarca siyasetin söylemindeki o polemik ağırlıklı bakış açısının yansıması oldu; o yüzden, tüm beklentilerde bir hayal kırıklığı yarattı. İçeriğindeki yanlışlıklar rakamsal olarak da, dönemsel olarak da açıklandı ama hemen aklıma şu geldi: SGK’nın Başkanı değerli kardeşimiz, eğer ileriki dönemlerde siyaset yapmak istiyorsanız, herhangi bir görev almak istiyorsanız -gözünüzü seveyim- Hükümetin aldığı bunca ağır açıklara sebep olan, uygulamada açıkların her gün devasa boyutlara ulaşmasını getiren kararlarda kendinize bir garanti mektubu alın ya da imza attırın. “Sorumlusu ben değilim. Ben, verilen işimi bilgim, liyakat ölçüsündeki ortaya koyduğum performansıyla yerine getiriyorum...” Ha, ileride siyasetçi olursunuz, bakarsınız yine muhalefette bir yerlerde olursunuz; o günkü iktidar “Vay, 2016, 2015, 2014 batırdınız bu SGK’yi.” diye karşınıza çıkar ama o zaman doğru da söyler yani o zamanki şartlarla baktığımızda bugüne göre.

Ben, bürokrat arkadaşlarımın tamamen çalışma ilkeleri içinde ortaya koyduğu fedakârca iş yapmayı büyük önemsiyorum, kendilerine de teşekkür ediyorum çok zorlu şartlarda çalışıyorlar hele hele Çalışma Bakanlığı personeli. Ama Sayın Bakan, onlar siz ne dersenez, Hükümetiniz ne derse onu yapar; geçmişte de böyleydi, gelecekte de böyle olacak. Onların üzerinden, o makamsal veyahut bürokratik süreçler üzerinden siyasetin söylemini oluşturmak hele hele size bence gerçekten hiç yakışmadı.

Sayın Bakan, şimdi, madem SGK’dan başladık, SGK’yla ilgili Sayıştay raporlarıyla devam edelim. Geçen 2016 Sayıştay raporlarıyla ilgili birkaç başlığı birkaç arkadaşım dile getirdi. Ben daha detay birkaç soruyu ve birkaç buradaki tespit adına neler yapıldığını dile getirmek isterim.

Şimdi, bu, tabii, öldükten sonra genel sağlık sigortası primi tahakkuk ettirilenler de önemli. Bir de yıllardır merak ettiğim ve burada da bir tespitini gördüğüm, farklı, muhtelif hastalar adına aynı tarihlerde en az 2 farklı sağlık kurumunda yatarak tedavi işlemi kaydedilerek SGK’ya fatura edildiği noktasında bir tespit var; bu çok önemli yani Türkiye’de hele hele özel hastanecilik sistemindeki o hızlı yükseliş ve orada çok önemsedığım denetim noktasında... Yani FETÖ’ye bağlı diye bu birkaç hastane zincirini denetlediniz, neler çıktığı o zaman raporlandı ama sonuç itibarıyla, sağlık sektöründeki ortaya konulan denetim duyarlılığının hangi ölçüde olduğunu çok merak ediyorum; zaten Sayıştayın da burada belirlemeleri var.

Şimdi, devam ediyor; kurum alacaklarının mali tablolardaki doğru muhasebeleştirilmesinden, icraya intikal ettirilen kurum alacaklarının muhasebe sisteminde tutulmasına kadar, kurumun kamu zararı ile fazla yersiz ödemelerinin tahsilat ve takip işlerinin yapılmadığına kadar, 4/B kapsamındaki sigortalıların 13 milyar 540 milyon 591 bin tutarında prim borçlarının olduğu, alacakların tahsili konusundaki yasal süreçle ilgili sorgunun olduğu, Hazine Müsteşarlığı ve SGK arasındaki ikraz anlaşmalarına istinaden kullanılan kredilerde buradaki mali tablolara yansımasının hatalı olduğu, yine SGK mülkiyetindeyken Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına devredilen dinlenme tesisleri ve bakım evlerinin tahsiliyle ilgili yanlışlıklar olduğu, yine çok önemli gördüğüm sağlık hizmeti sunucularına verilen avansların incelendiğinde, hastanelere verilen avanslardan 14,3 milyar TL, eczanelere verilen avanslardan 331 milyon TL ve optik avanslardan 129 bin TL olmak üzere 14,6 milyar tutarında avansın yasadaki belirtilen süreyi aştığı hâlde kapatılmaması.

Şimdi, bunların ötesinde, özel sektörle ilgili teşvikler verdiniz, istihdamla ilgili teşvikler oldu. Peki, bu özel sektörle ilgili geçici iş yerlerinden olan kurum alacaklarının zamanındaki takibi ne derece oldu? Diğer taraftan, sigortalı işten ayrılış bildirgesini zamanında vermeyen ve buradan işverenlere idari para cezası çıktığında bu idari para cezaları neden uygulanmadı? Bunlar benim değil, direkt Sayıştayın tespitleri ve bu Sayıştay tespitinde görüyoruz ki bir teşvik prosedürü işliyor ve bu teşvik prosedürünü maalesef istismar eden bir yaklaşım var, bu istismara karşı ne yapıyoruz? Teşvik, amenna, işsizliğe çözüm olsun ama ne yapıyoruz karşılığında?

Diğer taraftan, işten ayrılan sigortalılara çalışmadıkları dönemlere ilişkin olarak hastalık hâlleri nedeniyle geçici iş görmezlik ödemesinde bulunulduğu belirlendiğini yine Sayıştay ortaya koymuş.

Sevgili Bakanımız, yine, tabii karşımıza çıkan bir tespit var, bu da çok önemli. Prim teşvikli hükümlerinden yararlanan, biraz önce söylediğimiz işverenlerden bu prim teşviklerine ilave istihdam sağladık diye kullanan bazı işverenlere -ki bu 3.206 iş yeri- toplamda da 8 milyon 929 bin lira tutarında yersiz prim indirimi uygulanmış. Yani 8 milyon 929 bin dediğimizde bu eski parayla 9 katrilyon para. Bu kaynağı ve bu kaynağın kullanıldığı fonu değerlendirdiğinizde, hani derler ya bu garip gurebanın hakkını kimlere yediriyorsunuz?

Diğer tarafta da yine yeni istihdam edilen bazı sigortalılar işe alındıkları tarihten önceki altı aylık dönemde aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı olmalarına rağmen, bu sigortalılar için işverenlerin sigorta prim teşvikinden yararlanması. Yani biz hep böyle olayda nereden neyi fırsat buluruz diye bakan bir değerlendirmeye yani buradan da kendimize bir getiri sağlayalım mantığıyla bakan bir değerlendirmeye karşı karşıyayız ve burada da 745 iş yerine toplam 1 milyon 453 bin yersiz prim indirimi uygulanmış yani 1 katrilyon Sayın Bakan.

Şimdi, tabii, daha başlıklar da var ama bunlar çok önemli gördüğüm ve bu önemli gördüğüm başlıklarda da Bakanlığımızın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil, lütfen toparlar mısınız, rica ediyorum.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Tamam Sayın Başkanım, tamamlayacağım.

Hangi önlemlerin alındığı noktasında gerçekten sorgulamam var. Benim önem verdiğim bir iki konuyu da söyleyeyim. Sayın Bakan, bizim Anayasa'yla belirlenmiş Ekonomik ve Sosyal Konsey toplantıları ve tanımı var. Bu Anayasa değişikliğinde 2010 yılında gündeme geldi ama ne hikmetse bu Ekonomik ve Sosyal Konsey bir türlü toparlanamıyor ve orada işçi, işveren, kamu kesimi, özel sektör, hepsinin temsil edildiği bir ortam. Dünyadaki ortaya çıkan ekonomik riskler ve kırılmalık gerçeklerini dile getiriyoruz, Türkiye'nin içinde bulunduğu riskleri dile getiriyoruz, etrafımızda Türkiye'ye karşı alınan ortak eylemler diyoruz ama biz bu ülkenin tamamını temsil eden gücü bir araya getirip bu gücün beraberce bir gelecek planlamasına katkı sağlamasını kabul etmiyoruz. Bu ne biçim... Ki Anayasa'ya da gerekliliği açısından baktığımızda.

Benim şu anda söylemek istediğim bir önemli konu da şu: Türkiye'de yaşayan emekçi işçinin hakları açısından ve içinde bulunduğu durum açısından. Bugün en yüksek vergi yükü Türkiye'deki çalışan... OECD'nin bütün araştırmalarıyla söylüyorum yani öylesine bir değerlendirme değil. En önemli vergi yükü olan işçi, emekçi Türkiye'de. Emekçi sendikal haklarına baktığınız zaman sendikal hak açısından 10 işçiden neredeyse 1'i sendikal ve KHK çıkartıyoruz, olağanüstü hâl var diyoruz, en önemli, kendi geleceğini, ekonomik geleceğini, ekonomik haklarını arayan bir sendikacıyı –ki sizin de bir sendika geçmişiniz var- grev hakkını bile sınırlayan bir düzenlemeyle karşı karşıya bırakıyoruz. Bir söz hakkı veriyor muyuz? Veremiyoruz.

Bakın, yine OECD'nin ortaya koyduğu bir araştırma var, adı da: İstihdam Görünümü 2017. Ve burada 2017 yılında 1985'te toplu iş sözleşmesi yapılan işçilerin sayısının bugüne kadar geldiği nokta değerlendiriliyor ve bugünkü sözleşme hakkına sahip işçiler diye baktığımızda Türkiye 30'uncu sırada yani en son sırada.

Diğer taraftan, elli saat üzerinde çalışan...

BAŞKAN – Toparlıyoruz değil mi?

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Toparlıyoruz. İki dakika sadece.

...işçileri yani çok çalışan bir toplumuz ama sosyal yönden o çalışmanın sonrasındaki elde edilen kazanç ne? Bugün Türkiye ne yazık ki yine normal elli saatlik çalışmanın üzerindeki çalışma oranıyla yüzde 39'a varan rakamıyla en üstte.

Peki, çocuk işçiler Sayın Bakanım? Ben sizden mesela kadın... Dediğim gibi başta çocuk işçilerin durumunu da önemli bir vizyon olarak ortaya koymanızı isterdim çünkü Türkiye'de bakıyorsunuz kayıt dışı iş noktasında çocuklar ve çocukların kaybettiği hayatlar. Yani 50'nin üzerinde çocuk bir yılda hayatını kaybediyorsa, bir pres makinesinin altında geçirdiği kazada hayatını kaybedip "Trafik kazasında öldü." diye patronu beyan ediyor ve sonra gerçek çıktığı hâlde tam cezayı göremiyorsa ve bütün euro bölgesi açısından baktığımızda ortalama iş kazaları, maden kazaları ve endüstriyel bölge kazalarında Türkiye maalesef ölüm oranlarıyla beraber en önde gidiyorsa sizin bence öncelikle çözüm olacak noktada burada başlıkları ortaya koymamız lazım.

İşsizlik Fonu'yla ilgili değerlendirilecek noktaları diğer arkadaşlarım, Değerli Bakanımız dile getirdi ama bakın bir Varlık Fonu kuruldu, oraya da "İşsizlik Fonu'ndan yine para gidecek." deniyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) - Aman Bakanım, eğitim için, iş için, istihdam için pek çok konuda duyarlı olun ama geleceği ne olduğu belli olmayan Varlık Fonu'yla ilgili ortaya konacak kaynakları emekçinin üzerinden sağlatmayın.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Kusura bakmayın, ha bire teşekkür ediyorum ama arkadaşlar, arkada 14 komisyon üyemiz, 11 de misafir milletvekilimiz var konuşmacı yani daha 25 kişi konuşacak, saat 16.30.

MUSA ÇAM (İzmir) – Bereketli başkanlık...

BAŞKAN – Bereketli başkanlık. Zaten ben aslında misafir milletvekillerimizi anlamıyorum, hava güzel, Meclis tatil, evde çoluk çocuk, eş dost var.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Vatandaşlarımız için çalışıyoruz.

BAŞKAN – Onun için çalışıyorsunuz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Önceliği bize verin Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yok, yok, anca beraber, kanca beraber. Sizsiz biz yapamayız bu çalışmalarını. Bugün sizleri en sona bırakıp hep beraber yapacağız.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Çalışma gününü siz koyuyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yok, yok, böylesi daha keyifli olur hep beraber.

Sayın Taşdemir, buyurun.

DİRAYET TAŞDEMİR (Ağrı) – Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım; herkesi selamlıyorum.

Öncelikle uzun zamandan sonra bu alana emek vermiş birinin bu alanı koordine ediyor olması bizler açısından mutluluk verici. Ayrıca, bu vesileyle yani 21 bakanlık içerisinde zaten kadınlara layık görülen Aile Bakanlığının dışında yani Türkiye'nin çok temel bir sorunuyla ilgili çözüm üretmekle görevli bir bakanlığı bir kadının ayrıca koordine ediyor olması ve çözüm arayışında bulunuyor olması da bizler adına sevindirici bir durum, öncelikle onları ifade edeyim.

Sayın Bakan ve Sayın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkilileri; ben Ağrı Milletvekiliyim, açıkçası ben biraz kendi ilimle ilgili sorunları paylaşmak istiyorum. Yani Türkiye'de istihdam sorunu çok derin bir problem ama Ağrı sanırım bu problemlerin en derin yaşandığı illerden biri. İŞKUR verilerine göre nüfusun yarısından fazlasının işsiz olduğunu biz biliyoruz. Aslında Ağrı bir tarım şehri ama maalesef bütün ülkede tarım meselesinde yaşanan sorunlar, sıkıntılar Ağrı ilimizde de yaşanıyor. Dolayısıyla bu alanla ilgili de kentte çok ciddi sıkıntılar var.

Yine Ağrı'da her yıl 30 bin kişi göç ediyor yani bir göç durumu yaşanıyor. Yaptığımız hesaplamalara göre her 100 erkekten 11'i inşaat işlerinde çalışmak için farklı illere, çevre illere göç ediyor, daha doğrusu daha çok batı illerine göç ediyor. Neredeyse her ay bir Ağrılı işçinin, inşaat işlerinde çalışan bir işçinin ölüm haberini maalesef alıyoruz. Daha 15 Ekimde Samsun'da bir binanın dış cephe mantolama işinde çalışan 18 yaşındaki Mehmet Vural üçüncü kattan düşerek yaşamını yitirdi.

Yine devletin işveren olduğu Ağrı Devlet Hastanesinde geçen gün Sağlık Bakanlığı bütçesinde de, altı yıldır bir türlü bitirilemeyen hastaneden söz etmiştim. İşte, bu bir türlü bitirilemeyen devlet hastanesinin inşaatından da 2 işçi düşerek yaşamını yitirdi. Bunlardan biri 6 çocuk babası 42 yaşındaki Abbas Başbağ'dı, diğeri ise 4 çocuk babası olan 49 yaşındaki Ahmet Yiğit. Bunlar ikisi de hastanenin inşaatından düşerek yaşamını yitirdi.

Ya açıkçası Ağrı'da iş diye bir gündem yok çünkü kentin yarısı işsiz. Dolayısıyla iş olmayınca iş güvenliğinden de söz etmek çok gerçekçi olmuyor.

Sadece bir fotoğraf paylamak istiyorum, bu, Ağrı'daki durumu biraz özetliyor, net görünmüyor olabilir, sonra size teslim de edebiliriz. Aslında bu, Ağrı'nın normal durumu, hem işsizlik yani güvencesiz işlerde çalışma, kentin yarısı işsiz, diğer yarısı da bu koşullarda çalışıyor. Bu biraz Ağrı'nın normal hâline gelmiş, aslında çok normal olmayan bir durum.

Yine, bu eylül ayında Ağrı için yeni bir istihdam projesi açıklandı "Toplum yararına çalışma kapsamında dokuz aylığına işçi alınacak." denildi. Yani öncelikle nüfusun yarısından fazlasının işsiz olduğu, kadınların ancak yüzde 10'unun çalıştığı bir kent için dokuz aylık ve sınırlı güvenceyle sağlanan iş imkânının müjde olarak duyurulması bile aslında Ağrı'nın içerisinde olduğu durumu izah etmek için yetiyor. Öyle ki mesleki eğitim kurslarından alınan yevmiyelerle insanlar geçiniyor yani gerçekten orada o eğitimi almak daha sürdürülebilir bir iş yapmak için değil, o kısa vadede ailesini geçindirmek için bunu kullanıyor.

Yine, Ağrılılara, çobanlara sürü yöneticilik kursu veriliyor yani aslında bu çok trajikomik bir durum, zaten insanların bildiği bir meslek, yıllardır yaptığı bir meslek, bir kez daha onlara bunun yöneticiliği adı altında bir alan açmanın kendisi gerçekten hiç gerçekçi değil. Eğer gerçekten işsizlikle mücadele edilecekse, bu anlamda kente bir katkı sunulacaksa istihdam garantili kurslara ihtiyaç var ve bunların açılması gerektiğini düşünüyoruz.

Yine, toplum yararına çalışma kapsamında istihdam edilirken 300-400 liralık eğitim aylığı alan onlarca kişiden emeğinin karşılığı olan parayı faiziyle geri istiyorsunuz. Yine, 300-400 lirayla geçinen insanların 10 bin liradan fazla ödeme yapmasını bekliyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANİ JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Bu dediğiniz şey neyle ilgili?

DİRAYET TAŞDEMİR (Ağrı) – İfade edeceğim. Toplum yararına çalışma kapsamında istihdam edilirken 300-400 liralık yetim aylığı alan onlarca kişiden tekrar emeğinin karşılığı olan para faiziyle geri istendi. Bize bu yönde çok başvurular oldu. Sonra size daha kesin bilgileri isimleriyle birlikte aktarabiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Kâtip Emine Nur Günay geçti)

BAŞKAN – Toparlayabilir misiniz?

DİRAYET TAŞDEMİR (Ağrı) - İşsizlik ödeneğinden yararlanmalarının kolaylaştırılması gerekirken işsizlik koşullarında yaşayanlardan para talep ediliyor; onunla ilgili bilgi vereceğim size.

Yine, biz ne zaman Ağrı'daki işsizlik sorununu dile getirsek güvenlik gerekçesi hep önümüze konuluyor. Sayın Bakan, bugün işsizliğin en önemli kaynağı olan Ağrı Şeker Fabrikası 2014 yılında güvenlik gerekçesiyle mi kapatıldı, gerçekten bunu merak ediyoruz. Daha yeni açıldı alımlar ama tam olarak hayata geçirilemedi. Yine, Doğu teşvik primi bu nedenle mi hayata geçirilemiyor? Yani bunlar hep güvenlik gerekçesi gündeme getirilerek engelleniyor ya da yapılmıyor. Avrupa'da yüzde 2 olan nişasta bazlı şeker kotası güvenlik nedeniyle mi yüzde 15'e çıkarıldı? Biz bunları merak ediyoruz.

Yine, artık bu bahaneleri bırakıp Ağrı halkının işsizlik sorunundan kurtulmasının önünü açmalıyız. Ağrı açısından öncelikle güvenilir veriler elde ederek sorunu ilin koşullarına göre yeniden değerlendirmek gerektiğine inanıyoruz. Bu açıdan öncelikle Ağrı ili için bir iş gücü eylem planının hazırlanmasına ihtiyaç var diye düşünüyoruz. Özellikle kadınlar için çalışmayı seçenek hâline getirmek -en fazla doğumun olduğu 3'üncü il Ağrı ilimiz- onun için de bu bakım hizmetlerinin genişletilmesi gerekiyor Ağrı'da. Bu konuyu dikkate alacağımızı umuyoruz, Ağrı halkı için çalışmayı marjinal bir durum olmaktan çıkarıp bir hak düzeyine taşıyacak politikaların hayata geçirilmesini de sizlerden bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Taşdemir.

Sayın Cevheri, süreniz on dakika.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Bize de hoşgörülü davranırsınız inşallah.

Sayın Başkan, Kıymetli Bakanım, saygıdeğer Komisyon üyesi arkadaşlarım; Bakanlığımızın bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum. İnanıyorum ki sizin döneminizde emekçi kesimi çok avantajlı çıkacaktır, bunu yüreğimle söylüyorum.

Sosyal adalet ilkeleri doğrultusunda vatandaşlarına hizmet götürmek, bütün vatandaşlarını sosyal güvence şemsiyesi altına alarak yarına yönelik endişelerini izale etmek sosyal devlet olmanın gereğidir.

İnsanoğlu fitratının gereği istikbalihayat endişesi taşımaktadır. Herkes geleceğini garanti altına almak istiyor. Bundandır ki günümüzde önemli bir kesim iş alanı olarak özellikle kamu sektörünü tercih etmekte, kendini devletin güvencesi altına almak istemektedir.

AK PARTİ hükümetlerimiz döneminde de meydana gelen ekonomik büyüme sayesinde meydana gelen gelir artışına bağlı olarak oluşan refah artışı sosyal yardım programları aracılığıyla toplumun bütün kesimlerine, özellikle dezavantajlı kesimlere ulaştırılmaya çalışıldı ve hâlen de çalışılmaktadır. Sosyal yardımlar alanında reform olarak niteleyebileceğimiz birçok yeni uygulama hayata geçirilip

aynı zamanda sosyal yardım hizmetleri çeşitlendirildi. Bu kapsamda 2018 yılı bütçemizden sosyal harcamalar için ayrılan kaynak miktarı 50,8 milyar liraya çıkarılmış bulunmaktadır. Bu tutar 2018 yılı bütçesinin yüzde 6,7'sine denk gelmektedir, oysa bu oran 2002 yılında yüzde 1,3 olup ayrılan kaynak ise 1,6 milyar liraydı. Bu sosyal yardımların çeşit ve miktarlarına baktığımızda, ödeme gücü olmayan yaklaşık 9,4 milyon vatandaşımızın sağlık giderini karşılamak amacıyla 8,2 milyar lira, 505 bin engelli vatandaşımızın evde bakımına destek amacıyla 6,4 milyar lira, 65 yaş üstü yaşlılarımız, bakıma muhtaç engelli vatandaşlarımız ve engelli vatandaşlarımızın yakınlarına bağlanan aylıklar kapsamında 1,2 milyon vatandaşımız için 5,9 milyar lira, Şartlı Nakit Desteği Programı'nda 1,2 milyar lira, ekonomik yoksulluk içinde olan yaklaşık 114 bin çocuk ve gencimizin ailelerinin yanında yetişmelerine imkân sağlayan sosyal ve ekonomik destek ödemeleri için 934 milyon lira, Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Düzenli Nakdi Yardım Programı için 894 milyon lira, yaklaşık 1,2 milyon kişiye doğum yardımı için 571 milyon lira, Muhtaç Asker Ailelerine Yardım Programı kapsamında 196 milyon lira, korunmaya ihtiyacı olan çocuklarımızın sağlık gelişimleri için ihtiyaç duydukları sağlıklı, sıcak aile ortamını sağlayabilmek amacıyla uyguladığımız koruyucu aile modeli için 104 milyon lira, öksüz, yetim ve asker çocuklarına yapılan yardım kapsamında 69 milyon lira kaynak ayrılmış bulunmaktadır. Son iki yıl içinde önemli ölçüde artırılan reel sektör destekleri için ayrılan 37 milyar Türk liralık kaynağın yüzde 54,86'sı yani 20,3 milyarı sosyal güvenlik prim desteklerine ayrılmaktadır. Bu arada asıl amacı, yurt içi tasarruf oranını artırarak bu tasarrufu yatırıma dönüştürüp yüksek büyümeyi hedefleyen önemli projelerden biri de 2013 yılı itibarıyla geçiş yapılan bireysel emeklilik sisteminde doğrudan devlet katkısıdır.

Sayın Başkan, Kıymetli Bakanım, değerli üyeler; AK PARTİ hükümetlerimiz döneminde sosyal güvenlik sistemimizde önemli aşamalar kaydettik. Daha önce değişik isimler adı altında sosyal güvenlik alanındaki kurumlar tek bir çatı altında birleştirildi. Ayrıca, bütün vatandaşlarımızı sosyal güvenlik koruması altına alabilmek için genel sağlık sigortası hayata geçirildi. 2018 yılı bütçemizden Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılacak transferler için 136 milyar TL öngörülmektedir. 2018 yılında bireysel emeklilik sistemine bütçeden aktarılacak devlet katkısı tutarı 4 milyar TL'ye yükseltilmiş bulunmaktadır. Bununla birlikte 2018 yılı sonu itibarıyla bütçeden karşılanan devlet katkısı tutarı toplamı da 15,8 milyar liraya ulaşmış olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) - Bireysel emeklilik sistemindeki katılımcı sayısı eylül ayı itibarıyla 6,8 milyon kişiye, birikmiş fon tutarı ise devlet katkısı dâhil 73,1 milyar liraya ulaşmıştır. Diğer yandan, 2017 yılında yürürlüğe konulan otomatik katılım sistemiyle bireysel emekliliğin kapsamı genişletilmiş, bu kapsamda eylül ayı itibarıyla otomatik katılım sistemindeki katılımcı sayısı 3,3 milyon kişiye ve biriken fon tutarı ise 1,2 milyar liraya ulaşmıştır.

Sayın Bakanım, AK PARTİ hükümetlerimiz 2002 yılı sonundan bu yana kamu görevlilerimizin ve emeklilerimizin mali ve sosyal haklarında çok ciddi iyileştirmeler sağlamış bulunmaktadır. Amaç, çalışanlarımızın ve emeklilerimizin hayat standardını artırmak ve çitayı sürekli yükseltmektir. Bu düşünceyle 2002-2017 Eylül dönemlerinde kamu görevlileri ile emeklilerimizin aylık ve ücretlerinde enflasyonun üzerinde artış sağlanarak çalışanlarımız enflasyona ezdirilmemiştir.

Aile yardımına baktığımızda, 2002'de 392 TL'yken 2017'de 2.721 TL, artış oranı yüzde 594. Aile yardımı ödeneği 578 TL'den 3.277'ye, artış oranı yüzde 467. En düşük memur aylığı 377 TL'den 1.871 TL'ye, artış oranı yüzde 397. En düşük SSK emekli aylığı 257 TL'den 1.485 TL'ye, artış oranı yüzde 478. En düşük BAĞ-KUR'lu emekli aylığı 149 TL'den 1.330 TL'ye, artış oranı yüzde 794. En düşük BAĞ-KUR'lu çiftçi emekli aylığı 66 TL'den 1.054 TL'ye, artış oranı yüzde 1.506; bir rekor, çok

teşekkür ediyorum Sayın Bakanım. 65 yaş aylığı 24 TL'den 251 TL'ye, artış oranı yüzde 927. Ancak Sayın Bakanım, bu noktada ben özellikle bir anne şefkatiyle yaklaşılacağını düşünüyorum. Her ne kadar artış oranımız yüzde 927 olsa da 251 TL, 65 yaşındaki insanların için ciddi manada geçimlerini sağlayabilecek bir miktar değildir. Bu noktada ben özellikle hiç olmazsa bunu 2 katına çıkarmayı teklif ediyorum, bu noktada olumlu yaklaşırsanız çok iyi olur ve gerçekten de çok dua alırsınız bu yaşlılarımızdan. Çünkü baktığımızda, özellikle günlük 8,36 TL gibi bir rakam ediyor ki bir insanın yaşaması için gayriirnsani bir tutardır.

Sayın Bakanım, Bakanlığımızın en önemli kurumlarından biri olan SGK, sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına alarak sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı, adil, etkin, kolay erişilebilir, kendini yenileyen, aynı zamanda finansal açıdan da sürdürülebilir son teknolojiyle hizmet veren sosyal güvenlik sisteminin yürütülmesi amacıyla kurulmuştur. Bugün Sosyal Güvenlik Kurumu 79 milyon kişiye yani ülke nüfusunun yüzde 98,8'ine hizmet sunmaktadır. Bu büyüklüğüyle Avrupa'da Almanya'dan sonra en büyük ikinci kurum olma niteliğini taşımaktadır. Özellikle Sosyal Güvenlik Kurumu harcamalarına baktığımızda toplam olarak 74 milyar 17 milyon TL'ye tekabül ediyor ki; bu, ciddi manada bir rakamdır.

Sözlerimin başında ülkemizde çok büyük bir kitlenin sosyal güvenlik şemsiyesi altında olduğunu ifade etmiştim. Özellikle son rakamlara, 2017 istatistiklerine göre 4/A 15 milyon 910 bin 867 kişi; BAĞ-KUR'lu 4/B 2 milyon 902 bin 796 kişi, Emekli Sandığı 4/C 2 milyon 960 bin 493 kişi, özel sandık 141.343 kişi; toplam 21 milyon 776 bin 136 kişi sosyal güvenlik şemsiyesi altındadır.

Özellikle emeklilerimiz açısından diğer bir istatistiğe baktığımızda, yine, SSK'lı 7 milyon 342 bin 472 kişi, BAĞ-KUR'lu emekli 2 milyon 579 bin 196 kişi, Emekli Sandığı emeklisi 2 milyon 113 bin 224 kişi, toplam 12 milyon 34 bin 892 kişi sosyal güvenlik kapsamında maaş almaktadır.

Bu hususları belirttiikten sonra Şanlıurfa'yla ilgili de birtakım veriler vermek istiyorum. Tabii, bundan önce Sayın Bakanım, özellikle er ve erbaşların sosyal güvenlik kapsamına alınmasından dolayı çok teşekkür ediyorum. Muhtarlarımızın çok büyük bir talebiydi onların sosyal güvenlik primlerinin ödenmesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayabilir misiniz Sayın Cevheri.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Biraz zaman istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Lütfen iki dakikada toparlayalım, inanın çok fazla konuşmacı var listede.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Peki.

Muhtarlarımız adına çok teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Urfa genç nüfusu çok yüksek olan bir il. Özellikle baktığımızda nüfusumuzun yüzde 68'i genç, işsizlik oranımız çok yüksek. Üniversiteye yerleştirme oranımız yüzde 23'lerde Sayın Bakanım. Bu noktada birtakım verilere baktım ama bilinç olmadığı için insanların genelde kayıt altında olmadıklarını düşünüyorum. Bu arada da Bakanlığımızın ilk döneminde sizinle birlikte Polatlı'ya gitmiştik, Ayşe Kesir Vekilim gidiyor ama, o mevsimlik tarım işçisi alan bir ilden, bense gönderen bir ildenim. Dolayısıyla mevsimlik tarım işçilerimiz için özel gayretlerinizi rica ediyorum.

Bakanlığımızın bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyor, saygılar sunuyorum Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz anlayışınız için Sayın Cevheri.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım; şimdi, Sayın Bakanımızın sunuşu diğer bakanların sunuşu gibi, dünyanın küresel görünümü ve Türkiye'ye geçtiler; şöyle bir karşılaştırma yapıyorlar: "Dünyada her şey kötü gidiyor ama bizde iyi." gibi bir şey söylenmeye çalışılıyor. Açık söyleyenler de var, satır aralarında söyleyenler de var. Dünyadaki büyümeyle ilgili genel bir şey söyleyeyim: Evet, büyüme oluyor, kapitalizmin zaman zaman krizleri oluyor, büyümede yine alt kesimler pay alamıyor büyürken ama krizlerde bedeli en fazla alt kesimler ödüyor; işçisi, esnafı, işsizi; bunlar ödüyor. Türkiye'de de buna benzer şeyler oluyor, çok büyük bir farklılık yok. Nitekim on beş yıllık Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetleri iktidarında da uygulanan ekonomik politikalar sonrası gelir düzeyi en yüksek olan yüzde 20 ile en düşük olan yüzde 20 arasındaki fark giderek açılıyor. Özellikle servetle ilgili, bu rakamı her bütçede söylüyorum, çok kabul edilmiyor, tepki gösterenler de var; Türkiye'de sizin döneminizde yani 2002'den sonra, 2003'te en zengin yüzde 1'in serveteki payı yüzde 39'ken, şu anda, 2016'da yüzde 50'yi geçmiştir. Dolayısıyla uygulamış olduğunuz ekonomik politikalar aslında genel olarak işçiler için, esnaf için, çiftçi için, geliri düşük olan kesimler için ne anlama geliyor bu rakamlar çok açık bir şekilde ortaya koyuyor.

İşsizlikle ilgili rakamlar verdiniz, yakında da Ağustos 2017 işsizlik rakamları açıklandı ve işsizliğin arttığı... Zaten daha evvel bakanlar tarafından ifade edilmişti, bu teşvikler sonrası, işte, kampanya sonrası ek 1 milyon iş sağlandı diye söylenmişti. Bu, tartışmalı; işsizlik rakamındaki düşme tartışmalı. Aslında tabii, 2016 Ağustos ayından daha düşük değil. 2016 Ağustos ayından düşük ama bu düşüklük nereden kaynaklanıyor buna bakmak gerekiyor. Nereden kaynaklanıyor, bunlara hiç değinilmiyor. TÜİK'e göre istihdamda son bir yılda 1 milyon 355 bin kişilik bir artış yaşandı ama bu artışın büyük bölümünün stajyerlerden, çıraklardan, kursiyer ve bursiyerlerden oluştuğu... Bu konuya hiç değinilmiyor. Yani biliyorsunuz bunlar iş sayılmıyor, bunlar işçi sayılmıyor, uluslararası standartlar da bu kesimin işçi olmadığını söylüyor ama siz hesapları, diğer bütün hesaplarda olduğu gibi, işinize gelen tarafıyla yapıyorsunuz. Oysa Türkiye'de geniş tanımlı işsizliğe baktığımız zaman hiç de iç açıcı bir manzara yok. Geniş tanımlı derken, dar tanımlı işsizleri, ümitsiz işsizleri, iş aramayıp çalışmaya hazır olanları, zamana bağlı eksik istihdamı, mevsimlik çalışanları kattığımız zaman Türkiye'deki işsizlik oranının TÜİK'in vermiş olduğu işsizlik oranından çok çok yüksek olduğu bilinen bir gerçek.

Bu kursiyer ve bursiyerlerin istihdam mucizesi gerçekten sadece Türkiye'de icat edilen bir mucizedir işsizlik rakamlarını düşürmek için. Ha, bu yapılan iş kötü bir iştir anlamında demiyorum ama bunların istatistikte kullanılması ve tablolara bu şekilde girmiş olması doğrusu kabul edilebilir bir şey değil.

Tabii, burada önemli bir konu da istihdam edilen her 100 kişiden 35'inin kayıt dışı olmasıdır. "Kayıt dışılığa azalma oldu." filan deniliyor ama yine dünya standartlarıyla yani gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığı zaman bu rakam son derece yüksek bir rakam. Kadınların yarıya yakınının kayıtsız çalışıyor olması çok ilginç bir olay. 1 milyon 800 bin genç kayıt dışı istihdam olması üzerinde çok durulması gerekli bir rakam. Bir de 65 yaş üstü çalışanlar var. Yani Türkiye'de geçim sıkıntısının artması neticesinde insanlar emekli olduktan sonra da çalışıyorlar, 65 yaşın üstündekiler de çalışıyor ve bunların yüzde 84'ü kayıt dışı çalışıyor. Yarı zamanlı çalışan her 10 kişiden 8'i kayıt dışı çalışıyor. Küçük işletmelerde istihdamın yarısından fazlası kayıt dışı oluyor. Bir de kayıt dışılığın bölgelere göre dağılımı da çok vahim. İşte, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Karadeniz Bölgesi'nde ciddi rakamlar var. Mesela, Rize'de çalışanların yüzde 50,87'si kayıt dışı çalışıyor. Bu rakam Ağrı'da, Kars'ta, Iğdır'da, Ardahan'da yüzde 68'e kadar çıkıyor. Bunun yanında, gelişmiş sayılan illerde daha düşük oranlar görülüyor. Mesela, Ankara'da 17,8; İstanbul'da 19,1; bu şekilde gidiyor.

Sayın Bakanım, aslında üzerinde çok durmamız gereken, sizin Bakanlığınız da bir kampanya başlatmıştı “sıfır kaza” diye, Türkiye’de iş kazalarıyla ilgili. “İş cinayetleri” diyoruz biz buna. Niye “iş cinayetleri” diyoruz? Çünkü para harcanarak alınacak tedbirler patronların almadığı, Hükümetin de, Bakanlığınızın da, ilgililerin de gerekli denetimleri yapmadığından dolayı ortaya çıkıyor bu kazalar. Öyle, söylendiği gibi kader filan değil bu kazaların büyük çoğunluğu. Ekim ayında en az 182 kişinin, yılın ilk on ayında da 1.683 kişinin iş kazalarında, iş cinayetlerinde hayatını kaybettiğini görüyoruz.

Sayın Bakanım, burada üzerinde durmak istediğim bir şey var. Sayın Cumhurbaşkanı iş adamlarıyla görüşürken -OHAL’e karşı çıkıyor ya TÜSİAD, MÜSİAD “OHAL olmasın. OHAL Türkiye’de hukuk devletiyle ilgili güvensizlik oluşturuyor ve yabancı sermaye gelmiyor.” diye ya da “Yabancı sermaye gelişi düşüyor.” diye eleştiriyor- onlarla konuşurken diyor ki, bu tabii tarihe geçecek bir laftır: “Öyle diyorsunuz ama sizin lehinize bu, grevleri erteliyoruz.” Bu çok talihsiz bir açıklamadır. Keşke bu açıklama yapılmısaydı derim.

Türkiye, Avrupa’da iş kazalarında 1’inci sırada. Tek tek kazaları alıp incelersek, üzerinde daha sonra yapılan, eksik de olsa araştırmalar, soruşturmalara baktığımız zaman gerçekten –en son Şırnak’ta yaşanan olayda da olduğu gibi- bu kazaların büyük çoğunluğu patronun kendine düşen görevleri yapmaması ve özellikle de Bakanlığınızın denetlememesi, eksik denetlemesi dolayısıyla yapılıyor. Kâğıt üzerinde rakamlar verebilirsiniz, çok yüksek rakamlar verirsiniz kâğıt üzerinde ama biz bu denetimlerin nasıl yapıldığını biliyoruz. Bu denetimlerin çoğu kâğıt üzerinde yapılıyor. Büyük bir kısmında önceden haber veriliyor. Aynen askerî kıtalara... Hani, komutan gelirken bizi çıkarırlardı dışarı, her tarafı temizler, izmaritleri toplardık, ağaçların altına kireç sürerdik filan, beklerdik denetimi. Sizin denetimleriniz de neredeyse bu şekilde yapılıyor. Buna dikkatle bakmak gerekiyor. Bu iş kazalarında sektörel dağılım da enteresan. Metal ürünleri imalatı 1’inci sırada ve daha sonra inşaat 2’nci sırada geliyor. Uzun çalışma sürelerinin de iş kazalarının, iş cinayetlerinin oluşmasında etkili olduğu –bunlar bilinen şeyler, tekrar ediyorum ama bu konuyla ilgili aynı zamanda önerilerde bulunuyoruz- iş kazaları uzun çalışmalarda artıyor, gece çalışmalarında artıyor, bunu biliyorsunuz. Bu, yaz saati uygulaması da bu konuda üzerinde düşünülmesi gerekli bir konu olarak karşımızda duruyor.

Bakın, Türkiye dünyayla nasıl rekabet edebilir? İşte, teknolojisi yok, hammaddesi yok filan ama ucuz iş gücü var gibi bir şeye doğru gidiliyor. Bu çerçevede yapmış olduğunuz düzenlemelerin de hiçbirisi işçinin lehine değil. Genel olarak baktığımız zaman, bu yapılan işlerin, sizin Hükümetinizin hiçbir zaman işçinin, çalışanın dostu olmadığını çok açık bir şekilde ortaya koyuyor. Esnek çalışma biçimlerinin yaygınlaştırılması, üretimin parçalanmasının bir biçimi olarak alt işverenin, taşeronun uygulanmasının yaygınlaşması, genişlemesi, güvencesiz çalışma biçimlerinin yaygınlaştırılması, sendikal örgütlenmelerle ilgili engellemeler, geriletmeler, özelleştirme, iş ve çalışanların, işçilerin örgütlenmesiyle ilgili sıkıntılar, baskılar; bütün bunların hepsi iş kazalarının artmasında da, işçinin, çalışanların zayıflamasında da önemli bir sebep olarak karşımızda duruyor. Bir daha altını çiziyorum ve iddia ediyorum, son derece eksik denetimler var.

Sayın Bakanım, konuşmanızda –tabii, bütünüyle belki sizin Bakanlıkla ilgili değil de- emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili bir cümle söylemenizi beklerdik. Yani “Yıllardan beri sizin Hükümetinizin sorunudur, sadece suçlu sizsiniz.” demiyorum ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlar mısınız Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitireceğim.

Yıllardan beri devam eden bir sorun ve on beş yıldan beri de iktidardasınız. Bu, emeklilikte yaşa takılanların problemi duruyor. Büyük bir haksızlık, adaletsizlik var, tarihe geçti. Bunların durumu bütünüyle çözülemiyorsa bile yıllar içinde bu insanları rahatlatacak çalışmalar yapılabilir, yapılmıyor.

Taşeronla ilgili tartışmalar, bu da tamamen elbette sizin Bakanlıkta ilgili değil, Hükümetle ilgili bir konu. Bu da artık gerçekten yılan hikâyesine döndü. Söz verdiniz, taşeronu kaldıracaksınız. Sözün üzerinden iki seneden fazla zaman geçti, dünya kadar açıklama yaptınız, önceki Bakan söyledi, Başbakan söyledi, Sayın Cumhurbaşkanı söyledi, siz de kısa sürede filan söylediniz. Ne yapacaksınız, söylemiyorsunuz. “Bu işi halledeceğiz.” Ne yapacaksınız, söylemiyorsunuz. Herkes kamuda çalıştığı yerin karşılığı kamu işçisi ve memur mu olacak, yoksa bunlara uyduruk –tırnak içinde söylüyorum– özel bir statü mü ortaya konacak? Taşeronlar asla bu statüyü kabul etmiyorlar, denkleri neyse onu olmak istiyorlar. Bunu da ifade edeyim taşeron çalışanların yerine.

Son olarak Sayın Bakanım, yine içler acısı bir durum var çocuk işçileriyle ilgili. Yani, çocuk işçileriyle ilgili ne söylersek azdır. Bir de okulda ve işte olmayanların oranının da yüzde 28’e çıktığını Türkiye’de biliyorsunuz, bunun da altını çizelim. Çocuk işçilerle ilgili çok ciddi problem var. Resmî rakamların çok çok ötesinde, 2 milyon civarında çocuğun çalıştığını biliyoruz, bunlarla ilgili araştırmalar var. Bu çıraklık konusunu da bir ele almak gerekiyor. Çıraklık çocuk işçiliğine dönüşmüş vaziyettedir, öteden beri böyledir. Hatta böyle angarya, ağır, ezici şekilde çalıştırılıyorlar. Bu çocukların durumlarının iyileştirilmesi için çalışmalar yapılması gerekiyor. 15-17 yaş arası çalışan çocukların yüzde 80’ine yakınının kayıt dışı olduğunun altını çizelim. Suriyeli çocuklarda çok ciddi emek sömürüleri var. Türkiye, Avrupa ülkeleri içerisinde çocuk yoksulluğunun en kötü olduğu ülkelerden bir tanesidir. 2016 yılında 56 çocuk işçinin iş cinayetlerinde can verdiğinin altını çizelim.

Öneri olarak da bu çocuk işçiliğiyle ilgili, öncelikle, çocukların temel sağlık, eğitim, gelişim ve barınma ihtiyaçlarının kamusal olarak karşılanması için tedbirlerin alınması gerekiyor. Çocuk işçiliğinin önlenmesi için ILO’nun 138 No’lu Asgari Yaş Sözleşmesi, 182 No’lu En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi hükümlerine uyulmalıdır. Ailelerin ekonomik durumunu yükseltecek ve işsiz aile bireylerine istihdam sağlayacak ekonomik politikalar geliştirilmeli. Çocuk işçiliğini önlemek için denetim yetersizliği var. Bu denetim üzerine gidilmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, toparlayabilir misiniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Son cümlem, bitiriyorum.

Yasal olarak Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıt yaptırabilecek çocuk iş gücü için kayıt dışı çalışmaya karşı denetimlerin sıkılaştırılması gerekiyor.

Sayın Bakanım, güzel bir, bütün bakanların sunduğu gibi siz de sunumunuzda bütün olumlu tarafları aldınız. Bunlar doğrudur da, itiraz etmiyorum, rakamlara herkes istediği yerden bakar ama bu bir şekilde halının altına süpürmek ya da başımızı kuma gömmek anlamına geliyor. Bundan vazgeçilmesi gerekli. Sizin Bakanlığımız, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı filan böyle bakanlıklar değil, Çevre Bakanının da o şekilde olması gerekiyor. Yani, diğer bakanlar “büyüme”, “enerji” filan diyecekler ama siz, işte, işçinin, emeğin, çocuğun, kadının hakkı, bu şekilde bakmanız gerekiyor. Hükümetin içinde biraz muhalif gibi davranmanız gerekiyor der, bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Bekaroğlu.

Buyurun Sayın İbrahim Ayhan.

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben de öncelikle Sayın Bakanı ve değerli arkadaşların hepsini saygıyla selamlıyorum ve Sayın Bakana da görevinde başarılar diliyorum, hayırlı olsun diyorum.

Ben de sendikal kökenli bir arkadaşınız olarak Sayın Bakanın kadın olması, sendikacı olması kimliğiyle böylesi bir göreve gelmesinin de önemli olduğunun altını çizmek istiyorum. Özellikle bu mevcut kimliğini kadınlardan ve çalışanlardan yana etkin bir şekilde kullanmasını da bekliyorum. Mehmet Ali Bey bana bakıyor da yani gerçekten de böyle. Şimdi, kadın bakanın özellikle iş yaşamında, çalışma yaşamında kadınların yaşamış olduğu sorunların çokluğu ve fazlalığı göz önünde bulundurularak, hele hele bir de sendikacı bir kadın arkadaşımızın olmuş olması oldukça önemlidir. Biz bu boyutlarıyla iki kimliğini de etkin ve üretken bir şekilde çalışandan yana kullanmasını bekliyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bugün Türkiye’de en güncel sorunlardan biri de güvencesizliğin genel olarak “güvenceli esneklik” adı altında yaygınlaştırılması sorunudur. Hepimiz biliyoruz ki güvenceli esneklik uygulamada esneklikten ibaret. Kıdem tazminatındaki daralmalar, toplum yararına çalışma kapsamında haklar bakımından işçi sayılmayanların istihdam rakamlarında işçi olarak görünmesi, çifte sözleşme gibi uygulamalar, ücret eşitsizliği, emsal işçi ücreti ödenmesi hükmünün uygulanmaması gibi örnekler bunun en somut kanıtıdır. Nitelikli işçi sayısında bir artış olması, yapılan işin tanım ve kapsamının genişleyerek belirsizleştiği bir iş piyasasında istihdamı güçlendirici bir anlam taşıyor. Esas olarak “güvenceli esneklik” kavramının getirilmesi esnekliğin güvencesizlik olduğunun kabul edilmesidir. İşçi korunmak istenseydi işçinin asgari gelir ve istihdam güvencesini garanti altına alacak düzenlemeler yapılırdı. Türkiye’de Türk Ticaret Kanunu’yla gemi alacağının, esnek çalışan işletmelerin fason çalıştırdıklarına dair gönderdikleri alacaklarının tahsil usulü hakkındaki kanun gibi kamunun alacağını korumaya alan sayısız düzenleme varken işçinin alacağını garantiye alan hiçbir düzenleme ne yazık ki yoktur, öncelikle yapılması gereken bu olmalıydı. İşçilerin iş alacakları karşısındaki güvencesizliğinden doğan temlik bürolarına yönelik önlemler geliştirilmeliydi. 4857 sayılı Yasa’nın 10 işçi olarak belirlediği iş güvencesi kapsamındaki iş yerleri ölçütü ve işe iade tazminatının alt ve üst sınırı daraltılmamalıydı. İşe iade, tazminat ödemeyi göze alan işverenin inisiyatifine bırakılmamalıydı. İş Yasası’ndaki düzenlemelere karşın, yasadığı çift bordro uygulamasının önüne geçme hedefi konulmalıydı. İşçilerin açtıkları davalardan devlet harç almamalı.

Bugün işçilerin güvencesizliğinin en önemli örneğini işçi cinayetlerinin adresi haline gelmiş olan taşeron çalışma modeli oluşturmaktadır. Bugün kamu ve özel sektördeki toplam taşeron işçi sayısının 2 milyonu aştığını söylemek, belirtmek gerekiyor. 1 milyon taşeron işçiye yıl sonuna kadar kadro sözü veren Hükümetiniz kafa karıştırmaya ne yazık ki devam ediyor. Sözler tutulmuyor, yeni dönemde de taşeron şirketlerle 1 Ocak 2018 tarihinden başlayıp 31 Aralık 2020 tarihine kadar devam edecek hizmet sözleşmesi imzalanmasını öngörüyor. Bizim 5/11/2017’de BİMER’e yaptığımız başvuruya 14/11/2017 tarihinde bir yanıt verildi. Başvurudaki temel sorumuz şuydu: Türkiye genelinde özel sektörde çalışan taşeron işçi sayısı nedir? Bize özel bir çalışma gerektirdiğinden hareketle bu konuda herhangi bir bilgi verilmedi. Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun 7’nci maddesine göre aslında verilmesi gerekirken verilmedi. Hükümet daha rakamını bile bilmediği bir kesime güvence getirmeyi vadediyor. Yani taşeron işçilerin sayısını geçtiğimiz hafta istememize rağmen Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun 7’nci maddesi gerekçe gösterilerek bize bilgi verilmedi.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANİ JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Maliyeden mi?

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) - BİMER’den.

Hükümet nedense artık “kadro” sözünü ısrarla kullanmıyor, bunun yerine “statü belirleme” terimi tercih ediliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİMAYHAN (Şanlıurfa) – “Taşeron” kelimesini de “alt işveren” kavramı ile ambalajlamaya çalışıyor. Fakat talep açık ve net, taşeron işçilerin kadro talebidir. Başbakan Davutoğlu 1 Kasım seçimleri için hazırlanan bir seçim videosunda şöyle diyordu: “Ülkemizin gücüne güç katan işçilerin yarınla umutla bakabilmesi için asli işlerde çalışan taşeron işçilerimizi kadrolu yapıyoruz.” “AK Parti Çalışanın Üretenin Yanında” başlıklı 1 Kasım 2015 seçim bildirgesinde ise “Alt işverenlik -yani taşeron- çerçevesinde asıl işlerde çalışanları kamuda istihdam edeceğiz. Bu kapsamda diğer çalışanlarla ilgili de iyileştirici yönde alternatif çalışma modelleri oluşturacağız” vaadi yer alıyordu. Davutoğlu Hükümeti tarafından 10 Aralık 2015 tarihinde açıklanan üç aylık reform paketinde ise “Alt işverenlik çerçevesinde asıl işlerde çalışanların kamuda istihdam edilmesine yönelik düzenleme yapılacak.” vaadi yer alıyordu. Ancak üç aylık reform paketi döneminde taşeron işçiye kadro vaadi yerine ne yazık ki getirilmedi. Mart 2016’da ise yeni bir vaat, yeni bir umut işçilere aşılanmaya çalışıldı, denildi ki: “Sadece asıl işlerde çalışan taşeron işçilere değil, tüm taşeron işçilere kadro verilecek.” Başbakan Binali Yıldırım Mayıs 2016’da taşeron vaadini şu sözlerle tekrarladı: “Bizim inancımız şudur: Aynı işi yapıyorsa bütün çalışanların aynı şekilde muamele görmesi gerekir. Kamudaki tüm taşeron arkadaşlarımızın devlet kadrolarına asli işlerini yapacak şekilde bir sürekli statüye getirilmeleri, kamuoyuna AK PARTİ’nin yeni dönemdeki taahhüdüdür.” Bunca yıl bunları söyleyip bu süreçler içerisinde kadro verilmemişse müjde verilmeden önce taşeron işçilerden kanımca özür dilenmelidir ve bunun siyasi sorumluluğu da üstlenilmelidir.

Kamu hizmetini üreten tüm çalışanların beşte 1’ini taşeron işçiler oluşturmaktadır. Pek çoğu asıl işlerde çalıştıkları halde taşeron şirketler tarafından istihdam edilmektedir. Kadrolu işçilerin yararlandığı haklardan yararlanamamaktadırlar, ayrımcılığa uğramaktadırlar. Taşeron şirketler, kamu hizmetinin üretilmesine hiçbir katkıda bulunmadan işçi simsarlığından para kazanmaktadırlar. Şimdi, aynı şekilde kamudaki taşeron sayısının bugün 800 bin civarında olduğu tahmin edilmektedir. Eski Çalışma Bakanı Sayın Faruk Çelik iki yıl önce 781 bin kişi olarak bu sayıyı vermişti. Bu boyutuyla da taşerona hâlen kadro getirilmezken eş zamanlı olarak memurlara performans sistemi tartışması başlatıldı ve “Başarılı memura ek ücret geliyor.” diyerek bu da devreye sokuldu. Bu da ayrı bir sorun aslında yani memurlar arasındaki ayrımcılık, rekabet, yarışmacı mantık birbirleriyle çatışma ve çelişkinin yaşanmasına neden olabilecek bir modeldir, performans ölçme modeli. Özellikle iş yaşamındaki barış da ciddi bir şekilde etkileyebilecek bir uygulamadır ve bu uygulamanın bence kesinlikle tercih edilmemesi gerekmektedir.

Diğer bir nokta ise Türkiye’deki genel olarak emek rejiminin bir kısaçık rejimine dönüşmüş olmasıdır. Bugün Türkiye’de gerçekleştirilen eylemlerin gerekçelerini yüzde 30’la işten çıkarma, yüzde 21’le ücret gasbı ve yüzde 13’le sendikalaşmanın engellenmesi oluşturmaktadır. Sendikalaşma sayılarına baktığımızda Çalışma Bakanlığı tarafından bilgi edinme başvurusu çerçevesinde verilen yanıtta sendikası sayısı 2010 yılında 3 milyon 232 bin 679, 2016 yılında ise 1 milyon 499 bin 515, 2017 yılında ise 1 milyon 623 bin 638 olarak verilmektedir. Yani 2010 yılına göre hemen hemen 2017 yılında yarı yarıya sendikası çalışan sayısında düşme söz konusudur.

Hükümet işçi ve işveren arasındaki güç eşitsizliğini tespit ederek işçiye şemsiye haklar veren bütün hakları bir bir eritirken bu haklardan sadece sendikası işçilerin faydalanabildiği, sendikası işçi oranlarının da düşük olduğu mazeretine sarılmaktadır ancak Türkiye’deki sendikasılaşmanın önündeki en önemli engel siyasal iktidarın yürütmüş olduğu politikalarıdır. Kendi politikalarının yaratmış olduğu sorunu hayata geçirmenin gerekçesi olarak ortaya sunmaktadır. Bugün Türkiye’de 100 binden fazla kişi kanun hükmünde kararnameleler ihraç edildi, özellikle kamu çalışanları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayabilir misiniz Sayın Ayhan.

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Rakamlar olağanüstü hâlin muhalefeti sindirmek için bir fırsata dönüştüğünü gösteriyor. Bu süre içerisinde tam 4.099 kişi, KESK sendikasına üye olanlar ihraç edildi. EĞİTİM SEN’in ihraç edilen öğretmen sayısının asker ve polisten fazla olduğuna dair bir açıklaması oldu. Özellikle 33.965 öğretmen, 5.740 akademisyen, 1.300 idari personel olmak üzere toplam 41.005 kamu görevlisi 15 Temmuzdan bu yana ihraç edilmiştir. İhraç edilen asker sayısı 8 bin, polis sayısı ise 23 bindir. Dolayısıyla bu darbe ve benzeri gerekçeler gözetilerek aslında darbenin asıl gücü olarak gösterilenlerin ihraç sayısı ile kamuda memur olarak çalışan öğretmen, sağlıkçı, işte benzeri, onların dışındaki kurumlarda çalışanların ihraç edilme oranı oldukça fazla olarak görülmektedir.

Bir diğer konu ise işçilerin aleyhine gerçekleştirilen bu ara buluculuk meselesidir. Özellikle bu ara buluculuk meselesinde işçi haklarını korumaktan ziyade işverenin yani patronun, sermayenin hakkını güvenceye alma noktasında çok ciddi hak gasplarına, hak mağduriyetlerine sebep olunacağını da belirtmek gerekiyor.

BAŞKAN – Sayın Ayhan...

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Evet, ben toparlıyorum.

Mevsimlik işçilerin sorunları da var.

Bir diğer nokta ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının verilerine göre Türkiye’de 300 bin civarında mevsimlik gezici tarım işçisi çalışmaktadır. Bu tarım işçilerinin çoğu kayıt dışı ve çocuklarıyla birlikte en az 1 milyonluk bir nüfusa denk geldiğini tahmin etmek gerekiyor. Türkiye’de 6-6,5 milyon insandan oluşan tarım iş gücünün yaklaşık yarısının mevsimlik tarım işçisi olarak çalıştığı belirtilmektedir. Mevsimlik tarım işçisi nüfusunun büyüklüğüne rağmen Türkiye hukuk sistemi içerisinde mevsimlik tarım işçilerine yönelik özel bir yasal düzenleme ne yazık ki yoktur. Mevsimlik tarım işçilerinin neredeyse durmaksızın çalıştırılması, elektrik, su, barınma gibi temel hizmetlerden yoksun olması sorununa son dönemlerde bir de linç sorunu eklenmiştir. Geçici çalışmaya ilişkin düzenlemenin gerekçesinde güvenlik sorunları nedeniyle üretiminde aksaklık yaşanan işveren için de bu düzenlemenin getirildiğini söyleyen Hükümetiniz, mevsimlik işçilere yönelik ırkçı saldırılara karşı ne yazık ki sonuç alıcı bir çalışma içerisine şu ana kadar girmemiştir. Mevsimlik işçilerin koşulları, maruz kaldığı muameleler Türkiye emek rejiminin, insan hakları düzeninin turnusol kâğıdını oluşturmaktadır.

Bu vesileyle emek rejiminin demokratikleşmenin önemini burada bir kez daha belirtmek gerekiyor.

Bütçeniz hayırlı olsun, saygılar sunuyorum.

Teşekkürler Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Ayhan.

Oturuma on dakika ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 17.12

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.33

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Arkadaşlar, 27'nci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Tekrar bir bilgilendirme yapmak istiyorum: Arkadaşlar, hakikaten, geride hâlâ 20'nin üzerinde konuşmacı var. Bakanlığın ağırlığını biliyorum, konuların ağırlığını biliyorum ancak sürelere kesin olarak uyacağım. Bundan sonra yani o on saniyelik, on beş saniyelik süreleri dahi vermeden devam edeceğiz. Yemek arası da vermeyeceğim. Saat altı gibi simit-peynir ikramımız var, sonra da bir meyve. Bu akşamı da hafif bir yiyeceklerle geçirmiş oluruz hepimiz, sıhhi olur.

BAŞKAN – Sayın Kavcıoğlu, süreniz on dakikadır, on dakikada uzatma yapmayacağım.

Buyurun.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, kıymetli milletvekilleri, değerli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Büyüme ve kalkınma hedeflerine ulaşabilmenin en temel girdisi ülkedeki üretim düzeyiyken, üretimin en temel girdisi emek girdisidir. Bugün, özellikle 2002 yılından bu yana her alanda büyüyen, gelişen ve kalkınma hedeflerini bire bir geliştiren bir Türkiye'yi konuşuyoruz. Kalkınma Bakanlığımız, Sanayi Bakanlığımız, Ekonomi Bakanlığımız ve benzeri bu konularla iştigal eden her bakanlığımızın çalışmalarını takip ediyoruz. Bugün ise ekonomik başarının en önemli şartı, üretimin temel girdisi olan emek odaklı çalışmalar yapan, bu konuda oldukça iyi niyetli ve başarılı gelişmelere de şahit olduğumuz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın emekleri için teşekkür ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Her alanda olduğu gibi iş gücü alanında da ülkeyi en yüksek seviyeye taşıma çabalarımız sürmektedir. 2006 yılında yüzde 44,5 olan iş gücü oranı 2016 yılı itibarıyla yüzde 52 seviyelerine gelmiştir. Yine, yüzde 40,5 seviyelerinde olan istihdam oranlarımız yüzde 46-47 seviyelerine yükselmiştir. 2002'de yüzde 52,14 seviyesinde olan kayıt dışı istihdam oranlarımız yüzde 34 seviyelerine kadar gerilemiştir. Aynı dönemler içerisinde ortalama yüzde 10 seviyesinde oluşan işsizlik oranları üzerinde Hükümetimizin yoğun çalışmaları sürmektedir. Hepimizin bildiği üzere, işsiz sayılarının azaltılması noktasında Bakanlığımızın özellikle İŞKUR kapsamında çalışmaları bulunmaktadır. Bu çalışmaların bazı sonuçları örneklendirilecek olursa, Bakanlık bünyesinde başlatılan uygulamalar kapsamında 2002 yılında başlattığımız işsizlik sigortası ödemelerinden bugün 5 milyon vatandaşımız yararlanmaktadır. 2005 yılında başlatılan kısa çalışma ödeneğinden 230 bin vatandaşımız yararlanmıştır. İş kaybı tazminatı kapsamında 2002 yılından bu yana 33 bin kişiye ödeme yapılmıştır. Yapılan çalışmalarla, 2002 yılında kamu kurumlarının 5.700 kişi olan engelli memur sayısı bugün 50 bin engelli memur seviyelerine gelmiştir. Bugün, Türkiye, AB ülkeleri arasında son on yılda en fazla istihdam artıran ülke olmuş, yaklaşık 8 milyon kişiye iş imkânı yaratılmıştır. Bu, birçok Avrupa ülkesinin nüfusundan bile fazla. Tek başına Almanya, İngiltere, Polonya ve İspanya'nın dışındaki 24 AB ülkesinden daha fazla istihdam yaratan bir ülkemiz. İş gücüne katılım oranıyla AB ülkeleri arasında birinci sırada bulunuyoruz.

Sayın Bakanım, Türkiye'nin genç nüfusa sahip bir ülke olduğunu biliyoruz. Her yıl yaklaşık 800 bin kişinin iş gücü piyasasına katıldığını düşündüğümüzde, yatırım ortamının daha fazla iyileştirilmesi ve işverenlerimize daha fazla teşvik edici, motivasyonlarını artırıcı tedbirler alarak yeni işler ve iş alanları yaratmalıyız.

Daha birçok uygulamayla vatandaşlarımızın çalışma koşulları iyileştirilmeye çalışılırken engelli vatandaşlarımız konusunda bazı sorunların da hızlı çözümünü istiyoruz Sayın Bakanım. Daha önce, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızda da belirtmiştim, yine bir önceki dönemde bütçede de belirtmiştik, engelli kardeşlerimizle ilgili atamaların kesinlikle kendi illerine öncelikli olarak yapılması hususunun bir an önce uygulamaya geçmesini sizden talep ediyoruz. Bu, ciddi bir şekilde şehirlerde sorun Sayın Bakanım. Defalarca daha önce de konuştuk yani aileleriyle başka şehirlere gitmeleri gerekiyor. Dolayısıyla, bu sıkıntının giderilmesi için öncelikle kendi şehirlerinde atamalarının yapılması konusunu sizden rica ediyoruz.

Şimdi, biraz da Bayburt özelinde bazı durumlardan bahsetmek istiyorum Sayın Bakanım. Malumunuz, ilimiz mevsimsel açıdan genelde soğuk bir iklime sahip. Sanayi, tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin düşük düzeyde olduğu ve bu kapsamda sürekli göç veren bir ildir. İlimizde büyük işletme ve fabrika sayısı yok denecek kadar azdır. Bu nedenle Bayburt ve benzeri illerde istihdam politikalarının gelişmiş ve sanayisi olan illere göre farklı dizayn edilmesi, ilimize verilen destek, hibe ve yatırımlarda pozitif ayrımcılık uygulanması gerekmektedir. İlimizdeki esnaf ve iş yerlerinin büyük çoğunluğu hiç çalışmanı olmayan ya da 1 çalışmanı olan iş yerleridir. Ülke genelinde İŞKUR olarak en az 2 çalışmana ve üç ay süreyle uygulanan işbaşı eğitim programlarından hiç çalışmanı olmayan iş yerlerinin de faydalanması esnafımıza önemli destek sağlayacaktır. Ayrıca, ilimizde kış mevsiminin soğuk ve uzun süreli geçmesi sebebiyle kışın iş potansiyeli yarıdan fazla düşmektedir. İlimiz esnafı genelde yazlıkçılardan gelmesiyle beş aylık bir sürede iş yapabilmekte, kışın ise işleri neredeyse durma seviyesine gelmektedir. Söz konusu işbaşı eğitim programlarının bu bakımdan ilimizde altı ay olarak uygulanmasının daha verimli olacağını düşünmekteyiz.

Yine, Bayburt Üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerimiz soğuk hava koşullarından ve zayıf sosyal olanaklardan şikâyetçi olmaktadır. Bu da üniversitemize yapılan tercihlerin yetersiz kalmasına ve kontenjanların dolmamasına neden olmaktadır. Üniversitede öğrenim gören öğrencilerimize yönelik özel bir işbaşı eğitim programı düzenlenmesi, bu sorunun ortadan kalkmasına yardımcı olabileceği gibi, üniversite öğrencilerimizin hem maddi kazanç sağlamalarına hem de eğitimlerini tamandıktan sonra iş hayatına atılmalarında kolaylıklar sağlayacaktır. Bahse konu eğitim programı, istihdam garantisiz şekilde, belirli bir süre belirlenerek düzenlenebilir. Bu durum, işverenlerimize de insan gücü olarak katkı sağlayacaktır.

Şehrimizle alakalı başka bir durum ise toplum yararına programlar, hem çalışanların aldığı maaş hem de bu maaşın esnafa olan yansımaları neticesinde ilimize ekonomik anlamda büyük bir katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda işçi ücretleri yönünden de çıtayı bir hayli yükseltmektedir. Ancak ilimiz yaklaşık 90 bin nüfusla Türkiye'nin en küçük illerindedir. Çocuk, öğrenci, emekli, çalışan ve çalışmak istemeyen nüfus çıktığında çalışabilecek durumda olan işsiz nüfus yaklaşık olarak 5 bin civarındadır. Mevcut durumda dahi toplum yararına programlar başlarken birçok özel sektör çalışmanı mevcut iş yerlerinden ayrılarak toplum yararına çalışmalara başvurmaktadır. Bu durum, ilimizde özel sektör iş yerleri ile İŞKUR kurumunu ve Bakanlığımızı sürekli karşı karşıya getirmektedir. Söz konusu problemlerin önüne geçilmesi adına çok önemli bir amaca hizmet etmesi gereken toplum yararına programların hem devamı hem de sorunsuz yürütmesi adına başvuru şartları değiştirilmelidir. Öncelikle, projenin amacı olan iş bulmada güçlük çekenlerin iş bulması ve özel sektörden çıkışlarının olmaması adına

toplum yararına programlarda çalışacak kişilere en az üç ay işsiz olma şartı gibi, belli bir süre işsiz olma şartı getirilmelidir. Ayrıca illere verilen toplum yararına program sayısının sınırlandırılmasından çok, sadece dezavantajlı kişilerin başvurabilmesi sağlanmalıdır. Örneğin, toplum yararına programlardaki projelere tüm engelliler, eski hükümlüler, terör mağdurları, SYD vakfından yardım alanlar, aynı yerde ikamet edenlerden hiçbirinin çalışmıyor olması durumunda burada yaşayanlardan biri birinci liste kapsamında değerlendirilmeli ve en az üç ay işsiz olan 40 yaş üzeri işsizler de ikinci liste kapsamında değerlendirilmelidir. Böylece, toplum yararına programlar, özel sektör için gerekli iş gücü önünde engel oluşturmayacaktır. Ayrıca çırak, kalfa ve usta yetişmesine engel olmayacak ve özel sektörde iş bulması çok zor ya da imkânsız olan dezavantajlı kişiler rahatlıkla iş sahibi olabilecektir. Bunun sonucunda da devletimizin sosyal sorumluluk ilkesi kapsamında bu konuda üstüne düşen görevi yapmış olması sağlanacaktır.

Yine, öncelikle birinci listeye verilmesi suretiyle katılımcıların tamamının noter kurusuyla belirlenmesi hem adil bir çözüm olacak hem de vatandaş ile devleti karşı karşıya getirmeyecektir.

BAŞKAN – Son bir dakikanız.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – İl İŞKUR müdürlüğünce yürütülen istihdam garantili meslek edindirme kurslarında yıllık ödeneğin en fazla yüzde 10’u kadar tutarla diğer eğitim kuruluşlarıyla istihdam garantisiz kurslar düzenlenmektedir. İlimizde istihdam olanağının çok fazla olmadığı düşünüldüğünde çoğunlukla ilimiz bayanlarına yönelik olarak düzenlediğimiz istihdam garantisiz kurslarda pozitif ayrımcılık uygulanması suretiyle ilimiz ödeneğinin artırılması hem ev hanımlarını meslek sahibi yapacak hem de geçici gelir desteği sağlayacaktır.

Bir son nokta Sayın Bakanım, bizim oralar için önemli olduğunu düşünüyorum: Gerek Ankara’dan gerek Bakanlık iş müfettişlerince gerekse SGK denetmenleri tarafından yapılan denetimlerde çok yüksek idari para cezaları kesilmektedir. Biliyorsunuz, bizim oralar hem cazibe merkezi kapsamında hem teşvik kapsamında istihdam yaratmaya dönük... İş yerinde 3 kişi, 5 kişi, 10 kişi çalıştırıyor; geliyor, kontrolde 1 kişi yakaladığında veya geçici bir şekilde veya farklı şekilde, çok büyük cezalar kesiyorlar. Öbür tarafta, biz, iş adamlarına çağrı yapıyoruz, “Bayburt’a gelin, yatırım yapın. SGK almıyoruz, şunu almıyoruz, on yıllık teşvikler var.” diye. Ama bu tarafta çalışanlara da gidiyoruz, korkunç cezalar yazıyoruz. Yani o cezaları ödeyebilmesi için adamın beş ay altı ay çalışması gerekiyor. Bu sorunların giderilmesi hususunu da ben rica ediyorum ve 2018 bütçesinin de hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Kolay gelsin.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çam, süreniz on dakikadır.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun saygı değer üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının çok değerli temsilcileri, basınımızın değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Jülide Sarıeroğlu, Gazi Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel İlişkiler Mezunu; HAK-İŞ, ÖZ SAĞLIK-İŞ Sendikası Genel Başkanı, HAK-İŞ Kadın Komitesi Başkanı, HAK-İŞ Genel Başkan Danışmanı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı. Görevinizde başarılar dileriz, hayırlı ve uğurlu olmasını diliyoruz. Önemli bir Bakanlıktasınız, Bakanlığa yabancı değilsiniz, meseleleri ve sorunları biliyorsunuz. Benden önce konuşan arkadaşlarım, ben ve benden sonraki konuşacak arkadaşlarım sizin bu kısa süredeki Bakanlığınızla ilgili konuları tartışmayacağız

ve eleştiri getirmeyeceğiz ama AKP'nin on beş yılda bu ülkede yarattığı çalışma alanındaki tahribatın altını çizeceğiz ve bunları söyleyeceğiz. Sizin de önümüzdeki yıl kasım ayında yapılacak olan bütçe görüşmelerinde bir yıllık icraatınızı masaya yatıracağız ve karnenizi vereceğiz Sayın Bakan.

Burada şunu da söylemek isterim: Bir sendikadan geliyorsunuz, bir emek hareketinden geliyorsunuz, ümit ederiz ki Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı herhangi bir sendikanın arka bahçesi olmaz, hem işçi sendikaları arasında hem de kamu çalışanları sendikaları arasında tarafsızlığınızı sonuna kadar sürdüreceğinizden eminiz, emin olmak isteriz.

Sayın Bakan, en önemli mesele bizim için, insan hayatı ve iş cinayeti ve kazalardır. Özellikle, 2002 yılından 2017 yılına kadar hayatını kaybeden emekçi kardeşlerimizin sayısı 20 bini aşmış durumdadır. Sadece 2017 yılının Ekim ayına kadarki olan süreçte hayatını kaybeden işçi kardeşlerimizin sayısı 1.700'ü geçmiş durumdadır. Bunlar istatistiklere yansayanlar ama biz de biliyoruz ki özellikle iş kazalarında, iş cinayetlerinde istatistiklere yansımayan, hayatını kaybeden onlarca, yüzlerce kardeşimiz var.

Taşeronlaşma önemli bir sorun, benden önceki arkadaşlarımız da dile getirdiler. Hükûmetinizin, özellikle Ahmet Davutoğlu'nun, daha geçmiş günlerde Sayın Binali Yıldırım'ın taşeronda çalışan kardeşlerimizin kadroya alınacağıyla ilgili sözleri ve taahhütleri var. Sizin kapanış konuşmasında inanıyorum ki bu konuda taşeronda çalışan arkadaşlarımızın kadroya alınmasıyla ilgili önemli mesajları vereceğinizi ve bu arkadaşlarımızın bu kölelik düzeninden kurtarılarak kadroya alınacağını ümit ediyoruz.

Sayın Bakan -sizin dönemiz de- yine karnenizin çok zayıf olduğu bir alan, AKP dönemindeki grev ertelemeleri. 2003 yılından 2017 yılına kadar toplam 13 grev ertelenmiş arkadaşlar. Şimdi, merak ediyorum, Petlasta, PETROL-İŞ Sendikasının örgütlü olduğu yerde, petrokimyada nasıl bir millî güvenlik olabilir de burada grev ertelenmiş olabilir? Metal iş kolunda, kristal iş kolunda, cam, seramik iş kolunda, lastik iş kolunda neden grevler erteleniyor, hangi gerekçeyle, hangi millî güvenlik gerekçesiyle bu grevler erteleniyor? Gerçekten bunlara nasıl bir cevap vereceksiniz, bunları merak ediyorum. İnanıyoruz ki bundan sonraki süreçlerde grev ertelemeleriyle karşı karşıya kalmayız ama geçtiğimiz günlerde yine Reisinizin OHAL'le birlikte grev ertelemelerinin önemli bir nimet olduğunu bazı iş adamlarının kulaklarına fısıldadığını gazetelerde okuduk ve duyduk.

Sayın Bakan, gene geçtiğimiz günlerde, 2-5 Ekim tarihleri arasında bir talihsizlik yaşadık, ILO'nun toplantısı vardı ülkemizde. Bence talihsiz bir süreç yaşanmıştır. Yaklaşık olarak 91 ülkeden katılım sağlanması gerekirken maalesef sadece buraya Azerbaycan, Belarus, Rusya ve Kazakistan'ın dışında katılan olmadı. Her dört yılda bir yapılıyor fakat bu konuda özellikle Uluslararası Sendikalar Federasyonunun (ITUC) ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonunun (ETUC) bu konuda itirazları vardı. Neydi itirazları bunların? Özellikle, 15 Temmuz darbesi olduktan sonra ITUC ve ETUC 15 Temmuz darbe girişimini lanetleyerek Türkiye halkının yanında olduklarını ifade ettiler. Ancak ITUC ve ETUC OHAL ilanının sonrasında işçi hakları ve sendikal haklara yönelik yoğun ihlaller üzerine kaygılarını da dile getirmiş ve bu çerçevede Türkiye'ye delegasyonunu yollamıştı. Hükûmet yetkilileriyle görüşen ITUC ve ETUC heyetleri, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK ve KESK'le ortak bir açıklamaya yayımlayarak çalışma hayatında yaşanan hak ihlallerine dikkat çektiler. ITUC ve ETUC Hükûmetten çalışma hayatında yaşanan ihlalleri gidermesini istemiş ve bu çerçevede ILO Genel Müdürü Guy Ryder'den İstanbul'da yapılacak olan ILO toplanmasının ertelenmesini istemişti. Ancak çalışma hayatında yaşanan hak ihlallerinin artarak devam etmesi ve iyileşme sağlanmaması üzerine ITUC ve ETUC İstanbul toplantısını boykot etme kararı aldı. ITUC ve ETUC 29 Eylül 2017'de ILO İstanbul toplantısına katılacak delegelere hitaben bir açık mektup yayımlayarak boykot gerekçesini bir

kez daha hatırlattı. Mektupta özetle şu görüşlere yer verdi: “Örgütlenme özgürlüğü temelinde haklara adanarak kurulan ILO’nun işçilerin çok ağır insan hakları ve çalışma hakları ihlallerine uğradığı bir ülkede konferans düzenleyecek olmasından dolayı hayal kırıklığına uğramış durumdayız. Bu ihlaller ve baskılar arasında 125 bin kamu çalışanının, akademisyenin, öğretmenin ve gazetecinin olağanüstü hâl kararnamesiyle ihraç edilmesi ve binlercesinin hapsedilmesi var. Hukukun üstünlüğüne, demokratik hak ve özgürlüklere dönülerek ve keyfi bir şekilde ihraç edilen ve tutuklanan işçilere adalet sağlanarak sendikal ve işçi haklarına yönelik süregiden ve koordineli saldırılara son verilerek ülkede bir değişiklik olabileceğini ümit etmiştik ancak işçi ve işveren haklarına yönelik son derece ağır ihlallerin devam etmesi nedeniyle ITUC ve ETUC üye sendikaları Avrupa bölge toplantısına katılmıyoruz.” diyor. Şimdi, dolayısıyla, bu yapılan toplantı Türkiye açısından çok itibar sarsıcı bir toplantı olmuştur. Sizin bu konuda daha dikkatli olmanız gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Bakan, Sosyal Güvenlik Kurumu açığı var. Sayıştayın bu konularda tespit etmiş olduğu önemli rakamlar var. Dolayısıyla, bu konularda özellikle Sayıştayımızın yine burada Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili toplam 40 bulgusu var. Bu bulguların içerisinde çok önemli maddeler var. Özellikle toplam gelir ve gider, finans dengesi sürekli açık veren Sosyal Güvenlik Kurumu alacakları neden muhasebeleştirilmiyor, kimler korunup kollanıyor, Sayın Bakandan bu konuda tatmin edici bir cevap bekliyoruz.

Kurum kayıtlarına göre mali sistemin dışında takibi tutulan diğer sistemler kayıt altına alınmamış. Yine 4/1-a kapsamında 25 milyar, 4/1-b kapsamında 13 milyar, bazı alacakların yeniden yapılandırılmasına ilişkin 6136 sayılı Kanun ile yine 4/1/b-c kapsamında 36 milyar, 30/11/2016 tarihi itibarıyla icra takibinde 45 milyar olmak üzere toplam olarak rapora göre 120 milyar yani eski parayla 120,9 katrilyon lira bir paradan bahsediliyor. Özellikle kurum alacaklarıyla ilgili yürütülen icra işlemi muhasebe sistemine intikal ettirilmemiş deniliyor. Yapılan incelemede icra takibinde bulunan kurum alacaklarına ilişkin izleme ve takip işlemlerinin diğer sistemler üzerinden yürütülerek muhasebe sistemine intikal ettirilmemesi nedeniyle icra takibinin toplam 45 milyar lira tutarındaki kurum alacağının mali tablolarda raporlanmadığı görülmüştür. Dolayısıyla hem Sosyal Güvenlik Kurumunda hem de işsizlik sigortasında ciddi sıkıntıların olduğu söyleniyor.

Özellikle işsizlik sigortasında yaklaşık olarak 553 milyon liranın nereye gittiğinin çok ciddi bir şekilde incelenmesi gerekiyor çünkü Sayıştay bunların tamamını tespit etmiş ve bunu rapor hâline getirmiş. Özellikle Sosyal Güvenlik Kurumunun sorumlu olduğuna işaret eden raporda uygulamanın da Sosyal Güvenlik Kurumu ve Türkiye İş Kurumu arasında düzenlenen protokolle sağlanacağı belirtilmiş. Rapora göre Sosyal Güvenlik Kurumu muhasebe ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı tarafından en son 2007 yılında işsizlik sigortası primi alacakları tutarının 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 553 milyon lira olduğu bildirilmiş ancak bu tarihten sonra bilgi akışı kesildi denilmektedir. Dolayısıyla İşsizlik Fonu’ndaki bu biriken paraların nerede ve nasıl, ne şekilde kullanıldığını da sizden duymak isteriz.

Sayın Başkan, emeklilerin ciddi sıkıntıları ve sorunları var. 11 milyona yaklaşan emeklimiz var. Özellikle SSK ve BAĞ-KUR emeklilerinin düşük emekli ücretlerinden dolayı emeklilerimizin intibak yasası talepleri ve ihtiyaçları var. Gerçekten Türkiye’de özellikle BAĞ-KUR ve SSK emeklilerinin maaşları çok düşük. Bunlarla ilgili bir iyileştirme yapmayı düşünüyor musunuz? Bununla ilgili bir intibak yasasını çıkarmayı düşünüyor musunuz? Bunları sizlerden duymak isteriz.

Yine, Sayın Tamaylıgil'in söylediği Ekonomik ve Sosyal Konsey -5 Şubat 2009'da son toplantısını yapmış- anayasal bir kurum ve bunu gerçekleştiren sizin iktidarınız döneminde bir yasal hâle dönüştürüldü ama 5 Şubat 2019'dan beri toplanmıyor. Neden toplanmıyor, niçin toplanmıyor? Burada toplanıp da tarafların burada çalışma hayatıyla ilgili kararlarda söz sahibi olması çok önemlidir. O nedenle bununla ilgili bir cevap bekliyoruz.

Son nokta, emeklilikte yaşa takılanlar ve burada, Türkiye'nin dört bir tarafında sokaklarda haklarını arıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MUSA ÇAM (İzmir) – Ve şu sloganı atıyorlar: “Edirne'den Mars'a, Jüpiter'den Kars'a, çıksın artık bu yasa!” diye binlerce emekli sokaklarda ve bu yasanın çıkmasını bekliyorlar. O nedenle sizden emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili bir çözümü de burada duymak istiyorum.

2018 yılı bütçesinin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Özgökçe, buyurun.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, sayın bürokratlar ve basın emekçisi arkadaşlarım; hepiniz hoş geldiniz.

Sayın Bakan, ben de benden önceki arkadaşlarım gibi bir kadını bu Bakanlıkta görmemin verdiği memnuniyeti dile getirmek isterim ve ayrıca alandan gelen, sorun alanlarını bilen biri olmanız sebebiyle mutlaka pozitif katkınız olacaktır diye düşünüyorum, başarılar diliyorum.

Evet, çok zor bir bakanlıktasınız hakikaten de. Türkiye'de yaşayan herkese, tüm ailelere, tüm yabancılar da dâhil herkese etki eden bir görev alanınız var. Gıdadan barınmaya, sağlığa, temel yaşamı idame ettirmemizi sağlayan bütün bu koşulların hükümetler tarafından güvence altına alınması gereği bu Bakanlığın sorumluluk alanındadır. Bu sebeple belki de çok etki alanı bakımından ve görevleri bakımından zorlu ve sorumluluk alanı geniş diye tarif ediyoruz. Biz de bunların farkındayız. Özellikle TÜİK'e göre bildiğiniz gibi açlık sınırının rakamları açıklanıyor her sene, şu an 4 kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı 1.522 lira 58 kuruş. Bu ülkede milyonlarca insan, milyonlarca aile 1.404 liralık asgari ücretle geçinmeye çalışıyor ve çok önemli bir kesimin de bu asgari ücretin de altında yaşam mücadelesi verdiğini de biliyoruz. Bu da bir gerçek.

Evet, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; şu an emekçi aleyhine seyreden bir ortamın olduğunu çok net bir şekilde ifade edebiliriz. Ne yazık ki durum böyle. Alım gücünün bu kadar düştüğü, en zengin yüzde 20'lik kesim ile en yoksul yüzde 20'lik kesim arasındaki uçurumun gün geçtikçe arttığı ve artık kapanamayacak seviyelere geldiği bir ortamı yaşıyoruz. Yine, 2016 yılı sonunda Sosyal Güvenlik Kurumunun tahsil edemediği prim alacakları 121 milyar liraya ulaşmış durumda. Kuruma bütçeden 127 milyar lira aktarılmış durumdadır. İşte bu tablo karşısında hakikaten bir olumsuzluk olduğunu söylemek mümkün. Keza Türkiye'de...

Sayın Başkan çok ciddi bir uğultu var ve ben kendi sesimi anlamakta zorluk çekiyorum. Lütfen, müdahale ederseniz sevinirim.

BAŞKAN – Lütfen sessizlik...

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Ayrıca bir dakika ek süre de talep ederim. Bitmeyecek galiba.

Değerli hazırun, ekonomik göstergelerin emek alanına yansımaları ne yazık ki iş cinayetleri, ücret gaspları, ücret eşitsizliği ve Bakanlar Kurulu kararıyla grev kararlarının yasaklanması olarak yansımış durumda şu an. TÜİK verilerine göre yine ekim ayı itibarıyla yıllık enflasyon tüketici fiyatlarında hemen hemen yüzde 12 olarak gerçekleşmiştir. Kurlardaki artış yetmezmiş gibi Sayın Erdoğan'ın her konuşmasında doların fırladığı bir durumu yaşıyoruz. Hatta bu sabahki açıklamasından sonra da dolar yine 3 lira 90 kuruşu geçti. Sene başından bu yana çalışan kesimlerin ücretlerinde meydana gelen erime bir yana, Hükümetinize yakın medya gruplarının bu Nazi Almanyasında propaganda bakanlığı olarak bilinen Goebbels'i mezarında ters döndürecek bir vaziyet almıştır. Özellikle bahsedilen şey, son günlerde herkesin gündeminde aslında, yoksul kesimlerin temel besin kaynağı ekmeğe yapılan zammı “zam” diye açıklamıyor da “İsrafi önleyeceğiz.” diye gramajı düşürülüyor fakat fiyatta bir düşüş görülmüyor. Aslında bunun adı zamdır fakat bu algı ve propaganda yönetimi şu an bu şekilde sunuluyor ve emekçinin cebinden dahi para alınmış hâlde her yönüyle. Bu ne yazık ki böyle seyrediyor. Sadece çalışan kesimler mevcut ekonomik koşullardan zarar görmüyor, emekliler de bu koşullardan çok olumsuz etkileniyor.

Bakın, yapılan bir araştırmaya göre, Türkiye’de emeklilerin yüzde 70’den fazlası ek gelir elde etmek için çalışmak zorunda kalıyor ve güvencesiz işlerde çok düşük ücretlerle çalıştıkları da bir gerçek ve tabii ki kayıt dışı istihdam edildiğini tahmin etmek zor değil.

Sayın Bakan, Hükümetinizin izlediği ekonomi politikasını yüksek enflasyonlu büyüme modeli olarak ifade etmek mümkündür. İnşaata dayalı ekonomi ve parti zenginleri yaratma eğilimine dayalı bu modelde, ne yazık ki emekçilere yer yoktur.

Öte yandan, TÜİK’in Kasım 2017 rakamlarına göre, ağustos itibarıyla işsizlik oranı 10,6 seviyesinde gerçekleşmiştir. Siz de belirttiniz sunumunuzda, orta vadeli planda açıklanan işsizlik beklentisi ise bir önceki dönemde öngörülen puan artırılarak 10,5 olarak açıklanmıştır. Şu hâlde şunu düşünmek mümkün, aslında seyreden durum itibarıyla bu oranda bir artış olmayacağı anlaşılıyor, o zaman şu tespiti yapabiliriz: Bakanlığınızın geliştirmeyi hedeflemiş olduğu şey, işsizlik oranını arttırmamak olduğunu söylemek mümkün seyreden yaklaşık oranlar karşısında.

Yine, yakın zamanda istihdam seferberliği başlatmıştınız. Buna göre, son bir yılda 1 milyon 350 bin kişilik istihdam oluşturulduğunu söylüyorsunuz fakat bu rakamların yanıltıcı olduğunu söyleyelim çünkü -siz de sunumunuzda belirtmediniz ama- bu rakamın içerisinde istihdam edilen bu kişilerin yarısından çoğunu stajyerler, çıraklar, kursiyerler, bursiyerler oluşturuyor ve bu oranın içindeki yüzde 15 zorunlu sigortalı işçilerden oluşuyor. Sermaye çevrelerini ucuz iş gücüne, hatta ücretsiz iş gücüne yönelttiğinizi söylemenizi beklerdik.

Evet, ben, birçok konu var ama temel olarak bazı konulara değineceğim, özellikle kadın emeğinin sömürülmesinden bahsetmek istiyorum. Çalışma yaşamının her alanında kadınların çok daha ağır şartlar altında, çok daha düşük ücretlere ve bununla beraber patronlarının mobbing, taciz baskısı altında çalıştığını görüyoruz. Böyle bir tablo var. Yasal düzenlemeler sonucu kadınların doğum izni adı altında emzirme odaları ve emzirme hakkı ellerinden alınmış, esnek çalışma yasalaştırılmış, kreşler kapatılmaya başlanmıştır.

Özcesi, kadınların emek piyasasından tamamen çekilerek sosyal yaşamdan kopararak eve hapsedilmesinin önü açılmıştır. Bu noktada bir genelge vardı, onu hatırlatmak istiyorum. Özellikle 2010 yılında yayınlanan Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması Genelgesi’nden özel olarak söz etmek isterim.

Bu genelge kapsamında öngörülen, Kadın İstihdamı Ulusal İzleme Koordinasyonu Kurulu, uzun zamandan sonra, ilk kez, yakın zamanda, 31 Ekim 2017, daha geçtiğimiz günlerde toplanabildi Ankara’da. Toplantı sonrasında ilgili genelgeyi yeniden düzenlemeyi öngören bir taslak paylaşıldı ve bu taslakta, kadın istihdamı ve cinsiyet eşitliği açısından olmazsa olmaz bazı ilke ve bölümlerin çıkarılmasının önerilmesiyle karşılaştık.

Sayın Bakan, bu taslakta şunlar var: İlk olarak “eşitlik” kelimesinin bütünüyle metin dışında bırakıldığını gördük. Bu çok dikkat çekici bir nokta. Böylelikle, kadın erkek eşitliğinin bakanlıklarda müsteşarlık düzeyinde izlenmesini öngören madde, İş Kanunu 5’inci maddede yer alan cinsiyet eşitliği hükmünün iş yeri denetim raporlarında izlenmesine ilişkin madde ve eşit işe eşit ücret getirilmesinin şart olduğuyula ilgili kısım taslak metninden çıkarılmıştır bu çok önem verdiğimiz hususlar. Ve biz umuyoruz ki bu taslakta bir yanlışlık var ve gözünüzden kaçmıştır, bunun özel olarak sizin girişimlerinizle düzeltilmesini bekliyoruz, son zamanlarda geliştiği için belki gözden kaçmıştır diye düşünüyoruz ve öyle umuyoruz.

Sayın Bakan, kadınlar çalışma yaşamında her türlü tehdit ve tacize maruz kalıyorlar. Bunun yakın dönemdeki son örneği ne yazık ki Hatice Durmaz olmuştur. Hatice Durmaz, Antalya’da otel işçiliği yapan bir kadındı ve parasını aylarca alamadığı için, otel önünde tek başına eylem yaptı, emeğinin karşılığı olan parasının peşindeydi. Sonra, bir gün çocukları Hatice Durmaz’dan haber alamadığı için polise kayıp başvurusunda bulundular. Anneleri birkaç gün sonra Antalya Devlet Hastanesinde bulundu. Yani aynı ildeki polis, aynı ildeki hastanedeki Hatice Durmaz’ı ancak birkaç gün sonrasında bulabilmişti ve Hatice Durmaz öyle bir darp edilmiş ki hafızasını kaybetmiş durumdaydı.

Şunu söylemek istiyorum: Bu ülkede şiddete uğrayan, cinayete kurban giden her kadından, tecavüze uğrayan, tacize uğrayan her kadından nasıl ki Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımız bire bir sorumlu ise, emeğinin karşılığını alamayan, hakkını ararken Hatice Durmaz gibi hafızası kaybettirilecek derecede darp edilen, sırf kadın olduğu için çalışması hak görülmeyen, kamyon kasalarında taşınırken trafik kazalarında hayatını kaybeden her işçiden de bu sorumluluk alanına göre Bakan olarak siz birinci derecede sorumlusunuz Sayın Bakan.

Şimdi, Hatice Durmaz hafıza kaybı yaşıyor, yaşadığı travma nedeniyle bir ruh ve sinir hastalıkları hastanesinde kalıyor, tedavi görüyor ve bu olay hakkında herhangi bir soruşturma başlatılmamış durumda. Sizden beklenimiz, bir kadın bakan olarak özellikle, bu kapıdan çıkar çıkmaz bu konuyla ilgilenmenizdir Sayın Bakan.

Bu sorun alanı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Sayın Başkan, mevsimlik tarım işçilerine mutlaka değinmem lazım, son iki dakikaya ihtiyacım var sadece.

BAŞKAN – Beyefendi on dakikasının iki dakikasını verirse size, olur.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Veririm.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Ben sonraki konuşmamın beş dakikasını veririm.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Soru sormayacağım Sayın Başkan.

Teşekkür ediyorum.

Evet, bu mevsimlik tarım işçileri çok büyük bir problem alanı, hakikaten köklü bir sorun, çözüm getirilmediği sürece, köklü bir tavır alınmadığı sürece, hem bu alanda çalıştırılan çocuk işçiliğine hem de kayıt dışı alana ve yaşanan hak ihlallerine çokça seyirci kalacağız ne yazık ki. Mevsimlik tarım işçiliği, yoksulluğu kalıcılaştıran bir sistem hâline gelmiş, âdeta bir köle düzenine dönüşmek üzere ve yaşadıkları koşullar hiç de köleliği aratmayacak seviyede aslında.

Sunumunuzda sadece bir cümleyle METİP sisteminden bahsettiniz, bir kayıt altına alma meselesi ve aslında sosyal paydaşlarla paylaşılmasından, görüş alınmasından bahsettiniz. Bu sevindirici ama mevsimlik tarım işçilerinin çok daha köklü sebepleri var. Mevsimlik tarım işçiliğini doğuran faktörlerin ortadan kaldırılması için çabalamanızı arzu ediyoruz. Çok iyi biliyoruz ki bu ülkede 90'lı yıllarda köyleri boşaltıldığı için göç etmek zorunda kalan milyonlarca Kürt bu alanda çalışmak zorunda kalmıştır.

Kürt sorununun barışçıl çözümü, Kürtlerin yaşadıkları yerlerden zorla koparıldığı gerçeği karşısında, yaylalarına, meralarına dönebilecek imkânların sağlanması, yaylacılık yapılabilmesinin önünün açılması, hayvancılığın bu anlamda geliştirilmesi hem artı fayda getirecek, üretime, bu ülkenin ekonomisine, büyümeye katkı sağlayacak hem de bu alanda yaşanan büyük, devasa sorun belki bir nebze olsun çözülebilecektir. Şu an Suriyeli yabancılar da bu kayıt dışı alanda bir alternatif olarak çalıştırılıyor ve ucuz iş gücü, ucuz emek olarak görülüyor ve ayrıca ben buna “nöbetleşe sömürü” ifadesini kullanmak istiyorum, ne yazık ki böyle bir tablo var.

BAŞKAN – Kayıtlara geçti, teşekkür ediyorum Sayın Özgökçe.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum.

Tekrar çalışmalarınızda başarılar diliyorum Sayın Bakan.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, buyurun lütfen.

Süreler on dakikadır, uzatma yapmıyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Eyvallah, tamam.

Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanım, şahsınızda bütün heyeti saygıyla selamlıyorum.

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Ara sıra misafirlere de dönmek lazım.

BAŞKAN – Hemen döneceğim misafirlere, Sayın Akkaya sizden başlayacağım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, Bedia Hanım işi oraya nasıl getirdi, bağladı, ben hayret ettim ama hakikaten bir maharet lazım, Bedia Hanımı tebrik ediyorum. Yani olayı ta oraya kadar getirdiniz ya, hakikaten çok ciddi bir maharet lazım, tebrik ediyorum.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Neyi, anlayamadım?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Neyi getirdi?

BAŞKAN – Ben de kaçırdım, bir daha baştan alalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Çalışma hayatıyla, Kürtler ve boşaltılan köyler filan... Yani oraya bağlamanız hakikaten bir özel maharet gerektiriyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hiç alakası yok.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Eğer müsaade ederseniz anlatabilirim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, arkadaşlar, “çalışma”, “ma” eki bir olumsuzluk ifade ediyor.

Bedia Hanım, bir şey söylemedim, ben maharetinizi tebrik ettim, “Helal olsun.” dedim yani bir şey söylemedim.

Çalışma derken sanki bir olumsuzluk ifade ediyor.

Değerli Bakanım, bir defa Bakanlığımızın ismini bir tebeddülata, bir değişime tabi tutsak nasıl olur? Mesela iş ve sosyal...

BAŞKAN – Sizin söylediğiniz “çalışmama.”

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Beğendiremedik sana bakanlık. Sağlık Bakanlığını değiştiriyorsun, bunu değiştiriyorsun, beğendiremedik.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ama Sağlık Bakanlığında haksız mıydım? Benim süremden alacaksınız oradan.

BAŞKAN – Süre müre yok, on dakikanız var. Ha, Sayın Çaturoğlu veriyorsa bilmem.

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bir filozof öyle güzel tarif ediyor ki. “Çalışma hayatını seviyorum.” diyor yani “İş hayatını seviyorum.” diyor Selim Bey ve ekliyor: “Çünkü burada rekabet var, kelimeler yerine yapılanlar var, bu yüzden çok seviyorum.” Ve devam ediyor: “İş hayatını seviyorum çünkü ciddiyet ister ve bugünün işiyle uğraşırken yarını düşünmeme fırsat vermez. Çalışma hayatını seviyorum çünkü düzeltmeye değil yapmaya çalışır, çünkü başarıya endekslidir, ikiyüzlülüğe ve duygusallığa yer yoktur.”

Biz de bu notlardan mülhem çalışma hayatını hakikaten çok seviyoruz, ak kadro adına söylüyorum bunu. Zira, hatayı, uyuşukluğu, verimsizliği reddedip elinden gelen her şeyi ortaya koyanları fazlasıyla ödüllendirir tıpkı hakşinas milletimiz gibi, milletimizin ak kadroyu çalışmalarından dolayı ödüllendirdiği gibi.

Tabii, daha gün doğmadan rızka yönelme düşleri kurdurur ve günü yeni bir heyecan ve macerayla kuşatır. Hasılı mübarek bir eylem, bereket yayan bir kavramdır. Bu yüzdendir ki biz insanı yaratılmışların en şerefli, emeğini de kutsal biliriz. “Çalışanın emeğinin karşılığı alın teri kurumadan verilmeli.” anlayışına sahibiz ve çalışmayı, millet yolunda çalışmayı ibadet kabul ederiz. Bir sühendanın, söz ustasının “Bekayı hak tanıyan sayı bir vazife bilir / Çalış, çalış ki beka say olursa hakkedilir.” tarifine tabiyiz. Onun “Çalışmak! Başka yol yok, hem nasıl? Canlarla, başlarla / Alınlar terlesin, derhâl iner mevut olan rahmet” kaydına teslimiz. Her sahada bize ait olana dönmek, bizi bizim değerlerimizle kıymetlendirmek, kendi ufkumuzu kendimiz belirlemek, küresel vizyonda yerli ve millî olanla var olmak...

Bugün bütçesini gördüğümüz Çalışma ve Sosyal Bakanlığımız kapsamında on beş yıldır geliştirilen reformların, hayata geçirilen yatırımların sırrı budur: Meselelere kendi gözümüz ve kendi özümüzle bakmak.

Değerli Başkanım, değerli arkadaşlarım; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız kapsamında ufuk olan ak anlayışın üç temel ilkesi var: İnsanımıza gelecek korkusu yaşatmamak, insanımıza yaşama arzusu katmak, bilgi çağ ve ekonomisi ekseninde değişimleri denetleyerek, çağın gereği ışığında insanımıza layık hizmet üretmek.

Türkiye’de daha ziyade “Şok” ve “Üçüncü Dalga” eserleriyle tanıdığımız fütürist Alvin Toffler küresel boyutta kabul gören bir tespitinde “Değişimi yok edemeyiz çünkü bunu kontrolümüz dışındaki yerler oluşturur ama bu değişimi idare edebiliriz.” diyor ve ekliyor, uyarı sadedinde ekliyor arkadaşlar: “Değişimin hızı başlı başına temel bir güçtür. Bu hızlanan itme, sosyolojik olduğu kadar kişisel ve

psikolojik sonuçlar da doğurmaktadır. İnsanoğlu, kendinde olduğu gibi toplum içinde de değişimin hızını denetlemeyi öğrenemezse uyum sağlayamayacağının kötü sonuçlarıyla karşılaşacak demektir.” Bu tespitler, bilgi çağında ayakta kalma ve bilgi ekonomisinde var olmanın da reçeteleri gibi çünkü değişim durdurulamayan bir hakikat. Türkiye’de 2002’den bugüne kadar her alanda bir değişim ve dönüşüm yaşanıyor, yine her alanda değişim hızına eş reformlar ve yatırımlar kayda geçiriyor. Bu sahalardan ve belki en önemlilerinden birisi de çalışma hayatımız ve sosyal güvenliğimizdir. Çalışma hayatımızda çağdaş değişimleri yöneterek ülkemize bu manada ufuk kazandıranlara müteşekkirimiz.

Değerli arkadaşlarım, inkârı kabil olmayan birkaç not düşünüyorum: AK PARTİ dönemiyle birlikte çalışma ve sosyal güvenlik alanında gerçekleştirilen en büyük reformun adı Sosyal Güvenlik Kurumudur. Yine, çalışma hayatımızı düzenlemek, istihdam alanları belirlemek ve insanımızın emeğini katma değere dönüştürmek, insan kaynaklarımızı layık olduğu düzeye taşımak adına hayata geçirilen en kapsamlı yatırım Türkiye İş Kurumudur. Nitelikli iş gücü hedefi doğrultusunda işlevimizi ifadede en büyük hizmetlerden birisi Mesleki Yeterlilik Kurumudur. Bu kurumlarla iftihar ediyoruz, ihdas edenlere de bir büyük muhabbet besliyoruz.

Ve ilave birkaç ferahlatan not daha düşünüyorum: AK PARTİ iktidarlarıyla birlikte bu alana yeni kavramlar kazandırılmış, Türkiye bu alanda dünyanın örnek aldığı ülkelerin başına geçmiştir. Sürdürülebilir İş Sağlığı ve Güvenliği projesi bunlardan birisi. İşsizlik sigortası hayal edilemezdi, akıllara gelmezdi; elhamdülillah, bizimle beraber hayat buldu. Kısa çalışma ödeneği uygulaması, Ücret Garanti Fonu, iş kaybı tazminatı, aktifin yanı sıra pasif istihdam programları, toplum yararına çalışma programı, çalışan annelere yönelik yarım çalışma ödeneği uygulaması, işlerin geleceğine yönelik planlaması... Uzun uzun anlatılabilir, vaktim yok, bu kısmı kesiyorum. Bunların kahir ekseriyeti bir ilki ifade ediyor değerli arkadaşlarım. Hayata geçirilmiş bir ilk, bu çok değerli bir şey.

Artık köy muhtarlarından koruculara dek hemen herkesin sosyal güvenliğe kavuştuğu bir Türkiye’den söz ediyoruz ve böyle bir Türkiye’yle de hakşinas, ehli vicdan herkes gurur duyuyor, biz gurur duyuyoruz.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; AK Parti dönemi aynı zamanda sosyal hukuk devleti anlayışının hâkim kıldığı dönemdir. Bunun en net ifadesi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın atılım, yatırım ve reformlarıdır.

Ak iktidar anlayışından önce herkesin, her kesimin genel sağlık sigortası kapsamı içinde olmasını hayal dahi edemedik. Şimdi hayat buldu, Allah razı olsun bulduranlardan. Sayın Cumhurbaşkanımızın vurgusuyla, sosyal refah ve sosyal güvenlik alanında artık Türkiye modeli konuşuluyor, ta Amerika’da bile. Bu noktaya geldik, inceleniyor, örnek alınıyor.

BAŞKAN – Son iki dakikanız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Çünkü biz -yine Sayın Cumhurbaşkanımızın ifadesiyle- insanı eşrefimahlukat ve küçük evren olarak gören ve devlet felsefesini “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” anlayışı üzerine kuran bir medeniyetin mensuplarıyız. Biz, geçtiğimiz on dört-on beş yılda sağlıklı birlikte sosyal güvenliğin bütün alanlarında, üstelik de tüm tarafların uzlaşmasıyla çok büyük reformları hayata geçirmiş bir ülkeyiz. Çünkü arkadaşlar biz Türkiye’ye sevdalıyız. Ak liderin tespiti ve tasviriyeli...

BAŞKAN – Son bir dakika.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bir dakika ama o başlarken olan ilaveyi yapmak lazım.

BAŞKAN – Yok.

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Peki, öyle olsun Sayın Başkanım. Size saygım büyük, sizi zora sokmayacağım.

Nihayet şöyle söyleyeyim: Artık, çalışma hayatımızda ve sosyal güvenlik alanında kararlı ve sürdürülebilir bir denge var. Türkiye her sahada olduğu gibi çalışma hayatında ve sosyal güvenlik alanında da zirveye yürüyor. Hedef 2023, ufuk 2071; millî iradeyle birlikte, millî iradeye teslimiyetle.

Müsaade ederseniz sözlerimi, çağlarüstü tefekkür mimarımızın “Mazideki hicranları susturmaya başla / Evladına sağlam bir emel mayesi aşla / Allah’a dayan, saye sarıl, hikmete ram ol / Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol.” dizeleriyle tamamlıyorum.

Bütçemiz Allah’ın izniyle hayırlı olacak Sayın Bakanım, bereket diliyorum ve hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ben çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, burası Plan ve Bütçe Komisyonu, bir aile mantığında gidiyoruz. Acil gitmesi gereken, uçağı olan arkadaşlarımız kimler? Komisyon üyelerimizden geride Sayın Çakırözer, Sayın Durmaz ve Sayın Çaturoğlu var. Aciliyetleri yoksa misafir milletvekillerimize söz verelim.

Kazım Bey, siz misafirlerin içinde en son sıradasınız.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Benim yedide toplantım var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, o zaman Sayın Akkaya’yla başlayalım.

Süreler beş dakikadır.

Buyurun.

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Değerli katılımcılar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakana da görevinde başarılar diliyorum.

Sayın Bakan konuşmasında AKP döneminde çalışma yaşamında işçinin haklarının korunduğunu söyledi. Bundan önceki bakanlar da böyle söylüyordu ama gerçekten onu göstermiyor. Örneğin, istihdam seferberliğiyle ilgili eğer bir değerlendirme yaparsak... Bakın, şöyle bir ilan basılmıştı “Tarihin En Büyük İstihdam Seferberliği” diye ve burada da şu yazıyordu: “Çalışanların tüm vergileri devletten.” Bir manipülasyondur, kandırmacıydı çünkü bu çalışanların vergileri devletten değil, İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılandı. Dolayısıyla işçinin cebinden kesilen paralarla yapılan bir ödemeydi ama bu bütün ilanlarda yer aldı. Kaldı ki bununla ilgili yapılan masrafları Çalışma Bakanlığınıza sorduğumuzda ve sorduğumuz günden bugüne kadar da reklam paralarıyla ilgili bir milletvekili olarak şahsıma, bana bir bilgi gelmedi. Aynı zamanda Çalışma Komisyonunun bir üyesi olarak bunu sormuştum. Ayrıca, verilen rakamla 1 milyonun üzerinde olduğu söyleniyor -istihdamla ilgili- çok doğru değil. Niçin doğru değil, biz bunu nereden öğreniyoruz? Sosyal Güvenlik Kurumu bilgilerinden öğreniyoruz yani biz başka bir yerden almıyoruz bu rakamları. Örneğin, Aralık 2016 ile Ağustos 2017 arasında daimî işçi kadrolarına istihdam edilen işçi sayısı 292.996. Yani “1 milyon üzerinde istihdam yarattık.” deniyor ama bu Sosyal Güvenlik Kurumu verilerinden, İŞKUR verilerinden... O çarpıtıcı bir şey, bunu size ispat edebiliriz. Burada ne yapıyorsunuz siz? Stajyer sayısını, kursiyer ve bursiyerlerin sayısını da ilave ederek burada sanki istihdamda 1 milyon üzerinde işçi istihdam edildiğini söylüyorsunuz, doğru değil. Hepiniz biliyorsunuz ki stajyer, kursiyer ve bursiyerler işçi statüsünde sayılmıyorlar. Aynı zamanda siz toplum yararına çalışma programında çalışanları da 4/A kapsamına alarak onları da sigortalı kabul ediyor ve sanki istihdama yeni kazandırılan işçiler olduğunu burada iddia ediyorsunuz, doğru veriler değil bunlar. Nitekim bu İşsizlik Sigortası Fonu’ndan kullanıyorsunuz. Biliyorsunuz mevcut kanuna

göre bu tür uygulamalara İşsizlik Sigortası Fonu'nun yüzde 34'ünü geçmeyecek şekilde bir düzenleme vardır. Buradan en son ocak ile eylül döneminde 19,5 milyar İşsizlik Sigortası Fonu'na para birikmiştir, bunun 6,7 milyarı buraya harcanmıştır yani yüzde 34'ten de fazladır, burada da usulsüzlük olduğunu söyleyebilirim.

İş cinayetleriyle ilgili benden önceki arkadaşlarım da söylediler, ne yazık ki bu 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çıkarken biz bu kanunun iş cinayetlerini önlemeyeceğini söylemiştik. Çünkü burada piyasaya terk edilen bir denetimin “Parayı veren, düdüğü çalar.” mantığıyla olabileceğini söyledik, dinlemediniz ama geldiğimiz nokta onu gösteriyor.

Sayın Bakan, bir şey daha söylemem lazım. Üzuldüm çünkü burada İş Mahkemeleri Kanunu çıktı, İş Mahkemeleri Kanunu çıkarken Çalışma Bakanlığından hiç kimse yoktu. Orada bir kanun çıktı, itirazımız bile olmadı ve işçinin işten ayrıldıktan sonra şikâyet etme hakkını ortadan kaldırdı bu kanun. Hâlbuki bir iş yerindeki yapılan usulsüzlükleri işten çıkan işçiler ancak belirtebiliyorlar, işte çalışanlar belirtemiyorlar çünkü işten çıkartılma korkusu vardır. Ama bunu görmezden gelerek ne yazık ki bu kanunun çıkmasına sebep olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıdır.

İkincisi: Kayıt dışılık ve yabancıların çalışma izinleriyle ilgilidir. Bakın, bundan önce, geçen sene -Türkiye’de çalışan nüfusun yüzde 35,1’i kayıt dışı çalışıyor- burada bir önceki Bakan -bir yıl önce- bu rakamı yüzde 33,6 olarak açıkladı burada ama geldiğimiz nokta 35,1; burada da sizin Bakanlığın büyük bir sorumluluğu var. Uluslararası İşgücü Kanunu çıkartılmasına rağmen, Karadeniz’de fındık ve çay toplama döneminde Gürcü işçilere bu kanuna muhalif olarak Çalışma Bakanlığı ekstra bir çalışma izni vermiştir, bu da doğru bir yaklaşım değildir.

Kamudaki taşeron; bakın, 3 Çalışma Bakanı, 2 Maliye Bakanı, 2 Ekonomi Bakanı, 2 Başbakan bu konuyla ilgili söz verdi. Aynı televizyonlarda “az sonra” dediği gibi “az sonra taşerona kadro” diye, şimdi...

BAŞKAN – Az sonra süreniz bitecek.

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Son cümlemi söyleyeyim.

BAŞKAN – Bitti efendim, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ben de görevinizde başarılar diliyorum ve bütün katılımcıları da saygıyla selamlıyorum.

Taşeron konusu, evet, elbette önemli Sayın Bakan. Gerçekten sayılara ulaşamıyoruz, ne kadar taşeron işçi olduğu konusunda sağlıklı bir istatistik yok. Ama ben şu konuya vurgu yapmak istiyorum: Gerçekten güvencesiz çalışanları ve çalışma koşullarını dikkate almamız gerekiyor, bir motivasyon düşüklüğü yaratıyor, hizmet kalitesi düşüyor ve sizin sunuşta üzerinde durduğunuz nitelikli insan kaynağı profilinden oldukça uzaklaşıyoruz. Bu konuyu aciliyetle Bakanlar Kurulunda gündeme almanızı ben de elbette öneriyorum.

Kadın istihdamı konusunda özellikle sunuşta Avrupa Birliği ülkeleri ve Avrupa ülkeleriyle ağırlık olarak bir karşılaştırmada bulundunuz. Burada ama baktığımız zaman, 2017 verilerinde kadınların iş gücüne katılım oranı bizim ülkemizde yüzde 33 seviyesinde, istihdam ise yüzde 29. Evet, geçmişte siz de karşılaştınız, bir aşama var ama bu çok yetersiz gerçekten. İş gücüne katılım oranı küresel ölçekte yüzde 50, Avrupa Birliği ortalaması ise yüzde 70. Buna baktığımız zaman, biz gerçekten çok çok geride oluyoruz.

Başka istatistikler var ama hızlıca geçiyorum.

TÜİK'in Temmuz 2016 verisinde işini kaybedenlerin içerisinde yine ağırlıklı kadınlar. Sanayide 76 bin istihdam kaybının 69 bini, eğitimdeki 124 binin 83 bini kadın çalışanlardan oluşuyor. Yine Ağustos 2017'de genç kadın işsizlik oranı yüzde 27, kentsel genç kadın işsizliği yüzde 26 ve ne eğitimde ne istihdamda olan kadınların oranı da yüzde 38.

Kayıt dışından bahsettiniz, kayıt dışı çalışma oranı en yüksek oranla neredeyse yüzde 62 kadınlara ait. Bu verileri ben de sizin dikkatinize sunuyorum tekrar.

Genç işsizlikle ilgili veriler gündeme getirildi burada. 15-24 yaş arası genç nüfusumuzun yüzde 20'si işsiz. Gerçekten her 4 gençten 1'i şu an işsiz.

Ben burada bütçeleri takip ediyorum. Plan ve Bütçe Komisyonu, burada plan konusunda gerçekten bir sorun var. Bütün bakanlıklarda temel sorun alanlarında gerçekten -işte eğitimdi, sosyal politikalar, ekonomiydi- sizin de bugün Bakanlığınızda bu istihdam sorununa ilişkin bir plan ortaya konulamıyor. Evet, veriler var, sorunlar var ama bunu nasıl çözebileceğimize yönelik bir plan ben göremedim.

İşte Avrupa Birliği IPA projelerinden bahsettiniz sunuşunuzun 19'uncu sayfasında. Siz sunuşunuzu numaralandırmamışsınız ama ben numaralar verdim. Sayfa 19'da nasıl somut sonuçlar alındığı var, Avrupa Birliği bütçesinde muazzam bir pay, siz de verilerinizde belirttiniz. Avrupa Birliği ülkelerinde işsizlik bir kriz ama nasıl bir plan ortaya koyduklarını ve nasıl bir fon ayırdıklarını siz de orada, sunuşunuzda ayrıntılı anlatmışsınız.

İŞKUR programlarından ayrıntılı bahsettiniz, birçok fon, kaynak ayrılıyor oraya, bütçe ayrılıyor ve eğitim veriyorsunuz. Şimdi, burada "nitelikli insan kaynağı" derken bir eğitim politikası ve bu nitelikli insan kaynağını yaratacak bir eğitim sistemimiz yok ve siz muazzam bir kaynağı da eğitimini tamamlamış, iş arayan insanlara eğitim vermek için kullanmışsınız. Bu tezatlığı da yine ben sizin dikkatinize sunuyorum.

İşsizliğin çözümünde Cumhurbaşkanının himayelerinde seferberlik dediniz, istihdam seferberliği. Sayın Cumhurbaşkanının işverenlerle ilgili bir toplantısında bu gündeme geldi, iş verenlerden talep etti "Her biriniz 1 kişi istihdam edin." diye. Bu sorunun böyle çözülemeyeceği ve seferberliğin de nereye geldiği ortada. "Nitelikli insan kaynağı" deyip iş verenin 1 işçi almasıyla sorun çözülemeyecek elbette.

Son olarak da kadın çalışanlarla ilgili yine sunuşunuzun 6'ncı sayfasında kadınların çalışma hayatına katılabilmesi için yarı zamanlı uygulamadan bahsettiniz. Baktığımız zaman gerçekten 1 milyon 112 bin kadın -2015 verileriyle- zorunlu bakım masrafları nedeniyle iş gücüne katılamadığını belirtmiş. Bu konuda gerçekten çocuk bakım hizmetlerinin, kreş yardımlarının da SGK kapsamına alınması gerekir. Avrupa'da çok güzel örnekler var, Fransa örneğini belki dikkatinize sunabilirim. Çalışan ve çocuğu olan kadının devlete ödeyeceği vergi yükünden düşürülerek oluşturulacak bir fonla kreş katkısı belki oluşturulabilir. Büyük sanayi sitelerinde, özel sektörde özellikle buna dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum ben. Burada yarı zamanlılık konusunda ise şöyle bir sorun var: Yarı zamanlı çalışacak kadınların hizmet süresi, derece yükselmesi, kadroyla ilerlemesiyle ilgili sıkıntı var, bu da yarı zamanlı çalıştığı sürece bir kayıp oluyor.

Son on saniyede ise...

BAŞKAN – Hayırlı olsun dersiniz ancak.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Evet, Komisyonumuzun bir diğer fahri üyesi Sayın Gürer ama yine de beş dakika süreniz yani.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, göreviniz hayırlı olsun.

Konu başlıklarını söylersem beş dakika yetmez ama.

İstihdam rakamları içinde çırak ve stajyer dâhil edildiği burada da belirtildi. Stajyer öğrenci sadece iş kazası ve meslek hastalığı sigortasından yararlanıyor, malullük, yaşlılık sigortası hükümlerinden stajyer öğrenci yararlanmıyor, çıraklar da yararlanmıyor, Acaba onları istihdam içinde göstererek önümüzdeki süreçte bunların yararlanması için olumlu bir gelişme mi var? Bunu söylerseniz mutlu oluruz çünkü bu konuda kanun teklifi de vermiştim, stajyer öğrenci ve çırakların sigortalarının çalışmaya başladıkları gün itibarıyla başlamasını önermiştim. Herhâlde bunları istihdam içinde gösterdiğinizde göre böyle bir uygulama başlatacaksınız, bu çok güzel olur.

Ülkemizde geçici işçilerden İşsizlik Fonu'na para kesiyorsunuz. Burada verdiğiniz rakamlarda 2002 yılı Mart ayından 2017 yılı Ekim ayı sonuna kadar yaklaşık 8 milyon 962 bin kişi başvurmuş ve 5 milyon 706 bin kişiye ödeme yapılıyor. Yoksa bunların içinde bu geçici işçiler müracaat ediyorlar da bu 3 milyon kişi onun için mi reddediliyor? Bu rakam belli mi? İşsizlik Fonu'na para kesildiğine göre neden bu geçici işçilere işten ayrıldıkları sürede kısmi de olsa bir yardım yapılacak düzenleme gerçekleştirilmiyor? Hem para alınmıyor hem de para verilmiyor. Mevsimlik işçilerin, 4/C'lilerin mağduriyetleri var, özellikle bunlara, daha önce 4/C'lilere kadro sözü verilmişti ama bu, uygulamaya geçmedi.

Çocuk işçi sayısı giderek artıyor, bu çocuk işçilerin bir kısmı okullarda okuması gerektiği hâlde ailelerinin mağduriyetleri nedeniyle çalışmak durumunda kalıyor. Bu çocuk işçilerin hem çalışması hem de okullarıyla ilişkilerinin kesilmemesi için de bir çalışma ihtiyaç.

İş cinayetlerinde, arkadaşlarımız da söyledi, hem Avrupa 1'incisi hem de dünya 3'üncüsüyüz. Bunun giderilmesi gerekirken bu yıl çıkan 2 ayrı torba yasada iş güvenliğiyle ilgili kanunda öteleme gerçekleştirildi. 10 kişiden 50 kişiye doktor ve iş uzmanının olması gibi bir zorunluluk getirdi, oysa çoğu kaza 10 kişilik iş yerlerinde oluyordu. Bu anlamda da uygulamada yapılanların söylenene örtüşmediği görülüyor.

Emeklilerin, intibak yasasıyla ilgili 2000'den sonrakilerin mağduriyetleri var. Bununla ilgili daha önce kanun teklifi de verdim. Bunun da düzeltilmesi yönünde bir gelişme göremiyoruz. Keza ilaça katkı payının kaldırılması, emeklilerin ihtiyaç ve talepleri.

Taşeronla ilgiliyse o kadar çok söz söylendi ki, yıl bitmek üzere, şu anda taşeronların söylediği, eşit işe eşit kadro verilecek ve bu sorun çözümlenmiş olacak. Bu ne kadar uzatılıyor, ne yapılmak isteniyor? Adı değiştirilip normalde taşeronun kendisinin tanımının ötesinde bir şey yapılmayacak mı? Bu kaygı verici bir durum, bunun da açıklanması gerekiyor.

Ülkemizde sendikal örgütlemenin canı okundu. Neredeyse grev ve toplu iş sözleşmesi yapabilen işçi oranı yüzde 6'lara düştü. Bu da örgütlü bir toplum olmanın ve ülkenin de gelişmesinde en önemli katkı sunacağı anlayışından uzaklaşmışlığının göstergesi. Şu anda toplu sözleşme yapabilen işçi ve memurların da ne yazık ki talepleri, uygulamada 4/C'lilerde olduğu gibi, genele yansımıyor.

Ülkemizin bulunduğu koşullarda olumsuzlukların Çalışma Bakanlığı bünyesinde olması ülkedeki iş barışını ve yaşam barışını da olumsuz etkiliyor. Bu anlamda farklı dönemlerde Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri olarak çok sayıda kanun teklifimiz var. İş barışı çok önemli, grevlerin ertelenmemesi, hak mücadelesi verenlerin bu mücadelelerine destek olunması gerekiyor çünkü emek en yüce değerdir ve çalışma yaşamının içinde olanlar bilir ki o emek günlük yaşamın büyük bir yükü olarak insan tarafından üretilir. Bu anlamda işçilerimiz için yapılması gerekenlerin çok olduğunu düşünüyorum.

Mevsimlik işçilerle ilgili kâğıt üzerinde çok şey var, alana gidiyoruz yaşam koşulları o kadar çağ dışı ki insanca yaşamdan uzak bir anlayışla çalışıyorlar. Yalnızca mevsimlik işçiler için genelgeler yayımlanıyor, “Şu yapılacak, bu yapılacak.” diye tanımlar var ama gidiyorsunuz, uygulandığı yerde bir bakıyorsunuz ki bunların hiçbiri yok. İnsanca koşullar sağlanmadan çalışmak zorunda bırakılıyorlar. Bunlarla ilgili il valilerinin yerinde denetim yapması çok önemli. Benim bölgemde de 5 binin üzerinde farklı bölgelerden göç edip gelen mevsimlik işçiler var, kadınların, çocukların mağduriyeti var. Mevsimlik işçi çocuklarının okullu olması yönünde geçmişte bir öneride de bulunmuştum. Bizim oralarda da ekonomik nedenlerle, köylerden olan göç nedeniyle çoğu okul boş. Bu çocuklara okullarda eğitim verilebilir çünkü bunlar mayısta göçüyor, ekimde dönüyor, orada eğitimlerinde sıkıntı oluşuyor. Böyle bir çalışma da yapılabilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurunuz Sayın Tor.

FAHRETTİN OĞUZ TOR (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, kıymetli arkadaşlar; ben de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, inşallah daha iyi, daha olumlu rakamlara gider.

Şimdi, Sayın Bakanın söylediği bir konu var, ben öncelikle ona değinmek istiyorum. “2005 yılından 2016 yılına kadar olan süreçte çalışma çağındaki nüfus 10 milyon, asgari iş gücü ise 9 milyona yakın bir seviyede artış göstermiştir.” şeklinde. Tabii, şimdi, rakamlara baktığımız zaman 2008’de 14 milyon 750 bin civarında bir istihdam sağlamış Türkiye, 2016’da bu, 19.500’e çıkmış; burada çırak, stajyer ve kursiyerleri yani bir iş karşılığında çalışanları ayıkladığımız zaman, onları saymıyoruz. Dolayısıyla böldüğümüzde, çarptığımızda yılda ortalama Türkiye ekonomisi 650 bin civarında bir istihdam yaratıyor. Şimdi, sizin söyleminize göre on yılda iş gücü 9 milyon artıyor, ortalama 1 milyon civarında bir iş gücü artışı var, 600-650 bin civarında da bir istihdam var. Dolayısıyla eksik istihdam söz konusu. Şöyle: Tabii, Sayın Bakanım, burada siz aktif-pasif dengesi olarak 2008’i verdiniz ama 2006 rakamı 1,95; bu, 2018 bütçe gerekçesinde de tablo 5’te yazıyor 1,95; 2016’da 1,91; 31/5/2017 itibarıyla da yine 1,95 olmuş aktif-pasif dengesi. Şimdi, yani geçen 2006-2016 arasında aktif-pasif dengesinde müspet bir iyileşme yok. Tabii gerekliydi, zorunluymuştu, bir kanun çıkarılarak emeklilerin yaşını artırmamız mümkün, maaşlarını düşürmemiz mümkün; bunlar ayrıca tartışılır. Fakat aktif-pasif dengesini bizim daha pozitif hâle getirip daha yüksek oranlara çıkarmamız için yapmamız gereken sadece emekliler üzerinde oynamak değil. Tabii 38 yaşında bir kadının emekli olmasını, 42 yaşında bir erkeğin emekli olmasını kimse istemez, hiçbir sistem buna dayanamaz. Nitekim otuz, kırk yıl kendisine aylık ödüyorsunuz, vefat ettiğinde eş ve çocuklarına ödüyorsunuz, yirmi yıl prim ödüyor, yirmi beş yıl prim ödüyor, bir bakıyorsunuz siz, elli yıl maaş ödemişsiniz, buna hiçbir sistem tabii dayanmaz. Nitekim 4447 sayılı Kanun çıkarılmıştır, zor bir kanundu o çünkü şartlara bakılırsa. Daha sonra 5510 sayılı Kanun çıkarılmıştır. Hep de emeklilik şartlarını biz ağırlaştırdık yani ben 38, 42 yaş falan savunmuyorum ama işin öbür tarafı, aktif-pasif dengesinde, özellikle çalışan sayısını artırmaya yönelik çok fazla bir gayretimiz olmadı. Bunu niçin söylüyorum? Kayıt dışı ekonomi, son aylara baktığımız zaman yüzde 35’in üzerine çıkmış. Biz kayıt dışı ekonomiyi küçültemediğimiz müddetçe aktif-pasif dengesini maalesef sağlayamayız diyorum. Birinci söylemek istediğim bu.

İkincisi, dün –dün müydü, ondan önceki gün müydü- gelir dağılımıyla ilgili bir öneri görüşüldü Genel Kurulda, Cumhuriyet Halk Partisinin verdiği. Orada baktığımız zaman bizim işte bu gelir dağılımını gösteren “P80”, “100” oranı diyorlar, Gini katsayısı diyorlar, baktığımız zaman kötüye

gidiyor Türkiye. Bugün yüzde 20'lik dilimin zengin ve fakir olarak aradaki uçurum 8'e katlanmış, bu sayı kötüye gidiyor. Kötüye gitmesinin bir sebebi bizim "dar gelirlili" dediğimiz, "orta direk" dediğimiz kesimin gelirlerinin azalmasıdır.

Sayın Bakanım -bu konuda da uzmandır- Mustafa Kalaycı Bey bahsetti, ben de bu konuya tekrar değinmek istiyorum. Şimdi, asgari ücret 1.300 liraydı bir önceki yıl, 2017'de 1.404 lira oldu, artış 7,9; 8 diyelim biz. Enflasyon rakamlarına baktığımız zaman biz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tor, çok teşekkür ediyorum.

Süremiz doldu.

FAHRETTİN OĞUZ TOR (Kahramanmaraş) – Bağlıyorum Sayın Başkan.

Asgari ücretle ilgili bir cümle söyleyeceğim.

BAŞKAN – Yok, bağlatamıyoruz.

Bu, adaletsizlik olur.

FAHRETTİN OĞUZ TOR (Kahramanmaraş) – Bir cümle...

Bağlıyorum.

BAŞKAN – Peki.

FAHRETTİN OĞUZ TOR (Kahramanmaraş) – Asgari ücretlinin enflasyonu 11,6 on aylık enflasyon, şu anda bize 3,6 alacağı var. Yeni yılda bunu telafi etmenizi bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Arslan, buyurun.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli hazırım; hepimizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı olarak herkesi yakından ilgilendiren zor bir görevi icra ettiğinizi biliyorum. Bu zorluklara bakarak mevzuattaki sıkıntılar nedeniyle Bakanlık açıklarınızı, özellikle Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Müdürlüğünüzün bu açıkları yönüyle değerlendirdiğimizde, siyasi anlamda sizin kusurunuz, hatanız görünebilir ama Genel Müdürünüzün bu konuda kusurlu ve hatalı olduğunu söylemek yanlış olur diye belirtmek istiyorum. Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Müdürünü bu alanlarda suçlayamayız. Neden suçlayamayız? Çünkü geçmişte sigortalılık yönüyle erken emekliliğin devreye sokulması sebebiyle Sosyal Sigortalar Kurumunun çok büyük kayıplara girdiği ve dolayısıyla bunun telafi edilemediği, hâlen hazineden destek alınmak suretiyle bu işin giderilmeye çalışıldığı bir gerçektir. Dolayısıyla Genel Başkanımız zamanında SSK'nın açığı 2 milyar Türk lirası civarında gözükürken bugün 20 milyar civarında olduğunu söyleyebiliyoruz, daha doğrusu görünüyor. O nedenle, o gün ile bugünü kıyasladığımız zaman, burada Sosyal Güvenlik Kurumunun Genel Müdürünün kusurlu olduğunu belirtmek yerine siyasi bir kusurluluk ortaya çıkabilir. Dolayısıyla burada ifadeleri kullanırken, geçmişe yönelik olarak suçlama getirirken bugünkü açığı da dikkate alarak konuşmakta fayda olur diye belirtmek istiyorum.

Sayın Bakan, taşeron işçilik uygulaması ülkemizde kangren duruma gelmiştir. Bunun çözümüyle ilgili olarak iktidarınız birçok kere söz vermiştir ancak çözüm noktasında bir çözüm maalesef getiremediniz. En zor işlerde asgari ücretle çalıştıran bu taşeron işçilerimiz kimi zaman ücretlerini alamıyorlar, kimi zaman ücretlerini iki üç ay geriden almak zorunda bırakılıyorlar; bazıları eksik

ücret alıyor, bazılarının da kıdem veya ihbar tazminatlarını alamadıklarını görüyoruz. Bu konuda Bakanlığınızın bir yakın takipte olduğunu hiç zannetmiyorum. Bunun yakinen takip edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Ayrıca, iktidarınızda, iş bulma alanları olarak kullanılan bu taşeron işçilik kurumunun gerçekten siyaseten de kullanıldığını, dolayısıyla taşeron işçileri almak durumunda kalan şirketlerin öncelikle partinizi sorarak bu işçileri aldığını da belirtmek istiyorum. Buna da son verilmesi gerekir.

Sayın Bakan, Sosyal Güvenlik Kurumu mevzuatında yaptığınız bir değişiklikle emeklilik yaşını yükselttiniz, kademeli bir emeklilik sistemi geldi. Bu konuda, günden, aydan, hatta yıldan küçük kayıplarla üç, beş, on yıla kadar geç emekli olacak, bazı ağır haksızlığa uğrayan arkadaşlarımız ve vatandaşlarımız var. Bunun giderilmesi için bir iyileştirmeye ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Bu konuda bir çalışma bekliyoruz. Ayrıca, geçmişte 3.500-4.000 iş günü prim ödeyerek emekli olanlar bugün 1.000 ila 1.300 Türk lirası arasında emekli ücreti alırken, 7.000-8.000 iş günü primi ödeyip de yeni emekli olanların 700-800 arasında emekli maaşı aldığına dair şikâyetler geliyor. Bu konuda Bakanlığınıza gerçekten soru sordum, şimdیه kadar da cevabını alamadım, şimdi bunun cevabını sizden almak istiyorum. Bu haksızlığı gidermek için bir intibak yasası çıkarmayı düşünüyor musunuz?

Sayın Bakan, Bakanlık olarak istihdamın artırılması, yeni iş alanlarının açılması için bir açıklama göremedim. İktidarınızda bu konuda, istihdam artışı noktasında bir program da gözüküyor. Onun için, işsizlik giderek artıyor, özellikle üniversite mezunu gençlerin yüzde 30'lara yakınının işsiz kaldıkları da görünüyor. Bu nedenle, üniversiteyi bitirmekten çok, gençlerimiz iş bulmakta büyük sıkıntı çekiyorlar. Bu konuda sizlerden bir çözüm bekliyoruz.

Sayın Bakan, genel sağlık sigortası düzenlemesi yaptınız. İşsizliğin had safhada olduğu bir dönemde, liseyi bitirmişleri 20 yaşından sonra, üniversite mezunu olanları da 25 yaşını bitirmiş olmasından sonra aile gelirinе bakılarak genel sigortaya dâhil ettiniz. Dolayısıyla bu da birçok haksızlıkları doğurmaktadır çünkü işsizliğin had safhada olduğu, iş bulamayan gençlerimizin bulunduğu bir dönemde bu sigortalılık sisteminin işlemeyeceği, gelecekte tekrar tıkanacağı da bir gerçektir. Buna bir çözüm bulmamız gerekmektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Atıcı, buyurun lütfen.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, çalışma alanı haksızlıkların en yoğun yaşandığı alandır. AKP döneminde bu haksızlıkların en üst seviyeye gelmiş olduğunu maalesef görüyoruz. İŞKUR'dan bahsettiniz. İŞKUR'lar maalesef AKP ofisi gibi çalışmaktadır. AKP'ye üye olmayan neredeyse hiç kimse İŞKUR'dan kendine bir iş bulamamaktadır. Örneğin, seçim döneminde öğrenci sayısından daha fazla müstahdemin çalıştırıldığı okulları, köy okullarını arzu ederseniz ben size gönderebilirim.

Konuşmanızda çalışma barışından bahsettiniz ama Hükümetiniz, emekli olan öğretim üyesi milletvekilleri eğer işlerine geri dönerse çifte maaş vermeyi kanunlaştırmıştır. Hangi çalışma barışından bahsediyorsunuz?

Sağlık çalışanlarına yıpranma payı vereceğinize dair söz verdiniz ama bu sözünüzü bir türlü yerine getiremediniz. Gözümüzün içine baka baka doğruları söylemediniz.

Asgari ücreti ne kadar artırdığınızdan bahsettiniz ve yine bir yanılsama yarattınız. Asgari ücret 1.404 liradır Sayın Bakan. TÜRK-İŞ'in açıklamasına göre -bakın, sol bir sendikadan bahsetmiyorum-bugün ülkemizde açlık sınırı 1.544 liradır yani asgari ücretle yaşayan bütün insanlar bırakın yoksulluğu, açlık sınırının altındadır. Yoksulluk sınırına hiç değinmeyeyim, çok daha kötü çünkü 5.030 liradır yoksulluk sınırı.

Siz yurt dışında yaşayan insanlardan bahsettiniz, onlara hizmet verdiğinizden bahsettiniz ama verdiğiniz sözleri bir türlü tutmadınız. Yurt dışında yaşayıp da Türkiye'de emekli olan insanların emekli maaşlarını ödemiyorsunuz. Kul hakkı yiyorsunuz. Niçin böyle bir şey yapıyorsunuz, kimse bilmiyor. Yurt dışına gidip oy istediğiniz zaman söz veriyorsunuz, diyorsunuz ki: "Merak etmeyin, Türkiye'de emekli olan herkese maaş vereceğiz." Ama üzerinden yıllar geçmesine rağmen bu sözünüzü tutamıyorsunuz.

Sayın Bakan, uzman olmadığımız alanlarda sizin önünüze konulan kâğıtları okurken biraz daha dikkatli olmanızı ben sizden rica ederim çünkü dediniz ki: "Hekime müracaat sayısı 8,6'dır çünkü hekime ulaşım artmıştır." Sayın Bakan, bu övünülecek bir durum değil, tam tersi utanılacak bir durumdur. Nedeni de şudur: Ülkemizdeki insanlar yılda 8,6 kez hekime gitmekte ancak iyileşememektedir. Bu da bütün Avrupa ve OECD rakamlarının üzerindedir, bundan da utanmak gerekir.

Yine bilmediğiniz bir konu: "Genel Sağlık Sigortası kapsamında 53 lira ödeyen herkes özel hastane dâhil her yere gidebilir." dediniz. Sayın Bakan, ne olur böyle şeyler söylemeyin. İnanın bana, o insanlar özel hastanenin kapısının önünden dahi geçemezler. Size inanyorlar, size güveniyorlar, diyorlar ki: "Bakan söyledi ya, yalan mı söylüyor Bakan?" Geliyorlar özel hastaneye, "Olmaz kardeşim, yüzde 200 fark ödeyeceksin." denildiğinde yumruğu yiyen hekimler oluyor Sayın Bakan. O yüzden konuşmalarımıza lütfen dikkat edin.

Taşeronlardan bahsettiniz. Taşeronlarla ilgili söz verdiniz 7 Haziran, 1 Kasım seçimleri öncesinde ama taşeronlarla ilgili sözlerinizi tutmadınız. Şimdi taşeronlar hâllerine şükrediyorlar çünkü kiralık işçiliği getirdiniz. Yani bir insan sabahleyin işe gelirken hangi işi yapacağını da bilmiyor, kiralanıyor. Taşeronlar sayenizde kendi hâllerinden artık memnun oldular.

"Çocuk işçilikle mücadele edeceğiz." dediniz ama bir yandan 4+4+4 sistemini getirdiniz. Uzaktan lise okuyanlar sayesinde sizin iktidarınız döneminde çocuk işçilik kat kat artmıştır.

Sendikalaşma oranından bahsettiniz. Allah aşkına, Sayın Bakan, sendikalaşma oranlarına ne olur bir göz atın ve verdiğiniz rakamların doğru olmadığını siz görün.

"İş kazalarını azalttık." diyorsunuz, hâlâ Avrupa 1'incisiyiz, hâlâ dünya 3'üncüsüyüz. Bu da utanç vericidir.

Kamuda istihdamın arttığını söylediniz. Mülakatla yapılan istihdamlarda kimlerin alındığını çok iyi biliyoruz. İşsizlikle mücadele en çok sizin alanınızdır, hâlâ yüzde 11, hâlâ gençlerde yüzde 20'nin üzerindedir Sayın Bakan.

Sayın Bakan, önceki gün yaptığınız bir konuşmada, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir bakanının bu şekilde bir söz sarf etmesi hakikaten beni de üzdü yani ben sizin rakibinizim ama inanın bir bakanın böyle şeyler söylemesi beni de üzüyor. Diyorsunuz ki: "Şu anda SGK'nın 21 milyara yakın açığı söz konusu, bu açığın sebebi Kılıçdaroğlu'dur." E, Allah aşkına, ben ne diyeyim, önce millete havale edeyim sizi, sonra Allah'a havale edeyim.

Zamanından da önce bitirdim Sayın Başkan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Atıcı.

Sayın Demirtaş...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, sayın milletvekili arkadaşlarım ve değerli bürokrat arkadaşlarım; hepimize en içten sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Sayın Bakanım, size de yeni göreviniz hayırlı olsun diyorum. İnşallah, güzel işler yaparsınız. Çalışma yaşamının birikmiş birçok sorunu var, o sorunların çözümlerini bulursunuz ve inşallah, önümüzdeki dönemde bir sonraki yılda –Musa Bey’in ifade ettiği gibi- bu konuları konuşmayız. Ama tabii, Musa Bey size bir kredi açtı, dedi ki: “Bir yıl sonra sizin icraatlarınızı değerlendirelim.” Daha çok Hükûmete yönelik eleştirilerini ifade etti.

Ben iki icraatınızı burada ifade etmek istiyorum, eleştirmek istiyorum. Bunlardan birincisi: Sayın Bakan, biz sizlere soru soruyoruz, yazılı soru önergesi veriyoruz. Sizden önceki Bakanımıza bazı sorular sormuşuz ama cevaplarını siz vermişsiniz. Bakıyorum, cevaplar, cevaba benzemiyor. Yani soru sormuşuz, sorular teknik sorular; örnek veriyorum size buradan, demişiz ki: 2002 yılından bugüne kadar ne kadar idari para cezası kesilmiş meslek hastalarıyla ilgili? Cevap vermemişsiniz. Yani 16 soru sormuşum, 16 cümle cevap yok. Engellilerle ilgili soru sormuşuz, yine aynı, verileri sormuşuz; cevap yok. Yani bir şeyler yazılıyor ama soruların cevabı değil. Ya sorular anlaşılıyor veya anlaşıldığı için kamuoyu bilmesin diye gizleniyor. Başka bir seçenek aklıma gelmiyor çünkü bu sorular teknik sorular. 4 tane sorunun cevabı da geçirilmiş.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Hangi sorusuna -merak ettim- cevap verilmeyecek ki?

BAŞKAN – Ben de merak ettim.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Efendim, ben bir tane örnek vereyim size, okuyorum buradan, bu sorunun cevabı yok; bakın, diyor ki: 2002 yılından bugüne kadar meslek hastalıkları nedeniyle iş gücünü kısmen yitiren ve malulen emekli olan toplamda kaç işçi vardır? Cevap yok. Sayı soruyorum, rakam soruyorum. Bakın, “Ne kadar idari para cezası kesilmiştir?” diyorum, cevap yok. “Ne kadar kişi meslek hastalığına yakalanmıştır?” diyorum, cevap yok. Engellilerle ilgili cevap yok, diğer şeylerle ilgili cevap yok. İsterseniz ben size bunları tekrar iletayım, mümkün olursa, uygun görürseniz tekrar sorayım ama cevaplarını...

BAŞKAN – Yazılı yapın isterseniz, Didem Hanım’a geçelim.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – İletayım o şekilde.

Eleştirmek istediğim ikinci konu, Genel Başkanımızla ilgili sarf etmiş olduğunuz sözler: Burada tabii, Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Müdürü de elbette Genel Müdürlük sıfatını taşıdığı için bir sorumluluk taşır, taşımaz diyemiyorum ama burada -siz Bakansızın- sizin asıl muhatabınız o dönemin siyasileridir yani hangi iktidar varsa odur. Şimdi, neticede, bürokratlar o şekilde sorunları çözmek için mücadele ederler ama neticede, siyasilerin verdiği kararlar doğrultusunda hareket ederler. Şimdi, yanınızda Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı duruyor yani şimdi sorumlu Başkan mı olacak? Bakın, rakamlara bakıyoruz, rakamlar da doğru değil. Yani Genel Başkanımızın görev yaptığı dönemde yaklaşık 4,5 milyarlık bir açık var, sizin döneminizde, AK PARTİ döneminde 292 milyar açık var 2002 ile 2016 arası, çok büyük bir rakam. Yani bir yıllık açığınız bile, 21 milyarlık açık bile Genel Başkanın görev yaptığı dönemin 4 katı. Dolayısıyla bu konuda biraz insaf diyorum size Sayın Bakanım, insaf diyorum yani gerçekten insaf diyorum. Yani neredeyse Bülent Ecevit’e dayandıracaksınız SGK açıklarını, neredeyse İnönü dönemine, Atatürk dönemine kadar ineceksiniz yani. Bunu kabul edemiyoruz.

Evete, genel olarak da tabii ki iş ve çalışma yaşamının çok büyük sorunları var, çok sorunlu bir alan ve yapısal ve zihinsel sorunları olan bir alan. Bugüne baktığımızda, kayıt dışı çalışma, taşeron işçilik, iş kazaları ve meslek hastalıklarında kırılan rekorlar, sendikalaşmanın önündeki engeller, kadın ve çocuk işçiliği, mevsimlik işçiler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Demirtaş.

Sayın Engin, buyurun lütfen.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Öncelikle, hem genç hem de kadın bir Bakanımız olmasından duyduğum memnuniyeti ifade etmek istiyorum.

Çalışma ve sosyal güvenlik konusu çok sayıda sorunlu alan içeren bir bakanlık. Hem kadın hem de genç bir bakan olduğunuz için, biraz sonra ifade edeceğim bu alanlarda fark yaratacak çözümler uygulamaya geçirmenizi umut ediyoruz ve bekliyoruz.

Ülkemiz istihdam yaratmayan ve nitelikli olmayan hormonlu bir büyümeyle karşı karşıya. İşsiz sayımız en güncel verilere göre 3 milyon 404 bin. İşsizlik oranı yüzde 10,6; genç işsizliği ise korkutucu boyutta, yüzde 20,6. Dünya Sanayi 4.0 ve dijitalleşmeyle teknolojik bir dönüşüm içerisindeyken maalesef, ülkemiz en önemli değeri ve zenginliği olan gençlerimizi doğru alanlarda eğitemiyor ve vizyonel bir istihdam planlaması sağlayamıyor. Olan, okuyup işsiz kalan gençlerimize oluyor. Hâlbuki tek başına bir iktidar olarak sağlıklı bir planlama yapmak için elinizi kolunuzu bağlayan hiçbir şey yok.

Yine, TÜİK verilerine göre kadın istihdam oranı ülkemizde çok düşük bir oranda, yüzde 29,1; hâlbuki AB ortalaması yüzde 60,4. Engelli vatandaşlarımıza baktığımızda, Eylül 2017 verilerine göre engelli memur istihdamında kontenjan açığının 13.441 olduğunu görüyoruz, hâlbuki devletin iyi uygulamalarıyla ve engellilerimize verdiği değerle özel sektöre örnek olması gerekiyor.

Diğer taraftan, iş güvenliği konusunda da ülkemizde çok ciddi sorunlar var. 2017'nin ilk on ayında 1.683 işçi yaşamını yitirirken yalnızca ekim ayında 182 işçi iş cinayeti kurbanı oldu. 2016 yılında 14 yaş ve altında en az 18 işçi yaşamını yitirdi. Bu konularda sizden acil çözüm bekliyoruz.

Değınmek istediğım ve Bakanımızdan somut yanıt beklediğım bir diğerkonu da sosyal güvenlik mağdurları. Öncelikle emeklilikte yaşa takılanlar olanlar bilinen prim, gün ve hizmet süresini doldurduğuhâlde emeklilik için yaş şartını beklemek zorunda kalan vatandaşlarımız var. Bu vatandaşlarımız işverenler tarafından yaşlı bulunup işe alınmıyor, devlet tarafından da genç bulunarak emekli edilmiyor. Bu nedenle, ciddi maddi ve manevi sıkıntılarla karşı karşıyalar. Bu vatandaşlarımızın sorununu ne zaman çözeceksiniz? Nasıl bir çözüm planınız var? Bu konuda sizden önceki bakana yazılı bir soru önergesiyle detaylı sorular sormuştum. “Emeklilikte yaşa takılan kaç vatandaşımız var ve sorunu çözecek bir düzenlemenin mali boyutu nedir?” diye sormuştum ama ciddiyetten uzak, yüzeysel, bir cümlelik yanıt aldım; “Aktüeryal denge bozulur, hazine transferleri artar.” yanıtı verildi. Hâlbuki sağlıklı bir değerlendirme yapabilmek için verilere dayanarak bir analiz yapmamız gerekiyor. Ne yazık ki Hükümette bu konuda ciddi bir analiz yapılmadığını görüyoruz.

İkinci olarak, analık borçlanması hakkı yalnızca sigortalılık sonrası doğumları kapsıyor, sigortalılık öncesi doğumları kapsamıyor. Bu düzenleme hakkaniyet ve eşitlik ilkelerine açıkça aykırı. Anne olduktan sonra çalışma hayatına başlayan ve hayatını çocuklarını büyütmek için adanmış anneler bu haksızlığın giderilmesini bekliyorlar. Bir kadın bakan olarak bu ayrımcılığa göz yummanızı ve konuya duyarlılıkla yaklaşip çözüm üretmenizi bekliyoruz.

Üçüncü olarak, aday çırak, çırak ve mesleki stajyerlerin çıraklık ve staj dönemleri emeklilik hesaplamasına dâhil edilmiyor. Oysaki stajyerlik sürelerince hem mesleklerini öğreniyorlar hem de ülke ekonomisine katkı sağlıyorlar. Bu sürenin emeklilik için borçlanma kapsamına alınması gerekiyor. Bu konuda ne zaman adım atacaksınız ve sorunu çözeceksiniz?

Dördüncü olarak, taşeron işçilerimiz için çalışmalarımız ne durumda? Taşeron işçilerimiz yıllardır kadro güvencesi ve eşit işe eşit ücret ilkesinin hayata geçirilmesini bekliyorlar. Seçim vaatleriniz içinde yer alan taşeron kadro güvencesi konusunda ne zaman çözüm üreteceksiniz?

Beşinci olarak, 4/C'lilere verilen ama tutulmayan sözler var. 4/C'lilerin kadro sorununu ne zaman çözeceksiniz?

2018 bütçesinde, belirttiğim tüm bu kesimler için çözüm üretmeliyiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Engin.

Sayın Demir, buyurun lütfen.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, öncelikle kutluyorum kadın bir bakan olarak, hayırlı olsun bakanlığınız.

“Taşeronların hâli ne olacak?” diye konuşmama başlamak istiyorum ve engelli istihdamında pek çok çalışmaya karşın, oransal baktığımızda istenilen oranlara ulaşamamıştır. İşsizlik herkes için çok önemli olmasına karşın engelliler için çok daha önemlidir. Son açıklanan resmî rakamlara göre işsizlik oranı 10,6; engellilerde işsizlik oranı nedir?

Sayın Bakan, genel politikada zora düştüğünüz zaman Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu'nun SSK Genel Müdürlüğü dönemini siyasi polemik konusu yapıyorsunuz; doğru yapmıyorsunuz ama yapmaya da devam edecek gibi görünüyorsunuz. Sanıyorum, 2023'te ilk 10'a giremediğiniz zaman suçlu yine Kemal Kılıçdaroğlu olacak galiba, öyle gözüküyor, gidişat onu gösteriyor. Bugün yani AKP döneminde özellikle SGK, Kemal Kılıçdaroğlu dönemini dikkate aldığımız zaman, o döneme göre 138-140 kat daha fazla açık vermiş. E, peki, ne yaptınız şimdiye kadar siz? Yani bunu sormak lazım. Üstelik, yüzlerce müfettiş didik didik araştırmış, beş kuruluşluk bir açık bulamamış. Yani ne bekliyorsunuz? Yani bu siyasi bir zayıflık değil mi? Bunun eğer sorumlusu o dönemin genel müdürüyse o bakanlar, şimdi adını bile hatırlamıyoruz... Şimdi, bugünkü açığın nedeni eğer SGK Başkanıysa yan tarafınızdaki genç arkadaşımız, o zaman, sizin ne işiniz var orada? Yani biraz insafli olmak lazım.

24'üncü Dönem emeklilerin intibakları yapıldı, yapılan intibak sonrası bir grup emeklinin intibak uygulamalarıyla ilgili birçok sorun ortaya çıkmıştır. Örnek: 2000 yılı sonrası emekli olanlar önceki döneme göre 400 lira kadar az almaktadır. Hatta, bir günü olan insanlar bile bu intibaktan yararlanamadı ve şu anda mağdur kesim oldukça büyük; bu konuda bir çalışma yapılacak mı?

Türkiye'de orman sektöründe, orman yetiştirme, kesme, tomruklama, orman ürünlerinin taşınması, depolama gibi iş alanlarında sigortasız çalışan işçi sayısı epey çok; bunun sayısı nedir? Orman işçisi olarak çalışan ve beş ay, yirmi dokuz gün çalıştırılanların -ki çoğu Karadenizli ve Yörük kökenli köy çocukları- sosyal güvenceleri yok. İş sağlığı ve güvenliği açısından da yüzde 80'lere varan riskli bir iş konusudur. 2003 yılında 107 iş kazası meydana gelmiş ve 1 işçi felç kalmış, 4 işçi de ölmüştür. Son on yılda iş kazası, yaralanma ve ölüm sayıları nedir? Sosyal güvencesiz çalışan bu işçilerimizin sorununun çözülmesi konusunda herhangi bir çalışma var mıdır?

Türkiye’de işsizlik sorunu önemini sürdürüyor, birçok önlem alınmasına karşın işsizlik rakamlarında çift hane devam ediyor. İstihdamı artırmak için asgari ücretlilerin sigorta primlerinin devlet tarafından karşılanma uygulaması -yani işçilerden kesilen kısımdan ödeniyordu- devam edecek mi 2017’de?

Şırnak’ta kaçak yani ruhsatsız maden ocağında son üç yılda 14 işçi hayatını kaybetmiştir, bir maden ocağı için çok yüksek bir sayı. Sayın Bakan, bir yetkili çıkıyor “kaçak” diyor, bir başkası çıkıyor “Yok, yok; kaçak değil, ihaleyle verildi.” diyor ve dile kolay, 14 kişi göz göre göre yaşamını kaybediyor. Hangisi doğru? Kaçak değilse bu kadar kişinin ölmesinden kimler sorumlu? Valiler, diğer sorumlular hâlâ görevlerinde duruyorlar. Sayın Başbakanımız bugün Şırnak’ta cami açılışına gitti, kutlarız; daha sonra Cizre’ye geçti, acaba geçerken o maden ocağına uğrayıp da o ölenler için bir dua okudu mu veya da inceleme yaptı mı?

Mülteci ve başta Afrika ülkeleri olmak üzere komşu ülkelere gelen istihdam sayısı kaçtır Türkiye’de? Bunları öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Böke, buyurun lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, tabii, işsizlik konuşacağımız zaman meselenin esasında bir makro boyutu olduğu ve Çalışma Bakanlığının ötesinde birtakım politikalar gerektirdiği aşikâr. Onun için, ben o kısma detaylı girmeyeceğim ama diğer hususlar sizin Bakanlığınızı çokça ilgilendiriyor, onların bir kez daha altını çizme ihtiyacı duyuyorum.

Şimdi, herkes bahsetti ama bu kısım çok önemli, bir makyajlamayla sanki işsizlik sorunu çözülmüş gibi yapılıyor, oysaki işsizlik sorunu çözülmemiş, Türkiye’de son dönemde stajyerlerle ve bursiyerlerle yaratılmış bir istihdamdan bahsediliyor. Nasıl ki üniversiteler kurup çocukların işsizliğini geciktirmeyi bilim merkezleri diye satıyorsanız bugün de stajyer ve bursiyerle yaratılmış olan istihdamı da işsizliğe çözüm diye satıyorsunuz. Doğrusu, bunun bir makyajlamanın ötesine geçmediği gerçeğini kabul etmeden bir iktidarın sorunlara çare üretmesini beklemek korkarım ki mümkün değil. Tekrar rakamı vererek altını çizelim: Yaratılmış olan istihdamın 1 milyon 127 binlik kısmı stajyer, bursiyer ve çıraklık kapsamında yaratılmış. Yani sürdürülebilir, kalıcı bir iş yaratmaya kaygı duyan bir yaklaşımın olmadığı bunu gizleme çabasıyla bence çok net ortaya konuluyor.

Şimdi, eğer küresel koşullarda işler iyi gidiyor, bizde de çok iyi olacak hatta bir daha iyiyiz diyorsak o zaman korkarım ki bir uluslararası karşılaştırmayla Türkiye’deki işsizlik durumunun fotoğrafını da çekmek gerekiyor. Türkiye, kendisine benzeyen ülkeler arasında en yüksek 3’üncü işsizlik oranına sahip ülke. Yani Çin ve Hindistan kadar hızlı büyüyor diyorsak o zaman Çin ve Hindistan gibi düşük bir işsizlik oranına kavuşturacağımız bir düzen kurmamız gerekiyor, bunu yapmayınca o büyümekten bahsetmenin de hiçbir anlamı olmuyor. Aynı tablo, aynı sıralamayla yani en kötü üç ülke arasına Türkiye’yi sokan tablo genç işsizler arasında da mevcut.

Kadınlara dair ortaya çıkan tablo, bana sorarsanız, bunların çok ötesinde endişe verici. Evet, bir kadın bakanın olması çok iyi ama bir kadın bakanın liyakat temelli iş yaptığı ve belki de kadınlar için de işi düzeltmek için gayret gösterdiğini gördüğümüzde buna daha çok heyecan duyacağımızı ifade etmek istiyorum.

Bu Orta Vadeli Program’da kadınların istihdama katılımına yönelik yapılacak işlerin tarifinden endişe duyduğumu bir kadın milletvekili olarak paylaşmak istiyorum. Cümle şu: “Kadınların istihdamını desteklemek için mekân ve zaman kısıdını azaltacak esneklikte, başta bilişim teknolojileri

olmak üzere, teknolojiden kullanma teşvik edilecektir.” Hangi mekânsal kısıt dijital teknolojiyle aşılacak? Kadınlar evden çıkmasın diye yapılan uygulamaların artacağı mı ifade ediliyor? Bunun netleştirilmesi ve bu politikaların ne olduğunun ifade edilmesi bu endişenin giderilmesi için önemli. Nitekim, şimdiye kadarki istihdama katılım artışı, kadınlara, evde verdikleri bakım hizmeti için verilen ücretler karşılığında gerçekleşti. Bu endişemiz de yaşanmışlıklar üzerine inşa ediliyor.

Şimdi, sizin Bakanlığımız için önemli bir mesele, işsizlik sigortası. İşsizlerin korunması sizin en temel görevlerinizden bir tanesi ancak işsizlik sigortasının kullanımına baktığımızda işsiz korumaktan ziyade sermayeye para aktarmak için bir mekanizma, aynı zamanda, İşsizlik Sigorta Fonu devlete borç vermek için bir sistem olarak kullanılıyor. Türkiye’de Ekim 2017 itibarıyla işsizlik sigortası alanların sayısı 385 bin kişi yani işsizlerin sadece yüzde 10’u, oysaki Avrupa’da bu rakam yüzde 63. Yani Türkiye’de Çalışma Bakanlığı vatandaşını işsiz duruma düştüğü zaman koruyacak düzenlemeleri maalesef gerçekleştiriyor. Şimdi, bununla beraber, yine, Ocak-Eylül 2017 döneminde İşsizlik Sigortası Fonu’nun kullanımına baktığımızda 19,5 milyar liralık gelirin yüzde 34’ten fazlası stajyere, kursiyere, bursiyere gitmiş, oysaki işsizlere sadece 3,2 milyar lira harcanmış. Yani hak etmek için prim gün uzunluğu var, kısa süreli bir koruma sağlıyor, üstelik de emeği değil sermayeyi korumak için kullanılıyor.

Bir de aktif istihdam politikalarındaki durumu da tespit etmek gerekiyor. 2013’teki verilere göre baktığımızda sizin harcamalarınız, sizin iddianıza göre 500 milyon liralık harcama yapılmış ama aynı dönemde OECD rakamlarında Türkiye’nin 54 milyon lira harcadığı söyleniyor. Bu aradaki farkın nereden geldiği, aktif istihdam politikasında OECD’den farklı ne anladığımızı duymayı çok merak ediyorum. Oysaki OECD ülkelerinde bu rakam Türkiye’nin şu anda harcadığının 10 katı düzeyde.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Böke.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Teşekkürler Başkanım.

Sayın Bakanım, çok değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çalışma ve sosyal güvenlik, bir bakanlık teşkilatının isminden ziyade en tabii insan hakkı olarak kabul ettiğimiz terimlerdir. Bireyi, toplumu, dolayısıyla devleti yakından ilgilendiren bu müessese günlük hayatımızın vazgeçilmezlerinden müteşekkil bir kurumsal yapıdır. Çalışmak bir hak, güvenlik bir hak, sosyal devlet olmanın gereği de bu hakların hak sahiplerine hakkıyla teslimini sağlamaktır.

Sayın Bakanımız konuşmasında Bakanlık teşkilatı ve bağlı kuruluşlarla alakalı önemli bilgiler verdi, bunları tekrar etmeyeceğim ancak bilhassa bir eski-yeni mukayesesi olması açısından İŞKUR’un iş hayatında sağlamış olduğu yeniliklere hususiyetiyle değinmek istiyorum.

Nitelikli iş gücünün diğer üretim faktörlerinin yanında, beşerî sermaye şeklinde üretim sürecinde asli bir unsur olarak yer aldığı bir süreci yaşayan dünyada ülkemizin bu sürecin dışında kalması düşünülemez. Bahse konu beşerî sermayenin yetiştirilmesinde, geliştirilmesinde istihdam kurumlarına düşen görevler günümüzde bir kat daha artmıştır. Bu durumun bilincinde bir kamu istihdam kurumu olarak İŞKUR da son yıllarda bu alanda üzerine düşen sorumluluğu yerine getirme konusunda önemli atılımlar gerçekleştirmiştir. İŞKUR özellikle son dönemlerde işverenlerimize sunduğumuz teşviklerle iş gücü piyasasının en büyük destekçisi olmaya devam etmektedir. Bugün için yeni bir işçi çalıştırmanın maliyeti 2.177 Türk lirasını, sunduğu teşviklerle 1.404 Türk lirasına indirerek 773 liralık prim ve vergi yükünü işverenler adına devletimiz karşılamaktadır. Böylelikle işverenlerin ek istihdam oluşturmalarına yönelik önemli bir katkı sağlamaktadır.

İŞKUR, ayrıca, 18-19 yaş arasında gençlerimiz için işbaşı eğitim programlarımızdan yararlanarak mesleki nitelik ve tecrübelerini artıranları işe alan işverenlerimize kırk iki aya kadar sigorta primi desteğinde bulunmaktadır.

İş gücü piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda niteliklerini geliştirimleri için çıraklara, aday çıraklara, işletmelerde mesleki eğitim gören, staj ya da tamamlayıcı eğitime devam eden lise ve üniversite öğrencilerine yapılacak olan, mevzuat değişikliğiyle beraber, 127 TL ile 254 TL arası ücret desteği verilmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerimizin eğitim hayatından kopmalarını engelleyerek okuldan işe geçişte İŞKUR önemli bir köprü görevi görmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kurumsal kapasitenin artırılmasına bağlı olarak 2003 yılında sadece 65.398 kişinin işe yerleştirilmesine aracılık eden İŞKUR, 2016 yılında 789.133 kişiyi işe yerleştirerek büyük bir gelişme gerçekleştirdiğini ispat etmiştir. 2017 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla 907.969 kişiyi işe yerleştirmiş, böylece on aylık dönemde İŞKUR, geçen seneki işe yerleştirme rakamını geçmiş bulunmaktadır.

Engellilerin istihdamı için önemli hizmetler yürütmekte, her geçen gün bu hizmetlerin kalitesini daha da artırmaktadır. İŞKUR'a 2017 yılının ilk on aylık döneminde başvuruda bulunan 48.507 engelli işsizimizin 9.850'si işe yerleştirilmiş bulunmaktadır. 2002 yılında özel sektörde çalışan engelli işçi sayısı 28 binlerdeyken bu dönemde özel sektörde çalışan engelli işçi sayısı 99 bine yaklaşmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İŞKUR genç, dinamik, iyi yetiilmiş, yenilikçi ve girişimci bir nüfus için sosyal devlet ve insana hizmet anlayışı içinde, toplumun bütün kesimleri için eşit fırsatlar sağlamaya devam etmektedir. Bu doğrultuda, toplumun bütün kesimleri için sürdürülebilir ve nitelikli istihdam öncelik alanlarını oluşturmaktadır. 2023 yılında işsizliği yüzde 5 seviyesine indirmek ve işsizliği kalıcı şekilde azaltmak için yapısal politikalara ağırlık vererek başta genç, kadın ve niteliksiz iş gücümüz olmak üzere işsizlerimizin kalıcı istihdamını sağlama amacına yönelik çalışmalarımızı sürdürmektedirler.

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri, iş gücünün gerekli nitelik ve yeterliliklere sahip olmamasıdır. Özellikle, meslek sahibi olmayan işsizlerin iş gücü piyasasında istihdamlarında sorunlar yaşanmaktadır. İş gücü piyasasının arz ve talep yanlı temel aktörleri olan iş arayan, işveren ve çalışanlara yönelik aktif istihdam hizmetleri kapsamındaki kurs ve programları organize eden İŞKUR, bu sayede iş gücünün nitelik kompozisyonunu geliştirerek, insana yaklaşır işlerde sürdürülebilir istihdamı artırarak ve işverenlerin aradığı niteliklerde iş gücünün temin edilmesini sağlamaktadır. Bu kapsamda, istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel parite gerektiren grupların iş gücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere İŞKUR tarafından mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları, girişimcilik eğitim programları ve özel projeler uygulanmaktadır. Bu hizmetlerde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Katırcıoğlu.

Sayın Çakırözer, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Bakanlığımızın ve diğer kamu kuruluşlarının saygıdeğer bürokratları, değerli basın mensubu meslektaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ben de iki güncel konuya ilişkin görüşlerimizi ifade etmek isterim.

Önümüzdeki günlerde 2018 yılında asgari ücretin ne kadar olması gerektiğine yönelik tespit komisyonu toplanacak. Şu an net asgari ücret 1.404 lira, ne yazık ki insanca yaşam koşullarının çok gerisinde. Bu noktada, şu hatırlatmayı da yapmamız gerekiyor: 7 Haziran ve 1 Kasım 2015 seçimlerinde partimiz asgari ücretin 1.500 liraya çıkarılması taahhüdünde bulunmuştu, hâlâ iki yıl önceki önerimizin gerisinde bulunuyorsunuz. Bu da dar gelirliye bakış açınızın ne kadar sorunlu olduğunun açık bir göstergesi olarak önümüzde duruyor. Cumhuriyet Halk Partisi olarak asgari ücretten gelir vergisinin kaldırılmasını talep ederken iktidarınız, asgari ücretin işverene getirdiği yükün bir bölümünü üstlenme yoluna gitti. Genel başkanımız iki hafta kadar önce iktidarınızı tanımlarken “Fakirden alıp zengine veriyorlar.” derken gerçekten isabetli konuşmuştu. Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak zenginden alıp fakire veren bir yönetim anlayışını tesis edeceğiz. Buradan ifade etmek isterim ki asgari ücretin de 1.750 liranın altında tespit edilmemesi gerekmektedir önümüzdeki günlerde.

Benzer şekilde, az önce bahsettim, asgari ücretliler için işverene 100 lira tutarında iki yıldır destek vermektedir. Şu andaki işte artan faiz-kur dengelerine bakıldığında bu desteğin devam edip etmemesi piyasanın geleceğini de etkileyecektir. Bu konudaki görüşlerinizi de bizimle paylaşsınız sevinirim.

Bir diğer konu, taşeron meselesi. Yine biraz geçmişe dönecek olursak Cumhuriyet Halk Partisi seçimlerde taşeronla kadro sözü vermiş, bunun üzerine iktidarınız 1 Kasım seçimlerinde bu vaadimizi kopyalamak durumunda kalmıştı. Taşeron işçiyeye vadettiğiniz bu söz üzerinden iki yıl geçti ancak hâlâ net bir adım atılmamış gözüküyor. İki gün önce yaptığımız açıklamada Sayın Bakan, yıl sonuna kadar bu sorunun çözüleceğini ifade ediyorsunuz. Öncelikle, nasıl bir çözüm üzerinde durulmakta? Bu konudaki çalışmalar konusunda hâlâ kamuoyunu aydınlatmış değilsiniz. Bu konuda işçi konfederasyonlarını dışlayarak bir çözüm bulmanızın doğru olmadığını düşünüyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi olarak 7 Haziran seçim sürecinde verdiğimiz sözün arkasındayız Sayın Bakan.

Bir de dikkat çekici bir husus var bu taşeron işçiler konusunda. Hem bu konuda bir çözüm bulunacağı yönünde kamuoyuna –içeriğini açıklamamakla birlikte- bir söz veriyorsunuz ama diğer taraftan, kamuya taşeron alımı konusunda art arda sözleşmeler yapmaktasınız hem de önümüzdeki yılları bağlayan sözleşmeler. Eğer taşeron işçileri, hepimizin arzu ettiği gibi, kadrolu işçiler hâline döndüreceksek bu sözleşmelerden doğan yükümlülükler ne olacaktır? Bu konuda bir hesap kitap yapmakta mısınız?

Yeri gelmişken, yarın Sivil Toplum Kuruluşları ve Sendikalardan Sorumlu Genel Başkan Yardımcımızın koordinasyonunda taşeron işçilik çalıştayı düzenleyeceğiz. Üç büyük işçi sendika konfederasyonunun başkanları da bu çalıştaya katılacak. Biz bu noktada ideolojik yaklaşımdan tüm konfederasyonları dinleyerek bir çözüme ulaşılması gerektiğini düşünüyoruz.

Taşeron işçilerden sonra geçici işçiler konusuna değinmek istiyorum. Seçim bölgemde, tüm arkadaşlarımızın bölgelerinde altı ay çalışıp gerisinde işsiz kalan on binlerce işçimiz var. Geçici işçilerin kadroya alınması konusunda -Demiryollarında var, Şeker Fabrikalarında var, biliyorsunuz, birçok işletmemizde, Ormanda var, ÇAYKUR’da var- bu işçilerin kadroya alınması konusunda beklentileri var, bir formül bulunması konusunda. Taşeron işçilikle ilgili düzenlemeyle birlikte bunların da bir an önce kadroya alınmalarını talep etmekteyiz.

Arkadaşlarımız da bahsetti “iş kazaları” diyoruz ama aslında iş cinayetleri meselesi. Başta maden ve inşaat sektörü olmak üzere iş cinayetlerine yönelik olarak da atılan adımlar ne yazık ki yetersiz Sayın Bakanım. Daha bugün görmüşsünüzdür basında, TÜRK-İŞ Başkanının demeci var “Günde ortalama 4 işçi ama zaman zaman bu rakam 10’a kadar çıkıyor.” diye alarm veren açıklamalarını. Bu istatistikte hâlen Avrupa 1’inci, dünya 3’üncüsü konumumuzu sürdürüyoruz maalesef. Geçtiğimiz haftalarda Şırnak’ta Hükümetiniz tarafından kaçak olduğu iddia edilen ancak Resmî Gazete’de yayımlanan bir

ihaleyle faaliyet gösterdiği ortaya çıkan bir madende ölümlü bir kaza yaşadık. Bakanlığınız başta kömür madenleri olmak üzere tüm madenlerde yeterli denetim sağlanamadığı ya da sağlamak istenmediği gerekçesiyle yaşanan bu ölümlü kazalardan Enerji Bakanlığıyla birlikte sorumludur Sayın Bakanım. Öncelikle Şırnak'ta 8 madencinin yaşamını yitirmesine neden olan kaza başta olmak üzere partinizin iktidarı boyunca yaşanan ölümlü kazaların sorumlularının bir türlü yargı önüne çıkarılarak hesap verememiş olmaları da kabul edilemez. Bu bağlamda, bu yıl hiç Bakanlığınız maden denetlemesi yaptı mı, yapmadı mı, bu konuyu da sizden öğrenmek isteriz. İş cinayetlerine neden olan aksaklıklara yapılan denetimlerde göz yumulduğu iddiaları sıklıkla dile getirilmekte. İş cinayetleri ve iş kazalarının ardından yapılan denetimler sırasında görevi ihmal ettiği belirlenen Bakanlık personeli tespit edilmediğini de yine size sormak isterim.

Sayıştayın sizinle ilgili dikkatimize getirdiği hususlar vardı, onlara da arkadaşlarım değindiği için ben söylemeyeceğim ama çocuk işçiliği konusuna sözü getirmek istiyorum. Bakanlığınız sorumluluğundaki birkaç önemli noktanın başında da çocuk işçiliği meselesi gelmekte. Biz bu kavrama tamamen karşıyız, çocukların yerinin okullar olması gerektiğini, bu konuda Anayasa'mızda tanımlanan sosyal devlet ilkesinin çocuğun yararı çerçevesinde devreye girmesi gerektiğini düşünüyoruz. Türkiye'de ne yazık ki bazı araştırmalara göre 1 milyona yakın çocuk işçi bulunmakta hatta DİSK'in Türkiye'de Çocuk İşçi Olmak Raporu'na göre bu rakam 2 milyon çocuk işçiyi de bulmakta. Yine, DİSK tarafından hazırlanan rapora göre iş cinayetlerinde 30 ölümden 1'i çocuk işçi olarak kayıtlara geçmekte. Çocuk işçiliğinin her türlüşünün önlenmesine ilişkin somut adımların bir an önce atılması gerekmektedir.

TÜİK verilerine bakıldığında -daha önce Aile Bakanlığında da bu konuyu gündeme getirmiştik- kadın istihdamının artırılması noktasında sıkıntılar gözüküyor. Sizi tabii ki bir kere daha kutluyorum, bir kadın Bakan olarak beklentiler de var. TÜİK verilerine bakıldığında erkeklerde istihdam oranı yüzde 65 iken kadınlarda bu oran yalnızca yüzde 27,5. Kadın istihdamına yönelik rakam 2014 yılında yüzde 30 idi, kadın istihdamını artıracak belirlenen ve iktidarınız tarafından hayata geçirilen esnek ve yarı zamanlı çalışma gibi alternatiflerin kadın istihdamına olumlu bir katkı yapmadığı ortadadır. Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz kadın istihdamının artırılması noktasında her şeyden önce kreş ve bakımevi yapımına özel önem vermekteyiz.

Bir de Bakanlığınızla ilgili olan bir hususu dikkatinize getirerek konuşmamı bitirmek istiyorum. 30 bine yakın emekli astsubay sicil affı beklemekte, onların gelirlerini doğrudan etkileyen bir konu bu. Yine, göreve başlangıç dereceleri meslek yüksekokul mezunları için 9'un 2'si olması gerektiğini, geriye dönük olarak bunun işletilmesi gerektiğine dönük taleplerini benim aracılığımın size iletmemi istediler, bunu da yapıyorum.

Sık sık karşılaştığımız bir konuyu da yine sizin dikkatinize getirmek istiyorum, o da engellilere iş istihdamı konusunda. Genelde işe alınıyor engelli yurttaşlarımız ama bir ay, iki ay çalıştırdıktan sonra bunlar çıkarılmakta, sadece bu yurttaşlarımızın hanelerine işte iş, aş anlamında sıkıntı yaratmanın ötesinde kendileri için de çok büyük psikolojik sıkıntılar yaratmakta. Bu konuda da aslında, kanun var biliyorsunuz ama uygulanması noktasında sanırım üzerine gidilmesi gereken ya da gerekiyorsa daha tedbirlerin alınması gereken bir konu.

Eski Bakan Müezzinoğlu'nun başlattığı sıfır kaza deklarasyonu vardı, Sayın Bakanlığınızca başlatılan, Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından başlatılan istihdam seferberliği çerçevesinde vurgulanmıştı işte bu "İş Sağlığı ve Güvenliği Hedef Sıfır Deklarasyon." diye. Çoğunluğunu inşaatların oluşturduğunu ve dört ay sürecek olan sıfır kaza kampanyası çerçevesinde işte Bakanlık bürokratlarının her şehre iki üç kez gidecekleri, sosyal taraflarla görüşecekleri belirtilmişti ancak 13 Mayıs gününden

yani bu kampanyanın başladığı 12 Eylül'e kadar 167'si inşaat işçisi olmak üzere en az 753 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi. Yani gördüğümüz gibi, öyle hani sıfır kaza hedefini bırakın, tam tersine kaza rakamlarında, iş cinayetlerinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - ...kurban giden yurttaşlarımızın sayısı arttı.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Çakırözer.

Evet, Sayın Çaturoğlu...

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Sayın Bakanım, Değerli Başkanım...

BAŞKAN – Ben iki dakika dedim de, ısrarla beş dakika veriyor arkadaşlar, hadi ben beş dakika vereyim o zaman.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) - ...Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın çok kıymetli mensupları, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli mensupları, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında, öncelikle Bakanlığın Sayın Bakanımıza hayırlı olmasını ve hayırlı hizmetlere inşallah vesile olmasını temenni ediyorum.

Sayın Bakanımızın şahsında tüm Bakanlık çalışanlarına bir teşekkürü borç biliyorum konuşmamın başında. O da şudur: Sosyal güvenlik politikası Türkiye'nin sürdürülemez bir politikasıydı, onu sürdürülebilir hâle getirdikleri için başta Cumhurbaşkanımız, Başbakanımız olmak üzere, bakanlarımız ve tüm mensuplarına buradan teşekkürü bir borç biliyorum.

Kıymetli Bakanım, öncelikle-tabii, arkadaşlar da değindi, biz değinmesek olmaz- asgari ücretin hayat standardını artıracak bir düzeye getirilmesi gerekiyor. Öbür taraftan emekliler arasında değişik farklar var, onların intibak yasasıyla düzenlenmesi noktası önemli.

Kamuda çalışan taşeron işçilerimizle ilgili çalışmalar son hadde geldi, inşallah onları da iyi bir şekilde neticelendirerek o insanların yüreklerine su serperiz diye düşünüyorum. Emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili çok şey konuşuldu ama o konu da gerçekten sahada bizim karşılaştığımız önemli sorunlardan bir tanesi. Yine, bu özellikle orman işletmesinde beş ay yirmi dokuz gün çalışan işçilerin durumu ve geçici işçilerle ilgili... Sonra din görevlileri var yine bu statülerde çalışan, Kur'an kursu öğreticileri var. Bütün bunların bu kanun çerçevesi içerisinde değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Tabii, bunlar bizim genel sorunlarımız. Ayrıca Zonguldak'ımıza ilişkin özel bir sorununuz var, buda maden şehitleriyle ilgili olan bir sorun. Tabii, madencilik kolay bir meslek değil, dünyadaki en zor, en meşakkatli mesleklerden bir tanesi. Özellikle yer altı taş kömürü işletmeciliği bunların en zoru. Şimdi, biz Manisa ve Soma'da meydana gelen maden kazaları neticesinde şehit olan madencilerimizin geride bıraktığı aileleri ve yakınlarının yaşadığı sıkıntıları göz önünde tutarak 4/4/2015 tarihli İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmündeki Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 53'üncü maddesinde bu iki kazaya atıf yaparak maden kazasında şehit olan vatandaşlarımıza ve onların yakınlarına birtakım haklar tanıdık. Bu haklar, ölen sigortalının eş ve çocuklarından birisi, eşi veya çocuğu, yoksa kardeşlerinden birisi olmak üzere toplam bir kişinin istihdam edilmesi gibi haklardır. Tabii, bu düzenlemede "13 Mayıs 2014 ile 28/10/2014 tarihleri arası" dendiği için başta Zonguldak ili olmak üzere ülkemizin diğer illerindeki maden ocaklarında şehit olan madencilerimizin aileleri ve çocukları bu haklardan maalesef yararlanamamışlardır. Her kazanın ardından geride acılı eşler, yetim çocuklar, gözü yaşlı anneler ve babalar kalmakta, yaşanan kazalar

sebebiyle hayatını kaybeden madencilerimizin geride bıraktığı ailelerinin ve yakınlarının yaşadığı sorunları dikkate almamız... Bugüne kadar yapılan çalışmalar ve edinilen veriler sonucunda ilimizde ve diğer illerde maden ocaklarında şehit olup da bu haklardan yararlanamayan sadece 700-800 civarında vatandaşımızın olduğu tespit edilmiştir. Kanun kapsamının genişletilerek tüm maden şehirlerinin yakınlarının istifade etmesi için bir düzenleme yapılmasını Sayın Bakanım takdirlerinize sunuyorum.

Bu duygu ve düşünceler içerisinde 2018 yılı Bakanlığımızın bütçesinin Bakanlığımıza ve ülkemize hayırlı olmasını Cenab-ı Allah'tan temenni ediyor, sizlere sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Durmaz, buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Başkanım, Plan Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarımız, Sayın Bakanım, kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyor, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesinin ülkemize ve emekçilere hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Tabii, sendika geleneğinden gelen, 1978’de Bahir Ersoy bir yıllık bir bakanlık, yine 12 Eylül darbesi sonucu TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Sadık Şide aynı bakanlıkta olmuş, 3’üncü kez de Sayın Bakanımız bu görevde. Kendisine hayırlı olsun diyor, başarılar diliyoruz.

Tabii, kadın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı olunca sorumluluk da oldukça artıyor. Toplumdaki dezavantajlı gruplar hemen diyor: “Kadın Bakanımız bize el uzatır.” Çünkü kamuda çalışması gereken engelli sayısı yaklaşık olarak 63 bin civarında ama hâlihazırda çalışan 48 bin civarında. Bu 14 bin açığın... Sayın Bakanın Kabinedeki duyarlılığı ve sendika geleneğinden gelişi ve kadın oluşuyla herkes özel bir ayrıcalık ve bir dokunuş beklemekte.

Yine, ülkemizde 12 Eylül öncesi yaklaşık olarak 4 milyon civarında sendikalı işçi varken, 2017 yılında 13 milyon sigortalı çalışan, bunun ancak 1,5 milyonunun sendikalı olması Sayın Bakanımızı inanıyorum üzmettedir. Bu konudaki, iş ve çalışma yaşamının önündeki engellerin bir bir kaldırılması noktasında Hükümette bir farkındalık yaratacağını bu kesimler beklemekteler.

Dünya Bankası Grubunun yeni İş Yapma Kolaylığı Raporu’na göre, herkes için fırsat eşitliği sıralamasında ülkemiz, ne acı ki, 2016’da 55’inci sıradayken bu yıl 69’uncu sıraya gerilemiştir.

Sayın Bakanım, Kabinede işiniz zor değil demiyorum çünkü Kabinede sizin savunacağınız o kadar değerler var ki, alın teri var, emek var, dezavantajlı gruplar var, mağdur insanlar var; bunların hepsi sizin kıymetli çalışma ve azminizle normale dönecektir.

Güvencesizliğin temelini oluşturan kayıt dışı istihdam, işçilerin ya da kendi hesabına çalışanların hiçbir resmi kayıta yer almaması ya da eksik yer almasıdır. Kayıt dışı istihdamı, genel olarak, istihdam edilen işçilerin hiçbir şekilde kayıtlarda gösterilmemesi; yine, istihdam edilen işçilerin çalıştıkları sürenin sadece bir kısmının kayıtlarda gösterilmesi; yine, istihdam edilen işçilerin prime esas kazançlarının eksik gösterilmesi ve istihdam edilen işçilerin hem çalışma sürelerinin hem de prime esas kazançlarının eksik gösterilmesi olarak ifade edebiliriz. Ama ülkemizde bu tür vakaları oldukça yoğun bir şekilde yaşamaktayız. Bakıyoruz, 1 milyon 800 bin genç kayıt dışı istihdam ediliyor. Yine, bakıyoruz, çaresizlikten çalışmak zorunda kalan 65 yaş üstü çalışanların yüzde 84’ü ne yazık ki kayıt dışı. Yine, yarı zamanlı çalışanlar var; bunlardan, her çalışan 10 kişiden 8’i kayıt dışı. Yine, ülkemizde Anadolu’da olsun, batıdaki kentlerde olsun, küçük işletmelerin büyük bir bölümünde kayıt dışı çalışan sayısı oldukça yüksektir.

Anadolu geleneğinde de büyük kentlerdeki küçük sanayi sitelerinde de hepimizin bildiği gibi, çaracılık geleneği hâlen devam etmekte ve bu çalışanların da büyük bir bölümü, maalesef, sosyal güvenlikten yoksun. Hatta kontrol ve denetim noktasında ustalar öyle işin de şeyini bulmuş ki -yarı esprili-biri “Sigortadan geliyorum.” dediği anda “Ne işiniz var burada? Hadi bakalım, gidin kendi dükkânınıza, benim dükkânımda ne işiniz var?” deyip, önceden çocukları uyararak, bu tür mazeretleri biz Anadolu’da, alanda duymaktayız.

Tabii, Sayın Bakanım, ülkemizde yaşayan insanların da sağlığına, özellikle çalışan işçilerin de sağlığına zararlı olan bir OHAL var. Bu konuda ne yapıyorsunuz? Hükûmette çalışma yaşamının ve emekçilerin haklarının korunması, yeni haklarını alma noktasında bu engelin kaldırılması için özel bir gayretiniz var mı? Daha çok sendika geleneğinden geldiğiniz için sizden bu yönde bir beklenti var.

Sonra, ülkemizde bir kış ve yaz saati ayarlaması yaşandı. Bu konuda Tabipler Birliğinin bir raporu var, aynen şöyle diyor: “Kış aylarında yaz saatinin uygulanması, insanda biyolojik saati etkileyerek sağlık üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır.” şimdi, çalışan insanı olduğu kadar, sabah erkenden okuluna giden çocukları da düşündüğümüzde, gerçekten, ülkemizde bir yandan enerji tasarruf ediliyor gibi görünürken, diğer taraftan insan sağlığına zarar veren bir uygulama. Sizin öncelikle bu konuda öne çıkmanızı da bekliyoruz.

Ülkemizin bütçesi ve kaynaklarının büyük bir bölümü, daha ziyade, ülkemizin Hükûmet eliyle bölgede yarattığı sıkıntılardan kaynaklanan sınırlarımızdaki askerî operasyonlar ve benzeri güvenlik gerekçesiyle, bu amaçla harcanıyor. Kaldı ki buradaki, Hükûmetin harcadığı paraların büyük bir bölümü de bu, işçinin, emekçinin biriktirdiği paralar ve bütçeler. Bir bölümünü Hükûmet geriye doğru teşvik olarak verdi ama ne yazık ki bu teşviklerin hiçbirini işçinin yaşamını kolaylaştıracak şekilde geri dönmedi. Sizin Kabinede bu konuda yaptığınız bir itiraz var mı, bunu da öğrenmek isterim.

Yine, ülkemiz, dünyada iş kazalarında oldukça iyi bir karneye sahip değil. Sadece ekim ayından örnekler paylaşmak istiyorum. İnşaat, yol iş kolunda 46 işçimiz; tarım, orman iş kolunda 37 işçi, taşımacılık iş kolunda 16 işçi, madencilik iş kolunda 12 işçi, belediye genel işler kolunda 11 işçi, ticaret büro iş kolunda 10 işçi, metal iş kolunda 10 işçi; petrokimya, lastik iş kolunda 8 işçi; gıda, şeker iş kolunda 4 işçi; çimento, toprak, cam iş kolunda 4 işçi; enerji iş kolunda 4 işçi; tekstil, deri iş kolunda 3 işçi; savunma, güvenlik iş kolunda 3 işçi; banka, sigorta, sağlık, sosyal hizmetler, konaklama, eğlence, ağaç, kâğıt iş kolu; iletişim, basın, gazetecilik; gemi, tersane gibi... Yayılıp uzayan, giden tren yolları gibi kazalar manzumesi var.

Yine, cinayetler boyutunda da oldukça zafiyetlerimiz var. Ezilme, göçük nedeniyle; yüksekten düşme nedeniyle; trafik, servis kazası nedeniyle; kalp krizi, beyin kanaması nedeniyle; elektrik çarpması, şiddet eylemleri, patlama, yanma nedeniyle; intihar nedeniyle... Ülkemiz bu anlamda oldukça sıkıntılı.

Yine, bu iş cinayetlerinin yaş ortalaması da ne acı ki 15-17 yaş grubundan insanlar var, 18-27 yaşında var, ileri yaşlarda var ama temelinde, bu ülkede oturmayan bir güvenlik sistemi; denetimsiz, kontrolsüz, kurlsız, çok rahat seyreden, sağlıksız bir çalışma yaşam koşulları var. Bu konuda Avrupa’da biz ilk sıralardayız. O sıraları başkaları alsın, biz insanımızı önemseyelim diyorum.

Yine, uzun çalışma saatleriyle ilgili, bunlar işçi sağlığı ve ölümleriyle çok ciddi yakından ilgili. Bu konuda önemli tedbirleriniz var mı, oldukça merak ediyoruz.

Tarım işçilerinin durumlarını arkadaşlar anlattılar.

İşKUR -seçim bölgemizde de yaşadık- 1 Kasım 2015 seçimlerinde ne acı ki iktidar partisine oy kazandırma kurumu olarak kullanıldı, üzülererek ifade ediyorum. şöyle bir anımı da paylaşayım: İşKUR’a gittim seçimden dört beş gün sonra, ileri yaşlarda grup bir kadın, “Hayırdır, bacım ne

yapıyorsunuz?” dedim, “Vallahi, buraya yazılıp aylık alacakmışız.” dedi. “Niye sizi buraya kadar yordular?” dedim, “Aha, ilçe başkanının işi. Hâlbuki yerimize bir imza atsalar dı amma olmuyormuş, ilk imzayı bizim atmamız lazımmış.” dedi. Ve söylediğim ilçe, kış şartlarında bir ilçe ve devam ediyorum: “Kasım ayının ortası, ne yapacaksınız?” diyorum, “Ormanı ayıklayıp temizliyormuş gibi yapacağız.” diyor. Dedim ki: “Anacığım, sen çoluğuna çocuğuna helal bir lokma götürmek istersin.” “Evet.” dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum efendim.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

“Ama bu, tüyü bitmemiş yetimin hakkı.” dedim, “O da bizi bu yola sürükleyen olsun, o vebal.” dedi. Hak etmediği para. Bu anlamda devlet olma geleneğimizin bozulduğu AK PARTİ iktidarı döneminde lütfen -zor bir görevdesiniz, emekten geliyorsunuz- bu konuda beytülmale dokunmaya, el uzatmaya müsaade etmeyin diyorum.

2018 yılı bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, görevinizde başarılar diliyorum öncelikle.

Sayın Bakan, Maliye Bakanı bütçeyi sunduğunda ben bu bütçenin bütünü üzerinde konuşurken “AKP, döneminin en vicdansız ve en adaletsiz bütçesini getirdi.” dedim. Sebebi şuydu Sayın Bakan: Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devleti ve sosyal politikalar anlamında önceliklerini belirlemesi gereken bir devletimiz var çünkü sosyal anlamda çok ciddi sorunlar yaşayan, adaletsizlikler yaşayan bir toplumumuz ve bir devlet anlayışımız var. Bu anlamda bu bütçe maalesef güvenlikçi politikalara yenilmiş bir bütçe. Güvenlikle ilgili bütün kalemlere bakın, yüzde 40-50-60 artışlar varken sosyal politikalarla ilgili bütün bakanlıkların artışları neredeyse enflasyonun altında bir artışa tekabül ediyor. Bu anlamda maalesef güvenlikçi bakanlara yenilmişsiniz Sayın Bakan ve sizi bir işçi bakanı olarak görüyorum, emekçi bakanı olarak, dezavantajlı grupların bakanı, emeklinin bakanı olarak bu anlamda yeterince onların hakkını bütçe kalemlerinde maalesef savunamamışsınız bu bütçede. Güvenlikçi kalemlerde artışlar var.

Sayın Bakan, çok önemli bir bakanlığın başındasınız ve şu sorumluluğu da eminim hissediyorsunuz: Yani milyonlarca insanın, özellikle emekçilerin mesela, bir emekçinin, milyonlarca emekçinin çocuğuna yeni bir ayakkabı alıp alamayacağına sizin politikalarınız karar veriyor veya bir emeklinin diyelim ki torununa bir bayram harçlığı verip veremeyeceği sizin politikalarınız sonucu belirlenecek. Bakın, parası pulu olan zenginler için bir gecede harcanan para bir işçinin maaşıdır ve onlar için artı 10 lira, 50 lira, 100 lira çok büyük paradır, bunu çok iyi bilirim. Dar gelirli olanlar –o ailelerden gelen birisi olduğum için- o anlamda o 50 liralara, 100 liralara nasıl hesap edildiğini... “Ya 10 lira buraya aktaralım da 20 lira şuraya aktarmayalım.” denildiğini çok iyi bilirim ve artı gelen 50 lira, 100 lira, 200 lira, dediğim gibi onların çocuklarının, yaşamlarının kalitesi anlamında ve açlık sınırının altında yaşayan milyonlarca asgari ücretlinin artı elde edebileceği gelir anlamında hayati öneme sahiptir. Bu anlamda, dediğim gibi, bütçe anlamında... Ben burada arkadaşlara da öneriyorum: Eğer ki hâlâ varsanız, Çalışma Bakanlığımızın bütçesini bu yönde artıralım ve güvenlikçi politikalara... S-400 füzelerine ihtiyacımız yok Sayın Bakan. Milyarlarca dolar S-400 füzelerine harcanacak. Düşmanımız kim bilmiyoruz, kime karşı bu S-400 füzelerini kullanacağız? Oysa yalnızca S-400 füzesi alınmazsa milyonlarca insan, dediğim gibi, çocuğuna yılda artı 1 ayakkabı alabilir. Bu boyutta bakmamız gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Bakan, bakın, Plan ve Bütçe Komisyonu olarak da bir şey anlatayım, siz Plan ve Bütçe Komisyonuna bir kez geldiniz, şimdi de bütçenizi sunmak için geldiniz. Biz iki yıldır burada sanıyorum dört ya da beş yapılandırma yaptık yani sosyal sigorta primlerinin yapılandırılması ve vergi borçlarının ertelenmesi anlamında. Hükümet yıllardır ekonominin hiç iyi gitmediğini biliyor, bununla ilgili de hep yapılandırma yapıyor. Kime yapıyor peki bu yapılandırmayı? Sermaye kesimlerine, büyük işverenlere yapıyor ve diyor ki: “Ben eğer ki onlara iyi hissettirirsem onlar da belki insanları, 80 milyonu iyi hissettirir.” Bakın ama defalarca yapılandırma yapıyoruz, dikiş tutmuyor, altı ay sonra bir yapılandırma daha ve bu ne oluyor? Sizin prim gelirlerinizde ciddi anlamda düşümlere sebebiyet veriyor, vergiler erteleniyor, SGK rakamları düşüyor ama bir türlü de dikiş tutmuyor. Ben hep şunu önerdim: Yapılandırmayı 80 milyona dönük, özellikle de dar gelirliyle dönük yapmalıyız. Bakın, milyonlarca insan borç batağı içinde, bankalara borçlular, faiz batakları içindeler, kredi kartı borçlulukları içindeler ve bunların hepsi sizin Bakanlığınızın ilgi alanındalar; emekli, emekçi bütün bunların borçluluk durumları var.

Sayın Bakan, mesela işçi için toplanan kaynakların da işsizlik sigortasında, bu anlamda, işverenlerin işçiler için yükümlülüklerinin ödenmesi için kullanıldığını gördük. Böyle konularda, böyle kalemlere izin vermemenizi sizden özellikle, hassaten rica ediyorum. İşçi için kullanılan kaynaklar doğrudan işçi için harcanmalı ve gerekiyorsa onlar için kullanılıp onların refah durumlarını iyileştirmek için kullanılmalı diye düşünüyorum.

Sayın Bakan, son yıllarda demokrasi liginde de maalesef geriliyoruz ve demokrasisi olmayan, demokrasinin kurumsallaşmadığı ülkeler işçilerini maalesef vahşi kapitalizme karşı savunamazlar. Orada teknoloji gelişmez, katma değerli ürün üretilmez, başka ülkelerin yarattığı katma değerli ürünlerin yalnızca fasoncusu duruma gelirler ve orada şöyle anlatır o devletler işçilerini: “Gel arkadaş, buraya yatırım yap.” “E, ne var burada?” “Ucuz işçilik var.” Bakın Sayın Bakan, 1.400 lira asgari ücret bugünkü kurla 350 dolar. Bir daha tekrarlıyorum: 1.400 TL asgari ücret bugünkü kurla 350 dolar. Yani bugün OECD içinde sonlarda olan bir asgari ücrete sahibiz ve bu anlamda sermayeye bunu öneriyoruz: “Gel arkadaş, bende ucuz iş gücü var, bunu istediğin gibi, bu anlamda sömürebilirsin.” E, peki, sesini çıkarırsa ne olur o işçi? “Yok, onların sendikası zaten son derece kısıtlı, çoğu da sarı sendika; onlar sesini çıkarmazlar ve bu anlamda da grev yapmaya kalkarlarsa da biz engelleriz.” diyorsunuz o sermayeye mesela. Başka ne yapıyorsunuz Sayın Bakan bu anlamda? Bütün bu işçilerin güvencesiz ve kısmi çalışmaları anlamında bu güvencesizliği devam ettirdiğimiz yasalar buradan çıkardık maalesef.

Aynı zamanda, bakın, vergi politikaları anlamında da sizin müdahil olmanızı istiyorum. Maliye Bakanıyla ben çok tartışmalar yaptım burada, Sayın Başkan bilir, onu bayağı da etkiledim. Son yıllarda AKP döneminde de bu oldu, vergi politikaları anlamında dolaylı vergiler hâkim olduğu için servet belli bir kesime doğru aktı ve bu, AKP döneminde ciddi anlamda arttı. Yani nüfusun yüzde 1’i servetin yüzde 60’ına sahip çünkü etkin bir şekilde geliri vergilendiremiyoruz ve bu da servetin bir elde toplanmasına, borcun, vergi yükünün diğer tarafta toplanmasına sebebiyet veriyor. Maliye Bakanımız Mehmet Şimşek defalarca söyledi: “Gelir vergisi reformu getireceğiz.” Bu anlamda gelir vergisi reformunda sizin de müdahil olmanızı istiyorum ve bu anlamda soruyorum size: Müdahil olacak mısınız? Milyonlarca insan, bakın, bir paket sigara aldığı anda en garibanı da en zengini de aynı vergiyi ödüyor, bir depo benzin aldığı anda en garibanı, en zengini aynı vergiyi veriyor; bu da servet ve gelir dengesi konusunda ciddi adaletsizlikler yarattı ve yaratmaya devam ediyor. Bu çarkı mutlaka tersine çevirmeliyiz yani değirmenin suyu işçilere doğru akmalı. O refah artışları zaten ekonominin çarklarını döndürecek Sayın Bakan. Bakın, asgari ücrette bir artış yaptınız geçen sene 1.000’den 1.300’e, bir

anda ekonominin çarkları dönmeye başladı. Oysa hep bunun tersi öneriliyordu, işçiye daha az verin, daha az verin. Ama misketler bir elde toplanırsa oyun biter Sayın Bakan, oyun bitiyor maalesef. Bir an önce değirmenin suyunu emekçiye, işçiye, emekliye doğru döndürmemiz gerekiyor.

Sayın Bakan “Ekonomi üç kat büyüdü.” diyoruz ama işçilere baktığımızda hep şu uygulanır, bakın kamuda da bunu yapıyorsunuz: “4+3,5 vereceğiz.” Ee? “E, 12 çıkarsa da farkını vereceğiz.” Refah ne oluyor Sayın Bakanım? “Yüzde 5 büyüdük, 6 büyüdük.” diyorsunuz, yüzde 5-6 bu yıl kamu emekçisine verecek misiniz? Hayır, vermeyeceksiniz, yalnızca enflasyon farkını vereceksiniz. Ne oluyor böylece? Zengin o refahı alıyor, kârlarla bunu görüyorsunuz, borsa şirketlerinin kârlarına bakın, bankaların kârlarına bakın ama işçiye o refah payını vermiyorsunuz, yalnızca enflasyon farkını veriyorsunuz. Özel sektörde durum çok daha vahim çünkü milyonlarca işsiz kapıda olduğu için... Hani hep 2002 öncesini eleştiriyorsunuz ya Sayın Bakan, 2002 öncesi işsizlik oranları 6 ya da 8’di, şu anda 11. İşveren şunu kullanıyor, -geçmişte bir işveren olarak bunu da söylüyorum, ben asla yapmadım ama- hep şunu yaptı: “Kapıda bekleyen milyonlar var arkadaş, 1.400 liraya razı ol, sesini kes.” Ya da “Sana yüzde 5 artışı yapıyorum, devam et.” diyebiliyor. Bu anlamda bu yüzde 5’lerle hep refahtan pay alamayan milyonlar var. Bu anlamda, bu işsizlik oranlarını bir an önce düşürmek ve işçinin elini güçlendirmek her anlamda sizin politikalarınızla, Hükümetinizin politikalarıyla ilgili.

Sayın Bakan, sürem azaldı, Sayın Başkan süre de vermeyeceğini söyledi. Bakın, sabahtan beri bize hizmet verenler var değil mi? Bakın, bu salonda yalnızca biz yokuz, sabahtan beri geliyorlar, gidiyorlar, 30’a yakın işçi saydım. Hani, çayımızı getiriyorlar, bunları getirdiler bizlere, temizliği yapıyorlar mesela. Sayın Başkan fotokopi istiyor, ona koşturuyorlar, bazen onlara fırça da atıyor Sayın Başkan, o anlamda...

BAŞKAN – Hiç yapmam, sen bir sor istersen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben şahit oldum.

BAŞKAN – Onlar benim evladım gibidir ama işi doğru yapmak kaydıyla.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, ben şimdi düğmeye bastım, gelecekle biraz sonra. Şimdi, onlar, bakıyorsunuz, bu Mecliste... Bakın, hani, iki yıl önce vadettiniz ya “Biz kamudan taşeronu kaldıracamız yani ek iş, yardımcı hizmetler, ana iş fark etmeden kaldıracamız.” dediniz ya, şu Mecliste, bakın, kanun yapıcıda... Ben bastım ama henüz gelmedi arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir dakika, bitireyim sözümü.

BAŞKAN – Yok, hele bana sataştıktan sonra sana söz vereceğim, asla olmaz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, bitiriyorum, lütfen Sayın Başkan.

BAŞKAN – Olmaz, sataştın bana.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama lütfen...

BAŞKAN – Hayır, yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sataştım ama tarafsız...

BAŞKAN - Konuş, yazarlar, bak, stenograf arkadaşlarımız var burada, stenograf arkadaşlarımız not alırlar.

Devam et.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; iki yıl önce vadettiniz ya...

Hâlâ arkadaş... .

Buyurun arkadaşım.

Sayın Bakanım, bakın, şu Meclis çatısı altında...

Siz 4/C'li misiniz, taşeron musunuz?

GÖREVLİ GARSON – Taşeron.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, bir taşeron işimiz haftada bence -çok görüyorum çünkü- altmış saatin üzerinde çalışıyor burada ki kırk beş saatin üzerinde kesinlikle çalıştırılmaz. Burada bunun gibi yüzlerce Mecliste çalışan taşeron işçi var, çok zor şartlarda çalışıyorlar. Kanun yapıcı bunu yapamamışsa iki yıl önce vadettiği bir kurumun altında, nasıl Türkiye'ye bunu vadedeceğiz arkadaşlar? Yani böyle bir şey kabul edilebilir mi? Sabahtan beri hizmet veriyorlar bize ve onları çok zor şartlarda çalıştırıyoruz, taşeron olarak çalıştırıyoruz, 1.700 liraya, 1.800 liraya çalıştırıyoruz, emeklilik konusuna geldiğinde son derece düşük maaşlara mahkûm ediyoruz. Bu, hak mıdır? Yani biz burada daha iyi maaşlar alırken o insanları bu durumlara mahkûm etmek hak mıdır? Bu anlamda hepinizin vicdanının sızlaması lazım ve milyonlarca bu durumda bekleyen insanımız var Sayın Bakanım.

Teşekkür ederim.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Bizim uçak kaçarsa parasını senden alacağım Sayın Vekilim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Uçağın kaçmasından çok daha önemli bu olay.

BAŞKAN – Arkadaşlar hangi koşullarda çalışıyorlar biliyor musunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Zor koşullarda.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Gördük işte. Ya, gece sabahlara kadar...

BAŞKAN – Burada, Bütçe Başkanlığında bizim kaç tane kadrolu personelimiz var biliyor musunuz?

GARO PAYLAN (İstanbul) – O ayrı, ben burada...

BAŞKAN - Çay ocağında kaç tane arkadaşımız var biliyor musunuz?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Çoğunluğu taşeron.

BAŞKAN - Bütçe süreci dolayısıyla Meclis Başkanlığından, Genel Sekreterlikten kaç tane takviye eleman aldığımızı biliyor musunuz?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Taşeron olarak mı?

BAŞKAN – Hayır efendim, mevcut çalışanlardan; taşeron olur, 4/B olur, 4/C olur, 4/A olur, nasıl çalışıldığını bilmem.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Çoğunluğu taşeron.

Arkadaşlar, siz taşeron musunuz?

GÖREVLİ GARSON – 4/C'liyim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – 4/C.

Siz?

GÖREVLİ GARSON – Taşeron.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Taşeron.

HİKMET AYAR (Rize) – Böyle bir usul mu var ya?

BAŞKAN – Olabilir arkadaşlar, normal, Allah Allah!

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bunların hepsi taşeron.

BAŞKAN - Bu, Türkiye'nin bir gerçeği, personel rejimi içerisinde bunların hepsi var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamamen taşeronla hizmet veriliyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, diyelim, saat ikiye kadar çalıştıktan sonra, iki buçukta, üçte gittiniz, ertesi gün saat kaçta geliyorsunuz sabah?

GÖREVLİ GARSON – On birde.

BAŞKAN – On birde.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Altmış saat çalışıyorlar.

BAŞKAN – Doğrudur, doğrudur.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Altmış saat çalıştırılır mı ya?

BAŞKAN – Bununla ilgili olarak Meclis Başkanlığına...

GARO PAYLAN (İstanbul) - Sayın Bakan, kırk beş saat üstü çalıştırabilir misiniz?

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz... Bunun muhatabı Sayın Bakan değil. Bununla ilgili olarak öncelikle Meclis Başkanlığına müracaatınız var mı yazılı?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, müfettiş gönderin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Var.

BAŞKAN - Popülist yaklaşımı bırakın, ekran karşısında konuşmayın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Var, Meclis Başkanına sorduk.

BAŞKAN – Bizim Meclis Başkanına bununla ilgili olarak yazdığımız, sorduğunuz bir şey var mı?

GARO PAYLAN (İstanbul) – İhbar yapıyorum buradan, altmış saat çalıştırıyorsunuz.

BAŞKAN - Meclisin bütçesi geçti, Meclis Başkanına burada niye konuşmadınız? Oraya koyuyorsunuz ekranı, oradan naklen yayın, ondan sonra konuşun böyle.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kapalı, kapalı.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi soru işlemine başlıyorum.

Sayın Bekaroğlu, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, 4857 sayılı İş Kanunu'na göre 50'den fazla işçi çalıştıran iş yerlerinin yüzde 3 engelli kontenjanı var. Sizin sunumunuzda özelde 25.623, kamuda da 464 boş olduğunu söylediniz. Bu işçiler niye alınmıyor? Bu konuyla ilgili Hükümet olarak sizin yaptığınız bir şey var mı?

İkinci sorum: Aslında, soruldu bu soru. Niye milletvekillerinin vermiş olduğu soru önergelerine cevap vermiyorsunuz Sayın Bakanım, bu sizin göreviniz değil mi? Milletvekillerini, Meclisi, demokrasiyi ciddiye almıyor musunuz?

Üçüncü sorum: Şırnak'taki kazadan sonra önce Hükümet, Enerji Bakanlığı "Kaçak." dedi. Yani "Kaçak." deyince Hükümet bu sorumluluktan kurtulmuş oluyor mu? Sonra, kaçak da değilmiş, bu konuda bir şey söyleyecek misiniz?

Dördüncü sorum: ÇAYKUR'da geçici işçiler var, başka kurumlarda da var. Bu insanlar ÇAYKUR'da dört beş ay çalışıyor ve bütün yıl sanki işleri varmış gibi görülüyorlar. Bu insanların sorunlarını çözmek için bir şey yapmayı Hükümet düşünüyor mu?

Son sorum: Birçok yerde var ama Karadeniz’de çay fabrikalarında yaygın bir şekilde -özellikle özel fabrikalarda- kaçak, kayıt dışı yabancı işçi çalıştırılıyor. Bu konuyla ilgili ihbarlar oluyor ama ihbarlardan sonra, denetim yapılmadan önce kurumlara, fabrikalara haber veriliyor, orada bir düzenleme yapılıyor, işçiler kaybediliyor, “Yok.” deniliyor.

(Oturum Başkanlığına Kâtip Emine Nur Günay geçti)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İsim veriyorum: Rize’nin Fındıklı ilçesindeki “Karali Çay” diye bir fabrika var, defalarca bu iş oldu. Nokta olarak ihbarda bulunuyorum, bu konuda ne yapacaksınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, kamu çalışanlarına verilen ek ödemedeki SGK primi kesilmiyor. Bu konuda herhangi bir cezai müeyyide uygulamayı düşünüyor musunuz?

İkincisi, staj döneminde yapılan doğumları borçlandırıyor sunuz uygulamada. O hâlde, staj dönemine borçlanma hakkı vermeyi de düşünüyor musunuz, bu konuda bir çalışma var mı?

Yine, kadınların sigortalılık öncesi dönemine borçlanma hakkı vermeyi düşünüyor musunuz, bir çalışmanız var mı?

Konuşmamda ifade etmiştim, taşeronla ilgili tasarımı asıl iş ve yardımcı işçilerin tümünü kapsayacak mı, tümünü kamuya almayı öngörüyor mu?

Bir de geçmişte hizmeti olan, 2000 yılı öncesi hizmeti olan yani vergi mükellefiyeti olan ama BAĞ-KUR tescili olmadığı için hizmetine sayılmayan çalışmalara borçlanma hakkı verecek misiniz? Hem esnafın hem çiftçinin böylesi hizmetleri var.

Bir de emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili bir çalışmanız var mı?

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Demirtaş...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, 430 iş müfettişi yardımcısı şu anda görevine devam ediyor. Bu arkadaşlarımız yazılı ve sözlü sınavları geçmişler ve uzun zamandır da bu şekilde çalışıyorlar ancak iş müfettişliğine atama kararnameleleri henüz gerçekleşmemiş. Çok önemli bir ihtiyaç, biliyorsunuz, denetleme konusunda çok önemli bir görev yapıyorlar. Bunu ne zaman gerçekleştirmeyi planlıyorsunuz?

TÜRK-İŞ’in yapmış olduğu 2017 Ekim ayı çalışmasına göre 4 kişilik ailenin açlık sınırı 1.544 lira, yoksulluk sınırı ise 5.030 lira, asgari ücret ise şu anda 1.400 lira. Önümüzdeki asgari ücret artışıyla ilgili Asgari Ücret Tespit Komisyonunda reel olarak asgari ücretin artışı gerçekleştirilmeyi düşünüyor musunuz? Çünkü, biliyorsunuz enflasyon on üç yılın zirvesine çıkmış durumda, yüzde 11,20’yle. Mutfaktaki enflasyon ise yüzde 20-25’lere ulaşmış durumda. Kurlardaki artış da yine aynı şekilde çok ciddi şekilde ücretlerde bir gerilemeye yol açmış durumda. Dolayısıyla, asgari ücretle ilgili kayıpları gidermeyi düşünüyor musunuz?

Üçüncü sorum taşeronla ilgili soru: Yarın bizim taşeron çalıştayımız var, bu konuda sosyal paydaşların katıldığı çok önemli bir çalıştay yürüteceğiz. Ancak, taşeron çalışmayı derken...

BAŞKAN – Sorunuzu alabilir miyim?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Şunu söyleyeceğim: Kamuda çalışan taşeron işçileri hep konuşuyoruz. Bununla ilgili bazı veriler var, rakamlar var ama özel sektörde çalışan taşeron işçi sayısına biz hâlâ ulaşamadık. Size bu konuyla ilgili soru da sormuştuk. Türkiye’deki toplam, şu anda mevcut çalışan, özel sektör ve kamuda çalışan taşeron sayısı ne kadardır?

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, taşerona kadro konusunda çok net bir cevap verebiliyor musunuz? Özel bir sorum bu.

İkincisi, Türkiye Şeker Fabrikalarında çalışan işçilerin bir bölümünün kadro, bir bölümünün de statüyle ilgili sorunları var, Sosyal Güvenlik Bakanlığının bu konuda bir çalışması var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler.

1) 11/10/2017 tarihi itibarıyla, kayıtlarda yer alan, İŞKUR’a iş başvurusu yapmış 509 bin 536 üniversite mezunundan kaç işe yerleştirilmiştir? İŞKUR’da hâlen iş bekleyen kayıtlı üniversite mezunu sayısı kaçtır?

2) 2017 yılında denetimlerde kayıt dışı çalıştırılan kaç göçmen işçi saptanmıştır? Çalışma izni olan göçmen sayısı kaçtır? İlk üç ülke hangisidir?

3) Çocuk işçi yaşının 10’a kadar düştüğü ve büyüklerin işinin bu bedenlere yüklendiği sendikalarca da ifade edilmektedir. Bu anlamda, denetimler sonucu elde edilen iş yeri veya buna benzer çocuk işçi sayısı kaçtır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Tor...

FAHRETTİN OĞUZ TOR (Kahramanmaraş) – Sayın Bakanım, birçok BAĞ-KUR’lu primini ödeyemediği için hizmetlerini iptal ettirmiş, dondurmuştur ama gelinen noktada bunlar kısmi hizmet ihyası yaptıkları zaman emekli olabilecek durumdalar. Ancak kısmi hizmet ihyası BAĞ-KUR’lular için şu anda yapılmamaktadır. Tamamını ihya ettikleri zaman da güçleri yetmemektedir. Kısmi hizmet ihyasını emekli olabilecekler için, BAĞ-KUR’lular için düşünüyor musunuz?

İkinci sorum, şimdi, tabii, 30/10/2016 itibarıyla icraya gitmiş kurum alacağı 45,16 milyar olarak gözüküyor. 2016 yılı sonu itibarıyla takibe girmiş kurum alacağı ne kadardır? Bunların içerisinde zaman aşımına uğramış kurum alacağı var mıdır?

Üçüncü sorum da, 1/10/2008 yani 5510 sayılı Yasa’nın yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olup en düşük ölüm ve malullük aylığı bağlanan kişiler var. Bunların 1/1/2017 itibarıyla sayılarını istiyorum ölüm ve malullük olarak sadece 5510’a göre bağlanan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Tekin...

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, herkes eksilerden bahsetti. Ben eksileri anlatanların daha da eksi anlattığı kanaatindeyim. Yalnız, ben bir artıdan bahsetmek istiyorum ve sizi tebrik ediyorum.

Ağzı, burnu bağlı memuru paketleyip satan MEMUR-SEN’i nasıl bu kadar aza yani 2018 ilk altı ayı için yüzde 4’e, ikinci altı ayı için yüzde 3,5’a; 2019’un ilk altı ayı için yüzde 4’e, ikinci altı ayı için yüzde 5’e nasıl ikna ettiniz, tebrik ediyorum. Haydi MEMUR-SEN 3 milyon insanı sattı, sizin vicdanınız nasıl kabul etti? Bundan sonra, MEMUR-SEN’e zam vereceğinize, bence cuma iznini bir saate çıkartın, her memura şükür duası dağıtın, itiraz edenlere tespih dağıtın, hiç itiraz etmeyenlere nazar boncuğu dağıtın.

BAŞKAN – Sorunuzu alabilir miyiz?

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Geliyorum efendim.

Memurlar, işçiler ve kaderine razı emekliler için sizin iktidarınızın 2023, 2053, 2071’de de devam etmesini diliyorum. Böyle başa böyle tarak.

Sorum yok, hiçbir isteğim de yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, birincisi, İŞKUR’un Toplum Yararına Çalışma Projesi kapsamında bugüne kadar, İzmir de dâhil olmak üzere, gerçekten, işe alınanların AKP il merkezine ve ilçe merkezlerinden geçerek alındığını görüyoruz. Sizin döneminizde bu usul ve yöntem devam edecek midir?

İkincisi, İzmir Kordon’da Sosyal Güvenlik Kurumunun eğitim ve dinlenme tesisi var. Bununla ilgili yok satılacak, yok kapatılacak gibi spekülasyonlar var, bunu da açıklığa kavuşturursanız...

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, DİSK EMEKLİ-SEN’in size sormamı istediği iki sorusu var.

Birincisi: “Emeklilere ülke büyümesinden yeterli pay neden verilmiyor, maaşlarımız neden 2 bin liraya çıkarılmıyor?”

İkincisi: “Emeklilerden alınan sağlık kesintilerinin ortadan kaldırılması için çalışma yapacak mısınız?”

Sayın Bakan, asgari ücret desteği yeni yılda devam edecek mi?

Bir de, İşsizlik Fonu, biliyorsunuz, üç kamu bankasında değerlendiriliyor. Fon’un nemasında bu yıl reel gelir yani enflasyondan arındırılmış gelir söz konusu olmadığı, bu kalemin negatif olduğu yönünde haberler, yorumlar görüyoruz. Bu doğru mudur? Eğer doğruysa önümüzdeki orta vadede geçmişte örneklerini çok gördüğümüz yeni bir batık fon durumu İşsizlik Sigortası Fonu için de ortaya çıkabilir. Bu konuda size bir sorumluluk düştüğünü düşünüyor musunuz, önlem alıyor musunuz?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Paylan...

Süreniz on beş saniye.

GARO PAYLAN (İstanbul) – On beş saniye çok az.

BAŞKAN – Öyle talimat verildi.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, siz Divansınız, talimat alamazsınız, siz Başkansınız yani.

BAŞKAN – Lütfen, buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, az önce Türkiye Büyük Millet Meclisinde olan ihlali gösterdim ve bu konuda ihbarda bulunuyorum size. Altmış saatin üzerinde taşeron işçi çalıştırılıyor ve başka ihlaller var. Müfettiş gönderecek misiniz Türkiye Büyük Millet Meclisine? Gerçekten, bunu hassaten soruyorum.

İkinci sorum, refah payını işçilere, emekçilere kamuda yansıtacak mısınız? Emekliden alınan sağlık kesintilerini kesecek misiniz? İşsizlik Fonu'ndan Varlık Fonu'na kaynak aktarılacağına dair şayialar var, bu doğru mudur?

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Akkaya...

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, işçinin en önemli haklarından birisi de grev hakkıdır biliyorsunuz. Ben 22/9/2017'de size bir soru sormuştum ama ona cevap gelmedi. DİSK'e bağlı BİRLEŞİK METAL-İŞ Sendikası Düzce'de bir grev yaptı, yasal bir grev. Biliyorsunuz, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 64'üncü maddesine göre, grev esnasında iş yerlerinden yarı mamul ve ekipmanların çıkartılması yasaktır. Orada Jandarmanın eşliğinde grev esnasında kamu grev kısıcılığı yapmış, yarı mamul malları ve ekipmanları çıkartmıştır. Jandarma kolluk kuvvetleri DİSK temsilcilerine bu işi Düzce Valisi ve cumhuriyet savcısının talimatıyla yaptığını söylemiştir.

BAŞKAN – Sorunuzu alabilir miyiz?

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Şimdi, ben, Çalışma Bakanı olarak size bu tarihte bir soru sormuştum. Çalışma, iş kanunları haksız uygulamalar karşısında işçiyi korumakla düzenlenen kanunlardır ve bu konuyla ilgili ne bir işlem yaptığımızı sordum ama lütfedip bana o tarihte yazdığım bu soruma cevap bile vermediniz.

İkinci sorum, Sosyal Güvenlik Kurumunun bütün taşınmazları işçi, işveren ücretleriyle, aidatlarıyla, primleriyle alınmaktadır. Bakın, siz Ankara 75. Yıl Dinlenme ve Bakımeviyle, İstanbul Etiler Dinlenme ve Bakımeviyle, İzmir Narlıdere Dinlenme ve Bakımeviyle, Salihli Huzureviyle ilgili komisyonlarca takdir edilen ki buralar Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına devredilmiş ve paraları hâlâ tahsil edilmemiştir.

BAŞKAN – Sorunuzu alabilir miyiz?

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Tahsil edilmemiştir, niçin edilmedi, onu soruyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamam, peki.

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Bir başka olay da, yine, Maliye Bakanlığına devredilen Sosyal Güvenlik Kurumunun 80 adet taşınmazının bedellerinin yasal süresi içinde tahsil edilememesinin nedenlerini söyler misiniz?

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Ertan...

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Ben vazgeçtim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Bakan, dört soru soracağım.

Birincisi, meslek hastalıklarıyla ilgili. Size bağlı Sosyal Güvenlik Kurumunun açıkladığı meslek hastalıkları istatistiklerine göre 2014 yılında 494, 2015 yılında 510 kişi meslek hastalığına yakalanmış, resmî veri bu. Ancak 2016 yılı için BİMER'den yapılan sorgulamaya karşılık verilen rakam sadece Ankara Meslek Hastalıkları Hastanesine ayakta başvuran hasta sayısı 3.711, 1.375 kişi de yatarak tedavi görmüş. İstanbul ve Zonguldak'ta da meslek hastalıkları hastaneleri var dolayısıyla bu sayı çok daha yüksek. İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdür Yardımcısı 2012'de yaptığı bir sunumda "Türkiye'de her yıl 40 bin ile 120 bin arasında meslek hastalığı vakası bekliyoruz ancak kayıtlı vaka sayısı 433." demiş. Bu farklı durumlar göz önünde tutulduğunda Bakanlığımız gerçek meslek hastalığı durumunu nasıl tespit etmeyi düşünüyor? Meslek hastalıklarını engellemek için sağlıklı verilere nereden ulaşacak ve bu durum göz önünde olduğuna göre meslek hastalıkları hastanelerini artırmayı planlayacak mısınız?

Öteki sorularım da şunlar: DİSK araştırma bölümü tarafından Ağustos 2016-2017 döneminde tespit edilen 1 milyon 370 bin sigortalı işçi artışının sadece 205 bininin zorunlu sigortalı işçilerden oluştuğu ileri sürülüyor. Bu bilgi doğru mudur? Sizin buna diyeceğiniz nedir?

Üçüncü sorum: Kanun hükmünde kararnamele kapatılan iş yerlerinde çalışanların, OHAL KHK'leriyle doğrudan işten çıkarılan işçilerin yanı sıra, iş verenin de takdiriyle FETÖ-PDY ilişkisi veya irtibatı kanaatine vararak işten çıkardığı işçilerin sigorta sicillerine "36 kod" diye bir ibare işlendiği iddiası var. Bu doğru mu? Böyle bir fişleme yapılıyor mu? Bu doğruysa hangi meslek gruplarından kaç kişi böyle bir fişlemeye uğramış.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Bir sorum daha kaldı, onu sormadım.

Sayıştayın SGK'yle ilgili raporunda yer alan ve kanuna aykırı olarak prim ödenen işyerleri tespit edilmiş midir? Bu iş yerleriyle ilgili bir soruşturma var mıdır? Kamunun zararı ne kadardır? Bu ödemelerden kim sorumludur? Bu sorumlu nasıl yargılanacaktır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Tamaylıgil...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Sayın Bakan, İş Yasası'nın 32'nci maddesi "İş sözleşmelerinin sona ermesinde, işçinin ücreti ile sözleşme ve Kanundan doğan para ile ölçülmesi mümkün menfaatlerinin tam olarak ödenmesi zorunludur." der ama son olarak Meclis Genel Kurulundan geçen zorunlu ara buluculuk ise baktığımızda, İş Yasası'nın emredici bu hükmüne kesinlikle uymamakta. Sizin bu konudaki değerlendirmeniz nedir?

İkinci sorum da emeklilikte yaşa takılanlar konusunda geniş bir platform ve talep var. Bu konudaki kesin görüşünüz, düşünceniz, çözümüyle ilgili hedefiniz var mı? Bunu bu akşamki cevaplarınız içinde verirsiniz çok seviniriz.

Teşekkür ederim.

(Oturum Başkanlığa Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Sayın Özgökçe...

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Benim bir sorum olacak Sayın Bakan.

Nuriye Gülmen ve Semih Özakça sadece işlerini geri istedikleri için artık ölüm sınırındalar ve işlerini geri istiyorlar. Tek talepleri var. Bu konuda, ölümlerine göz yumacağınızı düşünmüyorum ama girişiminiz var mı; bunu merak ediyoruz. Nuriye ve Semih işlerine geri dönmek istiyorlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çaturoğlu...

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Ben soru sormayacağım, yalnız bir şeyi ifade etmem lazım.

Bizim Plan ve Bütçe Komisyonumuz bir aile ortamı içerisinde çalışır. Buraya gelen bakanlık ve bakanlık yetkilileri, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri bizim misafirimizdir.

Sayın Çakırözzer'den önce soru soran Vekilin -Sayın Tekin'di sanırım- taraklı maraklı şeklinde ifadelerle burada konuşma yapması hiç hoş olmamıştır. Kendisini kınıyorum. Bizim böyle bir usulümüz yoktur.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Sayın Başkan, söz istiyorum.

Böyle, kimse de yerinden “Ne dediğini anlamadım.” şeklinde kınayamaz.

BAŞKAN – Ben de anlasam...

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Ben yine aynı sözümdeyim, aynı fikirlerimi aynı cümlelerle tekrarlıyorum.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Ben de sizi kınıyorum.

HAYATİ TEKİN (Samsun) - Aynı fikirleri kabul ediyorum.

FARUK ÇATIROĞLU (Zonguldak) – Ben de sizi aynı şekilde kınıyorum.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Ben de bütün kınamalarını kabul ediyorum ama aynı fikirdeyim.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Kınıyorum.

BAŞKAN – Sayın Çaturoğlu, hayırdır, yorgunluk çöktü galiba.

Sayın Ayar, buyurun lütfen.

HİKMET AYAR (Rize) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun geleneklerine uymayan bir tavır ve tarzda -az önce Çaturoğlu'nun da değindiği konu- “Böyle başa böyle tarak.” diyor birileri, evet, millet de öyle diyor; onu için, bir adım ileriye çıkarmıyor sizleri.

Sorum yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Size de teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, değerli hazırun, bütçe ve kesin hesaplar üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakana söz hakkı vereceğim.

Sayın Bakanım, notlarınızı toplamak için beş on dakika süreye ihtiyacınız var mı, hemen başlar mısınız?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Başlayabiliriz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan size müfettiş gönderecek az sonra.

BAŞKAN – Bana müfettiş. Ne için?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Çalışma şartlarıyla ilgili, taşeronla...

BAŞKAN – Siz önce kendi çalışma şartlarınızı düşünün.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tabii, onda da haklısın.

BAŞKAN – Sen kendi hakkını savunamıyorsun, başkasının hakkını nasıl savunacaksın?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama şartları sen belirliyorsun Başkan, ben ne yapayım?

BAŞKAN – Sayın Bakan, size sonsuz süre. Onun için, siz kırk beş dakikada tamamlayın lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Müfettiş gelmesin diye yapıyor Sayın Bakanım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Meclisle bu konuda geçmişte örneklerimiz var yani yapılmamış bir şey değildir, onu hatırlatayım.

Bütün Komisyon üyelerimize, komisyonumuzda...

BAŞKAN – Sayın Bakan, ben sadece bir bilgi arz edeyim de kayıtlara geçmesi açısından.

Burada çalışan arkadaşlarımız yani hizmetli arkadaşlarımızla ilgili olarak çalışma sisteminde bütçe dönemi olduğu için, biz Bütçe Başkanlığı olarak buraya takviye arkadaşlarımızı aldık yani sayımızı ikiye katladık ve bizlerle beraber kendi içlerindeki sistemde on birde yani Komisyon başlama saatiyle beraber geliyorlar ama normalde Meclis çalışmalarında eğer çalışan arkadaşlarımız gece 02.00'den sonraya kaldılarsa ertesi günleri boş oluyor, bir gün sonra işe geliyorlar, ertesi gün dinleniyorlar yani genel çalışma sistemi bu ama bütçe yoğunluğundan dolayı burada böyle bir uygulama yapıyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Müfettişe de anlatırsınız.

BAŞKAN – Ben, müfettişe anlatmak için uğraşmayayım, bir daha bana sormasına gerek yok tutanakları alırsınız diye söyledim.

Buyurun Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – İş sağlığı, güvenliği açısından bizim geçmişte, iş sağlığı güvenliği kuralları açısından örneğimiz var.

Başta Başkanımız, Başkanlık Divanı, tüm Komisyon üyelerimiz, Komisyonumuza bugün gelip görüş ve önerilerini, sorularını bizlerle paylaşan Komisyon üyesi olmayan vekillerimize teşekkür etmek istiyorum ve bütün bu süreçte sarf edilen efor için de ayrıca teşekkür etmek istiyorum, geçtiğimiz sene yaptığım konuşmada da bunu ifade etmişim. Bence, Plan ve Bütçe Komisyonu da Meclisimizin en ağır emek işçiliğini yapıyor.

BAŞKAN – Yok, bugün ikramlarınız iyiydi, hiç yorgunluk hissetmedik. Teşekkür ediyoruz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

BAŞKAN - Bir de yaprak sarmasının, dolmacının adresini isteyeceğim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Onların da bilgisini vereyim aslında.

Dolmamız ve baklavamız Beypazarı'ndan geldi, simit Ankara simidi, orijinal, peynirimiz Kızılcıhamam'dan, Kavun'umuz da Kazan'dan geldi.

BAŞKAN – Üzün suyumuz da Akyurt'tan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Üzüm suyu da yüzde yüz doğal bir üzüm suyu, o da Akyurt ilçemizden, belirtmiş olayım.

Dolma ve baklavada emek verenler de kadınlar, Beypazarı'ndaki kıymetli hanımlarımız. Onlara da teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN - Hepsine teşekkür ediyoruz, ellerine sağlık diyoruz biz de.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Bizlere bugün çalışmalarımızda yardımcı olan bütün emekçi kardeşlerimize, basından aramızda olan herkese de özellikle teşekkür etmek istiyorum.

Bütçe uzun bir maraton. Benim de ilk deneyimimdi. Bu bağlamda, ben kendi çalışma arkadaşlarımı da özellikle burada anmak istiyorum, hepsine teşekkür ediyorum. Çok özenli bir çalışma gerçekleştirdiler.

Tabii, çok farklı görüşler, çok farklı ifadeler belirtildi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız, herkesin de altını çizdiği gibi, 80 milyon vatandaşımızın dününü, bugününü, geleceğini, kadın, erkek, genç, yaşlı, emekli, engelli, işçisi, çiftçisi, işvereni, esnafı, memuru; tüm toplum kesimlerini içine alan, sorumluluğu, yükümlülüğü ağır olan bir bakanlık. Göreve geleli üç buçuk ay oldu. Göreve geldiğimiz andan itibaren, geçmişten bugüne yapılan çalışmalarla ilgili değerlendirmelerimizi yaptık, geleceğe ilişkin perspektiflerimizi ortaya koyduk. İnşallah, azimle, kararlılıkla bugüne kadar AK PARTİ iktidarlarının getirmiş olduğu, geçmiş dönemdeki bakanlarımızın da göstermiş olduğu performansların devamı hatta bazı konularda, değişen, gelişen şartlar konusunda üzerine çıkaracak şekilde güçlü adımlar atma arzusundayız. Bunun için biz de Çalışma Bakanlığında gece gündüz, hafta sonu çalışmalarımızı güçlü şekilde gerçekleştiriyoruz. İnşallah, ilerleyen günlerde de bunları hem kamuoyuyla hem paydaşlarımızla paylaşacağız. Tabii, çalışmalarda geleneksel yapısı gereği istişare, üçlü yapıda çalışma yapan bir bakanlık, paydaşları güçlü. Bu anlamda, yapacağımız bütün çalışmalarda bundan sonra -bunun altını özellikle çizerek belirtmek istiyorum- diyalog, birlikte çalışma kültürünün daha da geliştirilmesi, ortak akla ulaşma konusunda mekanizmaların işlerlik anlamında en üst seviyede çalışması ve inşallah, güçlü bir biçimde paydaşlarımızla iyi ilişkilerle tüm çalışmaları yürütme konusunda kesin bir kararlılığımız var.

Bülent Kuşoğlu Vekilimizden başlayarak ben tek tek ifade etmeye çalışacağım, bütün konulara tabii girebilecek zamanımız olmayacak gibi görüldü.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bitmez o notlar Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Evet, özet özet inşallah geçeceğim.

Bu bağlamda, tabii ki cevap veremediğimiz hususları yazılı olarak yarın arkadaşlarımız tutanaklardan net bir biçimde alacaklar soruları ve bütün ilgili vekillerimize, katkı sağlayan vekillerimize iletacağız.

Sayın Bülent Kuşoğlu, tabii, SGK'nın yapısından başlayarak çok nezaketli bir biçimde –bunun için de teşekkür ediyorum- ifadelerinde çok hassas bir dil kullanarak görüşlerini ifade ettiler. Beni kendisi tanır, birlikte Ankara'da da milletvekilliği yaptık. Çok kamuoyu önünde polemik yapmaya müsait bir mizacım yok normalde. Bütün vekillerimiz öyle ifade ettiler ki sanki hiçbir şey yokmuş da ben kendi başıma çıkmışım da “SGK böyle.” diye söylemişim gibi. Özellikle bunu belirtmek istiyorum. Salı günü yapılan grup toplantısında Sayın Kılıçdaroğlu bu konuyu gündeme getirdi ve bu konuyla ilgili çok iddialı –geçmişe de baktığımız zaman- ifadelerde bulundu.

Şimdi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanım, Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili ifadeler kullanıyor, şu anda olduğu durumla ilgili iddialarda bulunuyor, buna sessiz kalmam mümkün değil. Ben nezaketli şekilde -belki konuşmamızdan bazı başlıklar ifade edildi ama- çok güçlü parametrelerle, çok güçlü rakamlarla o ifadelere ilişkin görüşlerimi yine kendime uygun bir dille aktardığımı, kamuoyuyla paylaştığımı düşünüyorum. Sonrasında tekrar Türk Eczacıları Birliğinin kongresinde konuyu devam ettiren ve konuyla ilgili yine şahsımı hedef alarak, sizi de sürecin içine dâhil ederek sürdüren Sayın Kılıçdaroğlu, bunu özellikle ifade etmek istiyorum. Kurumum, Bakanlığım söz konusu olduğu zaman ortaya atılan hiçbir iddia karşısında sessiz kalmam söz konusu olamaz. Az önce de söyledi herkes... Ne olursa olsun tüm hedef kitlemiz olan kesimlerle ilgili gerektiği yerde gerektiği konularda sessiz kalınmaması ve mücadele bakanlığı olması konusunda ve Bakanlığım da söz konusu olursa ben hem ilgili kesimlerle ilgili, işçinin, emekçinin, çiftçinin, tüm toplum kesimlerimizin hakları, menfaatlerinin ileri gitmesi konusunda duruşumuz Çalışma Bakanlığı olarak her zaman bu kesimlerden yana tabii ki de olacaktır. Aynı şey yine Bakanlığımın hakkı, hukuku söz konusu olduğunda da olacaktır, bunu ifade etmek istiyorum.

Ama bizler de –işimiz çok- inanın zamanı yetiştirmekte bile zorlanıyoruz bütün arkadaşlarımızla birlikte -hafta sonu- polemiklerle değil yaptığımız işlerle gündem olmak istiyoruz ve vatandaşlarımızın hayatına dokunacak ihtiyaçlar, beklentiler, talepler şu anda... Hepiniz ifade ettiniz, bekleyen birçok kesim var bazı konularla ilgili adımları, bazılarıyla ilgili yapabilecek konumdayız, bazılarını ilerleyen süreçlerde geliştirme durumundayız, bazılarını mali imkânlar çerçevesinde ya da önümüzdeki döneme ilişkin perspektifler çerçevesinde belki de hayata geçiremeyecek konumdayız. Bunların hepsiyle ilgili çalışma yapma durumundayız. Ama Halının altına süpürmek yok, hiçbir sorunu, hiçbir sıkıntıyı, hiçbir konuyu, talep, beklenti olarak bize ifade edilen hiçbir konuyu ötelememiz, bir kenara bırakmamız söz konusu değil, hepsiyle ilgili gündemimizde bir maddemiz var, bir çalışmamız söz konusu, bizler de bunlara odaklanmak istiyoruz, bunlara konsantre olmak istiyoruz. Bu anlamda bu, benim şahsımın tercihi değil, mizacıma da uygun bir durum değil. Daha önce Plan ve Bütçe Komisyonundaki endüstriyel iş yerleriyle ilgili konularda da söylemiştim, kolay kolay da bu konularla ilgili de bu şekilde...

Ama söz konusu olan AK PARTİ iktidarı döneminde on beş yıldır gerçekten önemli bir aşama kaydeden Sosyal Güvenlik Kurumumuz olunca, Bakanlığım olunca buna da sessiz kalmam mümkün değil. Şu anda...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, siyasiydi. Bugün Sayın Cumhurbaşkanı parti başkanı olarak tekrar girmiş o konuya. Onlar siyasi partilerin genel başkanları olarak yapıyorlar, siz girmeyin efendim, çünkü o farklı bir şey.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Tarım Bakanımızla ilgili de çok ağır ifadeler...

Ya, şunun da şaşkınlığını yaşadım, rakamlar ortada, geçmiş ortada, 10 tane çalışma bakanıyla çalışmış Sayın Kılıçdaroğlu, bunlara girmek istemiyorum şu anda, bakanlar gitmiş ama Kılıçdaroğlu kalmış.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Fatih Altaylı da bugün yazmış zaten, Fatih Altaylı da bugün yazmış.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – O yazıyı bir kursanız oradan anlarsınız hâlinizi.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – 10 bakanla çalışmış. Artık bu anlamda bu konulara girmeyi düşünmüyorum.

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Yani bugün SSK'nın batmış olması otuz yıl önce yapılan eksikliklerin... Böyle mi cevap vereceksiniz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Vallahi 1990 yılında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Öyle mi cevap vereceksiniz? On beş yıldır yönetiyorsunuz burayı.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Lütfen, dinleyelim arkadaşlar.

BAŞKAN – Sayın Bakan, siz sorulan soruları aldınız.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Evet, onlarla ilgili...

BAŞKAN – Sadece elinizdeki sorulara cevap verin lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – 1990 yılında yüzde 15 fazla veren bir bütçeye sahip olan Sosyal Güvenlik Kurumu 1999 senesinde yüzde 31 bütçe açığı veren bir kurum hâline gelmiş durumda, bu da bir gerçek.

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – 1999’dan nereye geldik Sayın Bakan? 1999’dan nereye geldik? Yani sıkışsanız tek parti dönemine gideceksiniz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ya, kimin iktidarı? Hükümet kim? Yani CHP iktidarı mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Bugün nüfusumuz 79 milyon, Sosyal Güvenlik Kurumumuz 79 milyon vatandaşımızın tamamını kapsama almış durumda. Toplam hastane sayımız 1999 yılında 520 iken şu anda 202.396’ya ulaşmış durumda. Yatak başına düşen hasta sayısı, kişi sayısı 1999 yılında 1.064 iken bugün 382’ye düşmüş durumda. Yine sosyal güvenlik kapsamında...

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – 1999’dan öncesi ne kadardı?

BAŞKAN – Sayın Akkaya, lütfen... Sayın Akkaya, lütfen...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Böyle bir usul yok ama.

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Ama 1999 öncesinden Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ee, ne yapsın? Allah Allah...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – CHP iktidarda mıydı?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, müsaade edin...

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Ne alakası var?

BAŞKAN – Sayın Akkaya, sizin istediğiniz gibi cevap vermek zorunda mı? Bu nasıl bir usul?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Allah Allah...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Niye bağırarak konuşuyorsun ya?

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Duyurmak için konuşuyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Olur mu öyle şey ya.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Saygılı olmanızı da rica ediyorum. Ses yükseltmek...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Olur mu öyle şey?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Olur mu ya?

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin siz de.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Konuyu çarpıtıyor Sayın Başkanım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Arkadaşlar, tamam, ben her türlü cevabı verecek konumdayım, durumdayım, bu anlamda hiçbir sıkıntı yok, sadece saygısızlığa izin vermem.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne ayıp bir şey ya!

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Ayıp değil, duyurmak için, koskoca salon... Mikrofon mu açık önümde?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Senin kulakların duymuyor o zaman, git başka yere ya! Öyle şey olur mu? Rahatsız ediyorsun insanları burada.

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Size mi soracağım?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Siz her türlü şeyi söylediniz.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

MUSA ÇAM (İzmir) – Ne kadar ayıp bir şey ya! Rica ediyorum, sakın olun.

HİKMET AYAR (Rize) – Kendini nerede zannediyorsun?

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Siz ne zannediyorsunuz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Ben bütün eleştirileri, bütün ifadeleri -çok ağır da konuşmalar oldu- bunları büyük bir anlayış ve hoşgörü içerisinde dinledim, şimdi de müsaade ederseniz sürem içerisinde ben cevap vermek istiyorum. Dinlemeye tahammül edeceğinize de inanıyorum. Sizin de geçmişinizi biliyoruz bu konularda.

Cevap vereyim size: Nüfus 1999 yılında 62 milyon 243 bin kişiymiş, şimdi 79 milyon 814 bin kişi. SSK kapsamındaki nüfus 34 milyonmuş, BAĞ-KUR'lu sayısı 4 milyonmuş, Emekli Sandığı iştirakçisi 4 milyonmuş, toplamda yani SSK, Emekli Sandığı, BAĞ-KUR olarak 42 milyon 950 bin kişiye hizmet veriliyormuş, kapsam da yüzde 69'muş, şu anda yüzde 99 hizmet veren bir Sosyal Güvenlik Kurumumuz var. Yine 1999 yılında, az önce ifade ettim 520 hastaneyle vatandaşlarımıza hizmet sunuluyormuş, bugün SGK kapsamında 2.396 hastaneyle biz hizmetlerimizi sunuyoruz.

Yine eczane sayısı kurum bünyesindeki 261'miş, şu anda 24.900 eczaneyle hizmet sunar hâle gelmişiz. Ülke genelindeki eczanelerden yararlanma oranı, SSK dışında BAĞ-KUR, Emekli Sandığımız da dâhil ettiğimizde yüzde 21'miş, şu anda yüzde 100 oranında.

Yine toplam ilaç giderleri 1999 yılında 304 milyonmuş tutarı, bugün geldiğimiz aşamada 21 milyar 590 milyonluk bir ilaç giderine sahibiz. Kurum eczanelerinden 247 milyonluk bir ilaç gideri imkânı söz konusuymuş. Sözleşmeli eczanelerden 57 milyonluk bir ilaç gideri söz konusuymuş, şu anda bizim, az önce de ifade ettim, toplam 21 milyar. Kişi başı ilaç harcaması 9,3 TL'ymiş, bunu TÜFE'yle bugüne getirdiğimiz zaman 94 TL'ye denk geliyor. 2016 yılı itibarıyla şu andaki güncel verilere göre 276 TL'lik bir kişi başına düşen bir ilaç harcamamız söz konusu.

Yine emekli sayılarını vermek istiyorum: 1999 yılında 3 milyon 26 bin SSK emeklimiz varmış, BAĞ-KUR emekli sayımız 1 milyon 179 bin kişiymiş, nüfusa oranı yüzde 1,9. Emekli Sandığı emekli sayısı 1 milyon 239 bin kişiymiş, nüfusa oranı yüzde 2. Toplam emekli sayısı SSK, BAĞ-KUR, Emekli Sandığı olarak 5 milyon 445 bin 901 kişiymiş, şu anda 11 milyon 800 bin 977 emeklimiz sosyal güvenlik kapsamımızda diye ifade etmek istiyorum.

Emeklilere harcanan toplam tutarlar vesaire var, bunlara girmeyeceğim ama bütçe açığı anlamında söylenenlerle ilgili olarak sadece şu rakamı vermek istiyorum: Prim gelirlerinin giderleri karşılama oranı 1999 yılında yüzde 55’miş, bugün yüzde 67. Bu anlamda birçok konuşulan, söylenen, sorulan şey oldu. Bunlarla ilgili sanırım bu kadar cevap yeterli olacaktır diye düşünüyorum.

Yine açıklarımızla ilgili ifadeler birçok konuşmacımız tarafından ifade edildi. 2017 yılı sonu itibarıyla 0,71 devlet katkısı dâhil açığımız söz konusu gayrisafi yurt içi hasıla içindeki pay olarak, devlet katkısı hariç olarak da yüzde 2,4; bütçe transferleri olarak yüzde 4,2 olduğunu, sağlık ödemelerinin bütçe içindeki payının 2,61; emekli aylık giderlerinin yüzde 7,1 olduğunu ifade edeyim 2016 yılı itibarıyla. 2017 yılında bu oran 6,91; emekli aylık giderlerinin gayrisafi yurt içi hasıla içerisindeki payı düşmüş durumda, sağlık ödemelerinin 2,54’e düşmüş olduğunu ifade ederek Sosyal Güvenlik Kurumumuzla ilgili konuları geçmiş olayım.

Bundan sonra amacımız sürdürülebilir güçlü bir Sosyal Güvenlik Kurumunun oluşması. Bu konuyla ilgili birçok konunun altı çizildi. Tek çatı altında toplanan, bu bağlamda hak sahiplerine, hedef kitlesine en üst seviyede hizmet verme arayışı ve gayreti içerisinde olan bir Sosyal Güvenlik Kurumumuz var bu 80 milyon vatandaşımız için. İnşallah, şu anki Sosyal Güvenlik Kurumumuzun yapısını hep birlikte daha ileri seviyeye getirmek için var gücümüzle çalışacağız. En önemli şu anda bu anlamdaki gündem maddemiz bilişim altyapımızın güçlendirilmesi.

Birçok konuşmacı Sayıştay raporlarına girdi, Sayıştay raporlarındaki eleştirilerden bahsetti. Bu eleştirilerin büyük bir oranının yaşadığımız bilişim altyapısıyla alakalı olarak teknik aksaklıklardan ve sorunlardan kaynaklandığını ifade etmem gerekiyor.

Sayın Kuşoğlu’nun yine bu konuda ifadeleri vardı. 2010 yılından bu yana SGK’yı denetliyor Sayıştay. İlk denetimler başladığı zaman tespit edilen sayı, sıkıntılı olarak 100’ün üzerindeyken bugün 44’e kadar düşmüş durumda. Bu bulguların, ifade edilen Sayıştay raporlarındaki hususların...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama izlemeye alındığı için öyle düşmüş. Onların hepsi izlemede.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - ...hiçbiri yolsuzluk, usulsüzlük, ceza gerektiren bir husus değil; bunu, özellikle, herhâlde hepimizin altını çizmesi, belirtmesi gerekiyor; tamamı muhasebe sistemlerinden ve programlardan kaynaklanan hususlar olarak zaten raporlarda da yer alıyor.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Sayın Bakan, vefat etmiş kişilerle ilgili bir sosyal... Bunların programla açıklaması nedir ki onun?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Onların hepsiyle ilgili cevap vereceğim.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Programla açıklanmayacak olanlar var, rakam rakam verilmiş.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Bunlarla ilgili cevaplarımız...

Şimdi, bu konularla ilgili geldiğim andan itibaren ilk talimatlarımdan biri Sosyal Güvenlik Kurumumuzun Hizmet Sunumu Genel Müdürlüğü kapsamında gerekli çalışmaların yapılması; bununla ilgili analizlerimiz, araştırmalarımız gerçekleştirildi. Bilgi Yönetim Sistemi Projesi’ne başlıyoruz.

Bilişim altyapısı konusunda çalışmaların, ben, Türkiye’nin geleceği açısından millî bir mesele olduğuna inanıyorum. Bu bağlamda da bütün teknik şartnamelerimiz hazırlandı ve ihale aşamasına gelmiş durumdayız. Bu anlamda, inşallah, önümüzdeki dönemde gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Yine, Sayıştayın avans kapatmayla ilgili olarak bir tespiti söz konusu. Üniversite hastanelerinin evraklarının personel yetersizliği nedeniyle gecikmesinden kaynaklı bir durum olup, bu konu global bütçeye geçişle birlikte çözülmüş durumda şu anda.

Yine, Sayıştayın ölenlere sigorta primi tahakkuk ettirilmesine dair bir tenkiti var. Bu da programsal bir sorundan kaynaklanmıştır ve fark edildiğinde düzeltme yapılmış, kimseye borç ödeme emri çıkarılmamış ve Sayıştayla da bu konuda uyum sağlanmıştır, gerekli görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Yine, Sayıştayın, aynı kişinin aynı anda birden fazla sağlık tesisinde hizmet almasına dair bir tenkiti söz konusudur. Bu da risk analiz birimlerince tespit edilmiş durumdaydı zaten. Hemen ödenen hususlar söz konusu olduğu gibi, sağlık sosyal güvenlik merkezleri ya da müfettişlerce tespit edilen vakalarda anında sözleşmeler feshedilmiş durumda, ödemelerine de bloke konulmuş durumda ve bu tarz usulsüz işlemlerle alakalı da savcılığa suç duyurusu yapılmıştır. Sadece bu gerekçeyle çok sayıda özel sağlık hizmet sunucusunun sözleşmesi de feshedilmiştir.

Diyaliz, hemoterapi gibi aynı tarihlerde tatbiki mümkün olmayan vakalarda yine sistemi takip ediyoruz, aynı tarz sıkıntılar yaşanmaması için de önlemlerimizi almış durumdayız.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Haksız işveren primleri vardı Sayın Bakan, bir de o önemli.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Onlarla ilgili de, bunların hepsi muhasebe kayıtlarıyla alakalı olarak gerçekleştirilen şeyler. Bunlar, gerekli olan düzeltmeler yapıldığında muhasebe konusunda... Yakup Akkaya da sormuş bu konuyu. Bunu birazdan arkadaşlarımız bulsunlar.

Mevsimlik tarım işçileriyle ilgili Sayın Tamaylıgil'in sorusu vardı. Yine, çocuk işçilerle alakalı olarak, bu konuda kapsamlı olarak değerlendirmeleri oldu teşvikler ve Sayıştay raporu dışında. Mevsimlik tarım işçileri konusu, benim Bakanlığa göreve geldiğim ilk anda yaptığım ilk faaliyet. Polatlı'da ilk ziyaretimizi mevsimlik tarım işçisi kardeşlerimize gerçekleştirdik ve şu an ihalesi yapılıyor, pilot bir uygulamaya başladık. Bu uygulamayı gerçekleştirdikten sonra, önümüzdeki dönemde -nisan ayı itibarıyla biliyorsunuz tekrar bir hareketlilik başlıyor- nisan ayından itibaren bu modelimizi mevsimlik tarım işçilerin yoğun olduğu illerimizde uygulamayı hedefliyoruz. Bu konuda bir Başbakanlık genelgemiz var. Bu Başbakanlık genelgesi sadece Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını değil, hatta şu an vergiyle ilgili torba yasamızda da mevsimlik tarım işçilerinin izlenmesiyle alakalı İşçileri Bakanlığımızla ortak gerçekleştireceğimiz çalışmayla ilgili hükümler yer alıyor. Sağlık Bakanlığımız, Millî Eğitim Bakanlığımız, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız; Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımız bu konuda Başbakanlık genelgesiyle birçok sorumlulukla görevlendirilmiş durumda.

Biz, Çalışma Bakanlığı olarak mevsimlik tarım işçilerimizin buldukları yerleri insan onuruna yaraşır bir çalışma ve yaşam koşuluna uygun hâle getirmek için görevlendirilmiş durumdayız, bununla ilgili kısmi bir ödeneğimiz aktarılıyor, çalışmalarımızı bu bağlamda yapıyoruz. Bizim için temel öncelik, mevsimlik tarım işçilerinin şu anda özellikle iş sağlığı, güvenliği bağlamında, kurlsız, kayıtsız şekilde çalıştırılmasıyla alakalı olarak süreçlerin denetim altına alınması, bununla ilgili çalışmaları yapıyoruz.

Çocuk işçiliği konusu en hassas olduğum ve asla taviz vermeyeceğimiz bir alan. İlk görevden almamı da bu konuyla ilgili yapmışımdır, belki kamuoyuna düşmediği için bilmiyorsunuzdur. Bu da yine mevsimlik tarım işçiliğiyle bağlantılı olarak, geçtiğimiz iki hafta içerisinde yaklaşık 20 müfettişimiz Şanlıurfa'da, Adana'da tarla tarla gezerek, tarlalarda çalışan eğitime devam etmesi gereken çocuklarımız varsa bunların tespitini yaptılar ve bu çocukların okula dönüşüyle ilgili, gerek ailelerle rehberlik anlamında konuşuldu gerekse çalıştıran kişilerle alakalı ve çalıştıranlarla alakalı işlemleri

gerçekleştirdiler. Tabii, sadece denetimle, sadece Çalışma Bakanlığının çalışmasıyla bu konularda ilerleme sağlamak mümkün değil. Bu konuda paydaşlarımızla... Türkiye, çocuk işçiliğiyle mücadele konusunda, geçmişte, özellikle 2006 yılında çok ciddi bir başarı elde etmiş bir ülke.

O günden bu yana geçtiğimiz süreçlerde büyük bir risk olmasa da, bazı bölgelerimizde, bazı dönemlerde bu konuyla ilgili sıkıntılar yaşanıyor. Bu konuda da paydaşlarımızla, güçlü işçi, işveren konfederasyonlarımız, işveren örgütlerimizle birlikte, şu an güçlü de bir proje hazırlığı içerisindeyiz; önümüzdeki dönemde öncelikli olarak çalışacağımız, çalışma hayatı bağlamında istihdam, işsizlik, iş gücü piyasasının düzenlenmesi, iş sağlığı, güvenliği, sosyal güvenlik, bu alanlar dışında en temel olarak çalışacağımız alanlar mevsimlik tarım işçileri ve çocuk işçiliğiyle mücadele konusudur. Bunun altını çok kalın çizgilerle çizmek istiyorum.

Yine, ilave istihdam şartını sağlamayan işverenlerin prim teşvikinden yararlanmasıyla alakalı olarak bir sorunuz olmuştu. Kusuru olanlarla ilgili soruşturmalar gerçekleştirildi ama sorunun ağırlıklı olarak sistemsel bir sorun olduğu da ortaya çıktı. Bununla ilgili teşvikten yersiz yararlandıkları tespit edilen işverenlerden yersiz yararlandıkları destek tutarlarını gecikme cezası ve gecikme zammıyla birlikte tahsil edilmesiyle ilgili olarak bizim il müdürlüklerimize, merkez müdürlüklerimize talimatlarımız oldu. Bu konuyla ilgili gerekli takip ve izleme gerçekleştiriliyor.

Sayıştay raporu ilk göreve geldiğim zaman alıp tek tek çalıştığım bir rapor. Bununla ilgili de inşallah yapacağımız çalışmalarla amacımız özellikle sistemsel konularda önümüzdeki dönemde herhangi bir sıkıntı yaşanmaması, bununla ilgili bir daha bu konuların gündeme gelmemesi.

Sayın Mustafa Kalaycı'nın hem çok sayıda sorusu hem de bizler için kıymetli önerileri, kıymetli değerlendirmeleri oldu. Özellikle toplum yararına çalışma konusuyla ilgili yapılan konuşmayla ilgili aslında ben arkadaşlarımızdan danışmanlarımızı bilgilendirmelerini istemiştım, imamların temizlik işleri kapsamında çalıştırılmalarıyla ilgili. Tabii, biz Toplum Yararına Çalışma Programı'nda sadece bizden talepte bulunan kurumlara bununla ilgili imkânı sağlıyoruz. Nerede çalıştırıldıkları vesaireyle ilgili tabii ki denetimlerimizi yapıyoruz ama bu konuda sorumluluk bizim üzerimizde değil. Bunu ifade etmek istiyorum. Özellikle işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde ve yerlerde doğrudan ve yüklenici eliyle toplum yararına bir iş ve hizmetin gerçekleştirilmesi yoluyla istihdamda zorluk yaşayan, uzun süredir çalışma hayatından uzak kalan kişilerin tekrardan çalışma hayatına dönüşü, çalışma disipliniyle tekrardan bir araya gelmesi, bu disiplin içerisine girmesiyle alakalı olarak önemli bir program olduğunu düşünüyoruz. Bu konuyla ilgili de önümüzdeki dönemde yine bazı çalışmalarımız olacak ama göreve geldikten sonra bazı kriterler koyduk; özellikle gelirle ilgili kriterlerimizi koyduk, yaşla ilgili kriterlerimizi güncelledik ve önümüzdeki dönemde de daha da bu alanı nasıl disipline ederiz diye arkadaşlarımızla çalışmalarımızı sürdürüyoruz. 2017 yılı Ocak-Ekim döneminde toplam 225 bin toplum yararından faydalanan çalışan -"çalışan" dediği için- hedef kitle içerisinde yer alan, iş gücü olarak değerlendirebileceğimiz kişiler yer aldı.

Yine birçok kişi tarafından gündeme getirildi bizim milli seferberlik uygulamamız kapsamındaki rakamlar. Sayın Kalaycı tarafından da bu rakamlar gündeme getirildi. İstihdam seferberliğimiz 2017 yılı Şubat ayında başlatıldı. Biz bütün kıyaslamalarımızı o yüzden Ocak ayı itibarıyla yapıyoruz. Az önce ben arkadaşlarımızdan "web" sayfasında yer alan rakamları da istedim. Özellikle bu stajyerler konusuyla ilgili çok haksız bir duruma karşı karşıyayız Sosyal Güvenlik Kurumu olarak. İstatistiklerimiz bizim "web" sayfamızda çok şeffaf şekilde yer alıyor. Çıraklar yönünden iş kazası, meslek hastalığı ve hastalık sigortası uygulanmakta, yüzde 1 kısa vadeli prim kesilmekte, yine yüzde 5 de genel sağlık sigortası primi alınmakta. Stajyer ve kursiyerler açısından ise sadece iş kazası ve meslek hastalığı sigortası uygulanmakta. Stajyerler için yüzde 1 kısa vade, yüzde 5 genel sağlık

sigortası primi kesilmekte; kursiyerler için yüzde 1 kısa vade, yüzde 4,5 genel sağlık sigortası primi ödenmekte. Tüm sigorta kollarına tabi olanlar için ise yüzde 2 kısa vade... Biliyorsunuz, “4/A” dediğimiz çalışanlarda yüzde 20 yaşlılık, malullük, ölüm sigortası primi, yüzde 12,5 genel sağlık sigortası primi, yüzde 3 işsizlik sigortası primi ödenmekte. Bu bağlamda bizim “web” sayfamızda yayınlanan istatistiklerde aslında “4/A kapsamındaki zorunlu sigortalılar” diye bir grafik yer alıyor. Bu grafikte ağustos ayı itibarıyla 14 milyon 265 bin 4/A sigortalısı olduğu ifade ediliyor. Altında da bir dipnot yer alıyor “Stajyer ve kursiyer hariç olup uzun vade sigorta kolları kapsamındaki bildirimlerdir.” diye. Burada bir şekilde bizim bunu farklı şekilde yazmamız, istatistikleri, sistemimizi değiştirmemiz gibi bir şey söz konusu değil. Sosyal Güvenlik Kurumumuzun bilişim altyapısı böyle değişiklikleri kısa vadede yapabile... Çünkü çok fazla sigorta kolumuz var, çok fazla alanımız var, yaptığımız en ufak bir değişikliğin farklı alanlarda yansımaları olabiliyor. Böyle, istatistiklerde bir aldatmaya, hileye gitme gibi bir durumumuz söz konusu olamaz. Gayet şeffaf bir biçimde istatistiklerimiz kamuoyuyla “web” sayfamızda paylaşılıyor. Bu bağlamda da rakamlarımızdan eminiz. Millî İstihdam Seferberliği kapsamında elde ettiğimiz sonuçlardan da eminiz.

Şu rakamları ben vereyim: Kamu-özel stajyer ve kursiyer, hepsinin toplam olarak ağustos itibarıyla 15 milyon 335 bin 1 kişiden oluştuğunu -elimde en son istatistikler- ve bu bağlamda ocak ayından itibaren yani uzun vadeli 4/A kapsamında kamu-özel stajyer ve kursiyer artışımızın toplamda 1 milyon 402 bin olarak en son istatistiklerimizde yer aldığını ifade etmek istiyorum. Sadece kamu ve özeldeki 4/A sigortalı artışımız da 1 milyon 144 bin kişidir. Burada stajyer ve kursiyerler yer almamaktadır. Bu istatistiklerimiz de ayrı ayrı olarak Sosyal Güvenlik Kurumumuzun “web” sayfasında yer almaktadır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – İmalat sanayisine giren kaç kişi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANİ JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Biz, SGK olarak, biliyorsunuz sadece bildireler üzerinden bu istatistikleri tutuyoruz. Aldığımız istatistikler şu an Millî İstihdam Seferberliği kapsamında ama eğer daha kapsamlı -imalat sanayi, tarım, hizmetler- hangi alanda ne tarz istatistik istiyorsanız hem Sosyal Güvenlik Kurumumuz bunları sizlere hazırlar hem de “web” sayfamızda da bunlar bu tarz ayrımlarla yaş gruplarına göre vardır. Bununla ilgili bir sıkıntımız yok.

Yine Sayın Kalaycı'nın İşsizlik Sigortası Fonu'muzla alakalı olarak bazı değerlendirmeleri olmuştu ve başka CHP'li özellikle milletvekillerimizin, HDP'li vekillerimizin işsizlik sigortasının biraz böyle amacı dışında kullanıldığma dair vurguları olmuştu. Zaman kısıtlı olduğu için isim isim gitmek yerine bu tarz bir cevaplamanın sanki daha uygun olacağını düşündüm, yanlış bir usul değildir inşallah Başkanım. İşsizlik Sigortası Fonu'muzla ilgili, biliyorsunuz, yasal bir düzenlememiz var. Bu yasal düzenleme çerçevesinde biz çalışmalarımızı gerçekleştiriyoruz. İşsizlik Sigortası Fonu'nun kuruluş amacı sadece işsizlik ödeneği ödemek olarak yasamızda tanımlanmamış durumda. Aynı zamanda, iş gücünün istihdam edilebilirliğini artırmak, çalışanların vasıflarını yükselterek işsizlik riskini azaltmak, teknolojik gelişmeler nedeniyle işsiz kalması beklenenlerin başka alanlara yönlendirilmesini sağlamak, istihdamı artırıcı ve koruyucu tedbirler almak ve uygulamak, işe yerleştirme ve danışmanlık hizmetleri temin etmek, iş gücü piyasası araştırma ve planlama çalışmalarını yapmak olarak da tarif edilmiştir. Yaptığımız gerek aktif iş gücü programları çerçevesinde gerek pasif iş gücü programlarımız çerçevesindeki bütün faaliyetlerimiz İşsizlik Sigortası Fonu'nun kanunda yer alan amacıyla bire bir örtüşmektedir. Bu anlamda, biz, kanunun vermiş olduğu görevin yerine getirilmesiyle alakalı da çalışmalar yapıyoruz İŞKUR aracılığıyla.

Pasif ödemelerle ilgili ve aktif ödemelerimizle ilgili bilgi vermek istiyorum ve yaptığımız programlarla ilgili olarak. Birazcık böyle birbirine karışmış gibi bir hâl de söz konusu. Aktif iş gücü programlarımızdan, özellikle aktif iş gücü piyasası programlarımızdan 2005 yılında 11.473 vatandaşımız yararlanırken 2016 yılına geldiğimizde toplam 420.638 vatandaşımızın, 2017 Ocak-Ekim döneminde 429 bin vatandaşımızın faydalandığını ifade etmek istiyorum. Katılanların yüzde 55'i kadın, yüzde 61'i gençlerimizden oluşmakta. Bu kapsamda, ilk, öncelikli olarak mesleki eğitim kurslarımızı veriyoruz. Mesleki eğitim kurslarımıza katılan vatandaşlarımıza günlük 25 TL'den 45 TL'ye kadar cep harçlığı veriyoruz. Kursiyerlerimizin genel sağlık sigortasıyla iş kazası ve meslek hastalığı primlerini karşılıyoruz. Az önce de ifade ettiğim gibi İŞKUR tarafından mesleki eğitim kurslarımıza katılanlar SGK'daki o stajyer, kursiyer vesaire kapsamında yer almıyor. Sadece uzun vadeli sigortası yatanlar orada yattığı için, bununla ilgili de bazı ithamlarla karşı karşıya kalıyoruz.

2017 yılında mesleki eğitim kurslarımıza katılanların yüzde 69'unu kadınlarımız, yüzde 46'sını da 15-29 yaş grubundaki gençlerimiz oluşturmuş. Yaklaşık 2002 yılından 2017 yılı Ekim ayı sonuna kadar 744 bin kadının mesleki eğitim kurslarından faydalanarak meslek becerisi sahibi olması sağlanmış durumda. On beş yıllık dönemde de kurslarımızdan yararlanan vatandaşlarımızın sayısı 79 kat artarak yaklaşık 120 bin kişiye ulaşmış durumda, 1.500 kadar da kurs düzenlemişiz.

Diğer taraftan önemli bir gerçekleştirdiğimiz faaliyet İşbaşı Eğitim Programı. İşverenlerimize işe alacakları kişileri işbaşında tanıma imkânı sunan bir program. Katılımcılarımıza net asgari ücret düzeyinde bir ödeme gerçekleştiriyoruz. Gençlerimizin iş gücü piyasasına girişlerini işbaşı eğitim programlarıyla kolaylaştırdığımızı inanıyoruz. Önümüzdeki dönemde de bu işbaşı eğitim programlarımızın süresiyle alakalı olarak yine çalışmalar içerisinde olacağız. Katılan vatandaşlarımızda da 54 TL'ye kadar cep harçlığı veriyoruz. 2009 yılında 1.285 vatandaşımız İşbaşı Eğitim Programı'ndan faydalanmış, 2017 yılına geldiğimizde de 258.144 vatandaşımız yararlanmış yani yaklaşık 200 katlık bir artış olmuş. Yoğun olarak gençlerimiz faydalanıyor, katılımcıların yüzde 74'ü genç.

Yine Girişimcilik Eğitim Programı yapıyoruz, İşsizlik Sigortası Fonu'muzdan bunları karşılıyoruz.

Diğer taraftan, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yaptığımız bazı ödemelerimiz söz konusu, bunlarla ilgili de bilgi vermek istiyorum. İşsizlik ödeneği hak eden sayısı ve ödeme miktarlarıyla ilgili 2017 yılı itibarıyla 1 milyon 91 bin kişi başvurmuş, 565.198 işsizimiz işsizlik ödeneği almaya hak kazanmış ve toplamda da 3 milyar 515 bin 789 bin TL'lik bir ödeme gerçekleştirilmiş. 2002 yılından bugüne kadar da işsizlik sigortasına 8 milyon 962 bin 260 kişi başvurmuş, 5 milyon 706 bin işsizimiz ödenek almaya hak kazanmış ve toplamda 17 milyar 829 bin TL'lik bir ödeme gerçekleştirilmiştir.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Bu, az değil mi Sayın Bakan?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Bununla ilgili bizim planlara, programlara giren de işsizlik sigortasından faydalanma koşullarının kolaylaştırılmasıyla alakalı olarak hedeflerimiz var. Özellikle az önce sorulan sorular arasında da vardı, “İstihdamla ilgili hedefli bir plan, strateji, eylem planı dâhilinde çalışılmıyor.” diye ifadeler Sayın Özdemir'indi. Bu kapsamda oluşturduğumuz ulusal istihdam stratejimizde de bu konuda bazı hükümlerimiz var. Hak etme koşullarıyla alakalı önümüzdeki dönemde değerlendireceğimiz konular içerisinde yer alıyor. Tabii, pasif ve aktif iş gücü tedbirlerinin dengeli şekilde, birbirlerini bütünleyici, tamamlayıcı şekilde uygulanması önem arz ediyor. Bunu dengeli şekilde götürme konusunda bir çaba içerisinde olacağız.

Sayın Özdemir “İşsizlikle mücadele, istihdamın artırılması konusunda bir plan yok.” dedi. Bu konuda orta vadeli program, Onuncu Kalkınma Planı -şimdi On Birinci Kalkınma Planı’mız hazırlanıyor-bizim Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın ulusal istihdam stratejisi özellikle, çok güçlü hedeflerle, bütüncül bir yaklaşımla, kadın, genç, engelli konusundaki özel politika gerektiren grupları da içine alan şekilde bir stratejimiz var. Bu stratejimize bağlı olarak çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Yine, içinden geçtiğimiz dönemde, ben göreve geldikten sonra gençlerle ilgili, kadınlarla ilgili ifade edilen hususlar, özellikle kadınların iş gücü piyasasına girişleri, devamları, iş ve aile yaşamlarının uyumlaştırılması; gençlerle ilgili, şu anda ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerimiz yüzde 24 oranında -“NEET” diye ifade ettiğimiz- onların aktifleştirilmesi; engelli kardeşlerimizle ilgili şu an kamuda, özellikle özel sektör ve kamuda 50 ve daha fazla işçi çalıştıran iş yerlerindeki kota bağlamında kısıtlı bir imkâna gelmiş durumdayız.

Kamuda 464 kişilik engelli kontenjanımız kalmış durumda, özel sektörde de yaklaşık 11 bin engelli kardeşimizle alakalı açık diyebileceğimiz, kontenjanla alakalı durumumuz, 11 bin kişilik bir imkân söz konusu. Şu an 102 bin engelli kardeşimiz bu 50 artı üzeri işçi çalıştıran yerlerdeki zorunlu istihdam kotası kapsamında hâlihazırda istihdam ediliyor. Engelli genç ve kadınlarla ilgili, önümüzdeki dönemde güçlü hedeflerimiz var. İstihdam stratejimiz kapsamında bu güçlü hedeflere ulaşabilmek için ilgili tüm paydaşlarımızla görüşmelerimizi gerçekleştirdik.

Kadınlarla ilgili, Kadınların İstihdamını İzleme Başbakanlık Genelgemiz kapsamında oluşturulan, uzun süredir de toplanmayan kurulumuzu topladık.

Gençlerimizle ilgili, ilgili bütün STK’ları bir araya getirerek “gençlerin enerjisinden, dinamizminden daha fazla nasıl faydalarımız”la ilgili arayış içerisinde olduk, özel istihdam bürolarımızla bir araya geldik, Türkiye’nin öncü firmalarının insan kaynakları yöneticileriyle bir araya geldik, engelli STK’larımızla bir araya geldik. Politikalarımızı güncellerken de paydaşlarımızın görüş, önerileri, ortak akıllı bulma arayışımız çerçevesinde ortaya koyduğumuz çalışma şekliyle inşallah önümüzdeki dönemde hedeflerimize ulaşma açısından daha uygulanabilir modeller, daha yeni nesil teşvik uygulamaları, daha farklı, yenilikçi adımlarla süreçleri ilerletme hedefindeyiz ve arzusundayız.

Güçlü hedeflerimiz var; evet, konjonktürel olarak geçtiğimiz süreçler, bölgesel olarak yaşadığımız gelişmeler, ekonomik olarak dünyanın içinden geçtiği süreçler ülkemiz iş gücü piyasası açısından büyük belirleyici ve etkileyici ama biliyorsunuz, ekonomi politikalarında, oluşturulmasında ve uygulanmasında kararlılık da çok önemli. Biz inşallah bütün zorlukları aşarak yeni politikalarla, yeni bir vizyonla, hem İŞKUR’umuzun kurumsal kapasitesi anlamında hem Çalışma Bakanlığımızın 81 ildeki kadrolarıyla önümüzdeki döneme ilişkin heyecan ve azimle çalışmalarımızı yürüteceğiz. Tabii, hedef kitlemiz içerisinde ve konularımız arasında iş sağlığı ve güvenliği konusu öncelikli olarak, hiç tavizsiz şekilde, inşallah, kazalarla ilgili, önlenibilme açısından farkındalık artırıcı çalışmalarla bunları yürüteceğiz.

Taşeron konusu, birçok vekilimiz tarafından -artık isimlere girmeden cevap vermek isterim-vurgulandı. İnşallah, yıl sonuna kadar bu işi halledeceğiz, tekrardan söylüyorum. Tabii, zor bir konu. Geçmiş dönemde çalışma yapılmış ve disipline edilmeye çalışılmış bir alan. Sendikalara üye olma hakkı getirilmiş, toplu sözleşme hakkı getirilmiş, kıdem tazminatı güvence altına alınmış, diğer taraftan, ihalelerin üç senelik olarak yapılmasıyla ilgili düzenlemeler gerçekleştirilmiş ama bir beklenti, bir süreç var şu anda. Bu süreci, bizden beklenti içinde olan kesimlerin... İnşallah, gerekli sunumlarımızı çalışmalarımız yaptık Maliye Bakanlığımızla birlikte, Sayın Başbakanımıza, ilgili mekanizmalara

arz edeceğimiz; ondan sonra kamuoyuyla paylaşacağız, yine paydaşlarımızla görüşeceğiz, son hâline getirdikten sonra Meclise de on gün içerisinde, bütçe görüşmeleri başlamadan herhâlde getirmemiz gerekiyor.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyoruz.

Kalan sorulara yazılı olarak cevap vermenizi rica edeceğim.

Bütçeniz hayırlı olsun diyelim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Yazılı olarak cevap verelim.

Teşekkür ediyorum, ilk bütçe deneyimimizdi.

Tüm vekillerimizin, Komisyon üyelerimizin görüşleri benim için çok faydalı oldu. Herkesin, inşallah, sorularına cevap iletteceğiz.

Umarım, bütçemiz hayırlı olur, bereketli olur.

BAŞKAN – Amin, teşekkür ediyoruz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Tüm vatandaşlarımıza dokunacak, onların hayat standartlarını iyileştirecek, insan onuruna yaraşır bir yaşam standardına ulaştıracak şekilde dokunacak konularda atacağımız adımlarda faydalı olur diye duygu ve düşüncelerimi ifade ediyorum.

Tekrardan, bizlerin bugünkü çalışmalarına katkı sağlayan herkese, Plan ve Bütçe Komisyonundaki çalışanlara, kendi çalışma ekiplerine teşekkür ediyorum, hayırlı akşamlar diliyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ederim.

Müzakereler tamamlandı.

Şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutup oylatacağım ama öncesinde son söz milletvekilinindir diyor ve Sayın Kuşoğlu'na söz veriyoruz.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım teşekkür ederim; siz de samimi ve hiçbir şekilde polemige girmeye gerek bırakmayacak şekilde cevaplar verdiniz, teşekkür ederim.

Yalnız, Sayın Genel Başkanım şöyle demiş bakın, herhangi bir hakaret yok kuruma veya size: “Bana diyorlar ki efendim, şu Kılıçdaroğlu var ya şu Kılıçdaroğlu. Ne demiş Kılıçdaroğlu’na? Ben, Kılıçdaroğlu, SSK’yı batırdı diyorlar, defalarca her seferinde söylerler. Şimdi soruyorum: Benim dönemimde açık şu kadar, şimdi de şu kadar.” diyor, rakamları veriyor. “Bunlar doğru mu?” diyor ve “Sayın Başbakana ve Sayın Cumhurbaşkanına soruyorum.” diyor Genel Başkanınıza sorduğunu söylüyor, sizinle de bir ilgili yok, kurumla da bir ilgisi yok; konu buydu. Yani sizinle hiçbir ilgisi yoktu konunun, tamamen...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) - Çok titiz çalışıyorlar, ben kurumumu çok sahiplenmiş durumdayım.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Rakamlar bu, kurumla ilgili bir şey yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Rakamlar bu.

Sayıştay raporlarıyla ilgili olarak şunu söylediniz, dediniz ki: “Tamamı muhasebe ve bilgisayarlardan kaynaklanan sorunlar.” Sayıştay denetimi zaten mali denetimdir, tamamı muhasebe kayıtları üzerinden ve bilgisayar yazılımı üzerinden yapılmak zorundadır. Bir teftiş söz konusu değil, yolsuzluk aramıyor zaten; uygunluk denetimi yapıyor, mali denetim yapıyor yani zaten öyle olması lazım.

Bir de şunu söyleyeyim: Bakın 2018’deki bütçe açığınız şu: Şimdi, geliriniz 312 milyar, gideriniz 346 milyar. Diyorsunuz ki: “34 milyar açık vereceğiz 2018’de.” Ama prim gelirlerinizle ilgili olarak diyorsunuz ki: “İlave olarak devlet, ben ne toplarsam dörtte 1’ini bana verecek.” Bizim dönemimizde devlet bize dörtte 1’ini vermiyordu, bizim açığımız içerisinde devlet katkısı yok Sayın Bakanım. O katkı olsa, bize her ay devlet katkıda bulunsa zaten açık vermeyecektik, zaten sorun oydu. Biz yıllarca “Devlet katkı vermeli.” diye uğraştık zaten. Bizim dönemimizde devlet katkısı olsa açık verilmeyecekti.

Ayrıca, ek ödeme, ek ödeme de dâhil o açıklara biliyor musunuz, onlar da dâhil, faturalı ödemeler de dâhil orada, teşvikler yok sadece. Dolayısıyla sizin bir kere bahaneniz yok, kimsenin bahanesi yok. Türkiye, sonuç olarak, sosyal güvenlik için 135 milyar lira 2018’de para ayıracak, borç bulacak bunun için, bunu kapatmak zorundayız, hep beraber bu sıkıntıyı aşmak zorundayız, bunun lamı cimi yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kuşoğlu.

Şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN - Mesleki Yeterlilik Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Mesleki Yeterlilik Kurumu 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN - Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN - Devlet Personel Başkanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Devlet Personel Başkanlığı 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Böylelikle gündemimizde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Sayın Bakanımız, teşekkür ediyoruz. Bütün katılımcı arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, 20 Kasım Pazartesi günü saat 11.00’de görüşmelere devam etmek üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.07